

UCHWAŁA NR 54/2021
SENATU UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO
z dnia 26 maja 2021 r.

**w sprawie programu studiów dla kierunku *filozofia*
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia**

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2021 poz. 478, z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Senat Uniwersytetu Wrocławskiego ustala program studiów dla kierunku *filozofia* na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim w brzmieniu określonym w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.

2. Program studiów, o którym mowa w ust. 1, obowiązuje dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2021/2022.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Senatu UWr
Rektor: *prof. P. Wiszewski*

PROGRAM STUDIÓW: FILOZOFIA, STUDIA I STOPNIA STACJONARNE

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	SEMESTR	RAZEM	GODZINY ZAJĘĆ					grupy treści			ECTS	FORMA ZALICZENIA
				forma zajęć					podstawowe	kierunkowe	pozostałe		
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	ćwiczenia					
1	wstęp do filozofii	I	40		40					x		4	Z
2	filozofia starożytna	I	120	60				60	x			8	E
3	logika	I	60	30				30	x			6	E
4	propedeutyka filozofii najnowszej	I	40		40					x		4	Z
5	metodyka pracy filozoficznej	I	30		30					x		3	Z
6	socjologia I	I	20		20							2	Z
7	język starożytny (greka/łacina)	I	30			30					x	2	Z
8	technologia informacyjna z elementami prawa własności intelektualnej	I	15		15						x	1	Z
		razem	355	90	145	30	0	90				30	
9	filozofia średniowieczna	II	60	30				30	x			5	E
10	teoria argumentacji	II	60	30				30		x		5	E
11	socjologia II	II	30		30						x	3	Z
12	przedmiot do wyboru – antyk, średniowiecze, renesans*	II	20		20					x		2	Z
13		II	20		20					x		2	Z
14		II	20		20					x		2	Z
15	przedmiot do wyboru – lista ogólna I*	II	20		20					x		2	Z
16		II	20		20					x		2	Z
17	język starożytny (greka/łacina)	II	60			60					x	3	Z
18	język nowożytny	II	60			60					x	0	Z
		razem	370	60	130	120	0	60				26	
19	etyka	III	60	30				30	x			5	E

20	filozofia XVII-XVIII w.	III	120	60			60	x			6	E
21	metodologia ogólna	III	40		40				x		3	Z
22	przedmiot do wyboru – etyka, filozofia XVII-XVIII w., metodologia ogólna*	III	20		20				x		2	Z
23		III	20		20				x		2	Z
24		III	20		20				x		2	Z
25	przedmiot do wyboru – lista ogólna II*	III	20		20				x		2	Z
26		III	20		20				x		2	Z
27	translatorium z języka starożytnego (greka/łacina)	III	60		60				x		4	Z
28	język nowożytny	III	60			60				x	0	Z
		razem	440	90	200	60	0	90			28	

29	filozofia XIX w.	IV	60	30			30	x			4	E
30	klasyczna filozofia niemiecka	IV	60	30			30		x		4	E
31	filozofia współczesna	IV	60	30			30	x			4	E
32	przedmiot do wyboru – klasyczna filozofia niemiecka, filozofia XIX w., filozofia współczesna*	IV	20		20				x		2	Z
33		IV	20		20				x		2	Z
34		IV	20		20				x		2	Z
35	przedmiot do wyboru – lista ogólna I*	IV	20		20				x		2	Z
36		IV	20		20				x		2	Z
37	język nowożytny	IV	60			60				x	12	E/B2
38	wychowanie fizyczne	IV	30				30			x	0	Z
		razem	370	90	130	60	0	120			34	

39	ontologia	V	60	30			30	x			6	E
40	epistemologia	V	60	30			30	x			6	E
41	filozofia społeczna	V	60	30			30		x		6	E
42	seminarium licencjackie*	V	30			30			x		4	Z
43	przedmiot do wyboru – ontologia, epistemologia, filozofia nauki*	V	20		20				x		2	Z
44		V	20		20				x		2	Z
45		V	20		20				x		2	Z
46	przedmiot do wyboru – lista ogólna II*	V	20		20				x		2	Z
47		V	20		20				x		2	Z
48	wychowanie fizyczne	V	30				30			x	0	Z
		razem	340	90	120	0	30	120			32	

49	estetyka	VI	60	30			30	x			5	E
50	filozofia polska	VI	60	30			30		x		5	E

51	seminarium licencjackie*	VI	30				30			x		10	Z
52	translatorium z języka nowożytnego	VI	30		30					x		2	Z
53	przedmiot do wyboru – estetyka, filozofia społeczna, antropologia filozoficzna*	VI	20		20					x		2	Z
54		VI	20		20					x		2	Z
55		VI	20		20					x		2	Z
56	przedmiot do wyboru – lista ogólna I*	VI	20		20					x		2	Z
		razem	260	60	110	0	30	60				30	

Łączna liczba godzin: 2135

Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 34,4% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów (62/180 punktów).

Wskaźniki ECTS

Liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji	180
Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	180
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	5
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego	12
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia na zajęciach ogólnouniversyteckich (lektoraty, moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela)	12
Wymiar praktyki zawodowej i liczba punktów ECTS przypisanych praktykom określonym w programie kształcenia	-
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla programu przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny. Suma udziałów musi być równa 100%	100% filozofia

LISTA PRZEDMIOTOW DO WYBORU

Antyk, Średniowiecze, Renesans:

„Czytanie Platona”: lektura wybranego dialogu
Antropologia Giovanniego Pica della Mirandoli
Ateny a Aleksandria: greckie źródła filozofii wczesnochrześcijańskiej
Buddyzm – wizja człowieka i świata
Filozofia jako herezja w pismach patrystycznych
Filozofia jako mistyka: Mistrz Eckhart
Filozofia w teologii Ojców Kapadockich
Filozofia żydowska okresu średniowiecza
Filozofia żydowska: Pseudo-Arysteasz, Arystobul z Paneas, Filon Aleksandryjski
Filozoficzna egzegeza Pisma Św.
Filozoficzne koncepcje człowieka doby renesansu
Filozoficzne podstawy różnic między chrześcijańskich Wschodem i Zachodem
Hedonizm starożytny
Katedra gotycka jako projekt teologiczno-estetyczny
Koncepcja „creatio ex nihilo” w myśli Apologetów greckich II w.
Koncepcja bytu myślonego w ujęciu Marcina Śmigleckiego
Pietra Pomponazziego polemika ze średniowieczem
Teorie przyczynowości w scholastyce i współczesnej metafizyce analitycznej
Uczona niewiedza wg Mikołaja z Kuzy
Wolność działania w scholastyce i współczesnej metafizyce analitycznej
Wprowadzenie do filozofii bizantyńskiej

Etyka, Filozofia XVII-XVIII w., Metodologia ogólna:

Brytyjska filozofia moralna
Filozofia interpretacji
Lektura G.W. Leibniza „Rozprawy metafizycznej”
Lektura R. Descartesa „Medytacji o pierwszej filozofii”
Methodology of Social Science: A Theoretical and Historical Perspective
Metodologia nauk humanistycznych i społecznych
Metodologiczne i filozoficzne problemy współczesnych nauk przyrodniczych – wybrane zagadnienia
Myślenie według wartości z Józefem Tischnerem
O sztuce życia
Oświeceniowe polemiki wokół granic posłuszeństwa obywatelskiego
Poetyka eseju filozoficznego
Problematyka etyczna w najstarszych zabytkach polskiej historiografii (Gall Anonim i Wincenty Kadłubek)
Rehabilitacja filozofii praktycznej
Relatywność znaczenia jako problem filozoficzny
Trzy socjologiczno-historyczne teorie wiedzy: Kuhn, Fleck, Duhem
Wybrane koncepcje podmiotowości etycznej

Klasyczna filozofia niemiecka, Filozofia XIX w., Filozofia współczesna

E. Husserl - podstawy fenomenologii
Filozofia egzystencji
Filozofia podmiotowości Ch. Tylora
Historiozofia XX w.
Krytyka religii od Kanta do Marksa
Między wirtualnością a immersją: estetyka nowych mediów
Myśl historiozoficzna Cypriana Kamila Norwida
Myśl Wschodu w idealizmie niemieckim
Od modernizmu do postmodernizmu
Odrodzenie Arystotelesowskiej teorii substancji we współczesnej metafizyce analitycznej
Proces i perspektywa. Inspiracje Heglowskie w filozofii XIX i XX w.
Przeciwko obiektywności. Hermeneutyka XIX i XX w. jako polityka wrażliwości
Refleksografia jako współczesne wcielenie polskiej fenomenologii
Siła i słabość jako paradygmat hermeneutyki
Spór o naturę języka w filozofii niemieckiej
Wielcy outsiderzy filozofii XIX w.

Wprowadzenie do „Bycia i czasu” Martina Heideggera
Wprowadzenie do filozofii hermeneutycznej
XX-wieczna filozofia hiszpańska

Ontologia, Epistemologia, Filozofia nauki

Emergentyzm ontologiczny
Estetyka i przyrodoznawstwo
Fenomenologia grozy
Filozofia i literatura
Nauka i poznanie – w jakim stopniu nauka może przybliżyć nas do poznania rzeczywistości
Filozofia przyrody
Filozoficzne podstawy psychologii
Interdyscyplinarny charakter wybranych pojęć filozoficznych
Introduction to Game Theory
Ontologia czasu
Paradygmaty medycyny w dyskursie filozoficznym
Pierwsza filozofia historycznie i współcześnie
Semiotyka
Wokół wyobraźni twórczej
Wprowadzenie do filozofii nauki Karla R. Poppera
Współczesna filozofia nauki w konflikcie nauka-religia
Współczesna filozofia umysłu
Wybrane zagadnienia logiki pierwszego rzędu

Estetyka, Filozofia społeczna, Antropologia filozoficzna:

„Kim jest człowiek?” wedle Fiodora Dostojewskiego
B. Leśmian: poeta, teoretyk, filozof
Ciągłość i zerwanie w historii sztuki. W kręgu dominujących teorii estetycznych
Człowiek i sacrum we współczesnej Europie
Estetyka brzydoty
Estetyka i sztuka – wzajemne inspiracje (od średniowiecza po współczesność)
Experiment in Arts and Aesthetics
Filozofia praw człowieka
Jednostka i społeczeństwo w amerykańskiej psychoanalizie kulturowej
Kultura masowa – krytyki filozoficzne. „Człowiek masowy” i jego kultura
Liberalizm i komunitaryzm we współczesnej filozofii polityki
Mimesis, iluzja, wyobrażenie. W kręgu pojęć estetycznych
Mit i magia w wybranych ujęciach antropologicznych
Philosophy of Communication
Sprawiedliwość globalna – etyka pomocy międzynarodowej
Sztuka w służbie ideologii
Teorie feministyczne jako filozofie społeczne
The Concept of Order in Political Philosophy
Utopie społeczne, czyli światy wyobrażone
W kręgu ideałów estetycznych starożytnej Grecji
Wokół „Listów o estetycznym wychowaniu człowieka” F. Schillera

Lista ogólna I (dla semestrów II, IV oraz VI)

Anamneza w filozofii Platona
Anthropological Grasps of Myth
Ateizm czy ateizmy? Problemy współczesnej filozofii religii
Between Political Philosophy and Aesthetics
Central-European Heritage of Values
Chrystus jako archetyp mędrca: filozoficzne implikacje chrystologii pierwszych wieków
Contemporary Political Thought
Ćwiczenia wyobraźni jako problem filozoficzny
Dekonstrukcja etyki: Levinas-Derrida
Environmental Philosophy – Ethics and Politics
Estetyka fotografii: pomiędzy dokumentem a sztuką
European Civilization

Fenomenologia: świat i wartości
 Filozofia buddyjska a filozofia zachodnia
 Filozofia wolnomularska, czyli o polityczności
 Filozoficzna myśl starożytnych Chin
 Global Justice – Duty of Care: Ethics of Foreign Aid
 History of Ethics
 Introduction to Aesthetics
 Introduction to Contemporary Political Philosophy: Liberalism and Its Critics
 Introduction to Intuitionistic Logic
 Introduction to Martin Heidegger's Being and Time
 Introduction to Philosophy of Art
 Kryzys wielokulturowości
 Lifeworld and the Question of Values
 Main Questions of Epistemology and Philosophy of Mind
 Między lojalnością a wiernością – głos Stanisława Orzechowskiego
 Modernizm w filozofii i w sztukach
 Myth and Symbolical Thought
 Pojęcie cnoty w tradycji myśli stoickiej
 Political Ontology and Epistemology: Continental Perspective
 Rekonstrukcje liberalnego centryzmu – perspektywy krytyki
 Teodycea św. Bazylego Wielkiego
 The Doctrine of Double Effect: the Metaphysics of Action and Difficult Questions of Ethics
 The Metaphysics of Relations in Scholasticism and Contemporary Analytical Metaphysics
 The Revival of Aristotelian Substance Theory in Contemporary Analytical Metaphysics
 Theory of Understanding: German Hermeneutical Thought of the 19th and 20th Centuries
 Tożsamość nowożytna i postnowoczesna
 W kręgu polskich estetyków: R. Ingarden, W. Tatarkiewicz, M. Gołaszewska
 Współczesna kontynentalna filozofia polityczna i społeczna
 Zwrot obrazowy we współczesnej humanistyce
 Źródła filozoficzne Konfederacji Barskiej

Lista ogólna II (dla semestrów III i V)

Eros w świetle antropologii filozoficznej
 Filozoficzne pojęcie nieświadomego i jego konsekwencje dla psychoanalizy
 Hiszpańskie spory wokół kondycji współczesnego człowieka i społeczeństwa: Unamuno, Ortega y Gasset, Savater
 Jan Patočka: heretycka filozofia
 Koncepcje wzniosłości: Pseudo-Longinos, Kant, Adorno, Lyotard
 Megalomania narodowa: kontekst filozoficzny
 Natura ludzka w świetle filozofii człowieka i nauk o zdrowiu
 Neokantyzm
 Popperowski program krytycznego racjonalizmu
 Problem człowieka w filozofii dialogu
 Psychologiczne koncepcje człowieka
 Rozum i wiara w pismach Braci Polskich
 Skryty wymiar etyczności w myśli Martina Heideggera
 Stanisław Ignacy Witkiewicz: filozof, teoretyk, artysta
 T. Hobbes a źródła nowoczesnej myśli politycznej
 Teoria przedstawienia obrazowego (estetyka obrazu)
 Uczucia a rozum w filozofii religii
 Wiara filozoficzna w ujęciu Karla Jaspersa
 Wprowadzenie do filozofii języka
 Wprowadzenie do mistyki chrześcijaństwa wschodniego
 Współczesna fenomenologia cielesności i estetyka fenomenologiczna

PROGRAM STUDIÓW: FILOZOFIA, STUDIA I STOPNIA NIESTACJONARNE

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	SEMESTR	GODZINY ZAJĘĆ							ECTS	FORMA ZALICZENIA	
			RAZEM	forma zajęć					grupy treści			
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	ćwiczenia	podstawowe			kierunkowe

1	wstęp do filozofii	I	24		24					x		4	Z
2	filozofia starożytna	I	70	30			40	x				8	E
3	Logika	I	32	16			16	x				6	E
4	propedeutyka filozofii najnowszej	I	24		24				x			4	Z
5	metodyka pracy filozoficznej	I	15		15				x			3	Z
6	socjologia I	I	15		15							2	Z
7	język starożytny (greka/łacina)	I	15			15					x	3	Z
8	technologia informacyjna z elementami prawa własności intelektualnej	I	12		12						x	1	Z
		razem	207	46	90	15	0	56				31	

9	filozofia średniowieczna	II	40	20			20	x				5	E
10	teoria argumentacji	II	32	16			16		x			5	E
11	socjologia I	II	20		20						x	3	Z
12		II	15		15				x			3	Z
13	przedmiot do wyboru - antyk, średniowiecze, renesans*	II	15		15				x			3	Z
14		II	15		15				x			3	Z
15	przedmiot do wyboru - lista ogólna*	II	15		15				x			2	Z
16	język starożytny (greka/łacina)	II	30			30					x	4	Z
17	język nowożytny	II	30			30					x	0	Z
		razem	212	36	80	60	0	36				28	

18	etyka	III	40	20			20	x				5	E
19	filozofia XVII-XVIII w.	III	70	30			40	x				6	E
20	metodologia ogólna	III	20		20				x			3	Z

21	przedmiot do wyboru – etyka, filozofia XVII-XVIII w., metodologia ogólna*	III	15		15				x		3	Z
22		III	15		15				x		3	Z
23		III	15		15				x		3	Z
24	translatorium z języka starożytnego (greka/łacina)	III	30		30				x		5	Z
25	język nowożytny	III	30			30				x	0	Z
razem			235	50	90	30	0	60			28	

26	filozofia XIX w.	IV	40	20				20	x		4	E
27	klasyczna filozofia niemiecka	IV	32	16				16		x	4	E
28	filozofia współczesna	IV	40	20				20	x		4	E
29	filozofia społeczna	IV	32	16				16		x	6	E
30	przedmiot do wyboru - filozofia XIX w., klasyczna filozofia niemiecka, filozofia współczesna*	IV	15		15				x		3	Z
31		IV	15		15				x		3	Z
32		IV	15		15				x		3	Z
33	przedmiot do wyboru - lista ogólna*	IV	15		15				x		2	Z
34	język nowożytny	IV	30			30				x	0	Z
razem			234	72	60	30	0	72			29	

35	ontologia	V	32	16				16	x		6	E
36	epistemologia	V	32	16				16	x		6	E
37	seminarium licencjackie*	V	20			20				x	4	Z
38	przedmiot do wyboru – ontologia, epistemologia, filozofia nauki*	V	15		15					x	2	Z
39		V	15		15					x	2	Z
40		V	15		15					x	2	Z
41	język nowożytny	V	30			30				x	12	E/B2
razem			159	32	72	30	20	32			34	

42	estetyka	VI	32	16				16	x		5	E
43	filozofia polska	VI	32	16				16		x	5	E
44	seminarium licencjackie*	VI	20			20				x	10	Z
45	translatorium z języka nowożytnego	VI	15		15					x	2	Z
46	przedmiot do wyboru – estetyka, filozofia społeczna, antropologia filozoficzna*	VI	15		15					x	2	Z
47		VI	15		15					x	2	Z
48		VI	15		15					x	2	Z
49	przedmiot do wyboru - lista ogólna*	V	15		15					x	2	Z
razem			159	32	60	0	20	32			30	

Łączna liczba godzin: 1206.

Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 32,7% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów 59/180.

Wskaźniki ECTS

Liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji	180
Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	180
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	5
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego	12
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia na zajęciach ogólnouczeniowych (lektoraty, moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela)	12
Wymiar praktyki zawodowej i liczba punktów ECTS przypisanych praktykom określonym w programie kształcenia	-
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla programu przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny	100% filozofia

LISTA PRZEDMIOTÓW DO WYBORU

Antyk, Średniowiecze, Renesans:

Ateny a Aleksandria: greckie źródła filozofii wczesnochrześcijańskiej
Buddyzm – wizja człowieka i świata
„Czytanie Platona”: lektura wybranego dialogu
Filozofia jako herezja w pismach patrystycznych
Filozofia w teologii Ojców Kapadockich
Filozofia żydowska: Pseudo-Arysteasz, Arystobul z Paneas, Filon Aleksandryjski
Filozoficzna egzegeza Pisma Św.
Hedonizm starożytny
Koncepcja „creatio ex nihilo” w myśli Apologetów greckich II w.
Filozofia jako mistyka: Mistrz Eckhart
Filozofia żydowska okresu średniowiecza
Filozoficzne podstawy różnic między chrześcijańskich Wschodem i Zachodem
Katedra gotycka jako projekt teologiczno-estetyczny
Teorie przyczynowości w scholastyce i współczesnej metafizyce analitycznej
Wolność działania w scholastyce i współczesnej metafizyce analitycznej
Wprowadzenie do filozofii bizantyńskiej
Antropologia Giovanniego Pica della Mirandoli
Filozoficzne koncepcje człowieka doby renesansu
Koncepcja bytu myślnego w ujęciu Marcina Śmigleckiego
Pietra Pomponazziego polemika ze średniowieczem
Uczona niewiedza wg Mikołaja z Kuzy

Etyka, Filozofia XVII-XVIII w., Metodologia ogólna:

Brytyjska filozofia moralna
Myślenie według wartości z Józefem Tischnerem
O sztuce życia
Problematyka etyczna w najstarszych zabytkach polskiej historiografii (Gall Anonim i Wincenty Kadłubek)
Rehabilitacja filozofii praktycznej
Wybrane koncepcje podmiotowości etycznej
Lektura G.W. Leibniza „Rozprawy metafizycznej”
Lektura R. Descartesa „Medytacji o pierwszej filozofii”
Oświeceniowe polemiki wokół granic posłuszeństwa obywatelskiego
Filozofia interpretacji
Metodologia nauk humanistycznych i społecznych
Metodologiczne i filozoficzne problemy współczesnych nauk przyrodniczych – wybrane zagadnienia
Poetyka eseju filozoficznego
Relatywność znaczenia jako problem filozoficzny
Methodology of Social Science: A Theoretical and Historical Perspective
Trzy socjologiczno-historyczne teorie wiedzy: Kuhn, Fleck, Duhem

Klasyczna filozofia niemiecka, Filozofia XIX w., Filozofia współczesna:

Krytyka religii od Kanta do Marksa
Myśl Wschodu w idealizmie niemieckim
Spór o naturę języka w filozofii niemieckiej
Filozofia egzystencji
Proces i perspektywa. Inspiracje Heglowskie w filozofii XIX i XX w.
Wielcy outsiderzy filozofii XIX w.
Myśl filozoficzna Cypriana Kamila Norwida
E. Husserl - podstawy fenomenologii
Filozofia podmiotowości Ch. Tylora
Historiozofia XX w.
Między wirtualnością a immersją: estetyka nowych mediów
Od modernizmu do postmodernizmu
Odrodzenie Arystotelesowskiej teorii substancji we współczesnej metafizyce analitycznej
Przeciwko obiektywności. Hermeneutyka XIX i XX w. jako polityka wrażliwości
Refleksografia jako współczesne wcielenie polskiej fenomenologii

Siła i słabość jako paradygmat hermeneutyki
Wprowadzenie do „Bycia i czasu” Martina Heideggera
Wprowadzenie do filozofii hermeneutycznej
XX-wieczna filozofia hiszpańska

Ontologia, Epistemologia, Filozofia nauki:

Ontologia czasu
Emergentyzm ontologiczny
Pierwsza filozofia historycznie i współcześnie
Fenomenologia grozy
Anatomia i patologia dyskursu filozoficznego
Wokół wyobraźni twórczej
Interdyscyplinarny charakter wybranych pojęć filozoficznych
Introduction to Game Theory
Estetyka i przyrodoznawstwo
Filozofia i literatura
Nauka i poznanie – w jakim stopniu nauka może przybliżyć nas do poznania rzeczywistości zewnętrznego
Filozofia przyrody
Filozoficzne podstawy psychologii
Paradygmaty medycyny w dyskursie filozoficznym
Semiotyka
Wprowadzenie do filozofii nauki Karla R. Poppera
Współczesna filozofia nauki w konflikcie nauka-religia
Współczesna filozofia umysłu
Wybrane zagadnienia logiki pierwszego rzędu

Estetyka, Filozofia społeczna, Antropologia filozoficzna:

B. Leśmian: poeta, teoretyk, filozof
Ciągłość i zerwanie w historii sztuki. W kręgu dominujących teorii estetycznych
Estetyka brzydoty
Estetyka i sztuka – wzajemne inspiracje (od średniowiecza po współczesność)
Experiment in Arts and Aesthetics
Mimesis, iluzja, wyobrażenie. W kręgu pojęć estetycznych
W kręgu ideałów estetycznych starożytnej Grecji
Wokół „Listów o estetycznym wychowaniu człowieka” F. Schillera
Filozofia praw człowieka
Liberalizm i komunitaryzm we współczesnej filozofii polityki
Philosophy of Communication
Sprawiedliwość globalna – etyka pomocy międzynarodowej
Sztuka w służbie ideologii
Teorie feministyczne jako filozofie społeczne
The Concept of Order in Political Philosophy
Utopie społeczne, czyli światy wyobrażone
Człowiek i sacrum we współczesnej Europie
Jednostka i społeczeństwo w amerykańskiej psychoanalizie kulturowej
„Kim jest człowiek?” wedle Fiodora Dostojewskiego
Kultura masowa – krytyki filozoficzne. „Człowiek masowy” i jego kultura
Mit i magia w wybranych ujęciach antropologicznych

Lista ogólna

Anamneza w filozofii Platona
Anthropological Grasps of Myth
Ateizm czy ateizmy? Problemy współczesnej filozofii religii
Between Political Philosophy and Aesthetics
Central-European Heritage of Values
Chrystus jako archetyp mędrca: filozoficzne implikacje chrystologii pierwszych wieków
Contemporary Political Thought
Ćwiczenia wyobraźni jako problem filozoficzny
Dekonstrukcja etyki: Levinas-Derrida
Environmental Philosophy – Ethics and Politics

Eros w świetle antropologii filozoficznej
Estetyka fotografii: pomiędzy dokumentem a sztuką
European Civilization
Fenomenologia: świat i wartości
Filozofia buddyjska a filozofia zachodnia
Filozofia wolnomularska, czyli o polityczności
Filozoficzna myśl starożytnych Chin
Filozoficzne pojęcie nieświadomego i jego konsekwencje dla psychoanalizy
Global Justice – Duty of Care: Ethics of Foreign Aid
History of Ethics
Hiszpańskie spory wokół kondycji współczesnego człowieka i społeczeństwa: Unamuno, Ortega y Gasset, Savater
Introduction to Aesthetics
Introduction to Contemporary Political Philosophy: Liberalism and Its Critics
Introduction to Intuitionistic Logic
Introduction to Martin Heidegger's Being and Time
Introduction to Philosophy of Art
Jan Patočka: heretycka filozofia
Koncepcje wzniosłości: Pseudo-Longinos, Kant, Adorno, Lyotard
Kryzys wielokulturowości
Lifeworld and the Question of Values
Main Questions of Epistemology and Philosophy of Mind
Megalomania narodowa: kontekst filozoficzny
Między lojalnością a wiernością – głos Stanisława Orzechowskiego
Modernizm w filozofii i w sztukach
Myth and Symbolical Thought
Natura ludzka w świetle filozofii człowieka i nauk o zdrowiu
Neokantyzm
Pojęcie cnoty w tradycji myśli stoickiej
Political Ontology and Epistemology: Continental Perspective
Popperowski program krytycznego racjonalizmu
Problem człowieka w filozofii dialogu
Psychologiczne koncepcje człowieka
Rekonstrukcje liberalnego centrizmu – perspektywy krytyki
Rozum i wiara w pismach Braci Polskich
Skruty wymiar etyczności w myśli Martina Heideggera
Stanisław Ignacy Witkiewicz: filozof, teoretyk, artysta
T. Hobbes a źródła nowoczesnej myśli politycznej
Teodycea św. Bazylego Wielkiego
Teoria przedstawienia obrazowego (estetyka obrazu)
The Doctrine of Double Effect: the Metaphysics of Action and Difficult Questions of Ethics
The Metaphysics of Relations in Scholasticism and Contemporary Analytical Metaphysics
The Revival of Aristotelian Substance Theory in Contemporary Analytical Metaphysics
Theory of Understanding: German Hermeneutical Thought of the 19th and 20th Centuries
Tożsamość nowożytna i postnowoczesna
Uczucia a rozum w filozofii religii
W kręgu polskich estetyków: R. Ingarden, W. Tatarkiewicz, M. Gołaszewska
Wiara filozoficzna w ujęciu Karla Jaspersa
Wprowadzenie do filozofii języka
Wprowadzenie do mistyki chrześcijaństwa wschodniego
Współczesna fenomenologia cielesności i estetyka fenomenologiczna
Współczesna kontynentalna filozofia polityczna i społeczna
Zwrot obrazowy we współczesnej humanistyce
Źródła filozoficzne Konfederacji Barskiej

Kierunek studiów: **filozofia**
 Dyscyplina naukowa: **filozofia (100%)**
 Poziom kształcenia: **studia pierwszego stopnia**
 Poziom kwalifikacji: **6**
 Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**

Symbol efektu uczenia się dla kierunku studiów	Efekty uczenia się dla kierunku studiów Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku filozofia absolwent:	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK (symbole)
	WIEDZA	
K_W01	ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii w relacji do innych nauk oraz o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii	P6S_WG
K_W02	zna podstawowe metody badawcze, interpretacyjne i argumentacyjne właściwe dla głównych subdyscyplin filozoficznych: logiki, ontologii, epistemologii, etyki i estetyki	P6S_WG
K_W03	zna zależności pomiędzy głównymi subdyscyplinami filozoficznymi	P6S_WG
K_W04	zna terminologię filozoficzną w języku polskim	P6S_WG
K_W05	zna terminologię filozoficzną w wybranym języku obcym	P6S_WG
K_W06	zna i rozumie historyczny charakter kształtowania się idei filozoficznych	P6S_WG
K_W07	ma wiedzę o normach konstytuujących i regulujących struktury i instytucje społeczne oraz o źródłach tych norm, ich naturze, zmianach i drogach wpływania na ludzkie zachowania	P6S_WG
K_W08	ma podstawową wiedzę o obecności idei filozoficznych w dziełach polskiej kultury i o zaangażowaniu filozofów w życie kulturalne kraju	P6S_WG
K_W09	zna ogólne zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a zmianami w kulturze i społeczeństwie, także w kontekście podstawowych problemów i wyzwań współczesnej cywilizacji	P6S_WK
K_W10	zna przydatne badawczo narzędzia z zakresu technologii informacyjnej	P6S_WK
K_W11	zna zasady publikacji tekstu filozoficznego	P6S_WK
K_W12	zna podstawy prawa własności intelektualnej	P6S_WK
K_W13	ma wiedzę o formach przedsiębiorczości przydatnych w rozwoju indywidualnym i dyscypliny	P6S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	wyszukuje i selekcjonuje wiedzę, dokonując jej jakościowej oceny, w oparciu o krytyczną analizę i syntezę, z użyciem zaawansowanych technik informacyjnych i komunikacyjnych	P6S_UW
K_U02	identyfikuje, krytycznie analizuje i interpretuje wypowiedzi filozoficzne (ustne i pisemne),	P6S_UW

	zawarte w nich tezy, ich wagę i zależności między nimi	
K_U03	poprawnie stosuje specjalistyczną terminologię filozoficzną i strategie argumentacyjne, komunikuje się za ich pośrednictwem	P6S_UK
K_U04	analizuje klasyczne argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia na podstawie samodzielnej lektury	P6S_UW
K_U05	uzasadnia i poddaje krytyce uogólnienia w świetle dostępnych świadectw empirycznych	P6S_UW
K_U06	wykrywa zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a procesami społecznymi i kulturalnymi	P6S_UK
K_U07	rozwiązuje i formułuje (w mowie i w piśmie) złożone a także nietypowe problemy filozoficzne	P6S_UW
K_U08	stawia tezy oraz artykułuje własne poglądy w sprawach społecznych i światopoglądowych	P6S_UW, P6S_UK
K_U09	bierze udział w debacie – dobiera strategie argumentacyjne, konstruuje krytyczne argumenty, formułuje odpowiedzi na krytykę	P6S_UK
K_U10	identyfikuje normatywne ugruntowanie różnych instytucji społecznych oraz normatywne uwarunkowania różnych zjawisk społecznych i ekonomicznych	P6S_UW
K_U11	rozpoznaje i wskazuje różnice w odmiennym postrzeganiu życia społecznego przez osoby pochodzące z różnych środowisk i kultur	P6S_UW, P6S_UK
K_U12	upowszechnia wiedzę filozoficzną w środowisku naukowym i w interdyscyplinarnej debacie	P6S_UK
[K_U18] K_U13	posługuje się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
K_U14	posiada podstawowe kompetencje z zakresu filologii klasycznej (greka/łacina) do pracy z tekstem źródłowym z zakresu filozofii	P6S_UK
K_U15	planuje, organizuje i prowadzi indywidualną oraz zespołową pracę badawczą, pod kierunkiem opiekuna naukowego lub kierownika zespołu badawczego, również o charakterze interdyscyplinarnym	P6S_UO
K_U16	planuje i realizuje proces własnego uczenia się ze świadomością permanentnego charakteru tego procesu	P6S_UU
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	krytycznie ocenia posiadaną wiedzę (jej zakres i możliwości zastosowania w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych) i umiejętności	P6S_KK
K_K02	jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów (w tym gotowy do zasięgania opinii eksperckich w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu)	P6S_KK
K_K03	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego	P6S_KO
K_K04	jest gotów do inicjowania działania na rzecz interesu publicznego	P6S_KO

K_K05	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO
K_K06	efektywnie organizuje własną pracę i krytycznie ocenia jej stopień zaawansowania	P6S_KO
K_K07	od siebie i od innych wymaga przestrzegania zasad etycznych i odpowiedzialności za propagowanie wiedzy, uczciwości naukowej oraz rzetelności w sytuacji prowadzenia sporu filozoficznego	P6S_KR
K_K08	ma świadomość znaczenia tradycji i kultury filozoficznej dla wydarzeń społecznych i kulturalnych oraz kształtowania się i rozwoju więzów społecznych	P6S_KR

Objaśnienie symboli:

PRK – Polska Rama Kwalifikacji

P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu VI w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Pokrycie efektów uczenia się określonych w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji przez efekty kierunkowe

Kierunek studiów: filozofia Poziom kształcenia: studia I stopnia Profil kształcenia: ogólnoakademicki		
Kod składnika opisu Polskiej Ramy Kwalifikacji	Efekty uczenia się określone w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku <i>filozofia</i>
WIEDZA		
P6S_WG	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07, K_W08, K_W10, K_W11,
P6S_WK	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji zna i rozumie podstawowe ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działań związanych z nadaną kwalifikacją, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	K_W09, K_W10, K_W11, K_W12, K_W13,
UMIEJĘTNOŚCI		
P6S_UW	potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: - właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, - dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym	K_U01, K_U02, K_U04, K_U05, K_U07, K_U08, K_U10, K_U11,
P6S_UK	potrafi komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U03, K_U06, K_U08, K_U09, K_U11, K_U12, K_U13, K_U14, K_U17, K_U18, K_U19,

P6S_UO	potrafi planować i organizować pracę – indywidualną oraz w zespole współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)	K_U15
P6S_UU	potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	K_U16
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
P6S_KK	Jest gotów do - krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_K01, K_K02,
P6S_KO	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców inicjowania działania na rzecz interesu publicznego myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K_K03, K_K04, K_K05, K_K06,
P6S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: - przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych - dbałości o dorobek i tradycje zawodu	K_K07, K_K08,

Objaśnienie symboli:

P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu VI w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K (przed podkreśleniem) - kierunkowe efekty uczenia się

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Matryca efektów uczenia się, form ich realizacji oraz metod weryfikacji

Filozofia studia I stopnia	Zajęcia lub moduły zajęć															
Nazwa przedmiotu	Wstęp do filozofii	Filozofia starożytna	Logika	Propedeutyka filozofii najnowszej	Metodyka pracy filozoficznej	Język starożytny (greka/lacina)	Filozofia średniowieczna	Teoria argumentacji	Przedmiot do wyboru: Antyk, Średniowiecze, Renesans	Przedmiot do wyboru: Lista ogólna I	Język nowożytny	Etyka	Filozofia XVII-XVIII w.	Przedmiot do wyboru: Etyka, Filozofia XVII-XVIII w., Metodologia ogólna	Translatorium z języka starożytnego	Filozofia XIX w.
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ																
wiedza																
K_W01									X	X				X		
K_W02	X	X	X	X	X		X	X	X	X		X		X	X	X
K_W03	X	X		X	X		X									
K_W04	X	X		X				X	X	X		X	X	X		X
K_W05						X					X				X	
K_W06	X	X		X			X					X	X			X
K_W07												X				X
K_W08				X								X				
K_W09	X			X					X	X		X	X	X		X
K_W10															X	
K_W11																
K_W12															X	
K_W13					X											
umiejętności																
K_U01		X			X		X		X	X			X	X		
K_U02	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X

K_U03	x	x	x	x	x		x	x	x	x			x	x	x	x
K_U04	x	x		x	x		x	x	x	x			x	x	x	x
K_U05								x				x	x			x
K_U06	x	x		x			x						x			x
K_U07		x						x	x	x		x		x		x
K_U08												x				
K_U09		x		x			x	x	x	x		x	x	x		x
K_U10				x												x
K_U11												x				
K_U12												x				
K_U13											x					
K_U14						x										
K_U15									x	x				x	x	
K_U16									x	x				x		
kompetencje społeczne																
K_K01	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
K_K02		x		x			x		x	x		x	x	x		x
K_K03												x				
K_K04												x				
K_K05																
K_K06		x		x			x	x	x	x		x		x		x
K_K07		x							x	x		x		x	x	
K_K08	x	x		x			x					x			x	x
formy realizacji	wykład	x	x	x	x			x	x				x	x		x
	ćwiczenia	x	x	x	x			x	x				x	x		x
	konwersatorium					x				x	x				x	
	warsztaty						x					x				x
metody weryfikacji	egzamin	x	x	x	x			x	x			x	x	x		x
	projekt															
	praca pisemna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	wypowiedź ustna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Nazwa przedmiotu	Klasyczna filozofia niemiecka	Filozofia współczesna	Metodologia ogólna	Przedmiot do wyboru: Klasyczna filozofia niemiecka Filozofia XIX w., Filozofia współczesna	Przedmiot do wyboru: Lista ogólna II	Ontologia	Epistemologia	Filozofia społeczna	Seminarium licencjackie	Przedmiot do wyboru: Ontologia, Epistemologia, Filozofia nauki	Technologia informacyjna z elementami prawa własności intelekt.	Estetyka	Filozofia polska	Translatorium z języka nowożytnego	Przedmiot do wyboru: Estetyka, Filozofia społeczna, Antropologia filozoficzna	Socjologia I	Socjologia II
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ																	
wiedza																	
K_W01			X	X	X				X	X		X			X		
K_W02	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_W03		X	X			X	X		X			X					
K_W04	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_W05	X	X				X	X	X	X			X		X			
K_W06																	
K_W07		X						X								X	X
K_W08		X						X					X				
K_W09	X	X		X	X	X	X	X		X			X		X	X	X
K_W10			X						X		X			X			
K_W11									X		X						
K_W12									X		X						
K_W13											X						
umiejętności																	
K_U01	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_U02	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_U03	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_U04	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		

K_U05						x	x	x				x				x	x
K_U06	x	x				x	x	x				x	x				
K_U07				x	x				x	x		x			x		
K_U08		x						x					x			x	x
K_U09	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x		
K_U10	x	x						x									
K_U11								x								x	x
K_U12									x		x	x				x	x
K_U13														x			
K_U14																	
K_U15				x	x				x	x					x		
K_U16				x	x				x	x					x		
kompetencje społeczne																	
K_K01	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
K_K02		x		x	x			x	x	x		x			x		
K_K03								x									
K_K04								x									
K_K05											x						
K_K06	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
K_K07				x	x			x	x	x	x	x			x		
K_K08	x	x				x	x	x					x				
formy realizacji	wykład	x	x				x	x					x				
	ćwiczenia	x	x				x	x					x				
	konwersatorium			x	x	x				x	x				x	x	x
	warsztaty								x			x			x		
metody weryfikacji	egzamin	x	x				x	x					x				
	praca pisemna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	wypowiedź ustna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Nazwa przedmiotu	Treści programowe
Epistemologia	Wprowadzenie do przedmiotu, główne zagadnienia metaepistemologiczne (typy badań teoriopoznawczych); podejście zdroworozsądkowe a filozoficzne; Podstawowe formy realizmu (bezpośredni, krytyczny); przykłady współczesnych rozwiązań kwestii realizmu (realizm wewnętrzny, semantyczny); antyrealizm (fenomenalizm, idealizm subiektywny itd.); Transcendentalizm i kwestia wiedzy <i>a priori</i> ; problem genezy poznania – epistemologia ewolucyjna; kulturowe i językowe źródła poznania; relatywizm, kwestia niewspółmierności; Teorie prawdy (klasyczna i nieklasyczne); Zagadnienia wiedzy i uzasadniania; sceptycyzm metaepistemologiczny.
Estetyka	Celem wykładu jest zapoznanie studentów z dziejami refleksji estetycznej - od czasów starożytnych do współczesności, ze szczególnym uwzględnieniem okresu kształtowania się estetyki jako autonomicznej dyscypliny filozoficznej (XVIII w.). Kluczowe znaczenie będzie miało rozróżnienie estetyki jako nauki o poznaniu zmysłowym oraz estetyki jako filozofii sztuk pięknych, jak również podejmowane w ostatnich dziesięcioleciach próby konstytuowania estetyki w duchu Baumgartenowskim jako "filozofii pierwszej". Ćwiczenia koncentrować się będą na kwestii kryzysu estetyki pozostającego w bezpośrednim związku z kryzysem sztuki po klasycznej awangardzie z początku XX wieku oraz tzw. Wielkiej Awangardzie rozwijającej się po II wojnie światowej. Celem zajęć jest poznanie z jednej strony różnych, niekiedy wykluczających się strategii przezwyciężenia kryzysu, z drugiej - prób jego "oswojenia" jako trwałego i posiadającego moc kreatywną aspektu twórczości artystycznej oraz towarzyszącej jej refleksji teoretycznej. Celowi temu podporządkowany jest wybór analizowanych problemów: status współczesnego artysty, dzieło sztuki, przebieg i natura procesów estetyzacyjnych, "sztuka po sztuce" oraz awangarda po awangardzie.
Etyka	Wykład: Moralność jako system normatywny. Moralność wobec innych systemów normatywnych: religii, obyczaju, prawa. Moralność a etyka - ustalenia terminologiczne. Etyka kodeksowa a etyka sytuacyjna. Etyka grecka jako fundament europejskiej myśli etycznej i jej homeryckie źródła. Etyka przedsokratejska (sofistyka). Oświecenie ateńskie (Sokrates, Platon, Arystoteles). Szkoły hellenistyczne. Schyłek starożytności (Plotyn). Etyka chrześcijańska (Augustyn, Tomasz). Nowożytność (Kartezjusz, Pascal, Leibniz, Kant). U progu współczesności (Hegel, Mill, Kierkegaard, Nietzsche, Brentano). Ćwiczenia: Kryzysowy charakter etyki. Konieczność przejścia przez etykę kryzysu, zarówno źródeł jak i jej przedmiotu. Homeryckie źródła etyki. Etyka Arystotelesa jako paradygmatyczny wykład <i>Etyki</i> , podejmujący jej kryzysowość. Epikureizm, model życia i etyka. Czwórmiar leczniczy – <i>pharmakon</i> w sytuacji kryzysu dobra bezwzględne jako zawsze godnego wyboru. Stoicyzm – jedność <i>logosu</i> i działania, wzór ćwiczenia duchowego. Dyscyplina w panowaniu nad tym, co w pełni od nas zależne. Etyka św. Augustyna próbą podjęcia palącego problemu zła w <i>duchu</i> chrześcijańskim. Kantowski projekt Etyki. Przymus i wolność w działaniu. Wprowadzenie do aksjologicznego ugruntowania etyki. Wprowadzenie do etyki odpowiedzialności.
Filozofia polska	Wykład: Przedmiot filozofii polskiej i problematyczność jego wyodrębnienia. Początki filozofii polskiej w XIII w. Witelo i Mistrz Wincenty jako przedstawiciele polskiej filozofii XIII w. Najważniejsi myśliciele polskiego średniowiecza należący do pierwszych generacji krakowskiej profesury: Mateusz z Krakowa, Stanisław ze Skarbimierza, Paweł Włodkowic, Paweł z Worczyna. Myśl społeczna i polityczna polskiego renesansu ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji Stanisława Orzechowskiego i Andrzeja Frycza-Modrzewskiego. Filozofia polska XVII wieku w swych różnorodnych przejawach. Filozofia praktyczna, alchemia, doktryna braci polskich.

	<p>Konfederacja jej ustrojowy i filozoficzny sens. Swoistość oświecenia polskiego na tle oświecenia europejskiego (S. Leszczyński, S. Staszic, H. Kołłątaj, J. Śniadecki). Ćwiczenia: Mistrz Wincenty jako przedstawiciel filozofii XIII w. Rozumienie mądrości i koncepcja wojny sprawiedliwej w sztuce kaznodziejskiej Stanisława ze Skarbimierza. Rzeczpospolita podług wypełnienia celu wyłożona i ku poprawie pokierowana. (Andrzej Frycz Modrzewski). O niesamoistności Policy i konieczności Jej ugruntowania. (Stanisław Orzechowski). Rzeczpospolita porządkiem arystotelesowym wyłożona i działająca. (Sebastian Petrycy z Pilzna)</p> <p>O polskości filozofii po raz pierwszy. (Sebastian Petrycy z Pilzna). Filozofia natury sposobem praktycznym uprawiana. Wizja natury i jej badacza w pismach alchemicznych Michała Sędziwoja. O dwóch sposobach chrześcijańskiego życia w świecie. O czasie milczenia i mowy. (Szymon Budny). Bracia Polscy – rozum jako kryterium i źródło Objawienia. O tolerancji w sposób polski. Samuel Przytkowski i Szymon Starowolski. Jan Śniadecki o polskości filozofii.</p>
Filozofia społeczna	<p>Celem przedmiotu jest przedstawienie podstawowych zagadnień i koncepcji z obszaru filozofii społecznej. Skonstruowany w porządku chronologicznym program zaczyna od źródłowych koncepcji Platona i Arystotelesa, by następnie zaprezentować najważniejsze nowoczesne modele (umowa społeczna, utylitaryzm), a wreszcie – omówić współczesną problematykę (liberalizm, komunitaryzm, marksizm, demokracja radykalna, feminizm, biopolityka). Zajęcia mają zachęcić studentów do refleksji nad rzeczywistością społeczną przez pogłębioną analizę koncepcji filozoficznych.</p>
Filozofia starożytna	<p>Uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych prezentacja głównych nurtów filozofii starożytnej (przedplatońska filozofia przyrody, Sokrates, sofiści, Platon, Arystoteles, stoicyzm, epikureizm, neoplatonizm) w głównych obszarach filozofii: metafizyce i filozofii przyrody, epistemologii i logice oraz etyce. W znacznej mierze na podstawie tekstów źródłowych dyskutowane są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty wspomnianych szkół filozoficznych. Dyskutowane są także związki i zależności między różnymi szkołami i tezami, a także pewne odniesienia problematyki filozofii starożytnej do współczesnych debat w filozofii. Celem kursu jest uzyskanie podstawowej kompetencji w problematyce i historii filozofii starożytnej oraz zdolności używania tej kompetencji w innych kontekstach filozoficznych.</p>
Filozofia średniowieczna	<p>Uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych prezentacja głównych nurtów szeroko rozumianej filozofii średniowiecznej (od św. Augustyna z szerszym tłem patrystyki greckiej i łacińskiej poprzez renesans karoliński i Anzelmą z Canterbury do głównych szkół scholastyki: tomizmu, szkotyizmu i ockhamizmu), w głównych obszarach filozofii: metafizyce (ze szczególnym uwzględnieniem teologii naturalnej) i filozofii przyrody, epistemologii i logice oraz etyce. W oparciu o teksty źródłowe dyskutowane są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty różnych szkół filozoficznych i teologicznych. Omawiane są także związki i zależności między różnymi szkołami, a także sposoby rozwijania w filozofii średniowiecznej pewnych wątków filozofii starożytnej. Omawia się również powiązania wybranych wątków filozofii średniowiecznej z dyskusjami w filozofii współczesnej. Celem kursu jest zdobycie podstawowej kompetencji w problematyce i historii filozofii starożytnej oraz zdolności posługiwania się tą kompetencją także w innych kontekstach filozoficznych.</p> <p>Przedmiot podejmuje próbę rekonstrukcji głównych problemów dyskursu filozoficznego wieków średnich w ich kulturowym pluralizmie: średniowiecze jako przestrzeń recepcji filozofii starożytnej, w szczególności myśli Platona i Arystotelesa; wpływ myśli patrystycznej na definiowanie filozofii; przegląd wybranych stanowisk ontologicznych i epistemologicznych, reprezentatywnych dla świata greckiego (Pseudo-Dionizy Areopagita, Jan z Damaszku, Focjusz</p>

	z Konstantynopola, Grzegorz Palamas) i łacińskiego (Aureliusz Augustyn, Anzelm z Canterbury, Tomasz z Akwinu, Jan Duns Szkot, Wilhelm Ockham, Mikołaj z Kuzy); kulturowe i filozoficzne podłoże trudności we wzajemnych relacjach między chrześcijańskim Wschodem i Zachodem; filozofia średniowieczna jako przestrzeń dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego (chrześcijaństwo, filozofia arabska, filozofia żydowska); kulturogenna rola uniwersytetów; zarys filozofii polityki i estetyki średniowiecza; scholastyczne i humanistyczne rozumienie filozofii.
Filozofia współczesna	Przedmiotem zajęć jest humanistyczny nurt filozofii współczesnej. Treści kształcenia obejmują „lekcję mistrzów podejrzeń” (K. Marks i jego XX-wieczne interpretacje, F. Nietzsche, psychoanaliza); filozofia egzystencjalna (S. Kierkegaard, K. Jaspers, J.-P. Sartre, A. Camus): egzystencja, wiara, wina, absurd istnienia; hermeneutyka, ze szczególnym naciskiem na filozofię M. Heideggera, H.-G. Gadamera i P. Ricoeura; postmodernizm i „kondycja ponowoczesna”, koniec „wielkich narracji”, niewspółmierność, antydemarkcjonizm, różne odmiany relatywizmu.
Filozofia XIX wieku	Wprowadzenie do problematyki zajęć: przemiany myśli filozoficznej w XIX wieku, krótka charakterystyka rozwoju podstawowych kierunków i nurtów. Comte i pozytywizm francuski. J.S. Mill i pozytywizm brytyjski. Schopenhauer i rozwój kantyzmu w XIX wieku (Helmholtz, Lange i Cohen). Frege i filozofia logiki. Brentano i psychologizm (początki psychologizmu, Herbart, reakcja antykantowska, Brentano i badania nad intencjonalnością. Szkoła Brentana: Twardowski, Meinong. Początki fenomenologii (<i>Badania logiczne Husserla</i>). Herbert Spencer i ewolucjonizm w filozofii (metodologiczne pisma Darwina, J. Huxley). F. Nietzsche, E. von Hartmann i filozofia życia. Konwencjonalizm i zwrot antypozytywistyczny w filozofii (Duhem, Poincare, Le Roy). Bergson i intuicjonizm i fenomenologia we Francji (Bergson i wpływ jego filozofii, Merleau-Ponty, wczesny Sartre). Początki filozofii analitycznej, wczesne pisma Russella i Moore'a. Ch.S. Peirce i początki pragmatyzmu, wczesna filozofia Jamesa. Podsumowanie.
Filozofia XVII-XVIII wieku	Filozofia nowożytna obejmuje obszar od Descartes'a do Kanta, z uwzględnieniem problemów z filozofii oświeceniowej, głównie niemieckiej. Wykład wiąże się z przedstawieniem: empiryzmu, ukazanego na podstawie analizy tekstów przedstawicieli brytyjskiej filozofii (Locke, Hume); racjonalizmu, przedstawionego na podstawie analizy tekstów z filozofii kontynentalnej (Descartes, Spinoza, Leibniz); reformy metafizyki i należących do niej nauk, a w sposób ścisły z licznie występującymi wówczas próbami matematyzacji nauk metafizycznych (Mendelssohn, Lambert i Kant). Badania tych filozofów w tym zakresie są słabo znane na gruncie polskich badań historyczno-filozoficznych. Proponowany wykład ma je znacząco przybliżyć. Filozofii Kanta, a zwłaszcza filozofii przedkrytycznej (problem genezy i powstawania, wpływów i oddziaływania), <i>Krytyki czystego rozumu</i> (poszczególne działy i problemy), <i>Sporów wokół Krytyki czystego rozumu z lat 1781-1787</i> ; Wybranych problemów z <i>Krytyki praktycznego rozumu</i> i <i>Krytyki władzy sądenia</i> .
Klasyczna filozofia niemiecka	W ramach treści programowych kursowego przedmiotu studenci zapoznają się z podstawowymi pojęciami oraz kluczowymi problemami filozoficznymi idealizmu niemieckiego Zakres materiału obejmuje bezpośrednio: Kontekst historyczno-kulturowy i filozoficzny myśli niemieckiej, filozofię krytyczną Kanta jako podglebie dla klasycyzmu weimarskiego (filozofii przyrody, estetyki, historiozofii), Fichtego teorię wiedzy i program polityczny, transcendentalizm Schellinga oraz filozofie przyrody, tożsamości i mitu, filozofię romantyczną jako przełom estetyczny, filozofia Hegla jako system wiedzy, oraz radykalną krytykę idealizmu niemieckiego Schopenhauera.
Logika	Kurs ma charakter wprowadzenia do podstawowych zagadnień logiki formalnej. W ramach formalizmu klasycznego rachunku zdań oraz klasycznego rachunku kwantyfikatorów zaznajamia się studenta z pojęciami wynikania, dopełniania, wykluczania i sprzeczności logicznej. Omawia się również zagadnienia prawdy i fałszu logicznego.

	Wyróżnia się wnioskowania dedukcyjne od wnioskowań jedynie subiektywnie pewnych. Omawia się błędy formalne i materialne we wnioskowaniu dedukcyjnym. Ponadto, zapoznaje się studenta z podstawowymi aksjomatami klasycznych rachunków modalnych wraz z charakterystyką w semantyce światów możliwych.
Metodologia ogólna	Wprowadzenie do przedmiotu: rozróżnienie podstawowych pojęć z filozofii i nauk przyrodniczych; metodologia a filozofia nauk oraz filozofia techniki; aspekty teoretyczno-metodologiczne; metametodologia. Omówienie podstawowych metod naukowych: obserwacja, eksperyment, pomiar, matematyzacja (ilościowe ujęcie): metoda analogii, metoda historyczna i narracja historyczna. Definicje i definiowanie. Struktura nauki - hipotezy, twierdzenia i prawa, teorie. Szczegółowo omówione: twierdzenia i prawa naukowe (czym jest twierdzenie, kiedy staje się prawem itp.) Uteoretyzownie wiedzy. Wyjaśnienie naukowe. Teorie naukowe i relacje między nimi. Rozwój nauki, zmiany w nauce, modele zmian. Autonomiczność poznawcza i metodologiczna różnych typów nauk, w tym nauk przyrodniczych. Klasyfikacja nauk. Status poznawczy teorii naukowych: realizm, instrumentalizm, pragmatyzm, konwencjonalizm; prawda – różne koncepcje i definicje prawdy.
Metodyka pracy filozoficznej	Zdobycie wiedzy o podstawowych metodach filozoficznych oraz procedurach postępowania z nimi związanych. Przedstawienie 4. podstawowych metod myślenia filozoficznego w zarysie historycznym i w podstawowych pojęciach charakterystycznych dla danej metody. Przedstawienie zalet i wad różnych sposobów rozpoczynania i porządkowania materiału w filozofii i wykształcenie umiejętności zastosowania tej wiedzy w działaniach praktycznych. Zdobycie praktycznych umiejętności pisania tekstu naukowego. Zdobycie praktycznej wiedzy nt. metod popularyzacji filozofii, procedur aplikowania o granty i fundusze w obszarze nauk humanistycznych (w tym filozofii), możliwości odbywania staży, wolontariatu oraz mobilności międzynarodowej.
Ontologia	Ontologia jako dyscyplina filozoficzna. Relacja nauka-ontologia-metafizyka-teologia. Byt, istnienie, rzeczywistość. Uniwersalia a transcendentalia. Substancja, materia, forma i inne podstawowe kategorie ontologiczne. Pierwsze zasady bytu (ontologia a logika). Zmienność bytu. Wariabilizm ontologiczny a monizm statyczny. Zasady materializmu dialektycznego. Problem sprzeczności ruchu. Przyczynowość i inne formy determinowania. Determinizm i indeterminizm. Materializm a idealizm: problem definicji materii, atomizm, mechanicyzm, "fizycyzm", reizm pansomatyczny, formy ruchu materii, problem ciągłości materii. Byty niematerialne: spirytualizm i abstrakcjonizm. Między ontologią a epistemologią: ontologiczne znaczenie kategorii modalnych możliwości i konieczności, pojęcie światów możliwych. Emergencja i problem ontycznego novum. Teleologia i teleonomia: zagadnienie determinacji celowej i zmienności ukierunkowanej. Zagadnienie niebytu: ontologiczna interpretacja negacji logicznej, problem bytów (faktów) negatywnych. Ontologia świadomości: struktura świadomości, problem psychofizyczny, zagadnienie przyczynowania mentalnego.
Propedeutyka filozofii najnowszej	Zakres problemowy obejmuje źródła współczesności (F. Nietzsche, S. Kierkegaard, także W. Dilthey w odniesieniu do filozofii hermeneutycznej), fenomenologię (E. Husserl), myśl M. Heideggera, filozofię hermeneutyczną (H.-G. Gadamer), filozofię dialogu (E. Levinas), Strukturalizm (C. Levi-Strauss), Semiologię (R. Barthes), koncepcję mimetyczno-ofiarniczą (R. Girard), koncepcję języka L. Wittgensteina, pragmatyzm (J. Dewey) i teorię krytyczną J. Habermasa. Szkoła lwowsko-warszawska; Neopozytywizm; Konwencjonalizm; Antyirracjonalizm; Konstruktywizm. Próba określenia filozofii najnowszej; Filozofia a nauka, religia, ideologia, światopogląd; Filozofia a zdrowy rozsądek; Paradygmaty filozofii najnowszej: ontologiczny, mentalistyczny, lingwistyczny, praktycystyczny; Filozofia analityczna i kontynentalna; Problem postępu i aporetyczności filozofii; Najważniejsze spory w filozofii najnowszej;

	Charakterystyka najważniejszych prądów w filozofii współczesnej i najnowszej: fenomenologia, egzystencjalizm, filozofia dialogu, hermeneutyka, dekonstrukcjonizm, konstruktywizm i inne.
Seminarium licencjackie	Przedstawienie i zapoznanie studentów z warsztatem pisarskim i metodologią pisania pracy licencjackiej. Wskazanie technik doboru i selekcji literatury przedmiotu i źródeł oraz sposobów właściwego ich wykorzystania w pracy. Określenie cech, charakteru i rodzajów prac licencjackich. Wskazanie właściwego sposobu przygotowania się do pisania pracy: ustalenie problematyki, planu i metodologii. Opracowanie konstrukcji pracy: podział na rozdziały i podrozdziały, wstęp, zakończenie i bibliografia.
Socjologia I	<p>Charakter socjologii i historyczne warunki jej powstania: przedsocjologiczna wiedza o społeczeństwie. Wiedza potoczna. Historyczne warunki narodzin socjologii. Socjologia jako nauka. Przedmiot socjologii, główne pojęcia i koncepcje. Wewnętrzne zróżnicowanie socjologii. Główne metody badań socjologicznych. Role społeczne i kontrola społeczna: pozycje i role społeczne. Spojrzenie „dramaturgiczne”. Mechanizmy kontroli społecznej. Normy i wartości. Instytucje kontroli społecznej. Systemy normatywne i sankcje. Konformizm i dewiacja. Stabilność i zmiana w porządku społecznym. Grupa społeczna i więź społeczna: pojęcie grupy i więzi społecznej. Zbiorowość a grupa. Odmiany grup społecznych. Grupy formalne i nieformalne, pierwotne i wtórne. Społeczność lokalna. Małe grupy i społeczność lokalna. Grupy sformalizowane. Kulturowe podstawy życia społecznego (wartości, normy, symbole): naukowe i potoczne rozumienie kultury. Pojęcie i sfera kultury. Kategorie kultury. Wielość kultur. Kultura symboliczna - wartości, normy i symbole. Kultura dominująca, kultura uprawniona (uprawomocniona), kapitał kulturowy. Kulturowe podstawy życia społecznego (czas, przestrzeń i język): czas i przestrzeń w doświadczeniu człowieka. Problem języka i myślenia o świecie. Problem relatywizmu kulturowego. Granice poznania kultury (dystans kulturowy, problemy psychologiczne). Element subiektywny w badaniu socjologicznym. Przemiany kultury współczesnej: kultura masowa i kultura popularna. Rola technicznych środków przekazu a zmiany kultury współczesnej. Mediatyzacja kultury. Rola internetu. Społeczeństwo informacyjne. Socjalizacja: interakcje a proces stawania się człowiekiem. Mechanizmy i stadia procesu socjalizacji. Koncepcje socjalizacji. Biologiczne podstawy życia społecznego: ekologia, etologia i socjobiologia. Podstawowe problemy życia społecznego istot żywych. Ewolucyjne dziedzictwo człowieka. Główne idee socjobiologii. Rodzina - pokrewieństwo – demografia: małżeństwo i strategie zawierania małżeństw. Pojęcie rodziny, struktura i funkcje, podziały. Rodzina we współczesnym społeczeństwie polskim. Demografia i teoria przejścia demograficznego. Naród i pojęcie etniczności: „swój” i „obcy” w życiu społecznym. Dystans i obcość kulturowa/etniczna. Stereotypy i obrazy etniczne. Zjawisko etniczności i jej przejawy. Grupa etniczna. Zagadnienie narodu w socjologii. Naród a państwo. Problem państwa narodowego. Kultura narodowa. Ethnos i demos. Naród i mniejszości narodowe w Polsce: tworzenie świadomości narodowej w Polsce. Zróżnicowanie etniczne społeczeństwa i pojęcie mniejszości narodowych. Mniejszości narodowe w Polsce. Polityka państwa wobec mniejszości po 1989 r. Instytucje społeczne i organizacje (biurokracja): socjologiczne rozumienie instytucji. Typy i rodzaje instytucji. Podejście instytucjonalne w socjologii. Instytucja a organizacja. Problem biurokracji. Teoria biurokracji Maxa Webera. Ograniczenia racjonalności i dysfunkcje biurokracji. Religia: religia jako regulator zachowań społecznych. Religia w ujęciu socjologicznym. Teorie religii. Synkretyzm religijny. Zjawisko indywidualizacji i „prywatyzacji religii”. Nowe ruchy religijne. Religijność i Kościół katolicki we współczesnym społeczeństwie polskim.</p>
Socjologia II	Zachowania zbiorowe, ruchy społeczne i protest społeczny (konflikt): spontaniczne zachowania zbiorowe. Pojęcie ruchu społecznego i jego typy. Konflikt społeczny. Regulowanie i instytucjonalizacja konfliktów. Struktura społeczna

	<p>i zróżnicowanie społeczne: pojęcie struktury społecznej. Wielkie i małe struktury. Podziały społeczne. Nierówności społeczne. Funkcja i geneza nierówności. Klasy i warstwy: pojęcie klasy społecznej. Różne koncepcje klas społecznych. Klasa w znaczeniu ekonomicznym i w systemie stratyfikacji. Struktura klasowa w świadomości społecznej (ujęcie St. Ossowskiego). Stratyfikacja społeczna. Czynniki stratyfikacji społecznej. Koncepcje zróżnicowania społecznego. Struktura społeczna i ruchliwość społeczna: ruchliwość społeczna. Ruchliwość międzypokoleniowa i wewnątrz pokoleniowa. Modele badań ruchliwości społecznej. Struktura społeczna a płeć i wiek: badanie zróżnicowania społecznego. Płeć i wiek jako kategorie zróżnicowania społecznego. Dyskryminacja kobiet, feminizm. Młodzież i ludzie starzy. Bieda, wykluczenie i marginalizacja społeczna: bogactwo i bieda. Problemy pomiaru ubóstwa. Pojęcia „wykluczenia społecznego” i marginalizacji społecznej. Związki między wykluczeniem społecznym a ubóstwem. Polityka państwa przeciwdziałania tym zjawiskom. Polityka i władza: socjologiczne rozumienie polityki i władzy. Władza prawomocna. Instytucjonalizacja władzy i systemu politycznego. Zachowania polityczne, kultura polityczna, socjalizacja polityczna. Główne podziały polityczne (lewica i prawica). Demokracja w ujęciu socjologicznym oraz uczestnictwo polityczne: rozumienie demokracji i jej typy. Problemy działania demokracji. Demokracja w rozumieniu substancjalnym i proceduralnym. Demokracja liberalna (poliarchia). Wybory, frekwencja wyborcza, badania opinii publicznej a wybory, partie i grupy nacisku. Państwo w refleksji socjologicznej: rozumienie państwa, struktura i instytucje oraz funkcje państwa. Państwo jako instrument przymusu i kontroli społecznej. Państwowe instytucje socjalne, państwo socjalne i państwo dobrobytu (<i>welfare state</i>). Wpływ polityki państwa na sytuację społeczeństwa. Gospodarka i rynek (porządek ekonomiczny w społeczeństwie): stosunki ekonomiczne jako stosunki społeczne. Typy ładu ekonomicznego. Instytucja rynku w myśli społecznej. Gospodarka w społeczeństwie. Problemy społeczne – bezrobocie. Konsumpcja i społeczeństwo konsumpcyjne: produkcja i konsumpcja. Życie w społeczeństwie konsumpcyjnym. Macdonaldyzacja i disneizacja życia. Konsumpcja i nowe formy wspólnoty społecznej. Zmiana i rozwój społeczny, postęp: klasyczne teorie rozwoju i zmiany społecznej. Źródła zmian społecznych. Innowacje i ich dyfuzje. Modernizacja i urbanizacja. Rozwój zależny. Rozwój zrównoważony. Typy społeczeństw. Kryteria rozwoju społecznego (<i>Human Development Index</i>). Porównania międzynarodowe. Nowoczesność („późna nowoczesność”) i globalizacja: nowoczesność w ujęciu socjologicznym. Pojęcie „globalizacji” i „nowej lokalności”. Procesy globalizacji w różnych dziedzinach. „Globalna wioska”, (McLuhan), macdonaldyzacja (Ritzer), Wallerstein – centrum, półperyferie i peryferie. Migracje i „nowe mniejszości”: migracje - rozumienie zjawiska, migracje wewnętrzne i zagraniczne. Przyczyny migracji zewnętrznych. Migracje a globalizacja i integracja europejska a migracje.</p>
<p>Technologia informacyjna z elementami prawa własności intelektualnej</p>	<p>W trakcie zajęć omówione zostaną najważniejsze technologie informacyjne wykorzystywane w badaniach filozoficznych i historyczno-filozoficznych. Przedstawione zostaną wybrane użyteczne narzędzia pozyskiwania, przesyłania, przetwarzania, przechowywania i prezentowania informacji, w tym także internetowe bazy danych. Studenci uzyskają podstawową wiedzę dotyczącą prawa własności intelektualnej, zwłaszcza prawa autorskiego, prawa własności przemysłowej oraz prawa sui generis ochrony baz danych, ze szczególnym uwzględnieniem zarówno przepisów prawa krajowego, unijnego oraz międzynarodowego, jak i wybranego orzecznictwa, a także poglądów doktryny. Treści prawne dotyczyć będą następujących kwestii: przedmiotu, podmiotu, treści oraz ochrony prawa autorskiego, regulacji szczególnych dotyczących programów komputerowych i utworów audiowizualnych, instytucji dozwolonego użytku, zagadnienia plagiatu, umów autorskoprawnych, ochrony baz danych, praw pokrewnych oraz wybranych zagadnień prawa własności przemysłowej (m.in. prawo patentowe, prawo znaków towarowych). Poprzez ćwiczenia oraz analizowanie poszczególnych przypadków (kazuśów) studenci nabeżdą praktyczne umiejętności</p>

	dotyczące wykorzystywania wybranych technologii informacyjnych oraz stosowania prawa własności intelektualnej w badaniach naukowych. Kwestie własności i praw autorskich w aplikacjach grantowych.
Teoria argumentacji	Zbiory i działania na zbiorach; Nazwy i ich rodzaje; Prawa logiki nazw, sylogistyka Arystotelesowska; Relacje i ich rodzaje; Struktura argumentacji, diagramy argumentacyjne; Ocena argumentacji: argumenty dedukcyjne; Ocena argumentacji: argumenty niededukcyjne (schematy argumentacyjne i krytyczne pytania); Błędy w argumentacji, omówienie wybranych rodzajów argumentów niededukcyjnych; Formalne metody ewaluacji argumentów.
Translatorium z języka nowożytnego	Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. Podstawą praktycznego przekładu będzie artykuł / rozdział zaczerpnięty z 1. David O'Connor, <i>Hume on Religion</i> , 2001. 2. Alan Beiley, Dan O'Brien, <i>Hume's Critique of Religion: 'Sick Men's Dreams'</i> , 2014.
Wstęp do filozofii	Rozumienie filozofii na tle innych form wiedzy, strukturalizacja filozofii - podstawowe dziedziny i dyscypliny, wybrane problemy filozofii, wybrane przełomowe postaci i szkoły w filozofii. Wdrożenie do lektury źródłowych tekstów filozoficznych, rekonstruowanie w tekstach założeń, tez i argumentów. Wdrożenie do identyfikacji stanowisk filozoficznych w odniesieniu do wybranych problemów.
Anamneza w filozofii Platona	Analiza passusów z dialogów <i>Menon</i> , <i>Fedon</i> oraz <i>Fajdros</i> , w których Platon formułuje hipotezę anamnestycznej koncepcji poznania. Platońska koncepcja duszy w wymienionych dialogach, a koncepcja anamnezy. Platońskie stopnie poznania (<i>doksa</i> , <i>episteme</i>) w <i>Uczcie</i> i <i>Sympozjonie</i> , a koncepcja anamnezy.
Anatomia i patologia dyskursu filozoficznego	Jednym z podstawowych problemów, z jakimi mierzy się osoba podejmująca studia filozoficzne, jest trudność ze zrozumieniem wypowiedzi filozofów, a zwłaszcza niektórych tekstów filozoficznych. Często uważa się, że mętność i niezrozumiałość wypowiedzi kryje za sobą jakąś szczególną głębie, co skutkuje wielokrotnymi, czasem beznadziejnymi próbami przedarcia się przez zasłonę słów i odkrycia skrytego sensu. Problem polega na tym, że w filozofii, podobnie jak w innych tzw. naukach humanistycznych i społecznych, mętność wypowiedzi jest jedną z taktyk pisarskich, która - podobnie jak w wypadku innych dziedzin życia, np. polityki - ma inny cel niż przekazania pewnych treści (np. ekspresywny a nie informatywny). Zajęcia poświęcone będą zbadaniu podstawowych taktyk wypowiedzi filozoficznych, zarówno tych nastawionych na przekazywanie treści, jak i tych ukrywających brak owych treści bądź mających na celu epatowanie czytelnika tajemniczością bądź wypowiadanie zaklęć. Punktem wyjścia będą prace poświęcone analizie języka filozoficznego pod kątem manipulowania czytelnikiem za pomocą literackiej niejasności, następnie zaś analizowane będą konkretne przypadki z obszaru współczesnej filozofii.
Anthropological Grasps of Myth	Antropologiczne podejścia do mitu dokonały znaczącej zmiany w jego rozumieniu. Wbudowały one problem genetyki, witalności, myślenia i funkcji mitu w perspektywę ludzkich potrzeb, cechy zdolności do przekształcania i syntezy danych płynących ze źródeł intrapsychoicznych oraz zewnętrznego środowiska naturalnego i społecznego, tworząc ostatecznie pojęcie tzw. wzajemnej genetyki (G. Durand). Stanowiły one bardzo istotny, jeśli nie decydujący poziom, przenosząc badania na poziom relacji mitu do żywej kultury, w której powstaje. Antropologiczne podejścia do mitu powstały pod różnymi koncepcjami, m.in. E. Tylor, L. Lévy-Bruhl, B. Malinowski, C. Lévi-Strauss. Anthropological approaches to the myth have made a significant shift in understanding it. They embedded the problem of genesis, vitality, thinking and functions of myth in the perspective of human needs, features of the ability to transform and synthesize data flowing from intrapsychic sources and the external natural and social

	environment, eventually forming the concept of the so-called mutual genesis (G. Durand). They were a very significant, if not decisive level, transferring research to the level of relation of myth to the living culture in which it arises. Anthropological approaches to the myth arose under a variety of conceptions, including E. Tylor, L. Lévy-Bruhl, B. Malinowski, C. Lévi-Strauss.
Antropologia Giovanniego Pica della Mirandoli	Przedmiotem zajęć jest analiza ogłoszonego w 1496 r. dzieła renesansowego filozofa Giovanniego Pica della Mirandoli (1463-1494) „Oratio de hominis dignitate” („Mowa o godności człowieka”). Stanowiąc wzorcowy wykład humanistycznej antropologii miało ono służyć za wprowadzenie do publicznej debaty filozoficznej nad 900 tezami Pica, w których zawarł tyle systematyczną, co eklektyczną (inspiracje neoplatońskie, neopitagorejskie, neoarystotelesowskie, hermetyczne i kabalistyczne), interpretację rzeczywistości. Lektura dokonywana jest w formie literalnego komentarza do oryginalnego tekstu łacińskiego.
Ateizm czy ateizmy? Problemy współczesnej filozofii religii	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat religii i filozoficznej refleksji nad religią, przede wszystkim w kontekście krytyki religii. Postawione zostaną dwa zasadnicze pytania: (1) Co dziedziczy a co odrzuca współczesny ateizm z ateizmu oświeceniowego?; (2) Jest jeden czy wiele ateizmów? Zagadnieniem podstawowym jest pokazanie różnorodności tego, co nazywamy ateizmem, z uwzględnieniem jego/ich głównych cech istotowych powiązanych z ich pochodzeniem z nauk szczegółowych: ateizm fizyczny (fizyczny), ateizm biologiczny, ateizm antropologiczny, ateizm religijny, ateizm psychologiczny. Poruszona też zostanie relacja ateizmu/ateizmów do agnostycyzmu, niewiary, apateizmu, nihilizmu czy bezreligijności.
Ateny a Aleksandria: greckie źródła filozofii wczesnochrześcijańskiej	U Uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych prezentacja głównych nurtów filozofii starożytnej mających bezpośredni i pośredni wpływ na postać pierwszych nurtów filozofii (teologii filozoficznej) wczesnochrześcijańskiej w głównych obszarach filozofii: metafizyce i filozofii przyrody, epistemologii i logice oraz etyce, jak i filozofii języka i metod hermeneutycznych. W znacznej mierze na podstawie tekstów źródłowych dyskutowane są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty głównych przedstawicieli filozofii greckiej i kształtującej się filozofii wczesnochrześcijańskiej. Dyskutowane są także związki i zależności między różnymi nurtami, poglądami i tezami, a także pewne odniesienia problematyki filozofii starożytnej do współczesnych dyskusji w obrębie nauk teologicznych i filozofii.
B. Leśmian: poeta, teoretyk, filozof	W trakcie zajęć zestawione zostałyby koncepcja nadczłowieka Nietzschego i proponowany przez Leśmiana elitaryzm poznawczy /np. na podstawie szkicu <i>Ludzie Odrodzenia</i> /, koncepcje seksualności proponowane przez psychoanalizę - ze szczególnym uwzględnieniem Freuda /libido, Eros, Tanatos/ - i poetę /np. na podstawie erotyku <i>Gad</i> /, poetyckie i fenomenologiczne /tu zwłaszcza: ja psychologiczne a ja transcendentalne, transcendencja świata, naturalna a transcendentalna refleksja/ meandry poznania /a np. <i>Przed świtem</i> Leśmiana/, koncepcję intuicji Bergsona i tę z <i>Traktatu o poezji</i> /zwłaszcza koncepcja dwóch jaźni/ oraz rozważnia o kondycji ludzkiego życia egzystencjalistów /na kanwie np. koncepcji "mdłości" Sartre'a lub "Syzyfa" Camusa lub filozofia tragedii Szestowa) i np. wiersza "Dusiołek"/"Trupięgi". Motywem przewodnim byłby wspólny /twórczy?/ namysł nad relacjami między sztuką a filozofią - czyli tym, co musi pozostać inne i to, co być może jest tożsame w tych dwóch różnych dyscyplinach. Próba odpowiedzi na pytanie: czy i w jakim stopniu teść wypowiedzi determinuje formę, a w jakim jest odwrotnie.
Between Political Philosophy and Aesthetics	Celem przedmiotu jest refleksja nad możliwym zastosowaniem kategorii estetycznych w filozofii polityki. Omawiane treści obejmują zarówno stanowiska krytyczne wobec takiego połączenia (estetyzacja polityki wg Waltera Benjamina, estetyzm utopizmu według Karla Poppera), jak i koncepcje twórczo je rozwijające (Schillerowska idea

	<p>estetycznego wychowania człowieka, estetyka polityki jako dzielenie publicznie postrzegalnego według Jacquesa Rancière'a, polityczne zastosowanie Kantowskiego sądu smaku w interpretacji Hanny Arendt, estetyka polityczna Crispina Sartwella i polityczna estetyka Franka R. Ankersmita). Program uwzględnia również analizę politycznego znaczenia konkretnych dzieł sztuki (koncepcja kształcenia obywatelskiego Marthy C. Nussbaum, przykłady estetycznego reżimu sztuki w ujęciu Rancière'a).</p> <p>The aim of the subject is to reflect on the possible use of aesthetic categories in the philosophy of politics. The discussed contents include both critical positions towards such a combination (the aestheticisation of politics according to Walter Benjamin, the aestheticism of Utopism according to Karl Popper) and concepts that creatively develop them (Schiller's idea of the aesthetic upbringing of man, the aesthetics of politics as sharing the publicly perceived according to Jacques Rancière, the political application of Kant's court of taste in Hanna Arendt's interpretation, Crispin Sartwell's political aesthetics and Frank R. Ankersmit's political aesthetics). The program also includes an analysis of the political significance of specific works of art (concept of civic education, Martha C. Nussbaum's examples of the aesthetic regime of art in Rancière's view).</p>
Brytyjska filozofia moralna	<p>Podstawowe pojęcia i problemy filozofii moralnej. Wybór, sprawstwo i działanie. Słuszność i dobro. Zobowiązania moralne i ich podstawy. Sądy i rozumowania moralne. Kognitywizm i antykognitywizm oraz konsekwencjalizm i deontologizm w filozofii moralnej.</p>
Buddyzm – wizja człowieka i świata	<p>Buddyzm jako filozofia i jako religia, rozumienie człowieka, istota i przyczyny cierpienia oraz sposoby jego zniesienia w nauce Buddy Siakjamuniego i późniejszych mistrzów. Zakres problemowy obejmuje nauczanie Buddy Siakjamuniego, filozofię wszesnobuddyjską, oraz niektóre szkoły Mahajany.</p>
Central-European Heritage of Values	<p>During the classes, selected texts will be read which are a testimony to the most important values that have guided important figures, events and movements in the history of Central European countries. Among others, discussed will be: some aspects of the law of the nations of the medieval Polish law school represented by Paul Vladimiri; the Warsaw Confederation - a document guaranteeing religious freedoms in the Commonwealth of Both Nations; Kossuth's speech in front of the American Congress in 1852 against neo-absolutism in Europe; fragments of thought of Thomas Masaryk; fragments of Witold Pilecki's report from Auschwitz; Milan Kundera's 'Tragedy of Central Europe'; Jan Patočka's essay 'War in the 20th Century and the 20th Century as War', Vaclav Havel's concept of the power of the powerless, Józef Tischner's thinking of values and attempting to capture the value of solidarity using the example of the 'Ethics of Solidarity'; some aspects of thought of Karol Wojtyła/John Paul II;</p> <p>W trakcie zajęć czytane będą wybrane teksty będące świadectwem najważniejszych wartości, które przyświecały ważnym postaciom, wydarzeniom i ruchom w dziejach państw Europy środkowej. Omawiane będą między innymi: niektóre aspekty prawa narodów średniowiecznej polskiej szkoły prawa reprezentowanej przez Pawła Włodkowica; Konfederacja Warszawska – dokument gwarantujący wolności religijne w Rzeczpospolitej Obojga Narodów; wystąpienie Kossutha przed Kongresem Amerykańskim w 1852 roku przeciwko neo-absolutyzmowi w Europie; fragmenty myśli Thomasa Masaryka; fragmenty raportu z Auschwitz Witolda Pileckiego, Milana Kundery <i>Tragedię Europy Środkowej</i>, Jana Patočki esej <i>Wojny w XX wieku i wiek XX jako wojna</i>, Vaclava Havla koncepcję siły bezsilnych czy Józefa Tischnera myślenie wartości i próbę uchwycenia wartości solidarności na przykładzie <i>Etyki solidarności</i>; wybrane aspekty myśli Karola Wojtyły/Jana Pawła II;</p>

<p>Chrystus jako archetyp mędrca: filozoficzne implikacje chrystologii pierwszych wieków</p>	<p>Meritum zajęć stanowią trzy zagadnienia: (1) Chrystus jako mędrzec w świetle świadectw biblijnych – analiza wybranych fragmentów ksiąg nowotestamentalnych w świetle definicji dostarczanych przez tradycję filozoficzną (platonicy, perypatetycy, stoicy, epikurejczycy); (2) filozof i mędrzec – zakresy znaczeniowe pojęć w literaturze patrystycznej; (3) definicja mądrości (przebóstwionego człowieczeństwa) w kontekście doktryny o unii fizycznej (hipostatycznej) między boskością i człowieczeństwem w Chryście.</p>
<p>Ciągłość i zerwanie w historii sztuki. W kręgu dominujących teorii estetycznych</p>	<p>W ramach zajęć studenci zapoznają się z ewolucją poglądów estetycznych na tle przemian w sztuce. W pierwszej kolejności zostaje omówiona tzw. Wielka Teoria Estetyczna (jej podstawowe założenia, wynikające z nich kategorie estetyczne i ich przełożenie na kształt sztuki). Wraz z kolejnymi tekstami omawiającymi dominację teorii estetycznej, jej kryzys i upadek, student zdobywa pogłębioną wiedzę i świadomość historycznej ewolucji sztuki oraz ewolucji refleksji estetycznej, która z kolei przekłada się na formowanie sztuki. Wiedza ta pozwala zrozumieć i powiązać dominujące nurty filozoficzne ze zjawiskami obecnymi w sztuce awangardowej i współczesnej, a także uzyskać wiedzę na temat wagi dialogu, jaki artyści prowadzą w swych dziełach z różnymi tradycjami artystycznymi. W trakcie zajęć uwzględnione zostają nie tylko testy krytyczne omawiające momenty przełomu estetycznego ale także manifesty artystów oraz wybrane artefakty ilustrujące zakres teoretyczny.</p>
<p>Contemporary Political Thought</p>	<p>Kurs oferuje badanie głównych nurtów i tradycji współczesnej myśli politycznej rekonstruowanej ze szczególnym uwzględnieniem ich filozoficznego rdzenia (a także podstaw i implikacji) - epistemologicznego i ontologicznego. Głównym ogólnym celem studiowanych i omawianych podczas kursu lektur jest kwestionowanie przekonań o rzekomo "czystym" - wolnym od wartości (lub poszukującym prawdy) i nienormatywnym - charakterze rozumowania i działania w sferze politycznej (definiowanej zwykle przez dyskursy naukowe i praktyczne jako domena "machtpolitik", "real politik" i rozumu polityki państwowej), w tym politologii. Po przedstawieniu i przestudiowaniu mapy współczesnej myśli politycznej (podział na dwie główne tradycje "geograficzne"/konceptyjne: kontynentalną i analityczną) omówiono szereg jej najbardziej dyskusyjnych koncepcji, zagadnień i teorii. Ich głównym wspólnym motywem jest wyzwanie i dekonstrukcja dominującego charakteru centralizmu liberalnego jako doktryny, ideologii i "filozofii politycznej" instytucji współczesnych instytucji liberalnej demokracji.</p> <p>The course offers examination of main currents and traditions in contemporary political thought reconstructed with special attention to their philosophical core (as well as foundations and implication) – epistemological and ontological. The main general aim of the readings studied and discussed during the course is to challenge convictions about allegedly "pure" – value-free (or truth-seeking) and non-normative – character of reasoning and action within the political sphere (defined usually by the academic and practical discourses as the domain of "machtpolitik", "real politik" and reason-of-state politics), including political science. After presentation and study of the map of contemporary political thought (division into two main "geographical"/conceptual traditions: continental and analytic), a number of its most debatable concepts, issues and theories are discussed. Their main common motif is challenging and deconstruction of the dominant character of centrist liberalism as doctrine, ideology and the "political philosophy" of institutions of contemporary institutions of liberal democracy.</p>
<p>Człowiek i sacrum we współczesnej Europie</p>	<p>Celem zajęć jest przedyskutowanie relacji pomiędzy człowiekiem i sacrum. W trakcie poddaje się krytyce tezę o końcu religii. Dowodzi się że z ruchem zniesieniem religii jednocześnie wyłaniają się nowe formy religijności. W efekcie próbuje określić te rozpoznać genezę oraz naturę genezy tych nowych form religijnych.</p>

Czytanie Platona: lektura wybranego dialogu	Lektura i analiza Platońskiej <i>Uczty</i> . Modele interpretacyjne. Miejsce dialogu w <i>Corpus Platonicum</i> . Postaci historyczne i fikcyjne. Historyczne tło dialogu. Rola podwójnego wstępu. Analiza mów Fajdrosa, Pausaniasa, Eryksimachosa, Arystofanesa, Agatona, Sokratesa i Diotymy. Platońska teoria idei oraz świata gignetycznego. Zakończenie dialogu i jego znaczenie dla interpretacji całości dzieła.
Ćwiczenia wyobraźni jako problem filozoficzny	Wyobraźnia jest to umiejętność tworzenia obrazów, łączenia pewnych elementów w całości, wyobrażenia sobie różnych sytuacji, zdarzeń, zachowań, które niosą ze sobą pewne praktyczne konsekwencje w postaci postawy kojarzonej najczęściej z otwartością, kreatywnością, zdolnością przewidywania. Na zajęciach omawiane będą różne koncepcje wyobraźni, począwszy od filozofii Kanta, który wskazał na podmiotową aktywność w konstruowaniu obrazu świata i uczynił wyobraźnię jednym z ważniejszych narzędzi refleksji filozoficznej, jego rozróżnienie różnych form rozumu dokonało legitymizacji pluralizmu w filozofii. Ważne miejsce w tym procesie pluralizacji myślenia zajmuje filozofia Kierkegaarda. Pluralizm poznawczy pojawia się u Kierkegaarda w postaci odróżnienia różnych punktów widzenia, różnych "nastawień", różnych nastrojów. Zmiana nastroju jako „gra wyobraźni” pełni funkcję otwierającą lub zamykającą, wyznacza kierunek interpretacji, jeden nastrój pozwala dostrzec, to co w innym jest niedostrzegalne. Innymi koncepcjami, w których obecne jest ćwiczenie wyobraźni będzie perspektywizm Nietzschego, motyw wariacji imaginacyjnej w fenomenologii Husserla i ćwiczenie wyobraźni w egzystencjalizmie Sartre'a. Bardzo istotną częścią zajęć będą koncepcje: wyobraźni socjologicznej Ch. W. Millsa i wyobraźni symbolicznej G. Duranda i P. Ricoeura.
Dekonstrukcja etyki: Levinas-Derrida	Na zajęciach podejmowana będzie tematyka koncepcji etyki w ujęciu E. Levinasa oraz J. Derridy oraz konfrontacja obu filozofów w kontekście słynnej polemiki Derridy z Levinasem w eseju <i>Przemoc i metafizyka. Esej o myśli Emmanuela Levinasa</i> . Omówione zostaną takie koncepcje, jak: twarz, spotkanie, nieskończoność, Bóg, metafizyka, etyka, inny, toż-samy, dar, nierozstrzygalność, sprawiedliwość, afirmacja, ślad, przeszłość, której nie było, przemoc, pojęciowość, fenomenologia, egzystencja.
E. Husserl - podstawy fenomenologii	Zajęcia skupiają się na rekonstrukcji podstawowych pojęć i rozstrzygnięć fenomenologii E. Husserla. W ramach zajęć omówione zostaną takie koncepcje jak m.in.: logika, fenomen, epoche, redukcja, świadomość transcendentalna, intencjonalność, noeza, noemat, konstytucja, sens, świat przeżywany, wartości, ja transcendentalne, alter ego, czy wewnętrzna świadomość czasu.
Environmental Philosophy – Ethics and Politics	The course introduces themes from environmental philosophy, with the focus on ethics and politics. The programme comprises an overview of selected approaches to environmental ethics (utilitarianism, deep ecology, biocentrism, ecofeminism). Students are also invited to reflect how climate disruption can/should influence our understanding of politics (e.g. can the idea of national sovereignty be still upheld in the time of global climate change? Is the social contract model of politics still valid?) and, more generally, of the relationship between politics (the human world) and nature (Steven Vogel's concept of "the built environment"; posthumanism; Bruno Latour's amodernism). More specific political concerns are also discussed, such as the role of science in environmental politics, as well as the gender and colonial dimensions of climate disruption; in relation to the latter, indigenous (non-Western) approaches to environment disruption are presented (e.g. Kyle Powys Whyte). The concept of the Anthropocene and related categories (such as Jason W. Moore's idea of capitalocene) are also introduced. Finally, forms of environmental activism are discussed (Extinction Rebellion, the diagnostic potential of solastalgia). Przedmiot ma na celu zaprezentowanie zagadnień z obszaru filozofii środowiskowej, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki etycznej i politycznej. Program obejmuje przegląd wybranych stanowisk w etyce

	<p>środowiskowej (użyteczność, ekologia głęboka, biocentryzm, ekofeminizm). Postawione także zostaje pytanie o to, jak destabilizacja klimatu może/powinna wpłynąć na nasze rozumienie polityki (np. czy w dobie globalnej zmiany klimatycznej idea narodowej suwerenności daje się obronić? Czy model umowy społecznej, jako narzędzie konceptualizowania polityki, jest jeszcze aktualny?) oraz, bardziej ogólnie, o relację między polityką (światem człowieka) a naturą (Steven Vogel i pojęcie „zbudowanego środowiska”; posthumanizm; amodernizm Bruno Latoura). Program uwzględnia również bardziej szczegółowe zagadnienia polityczne, takie jak rola nauki w polityce środowiskowej oraz genderowy i kolonialny wymiar destabilizacji klimatu. W nawiązaniu do tego ostatniego zagadnienia zarysowane zostają koncepcje środowiskowe rdzennych (niezachodnich) ludów (np. Kyle Powys Whyte). Omawiane zagadnienia obejmują także pojęcie antropocenu i pokrewne kategorie (np. koncepcję kaptialocenu Jasona W. Moore’a). Wreszcie, zaprezentowane zostają formy środowiskowego aktywizmu (Extinction Rebellion, diagnostyczny potencjał kategorii solastalgii).</p>
<p>Eros w świetle antropologii filozoficznej</p>	<p>Na zajęciach podejmowana jest problematyka ludzkiej seksualności w aspekcie antropologii filozoficznej – analiza wymaga zatem odwołania problemów filozoficznych do wiedzy szczegółowej z zakresu seksuologii. Realizowany model edukacyjny jest interdyscyplinarny, zatem sam proces poznawania polega na aktywności integrowania wiedzy. Dyskusje wokół problemów kontrowersyjnych i społecznie aktualnych oraz samodzielna praca pisarska sprzyjają rozwijaniu naukowej wyobraźni, pokonywaniu stereotypów i oporów, odkrywczoci, konwersji języków i naukowej twórczości.</p> <p>Treści programowe obejmują problematykę w zakresie: historyczno-filozoficznego przeglądu koncepcji ciała ze szczególnym uwzględnieniem roli w życiu erosa (Hipokrates, Platon, Augustyn, R. Descartes, S. Kierkegaard, A. Schopenhauer, Z. Freud, E. Fromm, W. Reich, M. Foucault, H. Plessner, J. Krishnamurti, J. Tischner); po drugie, systematycznych i kontrowersyjnych problemów, dotyczących ludzkiej seksualności (Zróżnicowanie treściowe pojęć: „eros” i „seks”; Dzieciństwo i rozwój; Ciało i psychika; Płciowość; Miłość; Mit kobiety-matki; Prokreacja, diagnostyka prenatalna, aborcja; Lęk; Resentyment: model starej panny i teściowej; Normalne i patologiczne; Patologie życia seksualnego; Sublimacje i tłumienie; Model wiktoriański, Edukacja seksualna i problemy tabu; Seksualność i światy wirtualne; Wschodnie modele seksualności)</p>
<p>Estetyka brzydoty</p>	<p>Treści programowe: W ramach przedmiotu studenci zapoznają się z brzydotą ujmowaną jako jedna z kategorii estetycznych. Wybrana literatura z historii doktryn estetycznych pozwala na wyjście poza ujęcie tej kategorii wyłącznie jako przeciwieństwo piękna. Studenci zwracają uwagę na takie kwestie jak: zależność przypisywania zjawiskom i przedmiotom brzydoty w zależności od zmiennego historycznie kanonu piękna (przyjętego w epoce). W oparciu o wyselekcjonowane teksty omówione zostają kategorie niesymetryczności, dysharmonii, funkcjonalizm dzieła sztuki, niepraktyczność artefaktów, w także powiązanie kategorii estetycznych z etycznymi (brzydota jako zło, kara za grzech, a także odraza, tragizm itd). Dodatkowo studenci omawiają powiązanie kategorii brzydoty z groteską, ironią, grozą. W drugiej części zajęć omawiane są konteksty <i>stricte</i> historyczne, czyli brzydota w wybranych kierunkach i nurtach artystycznych (od sztuki pierwotnej, sztuki miniatur średniowiecznych, baroku, rokoka, akademizmu, po turpizm i kubizm, dadaizm).</p>
<p>Estetyka fotografii: pomiędzy dokumentem a sztuką</p>	<p>Konwersatorium Estetyka fotografii: pomiędzy dokumentem a sztuką ma na celu filozoficzną refleksję nad fenomenem fotografii. W trakcie zajęć zostanie omówiona krótka historia fotografii i jej recepcja społeczna. Głównym celem zajęć jest analiza fenomenu obrazu fotograficznego w kontekście głównym pojęć filozoficznych: mimetyczności, referencyjności, zasady indeksalnej, ekspresji obrazowej itd.</p>

Estetyka i przyrodznawstwo	Kurs, który wprowadza w XIX-wieczną historię i aktualne relacje estetyki, sztuki i nauk przyrodniczych. Prezentujący stanowiska darwinizmu, estetyki fizjologicznej drugiej połowy XIXw., współczesnej estetyki biologicznej i ewolucyjnej, neuroestetyki i neurofenomenologii estetycznej. Omawiający problemy genezy zmysłu estetycznego i sztuki czy twórczości w perspektywie transhumanistycznej (zoe-estetyka, cybrot aesthetics, in.)
Estetyka i sztuka – wzajemne inspiracje (od średniowiecza po współczesność)	Kurs pogłębiający wiedzę nt. wybranych filozoficznych, antropologicznych, socjologicznych, kulturoznawczych czy psychologicznych idei wspólnoty w tradycyjnej i aktualnej myśli humanistycznej i społecznej; a także umiejętność analizy, porównania oraz krytycznej refleksji zasadniczych idei, założeń i problemów wybranych ujęć wspólnoty.
European Civilization	The course aims to analyse the possibility of the real existence of the so-called "cultural universals", their historical origins, transmission and possible transformations, from the perspective of trying to define the identity of European civilization. In this context the course place emphasis on the political, geopolitical, sociological, philosophical and theological interpretation of the diverse cultural dimensions of Europe from a point of view of the paradigms of the Greco-Roman culture or Latin and Byzantine Christianity to the contemporary problems of Postmodernism and Globalization.
Experiment in Arts and Aesthetics	Kurs przedstawi aktualną sytuację estetyki eksperymentalnej, a także wskaże jej główne zagadnienia i trudności, również w celu przedstawienia jej historii. Następnie rozważymy znaczenie i funkcję "eksperymentu" w sztuce, zwłaszcza w praktyce artystycznej XX i XXI wieku, w następującej kolejności: 1. Czy estetyka eksperymentalna jest istotną alternatywą dla szeroko pojętej estetyki filozoficznej, czy też tzw. filozofii sztuki? 2. Eksperyment w filozofii a eksperyment w estetyce (Hume, Duhem, Popper, Adorno, Lyotard i in.); 3. historia estetyki "eksperymentalnej" (Baumgarten, Fechner, Allen i in., Lalo); współczesne eksperymentalne podejścia do estetyki: bioestetyka (estetyka ewolucyjna i neuroestetyka), "eksperymentalna"/ estetyka postmodernistyczna itp.; 4. sztuka jako eksperyment / Eksperymenty w sztuce ("sztuka doświadczalna"). The course will present the actual situation of experimental aesthetics as well as to point its main questions and difficulties, also to present its history. Then we'll consider the meaning and function of "experiment" in art, especially in the 20th and 21st century artistic practice, according to the following order: 1. Is experimental aesthetics an essential alternative for the broadly known philosophical aesthetics or so called philosophy of art? 2. Experiment in philosophy vs. experiment in aesthetics (Hume, Duhem, Popper, Adorno, Lyotard et al.); 3. History od "experimental" aesthetics (Baumgarten, Fechner, Allen et al., Lalo); contemporary experimental approaches to aesthetics: bio-aesthetics (evolutionary aesthetics and neuroaesthetics), "experimental"/ postmodern aesthetics, etc.; 4. Art as experiment/ Experiments in art ("experiential art").
Fenomenologia grozy	Odczucie grozy, obok odczucia piękna czy wzniosłości, jest jedną z elementarnych postaw podmiotowych, przyjmowanych w obliczu szczególnego rodzaju przedmiotów (zjawisk, procesów, obiektów). Groza wywoływana może być zarówno przez przedmioty naturalne, jak i twory kulturowe, może też objawiać się w różnych modyfikacjach podmiotowych. Celem zajęć jest próba fenomenologicznego zbadani grozy jako pewnego stanu podmiotu. Punktem wyjścia będą klasyczne prace poświęcone temu zjawisko, jak też zjawiskom podobnym, następnie zaś analizy dokonywane będą w oparciu o wybrane pozycje z literatury u filmu.
Fenomenologia: świat i wartości	Przedmiotem wykładu będzie prezentacja fenomenologicznego namysłu nad dwoma kwestiami: światem i wartościami. W tej perspektywie pytanie dotyczyć będzie kwestii uczuciowego sposobu doświadczenia wartości, ich

	hierarchicznego porządku, znaczenia miłości zarówno w rozpoznawaniu, jak i urzeczywistnianiu dobra. Ta perspektywa uzupełniona zostanie o zagadnienie świata przeżywanego i pytanie o doświadczenie wartości w jego perspektywie. Przewodnikami będą: Ingarden, Scheler, Hartmann, Hildebrandt i inni.
Filozofia buddyjska a filozofia zachodnia	Podstawowe nurty i szkoły buddyjskie jakie utworzyły się w trakcie 2.5 tys. lat trwającej tradycji. Odpowiednio do tego - kluczowe nurty, kierunki i sposoby filozofowania charakterystyczne dla filozofii zachodniej. Podobieństwa i różnice w metafizyce, epistemologii i etyce obu formacji. Podstawowe pojęcia konstytuujące dyskurs w obrębie poszczególnych dziedzin. Teoretyczny a praktyczny cel jaki stawia przed nami buddyzm i zachodnia filozofia.
Filozofia egzystencji	Filozofia egzystencjalna zrodziła się w wieku XIX, wyrosła ona z sytuacji duchowej. będącej wyrazem rodzącego się kryzysu kultury europejskiej. Kierkegaard był pierwszym, który podjął krytykę swoich czasów, która różniła się uczciwością w postawieniu problemu, od poprzednich prób. Kierkegaard skonfrontował człowieka z Nicością. Nietzsche w kilkadziesiąt lat później zwrócił uwagę na pojawienie się europejskiego nihilizmu i zdiagnozował jego symptomy. W wieku XX ich rozważania stały się punktem wyjścia dla filozofii Jaspersa, Heideggera, Sartre'a, Camusa czy Marcela. W trakcie zajęć zostanie podjęty namysł nad podstawowymi problemami egzystencjalnymi: absurdem istnienia, samotnością, ludzką skończonością, nihilizmem oraz rozwiązaniami prezentowanymi przez wspomnianych filozofów.
Filozofia i literatura	Zajęcia złożone będą z dwóch części. W pierwszej będziemy zastanawiali się nad problemem czytania, rozumienia, interpretacji, różnymi ścieżkami interpretacyjnymi pojawiającymi się w trakcie gry pomiędzy autorem - tekstem - czytelnikiem. Druga część poświęcona będzie interpretacji niektórych dzieł zaliczanych do światowej klasyki. Kurs obejmuje część teoretyczną oraz część literacką.
Filozofia interpretacji	Celem zajęć będzie zapoznanie się z tradycją hermeneutyczną, głównymi ideami i stanowiskami związanymi z problemem interpretacji. Zwrot interpretacyjny wyznacza pole podstawowych dyskusji epistemologicznych zarówno w filozofii, jak i naukach humanistycznych, zwłaszcza w historii, socjologii i antropologii kulturowej. Poznanie perspektyw poznawczych, sposobów konstruowania poszczególnych pól badawczych, argumentów uzasadniających poszczególne stanowiska powinno zaowocować poszerzeniem horyzontów poznawczych, nabyciem zdolności syntetyzowania wiedzy oraz myślenia krytycznego oraz zwiększenie kompetencji metodologicznych. Podjęty zostanie namysł nad następującymi problemami: istota hermeneutyki jako sztuki interpretacji (rozumienia); zadanie sztuki rozumienia - pokonywanie dystansu, obcości, przełamywanie schematów pojęciowych; stan filozofii współczesnej - zwroty: językowy, interpretacyjny, konwersacyjny; interpretacjonizm w naukach humanistycznych. Omawiane będą teksty W. Diltheya, M. Heideggera, H.-G. Gadamera, P. Ricouera, J. Derridy, S. Fisha, H. Blooma, U, Eco.
Filozofia jako herezja w pismach patrystycznych	Herezjogenny charakter filozofii w literaturze patrystycznej (do VIII w.) rozpatrywany jest w aspektach: (1) neoplatońskiego tła tworzenia się herezji chrystologicznych (gnostycyzm, doketyzm, adopcjonizm, arianizm, apollinaryzm, nestorianizm, eutyhianizm), (2) polemiki Ojców Kościoła z arystotelizmem, (3) możliwości adaptacji pojęć filozoficznych w teologii oraz użycia filozofii jako instrumentu apologetycznego (służącego polemice z herezją).
Filozofia jako mistyka: Mistrz Eckhart	Zajęcia poświęcone są postaci Mistrza Eckharta, filozofia i teologa późnego średniowiecza, ojca niemieckiej filozofii i teologii, jak również podstawowym pojęciom budującym jego system filozoficzny: Bóstwo/Boskość, Bóg, Bóg osobowy, dusz, władze duszy (wyższe i niższe), iskierka/głębia duszy, odosobnienie, Istnienie jako Boskość,

	doświadczenie Boskości. Poruszone zostaną te zagadnienia, które w rewolucyjny sposób wpływają na myślenie potomnych: nowy sposób mówienia, nowy sposób myślenia, przekraczanie granic poznawczych, nowe rozumienie relacji Bóstwo – świat. Pokazane zostanie jak myśl Mistrza Eckharta, w wersji m.in. Taulera oraz Teologii Niemieckiej, wpłynęło na Lutra i Boehmego, a poprzez nich na Kanta, Hegla.
Nauka i poznanie – w jakim stopniu nauka może przybliżyć nas do poznania rzeczywistości	Zakres i granice poznania naukowego; Struktury umysłowe obecne w poznaniu intelektualnym; Kryteria weryfikacji twierdzeń naukowych; Podejście obiektywistyczne <i>versus</i> podejście relatywistyczne; Strategie rozwoju nauki; Różne podejścia w rozumieniu rozwoju nauki; Ciągłość czy przerwanie pomiędzy różnymi etapami postępu poznawczego w nauce; Kwestia prawdziwości twierdzeń empirycznych.
Filozofia podmiotowości Ch. Tylora	Podmiot w jego obecnej postaci wytworzył się w nowoczesności. To zasadnicza teza historyczno-filozoficzna Charlesa Taylora. Z jednej strony – prześledzimy jego uwagi na temat kształtowania się nowożytnej podmiotowości, poprzez położenie akcentu na cztery elementy: indywidualizacja, ekspresywizm, autentyczność i wyobrażenia (imaginaria społeczne). Z drugiej strony – zestawimy te pomysły z pewnymi elementami komentarza czy krytyki – ze strony Blumenberga czy Vattimo.
Filozofia praw człowieka	Celem przedmiotu jest zapoznanie się z problematyką praw człowieka ujmowaną od strony jej filozoficznych podstaw, wymiarów oraz implikacji zarówno w sferze teoretycznej, jak i praktycznej. Po rozpatrzeniu historii oraz współczesnych ujęć idei praw człowieka nastąpi próba dostarczenia pogłębionej – biorącej pod uwagę konteksty ontologiczne, epistemologiczne i etyczne/moralne – definicji praw człowieka, a następnie rozpatrzenie różnorodnych aspektów ich zastosowania i obowiązywania, ze szczególnym uwzględnieniem problemu tożsamości i wykluczającego (ekskluzywnego) obywatelstwa (w odniesieniu do zagadnień politycznych, społecznych, ekonomicznych i kulturowych).
Filozofia przyrody	Wprowadzenie do przedmiotu – charakterystyka filozofii przyrody; filozofia przyrody, a filozofia nauk przyrodniczych i filozofia techniki; filozofia przyrody a nauki przyrodnicze. Autonomiczność filozofii przyrody. Aspekty teoretyczno-metodologiczne. Podstawowe problemy filozofii przyrody. Główne stanowiska i nurty w dziejach filozofii przyrody: jońska filozofia przyrody, arystotelizm, alchemia, renesansowa filozofia przyrody, mechanicyzm, niemiecka filozofia przyrody. Rola mitu, metafizyki, filozofii i nauki w kształtowaniu filozoficznych poglądów na przyrodę. Geneza oraz podstawowe problemy współczesnej filozofii przyrody: metafizyczne i naukowe źródła filozofii przyrody. Filozoficzny a naukowy obraz świata przyrody (analityczność i synteza, redukcjonizm i holizm). Teoria emergencji, zasada antropiczna, „hipoteza Gai”. Ewolucja i obecna interpretacja podstawowych pojęć filozofii przyrody. Rozróżnienie podstawowych pojęć z filozofii i nauk przyrodniczych: przestrzeń, czas, ruch, materia; przyczynowość, prawa przyrody, życie, ewolucja, sfera psychiczna itp. Antropologiczne i aksjologiczne aspekty we współczesnej filozofii przyrody: człowiek wobec natury; człowiek jako psychofizyczny i umysłowy podmiot poznania oraz element świata przyrody – umysł i sztuczna inteligencja.
Filozofia w teologii Ojców Kapadockich	Przegląd dzieł Ojców Kapadockich (IV w.) pod kątem ich stosunku, afirmatywnego (zwłaszcza Platońskich dialogów) i negatywnego, do dyskursu filozoficznego. Analizie poddane są pisma św. Bazylego Wielkiego „Do młodych, jaki pożytek mogą odnieść z czytania utworów pogańskich”, „O sześciu dniach stworzenia” (fragmenty), List CXXXV; św. Grzegorza z Nyssy – „Dialog z siostrą Makryną o duszy i zmartwychwstaniu”, „Żywot Mojżesza” (fragmenty), „Przeciw losowi”; św. Grzegorza z Nazjanzu – „Mowy teologiczne” I-II i V (fragmenty).

Filozofia wolnomularska, czyli o polityczności	Przedmiot ma charakter uzupełniający w stosunku do klasycznej wykładni historii filozofii i głównych problemów filozofii politycznej od XVIII-XIX w. Omawiane są kwestie genezy ruchu masońskiego, jego oświeceniowo-polityczne zaangażowanie, program reform społecznych i cele polityczne. Zwraca się uwagę na rozgraniczenie pomiędzy racjonalistycznymi i ezoterycznymi nurtami masońskimi oraz charakterystyczne dla oświecenia przeplatanie się idei wolnomularskich z iluminackimi i różokrzyżowymi. Akcentowane są postacie, które przyczyniły się bezpośrednio do powstania filozofii wolnomularskiej: Locke, Voltaire, Helvetius, Goethe, Fichte, Krause, Trentowski.
Filozofia żydowska okresu średniowiecza	Zajęcia w sposób uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych zapoznają studentów z najważniejszymi koncepcjami średniowiecznej filozofii żydowskiej od II do połowy XVII wieku. Na podstawie tekstów źródłowych i literatury przedmiotu wyodrębnione są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty właściwe dla głównych obszarów tej filozofii: metafizyki (ze szczególnym uwzględnieniem teologii naturalnej) i filozofii przyrody, epistemologii i logiki oraz etyki. Omawia się również powiązania wybranych wątków średniowiecznej filozofii żydowskiej z dyskusjami w filozofii współczesnej.
Filozofia żydowska: Pseudo-Arysteasz, Arystobul z Paneas, Filon Aleksandryjski	Uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych prezentacja głównych nurtów filozofii starożytnej mających bezpośredni i pośredni wpływ na postać pierwszych nurtów filozofii (teologii filozoficznej) żydowskiej w głównych obszarach filozofii: metafizyce i filozofii przyrody, epistemologii i logice oraz etyce, jak i filozofii języka i metod hermeneutycznych. W znacznej mierze na podstawie tekstów źródłowych dyskutowane są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty głównych przedstawicieli filozofii greckiej i filozofii żydowskiej okresu hellenistycznego. Dyskutowane są także związki i zależności między różnymi nurtami, poglądami i tezami, a także pewne odniesienia problematyki filozofii starożytnej (greckiej i żydowskiej) do współczesnych dyskusji w obrębie nauk teologicznych i filozofii.
Filozoficzna egzegeza Pisma Św.	Zajęcia w sposób uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych zapoznają studentów ze stosowanymi w starożytności, greckiej, żydowskiej i wczesnochrześcijańskiej metodami interpretacji tekstu ze szczególnym uwzględnieniem roli i znaczenia alegorezy, jako metody filozoficzno-egzegetycznej, stosowanej w epoce hellenistycznej przez przedstawicieli szkoły stoickiej. Podczas konwersatorium omówieniu poddana zostanie alegoreza grecka, alegoreza żydowska i aleksandryjska, a także właściwe dla nurtów gnostyckich interpretacje tekstu Pisma św.. Na podstawie tekstów źródłowych wyodrębnione są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty tych, którzy wykorzystywali alegorezę, jako metodę interpretacji tekstu. Dyskutowane są także związki i zależności między różnymi nurtami, poglądami i tezami, a także pewne odniesienia do stosowanej współcześnie metody alegorezy.
Filozoficzna myśl starożytnych Chin	Zakres programowy zakłada przegląd 1. dwóch stanowisk uruchamiających w Chinach dyskurs filozoficzny: wystąpienia Kongzi (Konfucjusz / konfucjanizm) oraz reakcji Mozi (moizmu), a następnie 2. rozwoju coraz bardziej dyskursywnych i skonfliktowanych stanowisk konfucjańskich – Mengzi (Mencjusz) oraz Xunzi, 3. pojawieniu się antykonfucjańskiej i antymoistycznej reakcji taoistycznej (Laozi, Zhuangzi, Liezi, etc.), 4. programowo pragmatycznego legizmu (Hanfeizi, etc), zgodnie z którym to władza / siła, nie zaś argumentacja i dyskurs, ma radzić sobie ze wszelkimi kontrowersjami, 5. w mniejszym stopniu zaś wystąpieniu tzw. szkoły nazw (<i>ming chia</i>) dążącej do dekonstrukcji koncepcji racjonalnego sporu oraz kosmologicznego korelacionizmu (<i>yin - yang chia</i>) dążącej do oparcia reguł życia społecznego na regularnościach naturalnych.

<p>Filozoficzne koncepcje człowieka doby renesansu</p>	<p>Przedmiot obejmuje przedstawienie specyfiki filozofii renesansu w jej tworzeniu wielu modeli człowieka i uwypuklenia wielu obszarów jego aktywności. Można tu zaobserwować budowanie się tytanicznego, heroicznego modelu człowieka (P. Zambelli), który wpływał na późniejsze koncepcje człowieka (M. Heidegger, C. G. Jung), formowanie się wzorca „homo faber” lub też koncepcji o równie dużym znaczeniu odnoszących się do specyficznej pozycji człowieka w świecie jako bytu stwarzającego samego siebie (Pico della Mirandola), świat kultury („regnum hominis”, G. Manetti), człowieka jako „rycerza chrześcijańskiego” (Erazm), powstawania renesansowych utopii typu antropologicznego (T. Morus), czy też refleksji nad naturą ludzką i obrazu księcia oraz jego władzy (N. Machiavelli).</p> <p>Celem zajęć jest wyodrębnienie wspólnych rysów koncepcji człowieka oraz ich specyfiki i powiązanie ich ze zjawiskami powstawania nowego etapu kształtowania się kultury, zjawisk ówczesnego życia społecznego, powstawania dzienników, malarskich form studiów nad człowiekiem. Myśl społeczna tego okresu podąża drogami myśli utopijnej z jej rozpoznawaniem optymalnych warunków ludzkiego rozwoju i samorealizacji, jak również tworzenia „pierwszego traktatu socjotechnicznego” – obserwacji obrazu władcy, władzy i ludu. W ramach zajęć powiązane zostają modele filozofii człowieka, etyki i filozofii społeczno-politycznej.</p>
<p>Filozoficzne podstawy psychologii</p>	<p>Treść zajęć obejmuje ujęcie zbioru zagadnień, problemów oraz pytań, jakie dziedziczy i przejmują psychologia z tradycji filozoficznych, zestawienie podstawowych założeń obecnych w koncepcjach nurtów psychologicznych, takich jak psychoanaliza, neopsychologia, behawioryzm, psychologia humanistyczna, psychologia ewolucyjna i poznawcza, ich analizę oraz przedstawienie ich związku z założeniami o charakterze filozoficznym. Egzemplifikacją związku pomiędzy dyscyplinami są również filozoficzne i psychologiczne koncepcje człowieka. Tworzą one pewne spektrum, w którym dochodzi do nakładania się lub różnicowania, zmian, ewolucji i dziedziczenia w perspektywach badawczych tych dyscyplin.</p>
<p>Filozoficzne podstawy różnic między chrześcijańskich Wschodem i Zachodem</p>	<p>Zajęcia podejmują problem różnic w adaptacji na gruncie chrześcijaństwa podstawowych pojęć filozofii starogreckiej stojących u genezy teologicznych różnic między światem greckim i łacińskim, w dalszej zaś kolejności – kontrowersje wokół stosowania na Zachodzie analogii bytowej („analogia entis”) na gruncie teologii („analogia fidei”), co pogłębiło rozdzwięk między racjonalnym Zachodem i mistycznym Wschodem. Filozofia jako instrument racjonalizowania dogmatyki był przedmiotem krytyki po stronie Bizancjum – zajęcia mają na celu ukazać przedmiot tej polemiki z Zachodem (na przykładzie sporu o „Filioque” oraz w oparciu o doktrynę transsubstancjacji).</p>
<p>Filozoficzne pojęcie nieświadomego i jego konsekwencje dla psychoanalizy</p>	<p>Pojęcie nieświadomości pochodzi z licznych filozoficznych źródeł i najczęściej wskazuje się w nim na koncepcje G. W. Leibniza, C. G. Carusa, A. Schopenhauera, E. von Hartmanna, choć występuje ono w innych licznych ujęciach (L. Whyte, E. F. Ellenberger). Zamierzeniem zajęć jest pokazanie „logiki” kształtowania się koncepcji nieświadomego, jakie skonceptualizował Freud czerpiąc z dwóch różnych tradycji intelektualnych: niemieckiej tradycji metafizyki nieświadomego i francuskiej szkoły psychologii klinicznej Charcota. Akcentowane są następujące kwestie szczegółowe: Nieświadome u Leibniza i Kanta. Schuberta „nocna strona natury” i „symbolika snu”. Romantyczny mesmeryzm – ideał uniwersalnego poznania somnambulisty (Hufeland, Schelling). Schopenhauerowska wola jako nieświadome. „Praświadomość” Troxlera. Teoria chorób psychicznych Carusa. „Filozofia nieświadomego” Hartmanna.</p>
<p>Global Justice – Duty of Care: Ethics of Foreign Aid</p>	<p>Istnieją dwa główne źródła teoretycznej i ideologicznej obojętności liberalizmu - jako dominującej współczesnej wizji ładu społecznego i moralności politycznej - wobec sfery wzajemnych zobowiązań i "praw pozytywnych" ("praw materialnych" lub "praw do dobrobytu", jak twierdzą Jeremy Waldron i Thomas Pogge), często określanych przez</p>

	<p>liberałów jako w rzeczywistości zasadniczo niemoralne. Jednym z tych źródeł jest koncepcja praw jako ograniczeń moralnych Roberta Nozicka (ale prawdopodobnie współczesna liberalna teoria praw jako takich [R. Dworkin]). Drugim jest słynna koncepcja wolności negatywnej przypisywanej w jej najsilniejszej wersji (przybierającej formę oświadczenia): "wolność oznacza brak jakichkolwiek zewnętrznych lub wewnętrznych ograniczeń [ingerencji]" dla Izajasza Berlina. Głównym celem tego kursu jest przedstawienie i wykazanie zasadności argumentów na rzecz - pozytywnie rozumianego - obowiązku (deon) troski i pomocy w imię globalnej sprawiedliwości i uczciwości, przedstawionych w ramach najbardziej aktualnych projektów praktycznej/stosowanej etyki i normatywnej filozofii społecznej i politycznej.</p> <p>There are two main sources of theoretical and ideological indifference of liberalism – as the dominant contemporary vision of social order and political morality – to the sphere of mutual obligations and "positive rights" ("material rights" or "rights to welfare", according to Jeremy Waldron and Thomas Pogge), often referred to by liberals as in fact fundamentally immoral. One of this sources is the idea of rights as moral constraints by Robert Nozick (but arguably contemporary liberal theory of rights as such [R. Dworkin]). The second is famous concept of negative liberty attributed in its strongest version (taking the form of a statement: "freedom means the absence of any external or internal restrictions [interference]" to Isaiah Berlin. The main objective of this course is to present and demonstrate the validity of arguments in favor of – positively understood – duty (deon) of care and help in the name of global justice and fairness, presented within the most current projects of practical/applied ethics and normative social and political philosophy.</p>
Hedonizm starożytny	<p>Pierwsze refleksje nad przyjemnością (poezja grecka, Demokryt). Cyrenaizm – przyjemność najwyższym dobrem. Rola przyjemności w filozofii Platona. Rola filozofii w filozofii Arystotelesa. Epikureizm jako najdoskonalsza forma hedonizmu starożytnego.</p>
Historiozofia XX w.	<p>Celem proponowanych zajęć będzie zapoznanie Uczestników z różnymi podejściami w obszarze dwudziestowiecznej historiozofii, ze szczególnym uwzględnieniem ich założeń ontologicznych i epistemologicznych. Bazą prezentacji tych stanowisk będą wybrane teksty poszczególnych autorów. Wprawdzie kulminacja filozoficznych dociekań nad dziejami przypadała na okres aktywności Hegla, czyli przełom XVIII i XX wieku, jednak dopiero w pierwszej połowie wieku XX w ramach zapoczątkowanego przez Berlińczyka historyzmu wyłoniły się nurty, w których wypracowaną systematyczną wykładnię: człowieka, poznania, sztuki etc. Do najważniejszych przedstawicieli tych nurtów należy zaliczyć: Wilhelma Diltheya (ur. 1833), Otto Meinecke (ur 1862; <i>Die Entstehung des Historismus</i> 1936), Feliksa Konecznego, (ur. 1862; <i>O wielości cywilizacji</i>, 1935; <i>O ład w historii</i> 1977; <i>Prawa dziejowe</i> 1982.), Ernsta Troeltscha (ur. 1865; <i>Der Historismus und seine Überwindung</i> 1924), Oswalda Sprenghera (ur. 1880; <i>Zmierzch Zachodu</i> 1914) i Martina Heideggera (<i>Bycie i czas</i>, 1927;). Osobnym rozdziałem w obszarze historiozofii był zróżnicowany założeń marksizm: od postaci akademickiej po sowiecką formę, której ucieleśnieniem był bolszewizm. Wykraczał on poza założenia Hegla odmiennymi założeniami metafizycznymi: materializm zamiast idealizmu, determinizm zamiast wolności, i epistemologicznymi: Heglowski agnostycyzm w stosunku do przyszłości zastąpiono praxyzmem. O ile historyzm Hegla był radykalny: rozwój dziejów (die Geschichte) terminował zarówno poszczególne procesy we wszystkich obszarach nauk humanistycznych (dosł. nauk o duchu: <i>Geisteswissenschaften</i>: filozofia, teologia, sztuki, prawo, ekonomia), procesy w przyrodzie, jak i procesy ich rozumienia i wyjaśniania, o tyle późniejszych nurtach odchodzono od tak radykalnych założeń metafizycznych. Z pewnymi wyjątkami odchodzono od Heglowskiej</p>

	<p>spekulatywnej wykładni dziejów na rzecz podejścia empirycznego i indukcyjnego (F. Koneczny), jednak praktycznie wszyscy przedstawiciele jakiej mierze nawiązywali do wizji lub choćby aparatu pojęciowego wypracowanego przez autora <i>Fenomenologii ducha</i>. W. Dilthey odstąpił od Heglowskiego obiektywizmu i metafizycznego panlogizmu na rzecz zorientowanego epistemologicznie i subiektywnie podejścia kantowskiego w opisie procesów dziejowych. Zwracano uwagę na rolę czynników cywilizacyjnych w rozwoju procesów dziejowych (O. Meinecke, F. Koneczny, E. Troeltsch). Najbardziej popularny w międzywojniu historiozof – O. Sprengher odstąpił o metafizycznego optymizmu Hegla w dziejach upatrującego sfery ziszczania się postępu i szczęścia na rzecz metafizycznego pesymizmu w postaci nieustannego procesu degradacji i upadku. Wreszcie Heidegger w duchu radyklanego subiektywizmu i historyzmu zredukował dzieje powszechne do dziejów indywidualnych podmiotów (Dasein). Z ich perspektywy nie tylko dzieje były interpretowane, ale dzięki tym podmiotom miały one swój byt i sens.</p>
History of Ethics	<p>Kurs obejmuje przegląd wybranych najważniejszych stanowisk w obszarze etyki od starożytności po współczesność. Omawiane treści obejmują m.in.: przedfilozoficzną koncepcję moralności w Grecji na przykładzie Homera, koncepcję sprawiedliwości Platona, etykę cnót Arystotelesa, etykę stoicką, hedonizm Epikura, kwestię wolności woli u św. Augustyna, etykę tymczasową Kartezjusza, zagadnienie wolności woli u Leibniza, etykę Kanta, pytanie o absolutny obowiązek u Kierkegaarda, Nietzscheańską etykę poza dobrem i złem, Schelera materialną etykę wartości, Tischnera etykę solidarności.</p> <p>The course includes an overview of selected key positions in the field of ethics from antiquity to the present day. The contents of the course include: the pre-philosophical concept of morality in Greece based on the example of Homer, the concept of Plato's justice, the Aristotle's ethics of the virtues, the stoic ethics, the hedonism of Epicurus, the question of freedom of will in Saint Augustine, the temporary ethics of Descartes, the question of freedom of will in Leibniz, the ethics of Kant, the question of absolute duty in Kierkegaard, the Nietzschean ethics beyond good and evil, Scheler's material ethics of values, Tischner's ethics of solidarity.</p>
Hiszpańskie spory wokół kondycji współczesnego człowieka i społeczeństwa: Unamuno, Ortega y Gasset, Savater	<p>Cel zajęć stanowi zaprezentowanie trzech wykładni problemu kondycji duchowej współczesnego człowieka Zachodu i jego relacji ze społeczeństwem, jakie odnajdujemy w XX-wiecznej filozofii hiszpańskiej. Irracjonalizm, filozofia egzystencji i antyeuropeizm Unamuno. Racjonalizm, europeizm, refleksja społeczno-polityczna Ortegi y Gasset. Zdrowy egoizm w etyce i filozofii społecznej Fernando Savatera</p>
Interdyscyplinarny charakter wybranych pojęć filozoficznych	<p>W ramach proponowanych zajęć realizowane będą treści, które porządkują wiedzę szczegółową z zakresu związków filozofii z innymi dziedzinami wiedzy, szczególnie w aspekcie pojęciowym. W trakcie zajęć będą omawiane główne pojęcia funkcjonujące w filozofii oraz w wybranych dyscyplinach naukowych. Związki te zostaną przedstawiane w ujęciu historycznym i systematycznym, co umożliwi uchwycenie pojawiających się problemów interpretacyjnych wynikających z odmiennego sposobu rozumienia ich znaczeń i funkcji. W trakcie zajęć omawiane będą również główne zagadnienia i stanowiska filozoficzne oraz naukowe, co pozwoli na ujęcie omawianych problemów w szerszym kontekście. W ramach proponowanych zajęć będą analizowane wybrane pojęcia z filozofii i nauk przyrodniczych, jak np. <i>realizm i idealizm, substancja i materia, determinizm i indeterminizm, aprioryczność, aposterioryczność, transcendentny, immanentny, transcendentalny, czas, przestrzeń</i> itp.</p>

<p>Introduction to Aesthetics</p>	<p>Ma to być nakreślenie rzeczywistej sytuacji estetycznej, a także wskazanie jej głównych pytań i trudności. Przede wszystkim będziemy rozważać estetykę jako dyscyplinę filozoficzną, "narodzoną" lub "wymyśloną" w XVIII wieku (Baumgarten, Hume, Batteux, Kant). Następnie skupimy się na filozofii sztuki (od nowoczesności do współczesności) i wreszcie spróbujemy ustalić status estetyki jako podstawowej analizy/badania sztuki współczesnej i jej percepcji, ale także jako metakrytyki sztuki (pytanie o warunki ewentualnego osądu estetycznego) oraz eksperymentalnej refleksji nad eksperymentami w sztuce. Główne tematy są następujące: poszukiwanie metody (uczucie i intuicja, analiza, zrozumienie, interpretacja), problematyka przedmiotu (sztuka, piękno i inne wartości estetyczne, doświadczenie estetyczne, twórczość/ ekspresja artystyczna), krótka historia (współczesnej) estetyki (estetyka smaku; Baumgarten "nauka i sztuka zmysłowego poznania"; "szeroka przejrzystość" jako właściwość dzieła sztuki; rola wyobraźni i geniuszu w tworzeniu; sąd estetyczny Kanta; antynomie estetyki; wzniosłość); między imitacją (mimesis), przedstawieniem i ekspresją; problemy definicji "sztuki"/"dzieła sztuki" i pytania o nią (e. g. "czym jest sztuka?", "czym jest pojęcie sztuki?", "kiedy jest sztuka?" itp.), egzystencjalizm a nieegzystencjalizm itp.; problemy oceny (krytyka); zarys aktualnych tendencji we współczesnej estetyce.</p> <p>It is to outline the actual situation of aesthetics as well as to point its main questions and difficulties. First of all, we will consider aesthetics as a philosophical discipline, "born" or "invented" in 18th century (Baumgarten, Hume, Batteux, Kant). Then we will focus on philosophy of art (from modernity till today) and finally try to establish the status of aesthetics as a basic analysis/ research on contemporary arts and its perception but also as a metacriticism of art (asking about conditions of possible aesthetic judgement) as well as an experimental reflection on experiments in arts. The main topics are as follows: search for a method (feeling and intuition, analysing, understanding, interpreting), problem of subject-matter (art, beauty and other aesthetic values, aesthetic experience, artistic creation/ expression), a short history of (modern) aesthetics (aesthetics of taste; Baumgarten "science and art of sensual cognition"; "extensive clarity" as a property of artwork; role of imagination and genius in creation; Kant's aesthetic judgement; antinomies of aesthetics; the sublime); between imitation (mimesis), representation and expression; problems of "art"/ "artwork" definition and questions about it (e.g. "what is art?", "what sort of concept is art?", "when is art?" etc.), existentialism vs. non-existentialism, etc.; problems of evaluation (criticism); outline of the actual trends in contemporary aesthetics.</p>
<p>Introduction to Contemporary Political Philosophy: Liberalism and Its Critics</p>	<p>Celem przedmiotu jest przedstawienie skontekstualizowanego wprowadzenia do współczesnej filozofii polityki. Jako punkt wyjścia przyjmuje się nowoczesne idee praw człowieka, indywidualizmu i umowy społecznej. Oznacza to, że program obejmuje koncepcje, które albo rozwijają/rewidują te założenia, albo je odrzucają. Do pierwszej kategorii należą różne warianty liberalizmu jako filozofii polityki. Wychodząc od klasycznych wersji liberalizmu (Isaiah Berlin, John Rawls), analizuje się jego późniejsze opracowania (feministyczny liberalizm, koncepcja zdolności, komunitaryzm, liberalizm polityczny) oraz krytyki (Hannah Arendt, Carl Schmitt, Chantal Mouffe, Michel Foucault, Giorgio Agamben, Rosi Braidotti).</p> <p>The aim of this course is to present a contextualised introduction to the contemporary philosophy of politics. Modern ideas of human rights, individualism and social contract are taken as a starting point. This means that the program includes concepts that either develop/revise these assumptions or reject them. The first category includes various variants of liberalism as a philosophy of politics. Starting from the classical versions of liberalism (Isaiah Berlin, John Rawls), we analyze its later studies (feminist liberalism, concept of ability, communitarianism, political</p>

	liberalism) and criticism (Hannah Arendt, Carl Schmitt, Chantal Mouffe, Michel Foucault, Giorgio Agamben, Rosi Braidotti).
Introduction to Game Theory	<p>Dwuosobowe gry o sumie zerowej. Koncepcja gry, matrycowa forma gry, strategia, strategia dominująca, strategia aktywna i nieaktywna, punkt siodłowy, strategia mieszana, strategia wyrównująca, rozwiązanie gry. Twierdzenie Minimax. Obszerna forma: drzewa do gry, zestawy informacyjne, gry z doskonałą informacją, technika przycinania drzew, podejmowanie decyzji konkurencyjnych. Dwuosobowe gry o sumie niezerowej. Koncepcja celu w grze o sumie niezerowej. Rozwiązania niewspółpracujące: Nash equilibria w strategiach czystych i mieszanych, strategię ostrożnościowe i kontr-ostrożnościowe. Dylemat więźnia: Pareto-optymalne rozwiązania, gry rozwiązywalne w ścisłym sensie, powtarzający się Dylemat więźnia, lojalność, zdrada, zaufanie i podejrzliwość, przewidywanie możliwych działań racjonalnego agenta. Komunikacja w grze i ruchy strategiczne: zobowiązania, groźby, obietnice, strategię stabilne ewolucyjnie. Współpraca w grze: koncepcja ulubionego gracza, punkt status quo (negocjacje zawodzą), zestaw negocjacji. Aksjomatyczna definicja "sprawiedliwego arbitrażu" i twierdzenie Nasha. Metody określania status quo point (poziomy bezpieczeństwa, optymalne strategię zagrożeń). Zastosowanie systemu arbitrażu Nasha w negocjacjach między pracownikami a pracodawcą, a także w problemie duopolu: scenariusze prognozowania i modelowania. Gry N-osobowe. Koncepcja gry n-osobowej, gry w charakterystycznej formie funkcyjnej, koalicji w grach n-osobowych. Sekwencyjne głosowanie parami: głosowanie szczere i wyrafinowane; metoda głosowania nie podatna na manipulacje strategiczne; wady demokracji. Dylemat więźnia n-osobowego, przykłady z ekonomii i sportu. Gra "Dividethe-Dollar": racjonalność indywidualna i zbiorowa. Teorie rozwiązań dla gier n-osobowych: teoria zestawów stabilnych i wartość Shapleya.</p> <p>Two-person zero-sum games. The concept of the game, the matrix form of the game, strategy, dominant strategy, active and inactive strategy, saddle point, mixed strategy, equalizing strategy, the solution of the game. Minimax theorem. Extensive form: game trees, information sets, games with perfect information, tree pruning technique, competitive decision making. Two-person non-zero-sum games. The concept of the aim in non-zero-sum game. Non-cooperative solutions: Nash equilibria in pure and mixed strategies, prudential and counter-prudential strategies. The Prisoner's Dilemma: Pareto-optimal solutions, games solvable in the strict sense, repeated Prisoner's Dilemma, loyalty, betrayal, trust and suspicion, prediction of a possible actions of rational agent. Communication in the game and the strategic moves: commitments, threats, promises, evolutionarily stable strategies. Cooperation in the game: the concept of the favorite player, the status quo point (negotiations fail), the negotiation set. The axiomatic definition of a "fair arbitration" and Nash's theorem. Methods for determining the status quo point (security levels, optimal threat strategies). Applications of Nash arbitration scheme in negotiations between workers and employer, and in the duopoly problem: forecasting and modeling scenes. N-person games. The concept of n-person game, a game in characteristic function form, coalitions in n-person games. Sequential pairwise voting: sincere and sophisticated voting; voting method non-vulnerable to strategic manipulation; defects of democracy. The n-person Prisoner's Dilemma, examples from economics and sport. The Dividethe-Dollar game: individual and collective rationality. A solutions theories for n-person games: theory of stable sets and the Shapley value.</p>
Introduction to Intuitionistic Logic	Temat seminarium koncentruje się na jednej z najważniejszych nieklasycznych logik - logice intuicyjnej. Tłem filozoficznym tej logiki jest tzw. konstruktywizm - kierunek w filozofii matematyki opracowany przez holenderskiego matematyka Jana Brouwera w latach dwudziestych XX wieku. Podstawową ideą Brouwera jest konieczność

	<p>wskazania ("skonstruowania") obiektu matematycznego, aby udowodnić jego istnienie. Innymi słowy, jeśli pokażemy, że stwierdzenie "obiekt x nie istnieje" jest fałszywe, to nie możemy stwierdzić, że stwierdzenie "x istnieje" jest prawdziwe. Program konstruktywizmu jest bardzo restrykcyjny i niezgodny z wieloma teoriami matematycznymi, zwłaszcza abstrakcyjnymi, takimi jak teoria zbiorów, topologia, algebra itd. Na seminarium omawiamy podstawowe założenia filozofii konstruktywizmu oraz przedstawiamy składnię i semantykę intuicyjnej logiki propozycji. Głównym celem kursu jest przekazanie studentom teoretycznego pojęcia tautologii intuicyjnej oraz praktycznych metod nowoczesnej semantyki logicznej pomocnych przy podejmowaniu decyzji, czy dana formuła jest tautologią intuicyjną. Główne tematy: Logika klasyczna versus filozofia Jana Brouwera. Dowody niekonstruktywne. Język logiki intuicyjnej i systemu INT. Pojęcie dowodu formalnego w INT, pojęcie spójnego zbioru zdań, pojęcie pełnego zbioru zdań. Twierdzenie dedukcyjne dla INT. Kripke semantyka. Pojęcie tautologii w systemie INT. Model kanoniczny i twierdzenie o kompletności dla INT. Logika intuicyjna a logika klasyczna: Tłumaczenie Goedela. Twierdzenie Goedela o braku skończonej odpowiedniej matrycy dla INT. Logika pośrednia, właściwość dysjunkcji, właściwość Halldena.</p> <p>The topic of the seminar focuses on the one of the most important non-classical logics— intuitionistic logic. The philosophical background of this logic is so-called constructivism— a direction in the philosophy of mathematics developed by a Dutch mathematician Jan Brouwer in the twenties of the twentieth century. The fundamental Brouwer's idea is that it is necessary to point out ("to construct") a mathematical object to prove that it exists. In other words, if we show that the statement "the object x does not exist" is false, we then cannot conclude that the statement "x exists" is true. The program of constructivism is very restrictive and incompatible with many mathematical theories, especially the abstract ones, such as set theory, topology, algebra etc. On the seminar we discuss basic assumptions of the philosophy of constructivism, and present the syntax and the semantics of intuitionistic propositional logic. The course's main target is to provide the students with the theoretical notion of an intuitionistic tautology, and practical methods of a modern logical semantics helpful for deciding whether a given formula is an intuitionistic tautology. Main topics: Classical logic versus the philosophy of Jan Brouwer. Non-constructive proofs. The language of intuitionistic logic and the system INT. The notion of formal proof in INT, the notion of a consistent set of sentences, the notion of a complete set of sentences. Deduction theorem for INT. Kripke semantics. The notion of a tautology of INT. The canonical model and the completeness theorem for INT. Intuitionistic logic versus classical logic: Goedel translation. Goedel's theorem on the lack of a finite adequate matrix for INT. Intermediate logics, disjunction property, Hallden property.</p>
<p>Introduction to Martin Heidegger's Being and Time</p>	<p>W trakcie kursu studenci zapoznają się z podstawowymi kategoriami (egzystencjalami) "Bycia i czasu". Kurs obejmuje następujące treści: Wprowadzenie do zajęć, wyjaśnienie metody pracy i charakterystyka specyfiki myśli Martina Heideggera na tle podstawowych informacji o jego biografii. Potrzeba postawienia pytania o bycie i struktura pytania. Metoda fenomenologiczna. Struktura bycia-w-świecie. Światowość świata. Przestrzenność jestestwa. Współbycie, bycie sobą i Się. Położenie. Rozumienie. Mowa. Upadanie jestestwa. Troska. Prawda jako nieskrytość. Bycie-ku-śmierci. Sumienie i wina.</p> <p>Students make themselves acquainted with basic categories (existentials) of "Being and Time". The course introduces following subject matters: introduction to the course, explaining of the method of work and a characterization of specificity of Martin Heidegger's thought. A need to ask a question of being and a structure of question. Phenomenological method. Structure of being-in-the-world. The Worldliness of the world. Spatiality of</p>

	Dasein. Being-with, Self and the "They". Attunement. Understanding. Speech. Falling prey of Dasein. The care. Truth as unconcealment. Being-toward-death. Conscience and Guilt.
Introduction to Philosophy of Art	<p>Celem kursu jest dostarczenie wiedzy o filozofii sztuki (jej przedmiocie, tezy, podejściach itp.) oraz umożliwienie studentowi rozpoznawania i definiowania problemów filozoficzno-artystycznych. Student doskonali również umiejętności czytania i analizowania tekstów filozoficznych. Rozwija i doskonali umiejętność krytykowania stanowisk filozoficznych, a także rozwija umiejętność formułowania własnych wykształconych stanowisk w zakresie zagadnień filozoficzno-artystycznych, takich jak: istotne kategorie filozofii sztuki (naśladownictwo, reprezentacja, ekspresja i forma); naśladownictwo teorii sztuki, neoprezentacyjna teoria sztuki; ekspresjonistyczna teoria sztuki; formalistyczna teoria sztuki itp. Będzie w stanie dostrzec różnicę między filozofią sztuki a krytyką sztuki (istotą sztuki i jej wartościami).</p> <p>The aim of the course is to deliver knowledge of the philosophy of art (its subject-matter, thesis, approaches, etc.) and let a student recognize and define philosophical-artistic problems. Students will also improve their ability to read and analyze philosophical texts. She/ he will develop and refine the ability to offer criticism of philosophical positions, and will develop the ability to form their own educated positions on philosophical-artistic issues, such as: the essential categories of philosophy of art (imitation, representation, expression and form); the imitational theory of art, the neo-representational theory of art; the expressionist theory of art; the formalist theory of art, etc. She/ he will be able to see the difference between the philosophy of art and the art criticism (the essence of art and its values).</p>
Jan Patočka: heretycka filozofia	Celem kursu jest przedstawienie panoramy myśli Jana Patočki, ucznia Edmunda Husserla i najważniejszego współczesnego myśliciela czeskiego. Punktem wyjścia jest lektura <i>Heretyckich esejów z filozofii historii</i> , co pozwala na uchwycenie szczególnego historiozoficznego spojrzenia czeskiego filozofa na problem dziejów ze szczególnym uwzględnieniem Europy. Stanowi to również dogodny punkt wyjścia do przywołania innych tekstów Patočki. Omawiane zagadnienia obejmują m.in. zagadnienie wojny jako sytuacji kulturowej z odniesieniem do totalitaryzmów: komunistycznego i nazistowskiego, pytanie o wolność w wymiarze zarówno indywidualnym, jak i politycznym, zagadnienie świata przeżywanego, kwestię redukcji fenomenologicznej i <i>epoché</i> .
Jednostka i społeczeństwo w amerykańskiej psychoanalizie kulturowej	Zajęcia poświęcone są prezentacji wymiaru myśli społecznej w wielonurtowości psychoanalizy i neopsychoanalizy. Nurty te formułują obronę statusu jednostki we współczesnych społeczeństwach, krytykę społeczną i próby rozwiązania problemów życia społecznego w oparciu o samowiedzę człowieka oraz, w przypadku E. Fromma, o koncepcję utopijną. Punktem wyjścia psychoanalitycznego myślenia o jednostce i jej społeczeństwie jest nakreślenie ogólnej, filozoficznej i psychologicznej koncepcji człowieka, pojęcie charakteru społecznego, wymiaru społecznego i zbiorowego nieświadomości. W odwołaniu do tych rozstrzygnięć następuje analiza problemów psychologii społecznej i politycznej, takich jak problem przywództwa, stereotypu, zniekształceń poznawczych, autorytaryzmu, konformizmu, konfliktowości, nazizmu oraz państwa masowego. W ramach zajęć następuje przedstawienie, w jaki sposób na bazie założeń filozoficznych dotyczących koncepcji człowieka, funkcjonowania nieświadomości, wymiarów społecznych funkcjonowania człowieka dochodzi do nałożenia się na siebie wymiaru psychologicznego i filozoficznego koncepcji.
Katedra gotycka jako projekt teologiczno-estetyczny	Kurs ma charakter wprowadzenia do najbardziej podstawowych zagadnień związanych z kulturą artystyczną średniowiecza. W trakcie wykładu nacisk zostanie położony, po pierwsze, na analizę postaw estetycznych związanych z obowiązującymi doktrynami metafizycznymi. Wybrane zagadnienia kursu to: dostarczenie

	usystematyzowanej wiedzy za zakresu kultury artystycznej i sztuki średniowiecznej, a także podstawowych kierunków badań nad tym okresem.
Kim jest człowiek? wedle Fiodora Dostojewskiego	Celem zajęć jest analiza twórczości F. Dostojewskiego w kontekście pytania antropologii filozoficznej „kim jest człowiek?” Podjęte zostaną następujące zagadnienia: człowiek i wolność; człowiek i idea; człowiek między Ja i Ty; etyka nakazu i etyka miłości; człowiek i teodycea; humanizm, antyhumanizm i posthumanizm.
Koncepcja „creatio ex nihilo” w myśli Apologetów greckich II w.	Zajęcia mają na celu przedstawienie w sposób uporządkowany wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych głównych nurtów filozofii starożytnej, które podnoszą kwestię twórczej funkcji <i>arche/archai</i> i mają bezpośredni lub pośredni wpływ na postać pierwszych nurtów filozofii (teologii filozoficznej) wczesnochrześcijańskiej. Analizowane i dyskutowane są pisma pierwszych chrześcijańskich Apologetów (Arystydesa z Aten, Justyna Męczennika, Tacjana Syryjczyka, Atenagorasa z Aten i Teofila z Antiochii) podnoszących kwestię stwórczej funkcji Boga. Na podstawie tekstów źródłowych Apologetów greckich II w. przedkładane są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty za stworzeniem świata i człowieka. Dyskutowane są także związki i zależności między różnymi nurtami, poglądami i tezami, a także pewne odniesienia problematyki filozofii starożytnej (greckiej i wczesnochrześcijańskiej) do współczesnych dyskusji w obrębie nauk teologicznych i filozofii.
Koncepcja bytu myślnego w ujęciu Marcina Śmigleckiego	Zagadnienie bytu myślnego resp. pozornego, szkotyzm i tzw. pluralizm egzystencjalny vs. nominalizm i odróżnienie tego, co realne, mającego korelat w świecie fizycznym od tego, co pozorne, mającego jedyne swoje źródło i podstawę swojej realności w umyśle. Tekst Śmigleckiego, powszechnie znany w literaturze przedmiotu, jest jednym z najważniejszych w dziejach ontologii bytu myślnego.
Koncepcje wzniosłości: Pseudo-Longinos, Kant, Adorno, Lyotard	Zajęcia będą służyły z jednej strony: rekonstrukcji poglądów autorów wymienionych w tytule; z drugiej: wspólnym poszukiwaniom egzemplifikacji, w których pewne elementy teorii mogłyby służyć pomocą w trakcie interpretacji dzieł plastycznych, literackich, muzycznych; z trzeciej: komparatystycznemu zestawieniu wszystkich, z próbą wskazania słabych i mocnych stron każdej koncepcji oraz ich historycznych i ahistorycznych aspektów.
Krytyka religii od Kanta do Marksa	Zajęcia mają na celu analizę fenomenu krytyki religii w filozofii niemieckiej XVIII i XIX w. W związku z tym będą omawiane kwestie genezy krytyki religii, jaka wykształciła się w niemieckiej debacie filozoficzno-religijnej, zwłaszcza w tzw. szkole historyczno-krytycznej (Reimarus, Lessing) i swoje apogeum uzyskała w latach czterdziestych XIX w. u Feuerbacha, Bauera i Marksa. Omawiane są następujące kwestie szczegółowe: Kant i proces demitologizacji religii. Życie Jezusa według Remairusa, Hegla, Schopenhauera i Straussa. Spory religijne jako substytut sporu światopoglądowego i politycznego. Krytyka racjonalnej teologii – Schopenhauer. „Wykłady o istocie religii” Feuerbacha. Religia jako „opium ludu”.
Kryzys wielokulturowości	Student będzie miał możliwość zapoznania się z (i nabycia umiejętności poprawnego posługiwania się) tak trudnymi – zagrożonymi ze strony zabiegów ideologicznych nastawionych przede wszystkim na „polityczne katharsis”, a nie na pogłębianie wiedzy (J-P. Brodeur, M. Wieviorka) – kategoriami jak „rasizm kulturowy”, urasowanie, esencjalizacja, kulturalizm, hegemonia kulturowa, islamofobia, judeofobia, etnobójstwo czy panika moralna w obliczu odmienności. Najistotniejsze cele praktyczne prezentowanych tu zajęć to: zdobycie wiedzy umożliwiającej identyfikowanie oraz badanie natury przesądów, uprzedzeń czy stereotypów rasistowskich (uchwycenie ich wagi); planowanie i organizacja (w ramach oddzielnych projektów inter- czy multidyscyplinarnych, jak i działań pozaakademickich) inicjatyw i przedsięwzięć antyrasistowskich.

Kultura masowa – krytyki filozoficzne. „Człowiek masowy” i jego kultura	Formowaniu się kultury masowej, zjawiska umasowienia, społeczeństwa masowego towarzyszyły w myśli europejskiej i amerykańskiej rozliczne krytyki zmierzające często do wskazywania ich związku z totalitaryzmem, załamaniem się „kultury prawdziwej” (wysokiej). Celem zajęć jest przedstawienie czynników warunkujących powstanie kultury masowej (A. Kłosowska, J. Storey, M. Krajewski), socjologicznych definicji, relacji kultury masowej i kultury popularnej, komercjalizacji kultury, wyodrębnieniu kryteriów masowości kultury, jej cech głównych, ocen negatywnych i pozytywnych oraz wskazanie na podobieństwa i różnice w europejskich (szkoła frankfurcka, psychoanaliza; „człowiek masowy”, „człowiek jednowymiarowy”, „osobowość merkantylna”, „homo consumens”) i amerykańskich jej krytykach.
Lektura G.W. Leibniza „Rozprawy metafizycznej”	Celem konwersatorium jest zapoznanie uczestników z jednym z najważniejszych tekstów metafizyki XVII wieku. W szczególności z jego głównymi twierdzeniami dotyczącymi: natury poznania, wolności, prawdy i porządku (racjonalności) świata. Punkt ciężki konwersatorium spoczywa na przyswajaniu podstawowych pojęć metafizyki Leibniza, jak: monada, harmonia, prawda, determinacja i in. Analiza obejmuje krytykę immanentną i transcendentną. Pierwsza dotyczy warstwy językowo-pojęciowej i doktrynalnej, druga – filozoficzno-światopoglądowego kontekstu ery baroku.
Lektura R. Descartesa „Medytacji o pierwszej filozofii”	Zasadniczym celem konwersatorium jest zapoznanie się z poznaniem głównych tez ojca nowożytnej filozofii – Kartezjusza, ale także jej specyfiki na tle tradycji (scholastyka) oraz jemu współczesnych. W szczególności poznanie specyfiki Kartezjuszowej terminologii oraz różnorakich: teologicznych, epistemologicznych i metafizycznych presupozycji. Głównym tematem konwersatorium jest podjęcie głównych zagadnień nowożytnej epistemologii, do których należy kwestia pewności poznania, ale także jego prawdziwości i adekwatności oraz przyczyny powstawania błędów naszego poznania. Osobnym obszarem proponowanego konwersatorium jest obszar Kartezjuszowej metafizyki, w szczególności podjęcie takich zagadnień, jak bytowy i epistemologiczny status Boga oraz kwestia metafizycznych podstaw naszego poznania.
Liberalizm i komunitaryzm we współczesnej filozofii polityki	Zajęcia mają na celu zapoznanie studentów z podstawowymi twierdzeniami liberalizmu jako filozofii społecznej i filozofii moralnej oraz zarysem historycznej zmienności tej doktryny. Następnie Studenci zapoznają się z krytyką rozmaitych stanowisk i koncepcji charakterystycznych dla liberalizmu z punktu widzenia nurtu komunitarnej filozofii społecznej i moralnej. Wykład treści dotyczących antyliberalnej filozofii komunitaryzmu obejmuje zapoznanie studenta z ideami wspólnotowymi Alasdaira MacIntyre’a, holistycznym indywidualizmem i krytyką negatywnej koncepcji wolności Charlesa Taylora, oraz ideami Michaela Sandela i Michaela Walzera.
Lifeworld and the Question of Values	The course presents a brief overview of the fields that stretches between phenomenological conception of lifeworld (<i>Lebenswelt</i>), the material ethics of values and its boundaries, Heidegger’s conception of <i>Dasein</i> and Levinas’ radical idea of ethics. Following conceptions are being discussed: phenomenology, lifeworld, person and personality, spirit, soul and body, values, experience of values: feeling, preference, <i>Dasein</i> against values, being-with as a structure of community, the ethical, the face and possibility of values. Zajęcia prezentują krótki przegląd obszarów rozciągających pomiędzy fenomenologiczną koncepcją świata przeżywanego, materialną etyką wartości i jej pogranicza, Heideggera koncepcją <i>Dasein</i> oraz Levinasa radykalną ideą etyki. Omawiane są następujące zagadnienia: fenomenologia; świat przeżywany; osoba i osobowość; duch, dusza i ciało; wartości; doświadczenie wartości: czucie, preferowanie; <i>Dasein</i> przeciwko wartościom; bycie-z jako struktura wspólnoty; etyczność, twarz a możliwość wartości.

Main Questions of Epistemology and Philosophy of Mind	The problem of the knowledge of the external world. The mind-body problem. The knowledge of other minds. The problem of free will. What is the epistemological idealism. The intuitive knowledge. A priori knowledge. The knowledge of universals. Problem poznania świata zewnętrznego; Relacja ciało-umysł; Zagadnienie poznania innych umysłów; Problem wolnej woli; Idealizm epistemologiczny; Poznanie intuicyjne; Poznanie a priori; Poznanie uniwersaliów.
Megalomania narodowa: kontekst filozoficzny	Zajęcia poświęcone będą rozumieniu narodu i tożsamości narodowej. Pytać będziemy o naród jako wspólnotę. O różnicę między megalomanią narodową a słuszną dumą narodową. Sledzić będziemy relacje między megalomanią narodową a słuszną dumą narodową w polskiej kulturze i filozofii. Pytać będziemy czy dziś możliwa jest jeszcze słuszną dumą narodową.
Methodology of Social Science: A Theoretical and Historical Perspective	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z najważniejszymi stanowiskami w metodologii nauk społecznych. Ekspozycja zagadnień przyjmuje perspektywę teoretyczną i historyczną, mającą na celu ukazanie wewnętrznego dynamizmu filozoficznych debat na temat metody w naukach przyrodniczych i społecznych. Zajęcia podkreślają dialektyczną naturę filozoficznego dyskursu na temat metody. Dobór lektur ma na celu wykazanie, w jaki sposób ideał wiedzy Bacona-Kartezjusza spotkał się z opozycją w idei wiedzy Vico i jak podobna dialektyka oznaczała późniejsze zmiany. Zajęcia prezentują różnorodne poglądy ukształtowane w opozycji do pozytywistycznego paradygmatu wiedzy naukowej, który można interpretować jako ucieleśnienie i realizację celów poznawczych Bacona-Kartezjusza. The purpose of the course is to acquaint students with most important approaches in the methodology of social sciences. The course adopts a historical perspective aiming to show the internal dynamism of the philosophical debates on the method in natural and social sciences. The course stresses the dialectical nature of the philosophical discourse on method. The readings are selected to show how the Baconian-Cartesian ideal of knowledge has met its opposition in the Vico's ideal of knowledge, and how similar dialectics marked the subsequent developments. The course is focused on presentation of a variety views opposed to the positivist paradigm of scientific knowledge, which may be interpreted as an embodiment and implementation of the Bacon-Descartes epistemological ideal.
Metodologia nauk humanistycznych i społecznych	Główne stanowiska metodologiczne występujące we współczesnych naukach humanistycznych i społecznych: empiryzm, pragmatyzm, hermeneutyka, socjologia wiedzy, podejście semiotyczne, historyczne, psychoanalityczne, strukturalistyczne, dekonstrukcyjne. Analiza głównych sporów metodologicznych: modernizm-postmodernizm, racjonalizm krytyczny- krytyka ideologii, hermeneutyka-dekonstrukcja, spór o „Oświecenie”.
Metodologiczne i filozoficzne problemy współczesnych nauk przyrodniczych – wybrane zagadnienia	Celem zajęć jest dyskusja wybranych zagadnień współczesnych nauk przyrodniczych prowadzona z intencją ukazania obecności towarzyszącej im problematyki filozoficznej oraz występowania dalekich od oczywistości rozstrzygnięć metodologicznych. W ramach <i>Wprowadzenia</i> przypomniane zostaną krótko historyczne odpowiedzi na pytanie o relację nauki i filozofii, w tym także ugruntowany w myśli współczesnej pogląd o <i>nienaukowym fundamencie nauki</i> . Do ważniejszych omawianych problemów wybranych z różnych dyscyplin naukowych należą: (1) W obrębie kosmologii problem tzw. osobliwości początkowej w modelu standardowym, jego filozoficzne i światopoglądowe interpretacje oraz kwestia statusu zasady antropicznej (- w wersji słabej i silnej). (2) W mechanice kwantowej: filozoficzne konsekwencje zasady nieoznaczoności W. Heisenberga; a także problem nieintuicyjności aparatu pojęciowego mechaniki kwantowej. (3) W naukach biologicznych dwie grupy problemów: (a) naturalizm jako program badań w ewolucjonizmie Darwinowskim; status naturalizmu i antynaturalizmu we współczesnych badaniach naukowych; (b) metodologiczne interpretacje kontrowersji ewolucjonizm-kreacjonizm.

	(4) Zagadnienie matematyczności przyrody oraz problem istnienia granicy stosowania metod matematycznych w badaniach naukowych.
Między lojalnością a wiernością – głos Stanisława Orzechowskiego	Podczas zajęć będziemy próbowali ustalić cienką czerwoną linię między lojalnością a wiernością. Materiałem będą dla nas dzieła Stanisława Orzechowskiego: <i>Policyja królestwa polskiego</i> ; <i>List do Jana Franciszka Commendoniego o sobie samym</i> ; <i>Mowa żałobna, jaką Stanisław Orzechowski z Rusi wygłosił do szlachty polskiej na pogrzebie Zygmunta Jagiellończyka, Króla polskiego</i> . Będziemy je czytać na tle XVI wiecznej literatury polskiej.
Między wirtualnością a immersją: estetyka nowych mediów	Celem przedmiotu jest zaprezentowanie głównych zagadnień z zakresu estetyki nowych mediów ze szczególnym uwzględnieniem związków mediów elektronicznych ze sztuką, z wartościowaniem dzieł sztuki, a także z oddziaływaniem sztuki na sferę kultury. Kurs składa się z części metodologicznej, w której analizuje się historyczne kształtowanie się estetyki estetyki wirtualności. W trakcie kursu studenci zapoznają się z wymiarem teoretyczno-estetycznym tworzenia środowisk wirtualnych. Część ta obejmie następujące zagadnienia: Definicje i klasyfikacje światów wirtualnych. W trakcie kursu przybliżone zostaje zjawisko immersji, fizjologia i psychologia percepcji, oraz implikacje estetyczne nowego tworzywa sztuki a także główne pojęcia z zakresu ontoelektroniki i metafizyki bytów elektronicznych.
Mimesis, iluzja, wyobrażenie. W kręgu pojęć estetycznych	Mimesis, iluzja, wyobrażenie. W kręgu pojęć estetycznych. Treści programowe: Kurs ma charakter wprowadzenia do najbardziej podstawowych zagadnień estetyki nowych mediów. W trakcie wykładu nacisk zostanie położony, po pierwsze, na analizę znaczeniową podstawowych pojęć estetycznych związanych z użyciem mediów elektronicznych, po drugie zaś – na analizę postaw estetycznych, głównie na kwestie związane z odbiorem (interaktywność). Wybrane zagadnienia: problem ontologii dzieła sztuki w dobie nowych mediów, relacja twórca - odbiorca, tworzywo sztuki technologie związane z wirtualną rzeczywistością, zagadnienie elektronicznej antroposfery, zagadnienie naśladowania i symulacji, telematyczność itd.
Mit i magia w wybranych ujęciach antropologicznych	Przedmiot odnosi się do przedstawienia i analizy specyfiki ujęć antropologicznych, wyodrębniania się różnych subdyscyplin antropologii i ich różnych przedmiotów zainteresowań. Jednymi z bardzo wczesnych takich przedmiotów stawały się formy życia w społeczeństwie i kulturze tradycyjnej wraz z ich osadzeniem w micie i bardzo częstym powiązaniu z magią. Można te związki śledzić m.in. w pracach E. Tylora, J. Frazera, L. Lévy-Bruhla, czy też B. Malinowskiego oraz wielu innych. W ramach pewnych perspektyw badawczych formułują oni częściowo różne, a częściowo pokrewne ujęcia mitu, jego funkcji, związku z innymi zjawiskami, z którymi występuje w kulturach oraz koncepcje jego związku z magią.
Modernizm w filozofii i w sztukach	Kurs, podczas którego diskutowane będą filozoficzne założenia modernizmu i postmodernizmu w sztukach wizualnych. W porządku chronologicznym omawiający historię modernistycznego pojęcia formy w malarstwie w relacji do klasycznych kategorii ekspresji i mimesis (impresjonizm, postimpresjonizm, symbolizm, awangardy pierwszej połowy XXw.) oraz postmodernistyczne idee gry i apropriacji (sztuka i literatura postmodernizmu, sztuka zawłaszczeniowa, kamp).
Myśl historiozoficzna Cypriana Kamila Norwida	Celem zajęć jest poznanie poglądów historiozoficznych wielkiego poety polskiego romantyzmu – Norwida na tle rodzimej i obcej myśli filozoficznej. Zajęcia są cennym uzupełnieniem i pogłębieniem wiedzy na temat filozofii XIX w. Uwrażliwiają także na obecność treści filozoficznych w działach literatury romantycznej. Treści programowe: (1) źródła romantycznego historyzmu, (2) spór romantyków z klasykami o stosunek do tradycji, (3) historiozofia romantyków, mesjanizm, filozofia narodowa (Cieszkowski, Mickiewicz, Krasiński)– ustalenia pojęciowe, (4) Norwid

	jako świadek filozofii – poeta wobec tradycji filozoficznej, (5) Norwid – „poeta historii”, „poeta ruin”. Koncepcja przeszłości, (6) Norwidowska periodyzacja dziejów – między metafizyką a dialektyką, (7) dziejowe znaczenie sztuki (twórczości) i pracy.
Myśl Wschodu w idealizmie niemieckim	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z problematyką recepcji myśli Wschodu w idealizmie niemieckim, tzn. w okresie schyłku XVIII w. i początków XIX w. oraz analiza konsekwencji filozoficznych, jakie wynikały z tego zderzenia z całkowicie odmienną konceptualizacją człowieka i świata. Punktem wyjścia jest Leibniz i jego fascynacja filozofia chińską. W dalszej kolejności będą omawiane następujące problemy: Kant i religie Wschodu. Estetyka Wschodu i Zachodu – Herder. Wokół <i>Sakuntali</i> Kalidasa – Forster, Goethe, Herder. Schlegel – <i>Über die Sprache und Weisheit der Inder</i> . Początki filozoficznej interpretacji buddyzmu – Schopenhauer i Krause. Od samsary do nirwany – <i>Świat jako wola i przedstawienie</i> .
Myślenie według wartości z Józefem Tischnerem	Celem kursu jest przedstawienie podstawowych zagadnień Tischnerowskiej filozofii ze szczególnym akcentem na myślenie wartości. Omawiane treści obejmują m.in.: spór z tomizmem, spór z Heideggerem, pytanie o źródłowe doświadczenie etyczne, relację z Innym, relację doświadczenia agatologicznego i doświadczenia aksjologicznego, rolę wolności, filozofię ludzkiego dramatu, etykę solidarności.
Myth and Symbolical Thought	<p>Na treść społeczno-psychologicznych i filozoficznych koncepcji mitu składa się przedstawienie koncepcji mitu w różnych perspektywach i definicjach: religijnej, filozoficznej, antropologicznej, socjologicznej i psychologicznej; badanie filozofii współczesnej (E. Cassirer, P. Ricoeur), funkcjonalistycznej (Malinowski), psychologicznej (L. Lévy-Bruhl, S. Freud, CG Jung), strukturalistycznej (C. Lévi-Strauss), związanej z strukturalizmem (R. Barthes) i antropologicznej (G. Durand) obejmuje mit; przedstawienie aktywności i "obecności" mitu (R. Barthes, L. Kolakowski) ułatwia zrozumienie złożoności relacji mitu i filozofii; jego dziedzictwa w filozofii, ich zmagania, "de-mytyzacji", jego znaczenia i "mitycznej myśli" cech demarkacyjnych; porównanie pojęć mitu, definicji podstawowych pojęć, relacji między nimi a współczesnymi interpretacjami mitów; krytyczna refleksja nad pojęciami mitu, ujawnienie problemu "de-metyzacji", relacji między mitem a ideologią, problem redukcjonizmu w badaniach nad mitem i ograniczeń różnych perspektyw badawczych; rekonstrukcja wartości w dwudziestowiecznych zainteresowaniach mitem i "odkryciem mitu".</p> <p>The content of socio-psychological and philosophical conceptions of the myth is composed of: Presentation of the concept of myth in different perspectives and definitions: in religious, philosophical, anthropological, sociological and psychological ones. The survey of contemporary philosophy (E. Cassirer, P. Ricoeur), functionalist (Malinowski), psychological (L. Lévy-Bruhl, S. Freud, CG Jung), structuralist (C. Lévi-Strauss), related with structuralism (R. Barthes) and anthropological (G. Durand) grasps myth. The presentation of activity and the "presence" of the myth (R. Barthes, L. Kolakowski) to facilitate the understanding the complexity of the relationship of myth and philosophy; its heritage in philosophy, their struggle, "de-mythization", its the significance and "mythical thought" features of demarcation. The comparison of the conceptions of myth, definitions of basic concepts, relationships between them and the contemporary interpretations of myths. The critical reflection of the concepts of myth, the revealing the problem of "de-mythization", relationship between myth and ideology, problem o reductionism in myth research and limitations of different research perspectives. The reconstruction of values in the twentieth century interests in myth and the "discovery of myth."</p>

<p>Natura ludzka w świetle filozofii człowieka i nauk o zdrowiu</p>	<p>Na zajęciach podejmowana jest problematyka w obszarze wyszczególnionych niżej dyscyplin filozofii oraz dziedzin wiedzy szczegółowej. Realizowany model poznania odnosi się do wiedzy zintegrowanej oraz interdyscyplinarnej, zatem sam proces edukacyjny polega na aktywności „operacyjno-heurystycznej” studenta (w przeciwieństwie do poznania „kontenerowego” – polegającego na gromadzeniu informacji). Poznanie i dyskusje oraz samodzielna praca pisarska sprzyjają rozwijaniu naukowej wyobraźni, pokonywaniu stereotypów, rozwiązywaniu problemów społecznych, odkrywczoci, konwersji języków i integrowaniu wiedzy, naukowej twórczości. Problematyka zajęć obejmuje: metodologię nauk zintegrowanych (Zawartość treściowa pojęć: „choroba”, „zdrowie”, „ochrona”: K. Dąbrowski; Neopozytywistyczny paradygmat medycyny: R. Virchow, K. Rokitansky); nauki społeczne (Idee zdrowego społeczeństwa: E. Fromm); personalizm (Personalizacja medycyny: J. Aleksandrowicz); fenomenologię (Wartość życia i zdrowia: M. Scheler); witalizm (Normalne i patologiczne: G. Canguilhem); psychiatrię aksjologiczną (Współczesna wizja człowieka a interpretacja lęku: A. Kępiński, J. Mitarski); psychoanalizę (Opór pacjenta: Z. Freud, A. Dubik); ekofilozofię (Sumienie ekologiczne: H. Skolimowski, J. Aleksandrowicz); etykę (Etyczny kierunek myślenia prozdrowotnego – diagnostyka prenatalna: S. Bevley); transgresję (Kierunki transformacji człowieka: J. Krishnamurti, J. Kozielski, E. Fromm); waleologię (Wzmacnianie i potęgowanie zdrowia: E. Bulicz, I. Muravov).</p>
<p>Neokantyzm</p>	<p>Tematem zajęć będzie badanie wpływu i analiza zmian, jakim uległy kantowskie projekty filozoficzne w rozprawach inspirowanych myślą Królewieckiego Geniusza. Zgodnie z sugestią Windelbanda mówiącego, iż „zrozumieć Kanta, to wykroczyć poza Kanta”, przedmiotem zajęć będą wiodące teksty neokantystów, ponieważ myśl tak zawiła jak Kantowska, można oczywiście rozumieć i rozwijać na różnorodne sposoby. Próby tropienia dróg neokantyzmu będą się przede wszystkim wiązały z analizą wykorzystywania filozofii Kanta na różnorodnych obszarach badań: teoriopoznawczych, metafizycznych, kulturotwórczych, etycznych. Omawiane będą m.in. następujące zagadnienia: metoda krytyczna i stosunek psychologii do filozofii, możliwość teorii poznania, metoda sokratyczna w filozofii krytycznej, język i budowa świata przedmiotowego.</p>
<p>O sztuce życia</p>	<p>Zajęcia poświęcone będą poszukiwaniu zarówno w tradycji filozoficznej jak i w obrębie współczesnego namysłu filozoficznego a w szczególności etycznego wskazówek, które pozwolą sformułować odpowiedź na pytanie: Jak żyć. Będziemy stawiali powyższe pytanie <i>Etyce nikomachejskiej</i> Arystotelesa, <i>Listowi do Menoikeusa</i> Epikura, <i>Encheiridionowi</i> Epikteta, <i>Rozmyślaniom</i> Marka Aureliusza, <i>Całości i nieskończoności</i> Levinasa. Przewodnikiem w lekturze będzie w pierwszym rzędzie myśl Piera Hadot o filozofii jako duchowym ćwiczeniu. Będziemy mieli także na uwadze badania Jacka Filka nad etyką jako pierwszą filozofią.</p>
<p>Od modernizmu do postmodernizmu</p>	<p>Zacznemy od różnych sposobów rozumienia modernizmu i jego znaczenia, jako pewnej mocnej cezury w historii kultury - w tym filozofii - cywilizacji europejskiej. Postmodernizm spróbujemy przedstawić z dwóch różnych strony, z jednej strony: jako późny modernizm, a z drugiej: jako antymodernizm. Główną kanwą będą wybrane fragmenty tekstów: Maxa Webera, Wofganga Welscha, Jurgena Habermasa, Jeana Baudrillarda, Richarda Rorty'ego, Jeana Lyotarda oraz Hannah Arendt. Na zakończenie zestawimy trzy różne modele kultury: tradycyjny, modernistyczny i postmodernistyczny i spróbujemy podyskutować nad walorami i zagrożeniami związanym z wyborem każdego z nich.</p>
<p>Odrodzenie Arystotelesowskiej teorii substancji we</p>	<p>Zajęcia poświęcone są współczesnym próbom odnowienia metafizyki substancji w ramach szeroko rozumianego neoarystotelizmu w metafizyce analitycznej, oraz systematycznym relacjom, w jakich te próby pozostają do siebie nawzajem i do dawniejszych postaci arystotelizmu. Szczególną uwagę poświęca się trzem obszarom metafizyki</p>

współczesnej metafizyce analitycznej	substancji: (a) ujęciu substancji jako właściwej przyczyny sprawczej (problematyka 'agent causality' – E.J. Lowe, T. O'Connor); (b) mereologicznym aspektem substancjalizmu (w tym holistycznym interpretacjom Arystotelesa – T. Scaltsas, A. Marmodoro); (c) współczesnym wersjom hylemorfizmu (E.J. Lowe, M. Rea, T. Scaltsas, D. Oderberg).
Ontologia czasu	Własności czasu; Podstawowe relacje czasowe; Problem obiektywności tensów (przeszłość, teraźniejszość i przyszłość); Fizykalne uzasadnienie „strzałki” czasu (problem entropii); Związek przyczynowy oraz inne rodzaje determinacji a „strzałka” czasu; Status ontyczny czasu (substancjalizm, atrybutywizm, relacjonizm, absolutyzm, relatywizm); Zagadnienie początku („stan osobliwy” w kosmologii); Nieskończoność czasowa i przestrzenna wszechświata; Fenomenologiczne podstawy idei czasu (rola pamięci w konstytucji idei czasu); Kwestia światów możliwych, problem ontologicznego znaczenia kategorii potencjalności; Różne typy przedmiotów czasowych; Zagadnienie zmienności bytu; Absolutność a względność czasu; Czas a ontyczne <i>novum</i> (zagadnienie emergencji);
Emergentyzm ontologiczny	wprowadzenie do problematyki emergencji, możliwe definicje emergencji, emergencja epistemologiczna i ontologiczna, emergencja a superweniencja, emergentyzm w filozofii umysłu
Oświeceniowe polemiki wokół granic posłuszeństwa obywatelskiego	Konwersatorium dotyczyć będzie dyskusji wokół granic posłuszeństwa obywatelskiego, którą zapoczątkowali na łamach <i>Berlinische Monatsschrift</i> Johann Erich Biester i Justus Möser. Bezpośrednim jej powodem była sytuacja, która wytworzyła się w ówczesnej Europie po wydarzeniach Rewolucji francuskiej z roku 1789. Dyskutowano wówczas głównie na temat polityczno-społecznych jej skutków. W toku prowadzonych dysput filozoficznych pojawiła się potrzeba bliższego określenia zasad rządzących społeczeństwem obywatelskim i relacji między teorią a praktyką. Dyskusję na ten temat w roku 1790 na łamach <i>Berliner Monatsschrift</i> rozpoczyna wspomniany Justus Möser, podając bardzo oryginalną interpretacją wspomnianych problemów w rozprawie <i>Über das Recht der Menschheit, als der Grund der neuen Französischen Konstitution</i> (1790). Do Mösera początkowo przyłączyli się August Wilhelm Rehberg ze swoimi <i>Untersuchungen über die französische Revolution</i> (1793) i Karl von Clauer przez publikację swoich <i>Noch ein Beitrag über das Recht der Menschheit</i> (1790). Nieco później dołączył do nich także Immanuel Kant. W roku 1793, dzięki staraniom Biestera, opublikował on w <i>Berlinische Monatschrift</i> rozprawę <i>Über den Gemeinspruch: Das mag in der Theorie richtig sein, taugt aber nicht für die Praxis</i> . Kant podzielił swoją pracę na trzy części. Zamysł filozofa sprowadzał się zasadniczo do określenia problemu człowieka szlachetnego, szczęśliwego. Kant wyróżnia trzy jego jakości. Człowiek szlachetny to „1. człowiek prywatny, ale równocześnie człowiek interesu; 2. mąż państwowy; 3. kosmopolita (lub obywatel świata)”. Ponadto w kantowskim ujęciu znalazło się „odniesienie teorii do praktyki w trzech paragrafach: po pierwsze, w moralności w ogóle (ze względu na dobro każdego człowieka); po drugie, w polityce (ze względu na dobro państwa); po trzecie, z kosmopolitycznego punktu widzenia (ze względu na dobro rodzaju ludzkiego w całości, a konkretnie o tyle, o ile w postępie ku temu dobru dostrzegamy jest on [jako obecny] w szeregu pokoleń wszystkich przyszłych czasów)”. Dodajmy, iż pierwsza część rozprawy Kanta <i>O stosunku teorii do praktyki w moralności w ogóle</i> jest skierowana przeciw Garveemu. Polemika ta to odpowiedź na opublikowaną przez Garvego w 1792 roku w <i>Versuche über verschiedene Gegenstände aus der Moral der Litteratur und Dem gesellschaftlichen Leben</i> rozprawę <i>Über die Geduld</i> .
Paradygmaty medycyny w dyskursie filozoficznym	Na zajęciach podejmowane są zagadnienia dotyczące modeli medycyny i ochrony zdrowia w świetle refleksji filozoficznej. Projekt odnosi się do wiedzy zintegrowanej, interdyscyplinarnej. Proces uczenia się polega na aktywności „operacyjno-heurystycznej” studenta (w przeciwieństwie do poznania „kontenerowego” – polegającego na gromadzeniu informacji). Dyskusje oraz samodzielna praca pisarska sprzyjają rozwijaniu naukowej wyobraźni, pokonywaniu stereotypów, rozwiązywaniu problemów prozdrowotnych, odkrywczoci, konwersji języków i

	<p>integrowaniu wiedzy, naukowej twórczości. Problematyka zajęć obejmuje: metodologię nauk zintegrowanych (Zawartość treściowa pojęć: „choroba”, „zdrowie”, „ochrona”: K. Dąbrowski; Neopozytywistyczny paradygmat medycyny: R. Virchow, K. Rokitansky); paradygmat medycyny społecznej (Idee zdrowego społeczeństwa: E. Fromm); paradygmat zdrowia subiektywnego (Personalizacja medycyny: J. Aleksandrowicz); paradygmat medycyny w fenomenologii (Samoistna wartość życia: M. Scheler); paradygmat witalistyczny (Normalne i patologiczne: G. Canguilhem); paradygmat psychiatryczny (Współczesna wizja człowieka a interpretacja lęku: A. Kępiński, J. Mitarski); paradygmat psychoanalityczny (Opór pacjenta: Z. Freud, A. Dubik); paradygmat ekofilozoficzny (Sumienie ekologiczne: H. Skolimowski, J. Aleksandrowicz); paradygmat medycyna a bioetyka (Etyczny kierunek myślenia prozdrowotnego – na przykładzie diagnostyki prenatalnej: S. Bevely); paradygmat medycyny w świetle transgresji (Kierunki transformacji człowieka: J. Krishnamurti, J. Kozielski, E. Fromm); paradygmat medycyny w aspekcie waleologii (Wzmacnianie i potęgowanie zdrowia: E. Bulicz, I. Muravov); paradygmaty medycyny Dalekiego Wschodu (Buddyjska idea długowieczności: Konfucjusz, D. Rajd).</p>
Philosophy of Communication	<p>Kurs będzie stanowił wprowadzenie do głównych tematów, podejść i zagadnień filozofii komunikacji. Bada odmienne historyczne i współczesne tradycje filozoficznych poszukiwań dotyczących języka, komunikacji, "działań komunikacyjnych", mediów itp. Kurs wprowadzi studentów w niektóre ogólne współczesne zagadnienia związane z przecięciami między komunikacją i tożsamością, społeczeństwem, polityką, kulturą i upowszechnianiem wiedzy. The course will provide an introduction to central themes, approaches and issues of philosophy of communication. It explores the distinct historical and modern traditions of philosophical inquiry concerning language, communication, "communicative actions", media, etc. The course will also introduce students to some general contemporary issues related to intersections between communication and identity, society, politics, culture and dissemination of knowledge.</p>
Pierwsza filozofia historycznie i współcześnie	<p>Zajęcia pochylają się nad pytaniem o istotę „pierwszości” filozofii i w filozofii, w tym o zagadnienie sensu wyrażenia „pierwsza filozofia”, czy o wskazanie właściwego przedmiotu filozofii pierwszej. Staramy się śledzić podobieństwa i różnice w obszarze filozofii pierwszej w jej różnych przejawach w dziejach i współcześnie. Omawiane są między innymi takie kwestie, jak: pytanie o arche u pierwszych filozofów, pytanie o wagę chronologicznej pierwszorazowości w określeniu „pierwsza filozofia”, ontologia, transcendentalizm, metafizyka, logos i logika, fundamentalność, wątpliwość metodyczna, matematyka, fenomenologia, wartość, etyka, kwestia innego, bycie, inny początek.</p>
Pietra Pomponazziego polemika ze średniowieczem	<p>Pietro Pomponazzi (1462-1525) w 1516 r. ogłosił traktat „De immortalitate animae” („O nieśmiertelności duszy”), w którym – posługując się metodą scholastyczną – wykazał, że Tomasz z Akwinu nie tylko błędnie zrozumiał Arystotelesową teorię intelektu czynnego i biernego, ale przypisywał Stagirycie bezzasadnie pogląd o nieśmiertelności duszy. Zajęcia, w oparciu o linię polemiczną Pomponazziego, stanowią próbą dokonania analizy porównawczej stanowisk trzech szkół – tomistów, awerroistów i aleksandrynistów.</p>
Poetyka eseju filozoficznego	<p>Celem zajęć jest wprowadzenie w specyfikę eseju filozoficznego; uchwycenie związków filozofii z literaturą – próba odpowiedzi na pytanie, czy i gdzie leży granica między nimi; namysł nad znaczeniem formy wypowiedzi w filozofii; zapoznanie się z przykładami filozoficznej eseistyki, zaznajomienie z podstawową terminologią teorii literatury. Treści programowe: (1) Literacka forma wypowiedzi filozoficznej, (2) Esej jako forma nowożytna i jej antyczne antecedencje, (3) Trudności z definicją eseju a przedmiot namysłu filozoficznego, (4) Esej jako próba; analogony eseju (szkic, etiuda, miniatura), (5) Fragmentaryczność, nieciągłość i niekonkluzywność jako istotne cechy eseju,</p>

	(6) Cytat i dygresja jako elementy eseistycznego stylu, (7) Esej jako współczesna odpowiedź na zmianę postrzegania filozofii przez samą siebie – zmierzch wielkich systemów i nowy typ doświadczenia egzystencjalnego.
Pojęcie cnoty w tradycji myśli stoickiej	Celem kształcenia jest utrwalenie i pogłębienie wiedzy z zakresu historii etyki odnośnie stoicyzmu jako jednej z podstawowych doktryn etycznych. Na podstawie krytycznej lektury tekstów zarówno starożytnych, jak i tych, które do nich nawiązywały w epokach późniejszych, studenci zyskują większe rozumienie zagadnień związanych z tradycyjną etyką cnót. Treści programowe: Wstępne określenie zagadnienia cnoty w ujęciu Platona i Arystotelesa. Zagadnienie intelektualizmu etycznego i eudajmonizmu. Życie i dzieło założycieli szkoły stoickiej (Zenon z Kition i Chryzyp). Analiza wybranych dzieł Cycerona, Epikteta i Marka Aureliusza. Koncepcja cnoty w ujęciu Seneki. Elementy stoickie w sceptycyzmie Montaigne'a i Kartezjańska moralność tymczasowa. Etyka Spinozy wobec tradycji stoickiej. Neostoicyzm. Egzemplifikacje literackie.
Political Ontology and Epistemology: Continental Perspective	Kurs stanowić będzie wprowadzenie do aktualnych trendów i debat w zakresie filozofii politycznej i społecznej rozwijanej w ramach tradycji filozofii kontynentalnej. Głównym celem kursu jest zrozumienie i wykorzystanie takich pojęć, jak ontologia polityczna, polityka istnienia, biowładza, estetyka polityczna, hegemonia, pluralizm agonistyczny, postdemokracja, a także przedstawienie roboczej (ale jak najbardziej precyzyjnej) definicji terminu "kontynentalna filozofia polityczna i społeczna" (w odniesieniu do jego rozróżnienia od "analitycznej filozofii politycznej i społecznej"). Kurs koncentruje się na pracach i debatach we współczesnej "kontynentalnej" filozofii polityczno-społecznej związanej z ideą postfoundationalizmu i "zwrotu ontologicznego" (Stephen White) zarówno w "słabym", jak i "bogatym" znaczeniu tego terminu w najnowszej teorii społeczno-politycznej. Studenci zapoznają się także z szerszym kontekstem europejskich (kontynentalnych) tradycji teoretycznych w drugiej połowie XX i na początku XXI wieku, na które wpływ miał postkonstruktivistyczny i post-korrelacyjny paradygmat w epistemologii, metafizyce i filozofii nauki. The course will provide an introduction to current trends and debates in political and social philosophy developed within the tradition of continental philosophy. The main objective of this course is to understand and use concepts such as political ontology, politics of existence, biopower, political aesthetics, hegemony, agonistic pluralism, post-democracy, as well as provide working (but as precise as possible) definition of the term "continental political and social philosophy" (in relation to its distinction from "analytical political and social philosophy"). The course is focused on works and debates in contemporary "continental" political and social philosophy linked to the idea of postfoundationalism and "ontological turn" (Stephen White) in both "weak" and "rich" senses of that term in the most recent social/political theory. Students will get familiarized also with the broader context of European (continental) theoretical traditions in the second part of the 20th and beginning of the 21st century, influenced by post-constructivist and post-correlationist paradigm in epistemology, metaphysics and philosophy of science.
Popperowski program krytycznego racjonalizmu	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z głównymi koncepcjami i propozycjami teoretycznymi w zakresie filozofii nauki metodologii Karla Poppera. Wkład Poppera do współczesnej filozofii nauki jest rozpatrywany na tle historycznym, z uwzględnieniem filozofii nauki przedstawicieli logicznego empiryzmu, który Popper starał się zakwestionować, zwłaszcza Rudolfa Carnapa. Istotną część prezentacji programu krytycznego racjonalizmu Poppera jest poświęcona koncepcjom formułowanym przez przedstawicieli szkoły krytycznego racjonalizmu, w tym idei rewolucji naukowych Thomasa Kuhna, koncepcji programów badawczych Imre Lakatosa, anarchizmu metodologicznego Paula Feyerabenda, koniekturalizmu Johna Watkina oraz krytyki dobrych racji Davida Millera.

<p>Problem człowieka w filozofii dialogu</p>	<p>Filozofia dialogu traktowana jest niekiedy jako filozoficzna odpowiedź na niemiecki idealizm, szczególnie w jego konsekwencjach widocznych u Husserla. Nie dostrzega się, że jest to nowa antropologia. Dlatego zajęcia poświęcone będą na pokazanie głównych zagadnień antropologicznych pojawiających się w pismach przedstawicieli filozofii dialogu. Zasada dialogiczna pokazana będzie u Bubera i Tischnera; poszukiwanie własnej drogi życiowej u Bubera i Heschela; relacja między człowiekiem a Bogiem u Heschela i Rosenzweiga; rola słowa i języka u Ebnera; relacja człowiek – człowiek u Bubera, Rosenzweiga i Tischnera; relacja człowieka ze złem u Tischnera.</p>
<p>Problematyka etyczna w najstarszych zabytkach polskiej historiografii (Gall Anonim i Wincenty Kadłubek)</p>	<p>Celem zajęć jest pogłębienie wiedzy etycznej z okazji identyfikowania jej w dziele histograficznym. Studenci poznają rolę refleksji moralnej w dziele konstytuowania indywidualnej i zbiorowości tożsamości. Potrafią owocnie poznawczo poruszać się na styku etyki i literatury (dziejopisarstwo średniowieczne). Treści programowe obejmują następujące zagadnienia: (1) właściwości genologiczne średniowiecznego dziejopisarstwa, (2) myśliciele starożytności i średniowiecza jako źródła inspiracji dla Galla Anonima i Kadłubka, (3) porównanie etycznych aspektów zawartych w prologach obu kronik, (4) wizerunki człowieka cnotliwego: hierarchie cnót i wad, (5) obraz doskonałego władcy i koncepcje sprawiedliwości, (6) ludzka i boska proveniencja moralności, (7) misja etyczna i pedagogiczna klasycznej historiografii.</p>
<p>Proces i perspektywa. Inspiracje Heglowskie w filozofii XIX i XX w.</p>	<p>Treści programowe kursu będą obejmowały najważniejsze reakcje na filozofię Hegla, nadal żywą w myśli współczesnej. Będziemy zarówno szukali heglowskich akcentów we wczesnej myśli lewicowej Feuerbacha, Bakunina i Marksa, jak i współczesne: Fukuyamy. Będziemy skupiać się w analizie treści źródłowych na filozofiach zaangażowanych nie wprost w filozofię dziejów, ale tych, którzy swoją koncepcję intelektualną opierają na heglizmie, bądź rozważają w swoich obszarach zainteresowań proces i perspektywę według składowych heglowskich. W tym kluczu będą omawiane teksty Gombricha i Faucaulta.</p>
<p>Przeciwko obiektywności. Hermeneutyka XIX i XX w. jako polityka wrażliwości</p>	<p>Cele kursu jest krytyczne prześledzenie przemian humanistyki zachodniej od czasu niemieckiego romantyzmu do najnowszych dyskusji. W oparciu o bogatą literaturę przedmiotu będziemy rozwijać charakterystykę wrażliwości jako umiejętności posługiwania się wieloma równoległymi argumentami w opisie rzeczywistości, w celu uwypuklenia egzystencjalnej różnorodności uobecnionej w kulturze. Analizowane teksty Kierkegaarda, Nietzschego, Heideggera, Gadamera, Derridy i Rorty'ego pozwolą na zderzenie wielorakich intuicji jakie wynikają z wnikliwych, krytycznych refleksji w dyskutowanym obszarze.</p>
<p>Psychologiczne koncepcje człowieka</p>	<p>Zakres tematyczny przedmiotu obejmuje przegląd kierunków ukształtowanych w historii psychologii (wczesnych szkół, funkcjonalizmu, behawioryzmu, psychoanalizy, psychologii humanistycznej, ewolucyjnej psychologii humanistycznej, ewolucyjnej i poznawczej). Na tym tle przedstawione zostają ich charakterystyczne ujęcia, ucałościowienia specyficznej postaci koncepcji człowieka, ich podejścia do problemu psychofizycznego, wyodrębnienie pewnych wiodących metafor (człowieka-maszyny, człowieka jako nośnika genów, człowieka jako wiązki popędów i wyobraźni itd.) pomagające ukształtować psychologiczne koncepcji człowieka, ujęcia zdrowej osobowości i kryteriów zdrowia psychicznego oraz choroby psychicznej. Przedstawienie tych koncepcji następuje w nawiązaniu do poprzedzających je lub współtowarzyszących im filozoficznych koncepcji człowieka. Porównanie to tworzy podłoże do wielkiego spektrum koncepcji i oglądów filozoficznych i psychologicznych koncepcji człowieka w ich nawiązywaniu do siebie, dziedziczeniu pewnych problemów i zagadnień oraz w ich specyfice i odmienności. Problemem, który ulega tu uwypukleniu będzie pytanie o agresję, różne jej formy, oraz prezentację wielu badań nad nią i konkluzji, na jakie wydają się wskazywać.</p>

Refleksografia jako współczesne wcielenie polskiej fenomenologii	Ożywiani przekonaniem, że fenomenologii wciąż towarzyszy powaga, będziemy w trakcie spotkań oddawać się lekturze, rozważaniu a gdy popychać nas ku temu będzie konieczność także sporowi z książką Andrzeja Zalewskiego <i>Fenomenologia jako refleksografia</i> . Powaga, samodzielność i systematyczność by nie powiedzieć systemowość rozważań, wiele zawdzięczających fenomenologii, rodzimego – co nie bez znaczenia – autora, stanowi wystarczający powód by przedsięwzięcie mogło zostać zainicjowane. Książka a także nad nią namysł będzie odsyłał nas do klasycznych tekstów fenomenologii z <i>Ideami</i> Husserla na czele Jako że każde filozoficzne myślenie kulminuje lub przynajmniej winno w tekście, zgodne z duchem ożywiającym książkę Zalewskiego, celem naszych spotkań oprócz czytania i rozważania tego co przeczytane będzie pisanie, a także przedłożenie napisanego prowadzącemu.
Rehabilitacja filozofii praktycznej	Punktem wyjścia zajęć będzie namysł nad „rehabilitacją filozofii praktycznej” jaka dokonała się w drugiej połowie XX wieku. Był to proces wielonurtowy i wielowymiarowy. Jego ślady odnajdujemy w hermeneutyce H.-G. Gadamera, szkole filozoficznej J. Rittera, rozważaniach późnego M. Foucaulta czy anglosaskiej koncepcji „teorii cnót”. W wykładach zostanie zaproponowane nieco inne spojrzenie na przeszłość historii filozofii, wydobywające motywy związane z rozumieniem filozofii jako „ćwiczenia duchowego”. Początkiem filozofii starożytnej nie będzie „pytanie o arche”, ale dwie postawy filozoficzne: „płaczący Heraklit” i „śmiejący Demokryt”. Kolejne zajęcia będą dotyczyły kontynuacji tych postaw w dziejach filozofii, Heraklita m. in. w kazaniach Koheleta, filozofii Schopenhauera czy Ciorana, a Demokryta w filozofii Diogenesa, Lukiana, czy Shaftesbury’ego. Kolejny problem będzie dotyczył zmiany spojrzenia na Sokratesa, przeciwstawienie wizji Arystofanesa i Ksenofonta wizji Platona. Bardzo ważnym elementem filozofii praktycznej był namysł nad istotą mądrości i szczęściem jako podstawowym celem filozofii. W kolejnych wykładach będą omawiane „drogi do szczęścia” rysowane przez Epikura, Senekę, Marka Aureliusza, św. Antoniego czy Ewagriusza z Pontu. oraz „drogi ku mądrości” Montaigne’a, Pascala, Hume’a, Goethego, Stirnera i Nietzschego.
Rekonstrukcje liberalnego centrizmu – perspektywy krytyki	Zajęcia stanowią przyczynek do definicji liberalizmu jako idei, programu polityczno-społecznego oraz zbioru konkretnych rozwiązań i instytucji ustrojowych, a także porządku kulturowo-społecznego. Składają się one z dwóch części. W pierwszej z nich omówione zostaną debaty związane z ewolucją i głównymi „strukturalnymi” elementami doktryny liberalnej. Zostanie wykazane, że wszystkie one w taki czy inny sposób nawiązują do „zasady liberalnej” sformułowanej przez T. Hobbesa, J. Locke’a, I. Kanta i J.S. Milla, a właściwie są przez nią „fundowane”. Druga część zajęć poświęcona zostanie próbie identyfikacji i uporania się z klasycznymi dylematami liberalizmu dzięki ujęciu go jako historyczno-społecznej konstrukcji ideologicznej (teza o centrystycznym liberalizmie).
Relatywność znaczenia jako problem filozoficzny	Celem zajęć jest zapoznanie studenta z genezą stanowisk relatywistycznych oraz ich krytyką. Punktem wyjścia jest objaśnienie ontologicznego i językowego stanowiska Parmenidesa, dotyczącego relacji między słowami i rzeczami („zasada Parmenidesa”). Zajęcia obejmują następnie wykład starożytnych dziejów kształtowania się stanowisk relatywistycznych, zwłaszcza na gruncie nurtu sofistycznego oraz ich krytyki. Wykład koncentruje się przede wszystkim na doktrynach relatywności języka i ma na celu wykazanie, w jakiej mierze kwestia ta wpływa na inne twierdzenia filozoficzne w danym systemie. Szczególną uwagę zwraca się na Platońską krytykę doktryny Kratylosa, naszkicowaną w dialogu pt. <i>Kratylos</i> . W dalszym ciągu zajęć objaśnione są istotne paralele między starożytnymi i współczesnymi stanowiskami relatywistycznymi.
Rozum i wiara w pismach Braci Polskich	Celem zajęć jest pogłębienie wiedzy z zakresu historii myśli polskiej XVI-XVII w., filozofii religii i etyki, kształtowanie umiejętności krytycznej i samodzielnej lektury tekstów filozoficznych oraz utrwalenie przekonania o

	<p>ważkich związkach między filozofią a dziedzictwem duchowym chrześcijaństwa. Treści programowe: Historyczne i doktrynalne tło powstania zboru Braci Polskich w kontekście europejskiej reformacji, Stosunek arianizmu polskiego do tradycji filozoficznej (Platon i neoplatonizm, Arystoteles i scholastyka, stoicyzm), Stosunek arianizmu polskiego do tradycyjnych dogmatów chrześcijaństwa, Problem rozumu jako kryterium i źródła objawienia, którego sednem są normy moralne, rozum ludzki a zasada <i>sola Scriptura</i>, Zagadnienie religii racjonalnej (naturalnej)</p>
Semiotyka	<p>Charakterystyka problematyki semiotycznej; Ch. S. Peirce i podstawy współczesnej semiotyki logicznej, klasyfikacja znaków; Syntaktyka: operacja konkatenacji; wyrażenie i język; kategorie syntaktyczne, arytmetyzacja języka i twierdzenie Gödla; Semantyka: pojęcia podstawowe i przegląd głównych koncepcji znaczenia; Pragmatyka: akty mowy i koncepcja implikatury konwersacyjnej.</p>
Siła i słabość jako paradygmat hermeneutyki	<p>Celem kursu jest zapoznanie studentów z paradygmatami interpretacyjnymi jakie przedstawia klasyczny model Hansa Georga Gadamera, słaba i mocna myśl Gianni Vattimo, neopragmatyzm Stanley'a Fisha oraz teorie historiografii Haydena White'a. Uwypuklają one zarówno oczywisty obszar źródłowy: historyczność i kontekstowość myślenia, jak i konstrukcje wynikające z partykularnych interpretacji wspartych na różnych technikach adaptacji czy kulturowego wzmocnienia.</p>
Skryty wymiar etyczności w myśli Martina Heideggera	<p>Wprowadzenie do zajęć, wyjaśnienie metody pracy i charakterystyka specyfiki myśli Martina Heideggera na tle podstawowych informacji o jego biografii. Krytyka etyki i wartości w myśli Heideggera ze szczególnym uwzględnieniem krytyki aksjologii neokantowskiej oraz Nietzscheańskiej koncepcji wartości i woli mocy. Podstawowe charakterystyki ontologii egzystencjalnej ze szczególnym uwzględnieniem projektu etycznego Heideggera (bycie-w-świecie, współbycie, położenie, rozumienie, mowa, upadanie, gadanina, ciekawość, dwuznaczność, troska, prawda, bycie-ku-śmierci, sumienie, wina, zdecydowanie, czasowość). Zasadnicze struktury wyznaczające specyfikę i przestrzeń etyczności w myśli Heideggera przed i po zwrocie (myślenie jako działanie, struktura działania i struktura bycia, zagadnienia miejsca, miłości, skrytości, skończoności). Pytanie o nieskończoność.</p>
Spór o naturę języka w filozofii niemieckiej	<p>Celem zajęć jest rozszerzenie problematyki omawianej w ramach klasycznej filozofii niemieckiej i wskazanie na istotny element dyskursu filozoficznego poprzedzającego przełom lingwistyczny, jaki dokonał się w XX w. Punktem wyjścia jest Hamanna krytyka Kantowskiego czystego rozumu i przeciwstawienie mu języka i kultury jako nośników istotnych treści filozoficznych. Omawiane są następujące kwestie szczegółowe: Spór Süßmilcha z Herderem o naturę języka – metafizyczny czy też naturalistyczny. Romantyczna idea prajęzyka i jej konsekwencje. Grimma koncepcja przesuwki spółgłoskowej. Romantyczne językoznawstwo porównawcze. Początki nowoczesnego językoznawstwa u Humboldta.</p>
Sprawiedliwość globalna – etyka pomocy międzynarodowej	<p>Idea praw jako ograniczeń moralnych Roberta Nozicka z jednej strony, a z drugiej słynna koncepcja wolności negatywnej przypisywana w jej mocnej wersji (przybierającej postać twierdzenia: „wolność oznacza brak jakichkolwiek ograniczeń o charakterze zewnętrznym lub wewnętrznym”) I. Berlinowi składają się na teoretyczny i ideologiczny brak zainteresowania liberalizmu – jako dominującej współcześnie wizji porządku społecznego i moralności politycznej – sferą wzajemnych zobowiązań i „praw pozytywnych” (praw do dobrobytu w ujęciu Jeremy'ego Waldrona i Thomasa Pogge'ego), określanych często przez przedstawicieli tego nurtu jako wręcz z gruntu niemoralne. Głównym celem przedmiotu jest prezentacja i wykazanie zasadności argumentacji na rzecz – pozytywnie rozumianego – obowiązku (deon) pomagania w imię sprawiedliwości globalnej, rozwijanej w ramach etyki praktycznej oraz normatywnej filozofii społeczno-politycznej. W toku zajęć uczestnicy zapoznają się z</p>

	<p>problematyką sprawiedliwości globalnej i etyki pomocy międzynarodowej ujmowaną od strony jej filozoficznych podstaw, wymiarów oraz implikacji zarówno w sferze teoretycznej, jak i praktycznej (organizacyjnej, prawnej i instytucjonalnej). Po przeglądzie historycznych i współczesnych ujęć idei sprawiedliwości w obliczu problemu nierówności globalnych oraz rozpatrzeniu dylematów, postulatów i źródeł rozumowania moralnego na temat pomocy oraz pomagania, przedstawiona zostanie systematyczna, rozwijana współcześnie etyczna teoria sprawiedliwości globalnej oraz instytucje, instrumenty, a także rozwiązania prawne i organizacyjne związane z pomocą międzynarodową (rozwojową).</p>
<p>Stanisław Ignacy Witkiewicz: filozof, teoretyk, artysta</p>	<p>Zajęcia poświęcone będą różnorodnej działalności Witkacego. Przedstawiona zostanie jego filozofia, teoria sztuki oraz dzieła artystyczne: malarstwo, dramat, powieść. Omówione zostaną wszystkie trzy wymienione w tytule rodzaje działalności, w proporcjach, które zostaną uznane za optymalne przez studentów.</p>
<p>Sztuka w służbie ideologii</p>	<p>W ramach przedmiotu studenci uzyskują podstawową wiedzę na temat dziejów doktryn artystycznych i ich związku z dominującą w epoce ideologią. Szczególny nacisk położony zostaje na powiązanie działań artystycznych z ideologią w okresie awangardy (związek futuryzmu z faszyzmem i komunizmem) a także w okresie realnego socjalizmu (okres socrealizmu). Obok omówienia głównych trendów i wytycznych dla świata sztuki zajęcia obejmują również zapoznanie się z wybranymi artefaktami, które zawierają, obok wartości estetycznej, również kontekst ideologiczny. Zajęcia obejmują również omówienie ideologii ze szczególnym uwzględnieniem sądów naukowych, filozoficznych, religijnych i politycznych i ich związku z dominującą w epoce sztuką. Studenci omawiając wybrane artefakty ilustrujące w jaki sposób wyrażają one (w przekonaniu danej grupy społecznej) określone interesy, wskazują również na kontekst historyczny analizując w jakim stopniu były one kontestowane i akceptowane, a także w jaki sposób pozostają one w zgodzie ze współczesnymi sędziami estetycznymi. W ramach zajęć studenci stosując określoną metodologię potrafią wskazać w jaki sposób wypracowany w ramach dominacji ideologicznej schemat sztuki jest związany z partykularnym interesem a także jaką funkcję przybiera sztuka w czasach ideologii (poza funkcją estetyczną).</p>
<p>T. Hobbes a źródła nowoczesnej myśli politycznej</p>	<p>„Lewiatan” Th. Hobbesa uznawany jest za najbardziej błyskotliwe i wpływowe dzieło z zakresu teorii polityki napisane w języku angielskim. Z drugiej strony musiało ono czekać prawie trzysta lat na akademickie, krytyczne wydanie. Dzisiaj, gdy dysponujemy licznymi tego rodzaju jego edycjami w wielu językach, a także ogromną liczbą omówień, praktycznie w ogóle nie jest ono czytane w całości. Nawet w kontekście szczegółowych analiz i dyskusji wokół stanowiska autora przytacza się zwykle wybrane fragmenty czy elementy argumentacji, które znajdziemy w poszczególnych częściach tego dzieła (traktowanych jako odseparowane i nie powiązane wzajemnie). Student zdobędzie wiedzę na temat kompletnego wykładu teorii państwa i społeczeństwa Th. Hobbesa, jednej z najważniejszych koncepcji w dziejach filozofii, nauk społecznych i humanistyki. Po ukończeniu zajęć będzie potrafił umiejscowić główne dzieło tego autora, jak i całość jego projektu teoretycznego, w kontekście historycznym, społecznym, filozoficznym i kulturowym „narodzin nowożytności”, oraz ująć je jako jeden z głównych czynników kształtujących nowożytną i współczesną debatę polityczno-społeczną.</p>
<p>Teodycea św. Bazylego Wielkiego</p>	<p>Analiza IX Homilii św. Bazylego Wielkiego (PG 31, 329-354) pod tytułem „O tym, że Bóg nie jest przyczyną zła”. Utwór jest dojrzałym chrześcijańskim wykładem statusu ontycznego zła wraz w rozstrzygnięciem dylematu związanego z pytaniem o odpowiedzialność Boga za zło na świecie.</p>

Teoria przedstawienia obrazowego (estetyka obrazu)	W ramach zajęć studenci zapoznają się z szeroko rozumianą problematyką obrazowania w sztuce, czyli takimi zagadnieniami jak: źródła poznania, podstawowe zagadnienia filozofii percepcji, wprowadzenie do europejskiej myśli o sztuce oraz koncepcjach obrazu i obrazowania: od włoskiego <i>quattrocenta</i> , po fotografię po obrazy generowanych za pomocą grafik komputerowych. Student w trakcie kursu, w oparciu o wskazaną literaturę, zapoznaje się z podstawowymi zagadnieniami związanymi z teorią percepcji, z procesem przenoszenia treści myślowych i wyobraźniowych w obraz, z trudnościami związanymi z implementowaniem treści mentalnych w obraz. W ramach zajęć, obok zagadnień związanych <i>stricto</i> z percepcją obrazu, omówione zostają główne teorie postrzegania, kodu semiotycznego, podstawowe zagadnienia z zakresu kultury wizualnej, wzajemne interferencje percepcji, wyobraźni, artefaktu, oraz zagadnień związanych z wytwarzaniem, percepcją i znaczeniem obrazu w antroposferze. W drugiej części zajęć omówione zostają kluczowe momenty z historii obrazowania (renesansowa koncepcja obrazu, fotografia i infografika) ze szczególnym uwzględnieniem determinantów związanych z momentami zwrotnymi w historii obrazowania, oraz ze związanymi z nimi koncepcjami filozoficznymi.
Teorie feministyczne jako filozofie społeczne	Przedmiot ma dwa podstawowe cele: po pierwsze, zaprezentowanie filozofii feministycznych, a po drugie, ukazanie teorii feministycznych jako narzędzi do interpretacji społeczeństwa. Filozofie feministyczne traktuje się więc zarówno jako samodzielne stanowiska filozoficzne, jak i teorie społeczeństwa. Program obejmuje następujące zagadnienia: Wprowadzenie do feminizmu – historia, podstawowe zagadnienia; Feminizm liberalny; Feministyczna krytyka liberalizmu; Feminizm radykalny – krytyka feminizmu liberalnego; Płeć biologiczna a płeć kulturowa; Etyka troski jako alternatywa dla etyki sprawiedliwości; Performatywne ujęcia płci; Feminizm różnicy seksualnej; Feminizm i postkolonializm; Feministyczny nowy materializm; Czwarta fala feminizmu?
Teorie przyczynowości w scholastyce i współczesnej metafizyce analitycznej	Zajęcia poświęcone są bardziej szczegółowej analizie scholastycznych teorii przyczynowości ze szczególnym uwzględnieniem systematycznych podobieństw i powiązań scholastycznego arystotelizmu z neoarystotelizmem we współczesnej metafizyce analitycznej. Chodzi przy tym z jednej strony o problematykę przyczynowości w ogólności (a w kontekście współczesnym odejście od paradygmatu Hume'a), z drugiej strony zaś o szczegółowe teorie: (a) przyczynowości sprawczej (determinizm i indeterminizm, różnice między sprawstwem ludzkim a innymi odmianami sprawstwa, 'agent causality', teorie 'concursum causarum' – współdziałania przyczyn sprawczych)); (b) przyczynowości formalnej (także w kontekście 'downward causation' i problematyki emergencji), (c) przyczynowości celowej oraz (d) przyczynowości materialnej (problem 'material constitution'). Celem zajęć jest ukazanie ciągłości problemowej między filozofią scholastyczną oraz współczesną metafizyką analityczną oraz szlifowanie warsztatu filozoficznego w tym właśnie obszarze.
The Concept of Order in Political Philosophy	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z wybranymi doktrynami z filozofii polityki, od czasów starożytnych do współczesności. Historyczna narracja wykładu jest podporządkowana formalnej koncepcji porządku, która jest instrumentem zrozumienia pojęcia ontologii politycznej i jej roli w teoriach mających na celu wyjaśnienie konstytucji i działania społecznego i politycznego. Porządek rozumie się jako złożony się z określonego zestawu bytów, ich właściwości i relacji między nimi; z reguły jeden z wyróżnionych elementów funkcjonuje jako punkt węzłowy dla całego postulowanego systemu ontologicznego. Przyjęta koncepcja porządku służy jako narzędzie kategoryzacji możliwych porządków politycznych wynikających z różnych porządków ontologicznych / metafizycznych, w tym istniejących teorii (modeli) demokracji. The aim of the course is to acquaint students with the selected doctrines in the philosophy of politics, from the ancient times to the present. The historical narrative of the lecture will be guided by a formal concept of order

	<p>which will be employed as essential instrument for understanding the concept of political ontology and its role in theories aiming to explain the constitution and workings of the social and the political. The formal concept of order is understood as consisting of a set of entities, their properties and relationships between them; as a rule, one of those entities is selected to perform the role of a nodal point for a whole purported ontological system. The adopted concept of order will serve as a mode of categorization of possible political orders ensuing from various ontological/metaphysical orders, including the existing theories (models) of democracy.</p>
<p>The Doctrine of Double Effect: the Metaphysics of Action and Difficult Questions of Ethics</p>	<p>Zajęcia koncentrują się na różnych wersjach doktryny podwójnego skutku (G.E.M. Anscombe, D. Oderberg, J. Finnis, M. O'Brien) w następujących dwóch kontekstach: (a) studia przypadków zastosowań doktryny podwójnego skutku w pewnych trudnych kontekstach etycznych (zwłaszcza w obrębie bioetyki i etyki działań zbrojnych); (b) ogólnych tez metafizyki sprawstwa, w szczególności rozróżnienia między skutkiem zamierzonym i przewidzianym, subiektywności bądź obiektywności zamiaru, zamiarów warunkowych i przygotowawczych oraz relacji między sprawstwem a przyczynowością naturalną.</p> <p>The course focuses on (various versions of) the Doctrine of Double Effect (G.E.M. Anscombe, D. Oderberg, J. Finnis, M. O'Brien) in the following two contexts: (a) case studies of the applications of the Doctrine of Double Effect in some difficult ethical contexts (in particular in bioethics and the ethics of the use of military force); (b) some general tenets of the metaphysics of agency, in particular the intended/foreseen distinction, the subjectivity or objectivity of intentions, conditional and preparatory intentions or the relationship between agency and natural causality.</p>
<p>The Metaphysics of Relations in Scholasticism and Contemporary Analytical Metaphysics</p>	<p>Zajęcia koncentrują się na scholastycznej i współczesnej analitycznej metafizyce relacji oraz różnych systematycznych powiązaniach między tymi dwiema formacjami. Pierwszym obszarem zainteresowań jest porównanie ich aparatury pojęciowej (w szczególności różnych dystynkcji w dziedzinie relacji: pojęć relacji myślniej (<i>relatio rationis</i>), przeciwstawienia relacji transcendentálnych i kategoryalnych, wewnętrznych i zewnętrznych, „grubych” (thick) i „cienkich” (thin), relacji formalnych i kategoryalnych. Drugim obszarem zainteresowań jest porównanie różnych stanowisk w kwestii realności relacji – od różnych form skrajnego realizmu co do relacji do różnych form redukcjonizmu lub eliminatywizmu.</p> <p>The course is focused on scholastic and contemporary analytical metaphysics of relations and various systematic relationships between these two areas. The first area of interest is the comparison between the conceptual frameworks of the two approaches (in particular various sorts of distinctions within the domain of relations, and the concepts of 'relatio rationis', transcendental vs categorial relations, internal vs external relations, thick vs thin relations, formal vs categorial relations). The other area of interest is a comparison of various standpoints on the issue of the reality of relations – from various forms of extreme realism about relations to various forms of reductionism or eliminativism.</p>
<p>The Revival of Aristotelian Substance Theory in Contemporary Analytical Metaphysics</p>	<p>Zajęcia skupiają się na współczesnych próbach odnowienia metafizyki substancji w ramach szeroko pojmowanego neoarystotelesizmu w metafizyce analitycznej, i na różnych związkach między tymi próbami i dawniejszymi wersjami arystotelesowskiej metafizyki substancji. Szczególną uwagę poświęca się następującym trzem obszarom metafizyki substancji: (a) przyczynowość właściwa sprawcom (w odróżnieniu od zdarzeń: E.J. Lowe, T. O'Connor); (b) mereologiczne aspekty metafizyki substancji (z uwzględnieniem stanowisk holistycznych T. Scaltsasa i A. Marmodoro); (c) współczesnych wersji hylemorfizmu (E.J. Lowe, M. Rea, T. Scaltsas, D. Oderberg).</p>

	<p>The course is focused on contemporary attempts to renew the metaphysics of substances within broadly neo-Aristotelian approaches in analytical metaphysics, and on the systematic relationships between these attempts and older versions of Aristotelian substance metaphysics. Closer attention is paid to the following three domains of the metaphysics of substance: (a) agent causality ascribed to substantial agents (E.J. Lowe, T. O'Connor); (b) mereological aspects of substance metaphysics (including the holistic proposals of T. Scaltsas and A. Marmodoro); (c) contemporary versions of hylomorphism (E.J. Lowe, M. Rea, T. Scaltsas, D. Oderberg).</p>
<p>Theory of Understanding: German Hermeneutical Thought of the 19th and 20th Centuries</p>	<p>Pierwsze próby ukonstytuowania hermeneutyki jako nauki filozoficznej: Chladeniusa koncepcja punktu widzenia, interpretacji i rozumienia tekstów historycznych. Początki nowoczesnej hermeneutyki: Schleiermachers hermeneutyka ogólna. Wilhelm von Humboldt: powiązanie rozumienia i języka. Rozumienie a teoria historii i badań historycznych. Wilhelm Dilthey: rozumienie jako metoda nauk humanistycznych. Edmunda Husserla fenomenologiczna teoria znaczenia. Romana Ingardena teoria literackiego dzieła sztuki. Martina Heideggera ontologia fundamentalna jako egzystencjalna hermeneutyka jestestwa: rozumienie i mowa jako sposób bycia jestestwa. Hermeneutyka u szczytu rozwoju: Gadamera koncepcja historyczności rozumienia. Habermasa krytyka hermeneutyki filozoficznej Gadamera. Odpowiedź Gadamera na krytykę Habermasa.</p> <p>First attempt to constitute hermeneutics as philosophical science: Chladenius' concept of the point of view, of interpretation and of understanding of historical texts. Beginings of modern hermeneutics: Scheleirmachers' general hermeneutics. Wilhelm von Humboldt: connection of understanding and language. Understanding and theory of history and of historical research.</p> <p>Wilhelm Dilthey: understanding as method of humanisties. Edmund Husserls' phenomenological theory of meaning. Roman Ingarden's theory of literary work of art. Martin Heidegger's fundamental ontology as existential hermeneutics of Dasein: understanding and speech as Dasein's way of being. Hermeneutics at its peak: Gadamer's concept of historical understanding. Habermas' critics of Gadamer's philosophical hermeneutics. Gadamer's response to Habermas' criticism.</p>
<p>Thought Experiments in the Philosophy of Mind</p>	<p>The problem of qualia; The difference between experience and knowledge; The difference between human mind and artificial intelligence; The problem of knowing other peoples' minds; The discussion between eksternalism and internalism concerning the status of words; The problem of the existence of the external world (there is a possibility that it is being created by human disembodied mind).</p> <p>problem qualiów; różnica między przeżyciem i wiedzą; różnica między ludzkim umysłem i sztuczną inteligencją; problem poznania innych umysłów; dyskusja między eksternalizmem i internalizmem dotycząca statusu słów; problem istnienia świata zewnętrznego (istnieje możliwość, że jest on wytworem ludzkiego umysłu).</p>
<p>Tożsamość nowożytna i postnowoczesna</p>	<p>Kształtowanie uporządkowanej wiedzy z zakresu filozoficznej refleksji, głównie w kontekście orientacji w możliwych wariantach rozumienia podmiotu w obrębie filozofii nowożytnej i współczesnej. Kształtowanie wiedzy w dziedzinie teoretycznych i pojęciowych podstaw filozofii podmiotu i człowieka. Wciąż zachowuje swą aktualność refleksja wyrażona przez Heideggera, że człowiek nigdy nie był równie problematyczny jak dzisiaj. Stan dezorientacji pogłębiła przeprowadzona w obrębie myśli postmodernistycznej dekonstrukcja pojęcia podmiotowości, wraz z którym zakwestionowaniu uległa idea nowożytnego humanizmu. Zajęcia mają być poświęcone analizie genezy oraz charakterystyce kolejnych transformacji podmiotowości nowożytnej i współczesnej. Temu celowi służy przegląd filozoficznych stanowisk: od klasycznego projektu rozumu oderwanego Kartezjusza, poprzez ujęcie oświeceniowe, podmiot romantyczny, idealizm transcendentálny, koncepcję Nietzschego, hermeneutyczne koncepcje podmiotu aż</p>

	<p>po współczesne projekty krytyków podmiotowości. Tematyka szczegółowa: podstawowe założenia Kartezjańskiej koncepcji podmiotu, analityka indywidualności w <i>Monadologii</i> Leibniza, Hume'a dekompozycja podmiotu, Locke'a koncepcja „świadomości punktowej”, Kantowska koncepcja podmiotu, romantyczne doświadczenie nieświadomości u Novalisa, indywidualizm w ujęciu Nietzschego, filozofia człowieka w ujęciu Freuda, koncepcja „bytu dla siebie” Sartre'a, tożsamość <i>Dasein</i> w koncepcji Heideggera, koncepcja podmiotu w myśli Gadamera, koncepcja podmiotu w myśli Derridy, Lyotarda i Welscha, pojęcie „autokreacji” w myśli Rorty'ego.</p>
<p>Trzy socjologiczno-historyczne teorie wiedzy: Kuhn, Fleck, Duhem</p>	<p>Celem konwersatorium jest prezentacja trzech współczesnych teorii wiedzy naukowej, które przyniosły nowe rozumienie działań poznawczych, w tym mechanizmów tworzenia i kontroli wiedzy naukowej. Ich autorzy - Thomas S. Kuhn, Ludwik Fleck, Pierre Duhem - zakwestionowali powszechnie akceptowane poglądy na temat uzyskiwania wiedzy o świecie empirycznym, tezy wywodzące się z nowożytnego empiryzmu oraz tradycji oświeceniowej. Poszczególne koncepcje sformułowane zostały, odpowiednio, na przełomie XIX i XX stulecia (ujęcie Duhema), w połowie lat trzydziestych XX wieku (teoria wiedzy Flecka) oraz w końcu lat pięćdziesiątych (Kuhna teoria wiedzy naukowej). Największą popularność osiągnęła propozycja T.S. Kuhna, którego <i>Struktura rewolucji naukowych</i> stała się bestsellerem dyskutowanym również poza środowiskami filozoficznymi. Krytyczna analiza wymienionych koncepcji odsłania istotne różnice w sposobach objaśnienia fenomenu nauki, ale także pozwala dostrzec ich zgodność w akcentowaniu znaczenia społecznego (kolektywnego) charakteru badań naukowych oraz historycznej zmienności form w jakich zaistniała wiedza naukowa. Wiele fragmentów omawianych koncepcji zachowało swą aktualność i pozwala w nowoczesny sposób ujmować takie klasyczne zagadnienia jak, między innymi, zagadnienie prawdziwości teorii naukowych i realistycznej interpretacji teorii; tzw. kumulatywizmu i antykumulatywizmu; rozumienie krytycznej postawy badawczej (w tym kwestie możliwości obalania teorii naukowych na podstawie świadectw uzyskanych w doświadczeniu); pozycja nauk w systemie kultury, w tym także, relacja nauka-religia. Istniejące polskie tłumaczenia prac Kuhna, Flecka i Duhema dostarczają zarówno pozytywnych ilustracji dla prezentowanych wątków, jak również dają okazję do przeprowadzenia krytycznych analiz poszczególnych koncepcji.</p>
<p>Uczona niewiedza wg Mikołaja z Kuzy</p>	<p>Analiza wybranych fragmentów dzieła „De docta ignorantia” („O uczonej niewiedzy”) Mikołaja z Kuzy (1401-1464) na podstawie oryginalnego tekstu łacińskiego. Dzieło, jakiego tytuł może uchodzić za późnośredniowieczną trawestację Sokratejskiego „wiem, że nic nie wiem”, stanowi rozwinięcie koncepcji Bonawentury (XIII w.), wedle którego niewiedza jest stanem ducha, który oderwał się od wszelkiego przedmiotu poznania, by w konsekwencji zjednoczyć się z Bogiem.</p>
<p>Uczucia a rozum w filozofii religii</p>	<p>Na zajęciach podejmowana jest problematyka dotycząca racjonalności wiary i uwikłania człowieka w uczuciowo-emocjonalny stosunek do bytów doskonałych i transcendentnych (Boga, Absolutu). Proces poznawania koncentruje się na poszukiwaniu zależności istniejących pomiędzy uczuciami a rozumem w doświadczeniu religijnym. Dyskusje wokół problemów aksjologicznie doniosłych oraz samodzielna praca pisarska sprzyjają rozwijaniu naukowej wyobraźni, pokonywaniu schematów myślowych i naukowej twórczości.</p> <p>Treści programowe obejmują problematykę systematyczną, odnoszącą się do niektórych koncepcji filozofii religii: łaska św. Augustyna; Dowody na istnienie Boga Tomasza z Akwinu; Idea wiary M. Lutra; Koncepcja pracy J. Kalwina; Zakład B. Pascala; Egzystencjalizm S. Kierkegaarda; Świętość O. Rudolfa; Resentyment F. Nietzschego; Rozpacz czy nadzieja F. Dostojewskiego; Psychologizm L. Feuerbacha; Świętość ekologiczna H. Skolimowskiego;</p>

	Wymóg transcendencji jako pragnienie przekraczania siebie G. Marcela; Człowiek religijny J. Krishnamurtiego; Święta i świecka miłość A. Wattsa.
Utopie społeczne, czyli światy wyobrażone	Marzenie o utopii – „dobrym-nieistniejącym miejscu” towarzyszy człowiekowi od samego początku, a jego ślady możemy odnaleźć już w najstarszych mitach czy świętych księgach niemal wszystkich religii. Należy ono chyba do „istoty człowieczeństwa”. U jego źródeł tkwi poczucie rozdźwięku między tym, co jest, a tym, co chcielibyśmy by było, co powinno, lub przynajmniej mogłoby być. Bowiernie myślenie utopijne wyrasta z jednej strony, z „tęsknoty za Rajem”, z drugiej, ze sprzeciwu wobec tego świata, z niezgody na cierpienie, niesprawiedliwość, przemijalność. Ta niezgoda przybiera różny kształt, dlatego można wyróżnić utopie ładu wiecznego, społeczne i eupsychie. Przedmiotem zajęć będzie namysł nad utopią Platona, Morusa, Campanelli, ale także nad mającymi korzenie religijne koncepcjami mesjanistycznymi, których świeckie ślady można odnaleźć w marksizmie i nurtach New Age. Odrębnym tematem będą eupsychie czyli „rady dla pojedynczego”, różne indywidualistyczne koncepcje życia idealnego takie jak „Jedyny” Stirnera, „rycerz wiary” Kierkegaarda i „nadczyłowiek” Nietzschego. Odrębnym, ale związanym z głównym tematem, a zarazem bardzo współczesnym problemem będą anty-utopie, z których najważniejsze są antyutopie Huxleya i Orwella.
W kręgu ideałów estetycznych starożytnej Grecji	Student realizując przedmiot zapoznaje się z ogólną charakterystyką estetyki starożytnej Grecji, na bazie wybranych tekstów zapoznaje się z poglądami starożytnych na sztukę w zależności od omawianego okresu i dominującej szkoły filozoficznej. W oparciu o zdobytą wiedzę potrafi wskazać i omówić najważniejsze teorie dotyczące piękna i sztuki starożytnej Grecji, powiązać je z przesłankami <i>stricte</i> filozoficznymi, tym samym zapoznaje się także z koncepcjami filozoficznymi Greków na temat piękna i wynikającej z niej teorii sztuki. W ramach zajęć omówiony zostaje zarówno kontekst filozoficzny jak również symboliczny i kulturowy aspekt sztuk plastycznych, a także relacje między życiem artystycznym a obyczajowością i religią. Student w trakcie zajęć zapoznaje się z dziedzictwem sztuki śródziemnomorskiej, jej oddziaływaniem w historii kultury, poznaje również wybrane artefakty sztuki starożytnej Grecji.
W kręgu polskich estetyków: R. Ingarden, W. Tatarkiewicz, M. Gołaszewska	W trakcie prowadzonych zajęć student zapoznaje się z dorobkiem estetycznym trzech polskich estetyków: Romana Ingardena, Władysława Tatarkiewicza i Marii Gołaszewskiej. Wybrane teksty źródłowe ukazują trzy specyficzne podejścia do estetyki: systematyczne (wokół genezy sztuki, głównych pojęć, pytań pierwszych związanych z twórczością [Roman Ingarden i jego traktat <i>O budowie obrazu</i>], historyczno-systematyczne [Władysław Tatarkiewicz: <i>Dzieje sześciu pojęć</i> i trzypięciotomowa <i>Historia estetyki</i>] oraz syntetyzujące [Maria Gołaszewska i jej <i>Zarys estetyki</i>]. Studenci, w oparciu o wybrane teksty polskich estetyków zapoznają się z szerokim spektrum metodologiczno-systemowym estetyki, potrafią wykazać zalety i wady poszczególnych podejść do estetyki. W ramach zajęć omawiane są teksty wskazujące na oddziaływanie poszczególnych filozofów, ich spadkobierców i uczniów.
Wiara filozoficzna w ujęciu Karla Jaspersa	Zajęcia w sposób uporządkowany wedle kryteriów systematycznych zapoznają studentów z najważniejszymi ustaleniami Karla Jaspersa na temat relacji: wiara w Objawienie a filozofia. Na podstawie tekstów Jaspersa wyodrębnione są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty właściwe dla głównych obszarów jego filozofii. Omawia się również powiązania wybranych wątków innych przedstawicieli teologii filozoficznej, od starożytności, z dyskusjami w filozofii współczesnej.

<p>Wielcy outsiderzy filozofii XIX w.</p>	<p>Historia filozofii współczesnej ma nieco paradoksalną genezę, gdyż wprawdzie jej korzenie tkwią w XIX wieku, a więc jest efektem pewnej ciągłości myśli, ale twórcami w ogromnej mierze byli „wielcy outsiderzy”, filozofowie, którzy byli odrzucani przez współczesnych. Wśród najważniejszych filozofów omawianych na zajęciach znajdują się główni przedstawiciele nurtu krytycznego wobec dominującej wersji heglizmu. Należeli do nich: L. Feuerbach, którego filozofia stała się inspiracją dla filozofii dialogu oraz M. Stirner twórca koncepcji „Jedynego”, reprezentującej postawę radykalnego indywidualizmu. Ważnym krytykiem Hegla był także odrzucany przez współczesnych S. Kierkegaard, twórca filozofii egzystencjalnej. Do tego nurtu można również zaliczyć K. Marksa. Ważnymi przedstawicielami silnego indywidualizmu byli twórcy amerykańskiego transcendentalizmu: R. W. Emerson twórca koncepcji „polegania na sobie” i twórca koncepcji „życia bez zasad” H. D. Thoreau. Kolejnym wielkim outsiderem był F. Nietzsche, filozof, który również był nieczytany, odrzucany i nierozumiany za życia, a który obecnie jest uważany za jedno z głównych źródeł filozofii współczesnej. Do wielkich outsiderów należał także Z. Freud, którego koncepcja psychoanalizy początkowo była uważana za bardzo bulwersującą, a w wieku XX wywarła ogromny wpływ nie tylko na myślenie filozoficzne, ale na całą szeroko rozumianą kulturę.</p>
<p>Wokół „Listów o estetycznym wychowaniu człowieka” F. Schillera</p>	<p>Zakres problemowy: Zajęcia poświęcone będą dokładnej pracy z tekstem: analizie tekstu Schillera „zdanie po zdaniu”, umiejętności odczytywania go w kontekście epoki, filozofii Kanta, antropologii, estetyki oraz dyskusji o współczesnych odniesieniach zarówno bezpośrednich, jak i przede wszystkim pośrednich.</p>
<p>Wokół wyobraźni twórczej</p>	<p>W ramach przedmiotu studenci zapoznają się z krótką (podstawową) historią pojęcia wyobraźni w filozofii. Na podstawie wskazanych tekstów studenci analizują pojęcie wyobraźni jako podstawowego źródła ekspresji na gruncie sztuki (ze szczególnym uwzględnieniem sztuk plastycznych i literatury). W ramach zajęć omawiane są różne poziomy wytworów wyobraźni jak: sny, marzenia, zwidy, złudzenia, urojenia, a także mity, utopie, ideały, które mają powiązane ze światem sztuki. Omówiona zostaje także relacja fantazjowania i wyobraźni twórczej w kontekście ekspresji. (z historycznym uwzględnieniem kontekstów historycznych od spontanicznej ekspresji w romantyzmie po współczesne teorie ujęcia ekspresji jako celowych i zamierzonych działań w świecie sztuki). Student w trakcie zajęć zapoznaje się także ze szczegółowym omówieniem zagadnień związanych z percepcją jako procesem tworzenia sobie obrazu świata, z rolą schematów poznawczych kreowanych przez wyobraźnię i ich funkcją.</p>
<p>Wolność działania w scholastyce i współczesnej metafizyce analitycznej</p>	<p>Zajęcia poświęcone są bardziej szczegółowej analizie scholastycznych teorii wolności (<i>libertas</i>) działania, ze szczególnym uwzględnieniem podobieństw i powiązań ze współczesną problematyką wolności, libertarianizmu i kompatybilizmu. Problematyka zajęć obejmuje w szczególności szereg kwestii związanych z różnymi definicjami wolności i problemami, jakie następczą, oraz sporu na linii tomizm-molinizm (w tym dyskusji nad współczesnymi wersjami molinizmu w anglosaskiej metafizyce i filozofii religii). Celem zajęć jest ukazanie ciągłości problemowej między filozofią scholastyczną oraz współczesną metafizyką analityczną oraz szlifowanie warsztatu filozoficznego w tym właśnie obszarze.</p>
<p>Wprowadzenie do „Bycia i czasu” Martina Heideggera</p>	<p>W trakcie kursu studenci zapoznają się z podstawowymi kategoriami (egzystencjami) "Bycia i czasu". Kurs obejmuj następujące treści: Wprowadzenie do zajęć, wyjaśnienie metody pracy i charakterystyka specyfiki myśli Martina Heideggera na tle podstawowych informacji o jego biografii. Potrzeba postawienia pytania o bycie i struktura pytania. Metoda fenomenologiczna. Struktura bycia-w-świecie. Światowość świata. Przestrzenność jestestwa. Współbycie, bycie sobą i Się. Położenie. Rozumienie. Mowa. Upadanie jestestwa. Troska. Prawda jako nieskrytość. Bycie-ku-śmierci. Sumienie i wina.</p>

Wprowadzenie do filozofii bizantyńskiej	Przegląd poglądów filozoficznych najważniejszych autorów cesarstwa wschodniorzymskiego (IV-XV w.): Ojcowie Kapadoccy, Jan Chryzostom, Jan Filopon, Jan Klimak, Maksym Wyznawca, Anastazy Synaita, Jan Damasceński, Teodor Studyta, Focjusz Wielki, Michał Psellos, Grzegorz Palamas, Gemistos Plethon, Gennadios Scholarios. Zajęcia skoncentrowane są na: (1) definicji relacji między filozofią i teologią bizantyńską, (2) recepcji filozofii antycznej i próbie dokonania jej syntezy, (3) roli ufundowanego w 425 r. przez cesarza Teodozjusza II uniwersytetu w Konstantynopolu.
Wprowadzenie do filozofii hermeneutycznej	Celem zajęć będzie zapoznanie się z tradycją hermeneutyczną, głównymi ideami stanowiskami związanymi z problemem interpretacji. Zwrot interpretacyjny wyznacza pole podstawowych dyskusji epistemologicznych zarówno w filozofii, jak i naukach humanistycznych, zwłaszcza w historii, socjologii i antropologii kulturowej. Poznanie perspektyw poznawczych, sposobów konstruowania poszczególnych pól badawczych, argumentów uzasadniających poszczególne stanowiska powinno zaowocować poszerzeniem horyzontów poznawczych, nabyciem zdolności syntetyzowania wiedzy oraz myślenia krytycznego oraz zwiększenie kompetencji metodologicznych.
Wprowadzenie do filozofii języka	Szczegółowa lektura, analiza i komentarz kilku podstawowych klasycznych tekstów filozoficznych (Plato, <i>Kratylos</i>), Locke (<i>Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego</i> , ks. III, <i>O słowach</i>), Wittgenstein, <i>Niebieski zeszyt</i>) w różny sposób podejmujących temat, jakim język, a także dyskusję kilku pozycji literatury sekundarnej dotyczącej tekstów z A). (np. Sedley, <i>Plato's Cratylus</i> ; Joseph, <i>Limiting the Arbitrary...</i> ; Dowson, <i>Locke, Language, Early-Modern Philosophy</i> ; Engel, <i>Wittgenstein's Doctrine of the Tyranny of Language, ... examination of His Blue Book</i>). W przypadku <i>Kratylosa</i> chodzić będzie przede wszystkim o koncepcję mowy jako praktyki mimetycznej i języka jako odzwierciedlenia świata. W przypadku <i>Księgi trzeciej</i> przewodnim tematem będzie psychologizm i koncepcja znaczenia jako zdarzenia / stanu mentalnego. W przypadku <i>Niebieskiego zeszytu</i> o porzucenie „znaczenia” (prywatnego mentalnego obiektu obrazującego świat) na rzecz „sposobu użycia” (mówienia jako praktyki społecznej).
Wprowadzenie do filozofii nauki Karla R. Poppera	Przedmiotem zajęć jest zespół też filozoficznych, leżących u podłoża filozoficznego programu Karla R. Poppera w obszarze metodologii i filozofii nauk, filozofii i metodologii nauk społecznych oraz filozofii umysłu. W obszarze filozofii nauki student zapozna się z Popperowską krytyką indukcjonizmu, weryfikacjonizmu i pozytywistycznego empiryzmu oraz jego pozytywnymi propozycjami hipotetycznego dedukcjonizmu, falsyfikacjonizmu oraz krytyki doświadczenia. Kwestie metodologii nauk społecznych obejmują krytykę historycyzmu, esencjalizmu i holizmu. Teoria umysłu obejmuje ideę poznania bez podmiotu poznającego, teorię prawdy i teorie języka.
Wprowadzenie do mistyki chrześcijaństwa wschodniego	Analiza fragmentów dzieł najbardziej reprezentatywnych dla duchowości monastycznej chrześcijańskiego Wschodu, autorstwa żyjących na przełomie XIII i XIV wieku mnichów z Góry Athos – ojców hezychazmu, Teolepta z Filadelfii „Rozpraw monastycznych” i Grzegorza Palamasa „Sto jeden rozdziałów”. Teksty te, będąc kontynuacją antycznych tradycji chrześcijaństwa, opisują odmienną aniżeli w zachodnim scholastycyzmie, drogę do mistycznej jedności z Bogiem, przechodząc od praktyki życia codziennego, polegającej na psychosomatycznym oczyszczeniu (κάθαρσις), do kontemplacji Boga (θεωρία) i uobecnienia Go we własnej naturze (θεώσις).
Współczesna fenomenologia cielesności i estetyka fenomenologiczna	Zajęcia mają zapoznać studentów ze współczesnym nurtem fenomenologii cielesności oraz związkami fenomenologii z estetyką fenomenologiczną (wspólne założenia, odmienne cele, metody, rezultaty, terminologia itd.). Zaprezentowane i omówione zostaną podstawowe kategorie estetyki fenomenologicznej: podmiot ucieleśniony, sztuka jako ekspresja źródłowa, koncepcja Bytu/ la chair, kreatywny charakter doświadczenia estetycznego, proza świata, autonomia dzieła sztuki itd.

Współczesna filozofia nauki w konflikcie nauka-religia	Celem zajęć jest ukazanie postaw, jakie współczesna filozofia nauki zajmuje wobec sporu nauki z religią. Na zajęciach omówione zostaną podstawowe tematy, wokół których ogniskuje się ów spór, obejmujące przede wszystkim kosmologię i kwestię powstania wszechświata oraz biologię i zagadnienie genezy życia oraz pochodzenia człowieka. Treści programowe: Naturalizm metodologiczny i współczesny paradygmat nauk przyrodniczych; Kosmologia a teologia: spór o powstanie świata; Wyjaśnienia mechaniczne vs. wyjaśnienia teleologiczne; Problem genezy życia: ujęcie naturalistyczne i supranaturalistyczne; Spór ewolucjonizmu z kreacjonizmem; różne formy kreacjonizmu, teoria inteligentnego projektu. Etyczne konsekwencje teorii naukowych.
Współczesna filozofia umysłu	Filozoficzne sformułowanie problemu umysł-ciało. Rozwiązania materialistyczne: redukcjonizm i eliminatywizm. Współczesne propozycje dualistyczne i ich krytyka. Problem introspekcji i heterofenomenologia. Problem świadomości fenomenalnej. Emergencja umysłu. Umysł rozszerzony. Umysł ucieleśniony. Misterianizm
Współczesna kontynentalna filozofia polityczna i społeczna	Zajęcia mają za zadanie ułatwić uczestnikom orientację we współczesnych (druga połowa 20. wieku – początek 21. wieku) debatach toczących się głównie w ramach europejskiej-kontynentalnej tradycji myślenia o polityce i społeczeństwie, będących konsekwencją tak zwanego „zwrotu ontologicznego” (Stephen White) w teorii politycznej. Trwające aktualnie zainteresowanie ontologią polityczną jest tutaj ujmowane jako odpowiedź na „anty-fundacjonalistyczne” tendencje w myśli politycznej i społecznej, które dominowały w tej dziedzinie badań i refleksji filozoficznej (ale też w obrębie teorii polityki czy teorii społecznej) w drugiej połowie 20. wieku i na początku 21. wieku.
Wybrane koncepcje podmiotowości etycznej	Celem zajęć jest dalsze pogłębianie wiedzy z zakresu etyki systematycznej i historii etyki, rozwijanie świadomości związków między etyką a innymi dyscyplinami filozoficznymi i dziedzinami wiedzy, a także utrwalenie przekonania co do powagi refleksji moralnej w życiu jednostki i społeczeństwa. Treści programowe: Podmiot, indywiduum, osoba – dzieje pojęć, Podmiot filozofii praktycznej: człowiek, człowiek dzielny etycznie, wielkoduszny, Postawa etyczna wobec drugiego i wobec samego siebie – czy można przyjaźnić się z sobą samym, czy sobie samemu można wyświadczać dobrodziejstwa?, Etyka przyjaźni, Sumienie jako poświadczenie, Tożsamość substancjalna a tożsamość narracyjna, Podmiotowa charakterystyka rozumu praktycznego a eudajmonizm.
Wybrane zagadnienia logiki pierwszego rzędu	Celem seminarium jest ugruntowanie wiedzy o logice kwantyfikatorów oraz wprowadzenie w dziedzinę zaawansowanych zagadnień dotyczących wybranych teorii pierwszego rzędu. Forma zajęć to wykład połączony z konwersatorium. Aksjomatyczne ujęcie logiki kwantyfikatorów. Pojęcie dowodu i teorii. Twierdzenie o dedukcji, twierdzenie o niesprzeczności. Twierdzenie Lindenbauma o nadzbiorach maksymalnych. Pojęcie prawdy i modelu. Algebra Lindenbauma. Eliminacja stałych indywiduowych. Twierdzenie o pełności logiki kwantyfikatorów. Twierdzenia Skolema-Leowenheima. Ultraprodukt. Arytmetyka Peano. Modele niestandardowe arytmetyki Peano.
XX-wieczna filozofia hiszpańska	Celem zajęć jest przedstawienie najważniejszych nurtów, problemów i reprezentantów XX-wiecznej filozofii hiszpańskiej. Pokolenie 1898 i jego irracjonalizm (Unamuno, Baroja, Maeztu, Azorin). Pokolenie 1914 (Ortega, Azana). Szkoła madrycka (Zubiri, Zambrano, Gaos). Fernando Savater
Zwrot obrazowy we współczesnej humanistyce	Kurs poświęcony przyczynom oraz głównym założeniom XX-wiecznego zwrotu ikonicznego (obrazowego) w naukach humanistycznych, społecznych, sztuce i estetyce. Podejmujący problematykę obrazu jako źródłowej reprezentacji bądź narzędzia przyjętej konwencji, jako medium, tworzywa, środka ekspresji, komunikacji, myślenia (visual thinking). Ponadto, szczegółowo prezentujący aktualne (z przełomu XX i XXI w.) nurty krytyki wzrokocentryzmu (paradoksy obrazu, kryzys widzenia, estetyka znikania u Baudrillarda, Virilio, Jaya, Welscha itd.).

<p>Źródła filozoficzne Konfederacji Barskiej</p>	<p>Celem zajęć jest pogłębienie wiedzy z etyki i filozofii politycznej dzięki zdobyciu umiejętności identyfikowania tych problemów w dokumentach związanych z Konfederacją Barską. Zajęcia pozwalają na uświadomienie sobie wpływu idei filozoficznych na kształt konkretnych zdarzeń historycznych, społecznych i kulturowych przemian, a przez to na utrwalenie przekonań o doniosłości filozofii w życiu indywidualnym i zbiorowym. Treści programowe: (1) Konfederacja Barska (1768-1772) jako wydarzenie historyczne, (2) konfederacja jako instytucja ustrojowa dawnej Rzeczypospolitej, (3) szlachecki republikanizm polski doby oświecenia, (4) rodzime źródła ideologii Konfederacji Barskiej, (5) źródła ogólnoeuropejskie: pomiędzy kontrreformacją a oświeceniem, (6) luminarze oświecenia wobec Konfederacji Barskiej, (7) idee polityczne i etyczne obecne w manifestach, pismach ulotnych, poezji i twórczości dewocyjnej konfederatów barskich</p>
--	--

PROGRAM STUDIÓW: FILOZOFIA, STUDIA II STOPNIA STACJONARNE

l.p.	przedmiot/moduł	SEMESTR	RAZEM	GODZINY ZAJĘĆ						grupy treści			ECTS	FORMA ZALICZENIA
				forma zajęć						podstawowe	kierunkowe	pozostałe		
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	ćwiczenia						
1	filozofia przyrody	I	30		30					x		4	Z	
2	filozofia polityki	I	60	30				30		x		5	E	
3	antropologia filozoficzna	I	60	30				30		x		5	E	
4	główne zagadnienia ontologii	I	30	30					x			4	E	
5	główne zagadnienia estetyki	I	30	30					x			4	E	
6	projekt badawczy ¹	I	20				20				x	3	Z	
7	wybrane zagadnienia socjologii I	I	20		20						x	3	Z	
8	translatorium z filozofii współczesnej	I	30		30					x		3	Z	
		razem	280	120	80	0	20	60				31		
9	filozofia historii	II	30		30					x		3	Z	
10	główne zagadnienia etyki	II	30	30					x			4	E	
11	główne zagadnienia epistemologii	II	30	30					x			4	E	
12	translatorium z filozofii najnowszej	II	30		30					x		2	Z	
13	przedmiot do wyboru*	II	20		20					x		2	Z	
14		II	20		20					x		2	Z	
15	wykład monograficzny do wyboru*	II	20	20						x		2	Z	
16	projekt badawczy ¹	II	20				20				x	3	Z	
17	wybrane zagadnienia socjologii II	II	20		20						x	2	Z	
18	semiotyka logiczna i teoria argumentacji	II	40	20			20			x		5	E	
		razem	260	100	120	0	20	20				29		

19	filozofia nauki	III	30		30				x		3	Z
20	filozofia umysłu	III	60	30			30		x		5	E
21	filozofia ekonomii	III	30		30				x		3	Z
22	filozofia polska XX w.	III	30		30				x		3	Z
23	filozofia religii	III	30		30				x		3	Z
24	przedmiot do wyboru* (przedmiot do wyboru w języku angielskim*) ²	III	20		20				x		2	Z
25		III	20		20				x		2 albo 4	Z
26		III	20 albo 0		20 albo 0				x		2 albo 0	Z
27	seminarium magisterskie*	III	30			30			x		6	Z
28	język nowożytny ³	III	60			60				x	4	E/B2+
		razem	330 albo 310	30	180 albo 160	60	30	30			33	

29	filozofia kultury	IV	30		30				x		3	Z
30	etyka badań naukowych	IV	20		20					x	2	Z
31	przedmiot do wyboru*	IV	20		20				x		2	Z
32		IV	20		20				x		2	Z
33	wykład monograficzny do wyboru*	IV	20	20					x		2	Z
34	seminarium magisterskie*	IV	30			30			x		16	Z
		Razem	140	20	90	0	30	0			27	

Łączna liczba godzin: 1010

Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 33,3% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów (40/120punktów).

¹ W trakcie zajęć Projekt badawczy studenci przygotowują wybrany projekt badawczy (np. wspólne pisanie aplikacji grantowej, indywidualne pisanie artykułu naukowego itp.) Dodatkowo pozostają pod indywidualną opieką tutora. W trakcie jednego semestru powinien zostać zrealizowany jeden projekt badawczy. W szczególnych przypadkach i po uzgodnieniu z prowadzącymi kurs w obu semestrach możliwa jest kontynuacja na II semestrze projektu realizowanego na semestrze I.

² W semestrze III w ramach przedmiotu do wyboru należy zrealizować 6 punktów ECTS. Studenci mogą wybierać zajęcia w języku polskim lub w języku angielskim. Zajęcia w języku polskim gratyfikowane są 2 punktami ECTS. Zajęcia w języku angielskim gratyfikowane są 4 punktami ECTS.

³ Student ma 1 semestr na język nowożytny. Język nowożytny powinien zostać zrealizowany w trakcie II lub III semestru studiów. Punkty ECTS i ocena wpisywane są po III semestrze.

Wskaźniki ECTS

Liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji	120
Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	120
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	5
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego	4
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia na zajęciach ogólnouczelnianych (lektoraty, moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela)	4
Wymiar praktyki zawodowej i liczba punktów ECTS przypisanych praktykom określonym w programie kształcenia	-
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla programu przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	filozofia 100%

SPECJALNOŚĆ: STUDIA NAD RELIGIAMI I DIALOGIEM MIĘDZYKULTUROWYM

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	SEMESTR	RAZEM	GODZINY ZAJĘĆ							ECTS	FORMA ZALICZENIA	
				forma zajęć					grupy treści				
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	Ćwiczenia Warsztaty praktyki	podstawowe	kierunkowe			pozostałe
1	semiotyka logiczna i teoria argumentacji	I	40	20				20		x		4	E
2	filozofia kultury	I	40	20				20		x		4	E
3	ontologia religii	I	20	20					x			4	E
4	etyka i religia	I	40	20				20	x			4	E
5	hermeneutyka dialogu	I	20		20					x		2	Z
6	teoria mitu (mw)*	I	20		20					x		2	Z
7	dzieje religii – Bliski i Daleki Wschód (mw)*	I	20		20					x		2	Z
8	dzieje religii – judaizm (mw)*	I	20		20					x		2	Z
9	dzieje religii – chrześcijaństwo zachodnie (mw)*	I	20		20					x		2	Z
10	dzieje religii – chrześcijaństwo wschodnie (mw)*	I	20		20					x		2	Z
11	dzieje religii – islam (mw)*	I	20		20					x		2	Z
		razem	280	80	140	0	0	60				30	

12	epistemologia religii	II	20	20					x			4	E
13	filozofia polityki	II	40	20				20		x		4	E
14	religia i bezpieczeństwo publiczne	II	20		20					x		2	Z
15	filozofia religii I (mw)*	II	20		20					x		2	Z
16	mediacje międzykulturowe (mw)*	II	40					40		x		3	Z
17	mediacje międzyreligijne (mw)*	II	40					40		x		3	Z
18	psychologia religii	II	20		20					x		2	Z
19	socjologia religii	II	20		20					x		2	Z
20	polityka antidyskryminacyjna i równościowa	II	20		20					x		2	Z
21		II	20		20					x		2	Z
22	przedmiot do wyboru*	II	20		20					x		2	Z
23		II	20		20					x		2	Z

			razem	300	40	160	0	0	100			30	
24	filozofia religii II (mw)*	III	20		20					x		3	Z
25	filozofia historii	III	30		30					x		3	Z
26	filozofia ekonomii	III	30		30					x		3	Z
27	seminarium magisterskie*	III	30				30			x		6	Z
28	praktyka studencka	III	30					30		x		5	Z
29		III	20		20					x		2	Z
30	przedmiot do wyboru* (przedmiot do wyboru w języku angielskim*) ¹	III	20		20					x		2 albo 4	Z
31		III	20 albo 0		20 albo 0					x		2 albo 0	Z
32	język nowożytny ²	III	60			60					x	4	E/B2+
			razem	260 albo 240	0	140 albo 120	60	30	30			30	
33	religia i nauka	IV	20		20					x		3	Z
34	estetyka i sztuka w dialogu kultur	IV	30		30					x		3	Z
35	wprowadzenie do zasad i praktyk zarządzania projektami	IV	30		30					x		3	Z
36	translatorium z filozofii kultury/filozofii religii (mw)*	IV	20				20			x		3	Z
37	seminarium magisterskie*	IV	30				30			x		16	Z
38	przedmiot do wyboru*	IV	20		20					x		2	Z
			razem	150	0	100	0	30	20			30	

Łączna liczba godzin: 960 + 30 (praktyki) = 990.

LEGENDA: (mw) – moduł wybieralny, czyli 50% treści podstawowych + do wyboru min. 2 ścieżki tematyczne
Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 51,7% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów (62/120punktów).

¹ W semestrze III w ramach przedmiotu do wyboru należy zrealizować 6 punktów ECTS. Studenci mogą wybierać zajęcia w języku polskim lub w języku angielskim. Zajęcia w języku polskim gratyfikowane są 2 punktami ECTS. Zajęcia w języku angielskim gratyfikowane są 4 punktami ECTS.

² Student ma 1 semestr na język nowożytny. Język nowożytny powinien zostać zrealizowany w trakcie II lub III semestru studiów. Punkty ECTS i ocena wpisywane są po III semestrze.

Wskaźniki ECTS

Liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji	120
Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	115
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	6
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego	4
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia na zajęciach ogólnouczeniowych (lektoraty, moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela)	4
Wymiar praktyki zawodowej i liczba punktów ECTS przypisanych praktykom określonym w programie kształcenia	30 godz., 5 ECTS
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla programu przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	filozofia 100%

PROGRAM STUDIÓW: FILOZOFIA, STUDIA II STOPNIA NIESTACJONARNE

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	SEMESTR	RAZEM	GODZINY ZAJĘĆ						ECTS	FORMA ZALICZENIA		
				forma zajęć				grupy treści					
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	ćwiczenia	podstawowe			kierunkowe	pozostałe
1	filozofia przyrody	I	24		24					x		4	Z
2	filozofia polityki	I	36	12				24		x		5	E
3	antropologia filozoficzna	I	36	12				24		x		5	E
4	główne zagadnienia ontologii	I	24	24					x			4	E
5	główne zagadnienia estetyki	I	24	24					x			4	E
6	projekt badawczy ¹	I	16		16					x		3	Z
7	wybrane problemy socjologii I	I	16		16						x	3	Z
8	translatorium z filozofii współczesnej	I	16		16					x		3	Z
			razem	192	72	72	0	0	48			31	
9	filozofia historii	II	24		24					x		3	Z
10	główne zagadnienia etyki	II	24	24					x			4	E
11	główne zagadnienia epistemologii	II	24	24					x			4	E
12	translatorium z filozofii najnowszej	II	16		16					x		2	Z
13	przedmiot do wyboru*	II	16		16					x		2	Z
14		II	16		16					x		2	Z
15	wykład monograficzny do wyboru*	II	16	16						x		2	Z
16	projekt badawczy ¹	II	16				16			x		3	Z
17	wybrane problemy socjologii II	II	12		12						x	2	Z
18	semiotyka logiczna i teoria argumentacji	II	28	12				16		x		5	E
19	język nowożytny	II	20			20					x	0	Z
			razem	212	76	84	20	16	16			29	
20	filozofia nauki	III	24		24					x		3	Z
21	filozofia umysłu	III	36	12				24		x		5	E
22	filozofia ekonomii	III	24		24					x		3	Z
23	filozofia polska XX w.	III	24		24					x		3	Z

24	filozofia religii	III	24		24					x		3	Z
25	przedmiot do wyboru* (przedmiot do wyboru w języku angielskim*) ²	III	16		16					X		2	Z
26		III	16		16					x		2 albo 4	Z
27		III	16 albo 0		16 albo 0					x		2 albo 0	Z
28	seminarium magisterskie*	III	16				16			x		6	Z
29	Język nowożytny	III	20			20					x	4	E/B2+
		razem	216 albo 200	28	128 albo 112	20	16	24				33	

30	filozofia kultury	IV	24		24					x		3	Z
31	etyka badań naukowych	IV	16		16						x	2	Z
32	przedmiot do wyboru (z listy)*	IV	16		16					x		2	Z
33		IV	16		16					x		2	Z
34	wykład monograficzny do wyboru*	IV	16	16						x		2	Z
35	seminarium magisterskie*	IV	24				24			x		16	Z
		razem	112	16	72	0	24	0				27	

Łączna liczba godzin: 732.

Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 33,3% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów (40/120 punktów).

¹ W trakcie zajęć Projekt badawczy studenci przygotowują wybrany projekt badawczy (np. wspólne pisanie aplikacji grantowej, indywidualne pisanie artykułu naukowego itp.). Dodatkowo pozostają pod indywidualną opieką tutora. W trakcie jednego semestru powinien zostać zrealizowany jeden projekt badawczy. W szczególnych przypadkach i po uzgodnieniu z prowadzącymi kurs w obu semestrach możliwa jest kontynuacja na II semestrze projektu realizowanego na semestrze I.

² W semestrze III w ramach przedmiotu do wyboru należy zrealizować 6 punktów ECTS. Studenci mogą wybierać zajęcia w języku polskim lub w języku angielskim. Zajęcia w języku polskim gratyfikowane są 2 punktami ECTS. Zajęcia w języku angielskim gratyfikowane są 4 punktami ECTS.

Wskaźniki ECTS

Liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji	120
Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	120
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	5
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego	4
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia na zajęciach ogólnouczeniowych (lektoraty, moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela)	4
Wymiar praktyki zawodowej i liczba punktów ECTS przypisanych praktykom określonym w programie kształcenia	-
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla programu przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	filozofia 100%

LISTA PRZEDMIOTOW DO WYBORU (wspólna dla obu trybów studiów i specjalności):

Alternatywna rzeczywistość czy alternatywna opowieść. Wprowadzenie do literatury fantasy
Antropologia filozoficzna Abrahama J. Heschela
Antropologia Ojców Pustyni
Arystoteles wobec Platona – filozoficzna kontynuacja czy zerwanie
Ateizm, laicyzacja, postsekularyzm
Bracia Polscy: zagadnienie tolerancji i wolności
Buddyzm jako religia i filozofia
Ciało w filozofii - od antyku do współczesności
Dar i ofiara: wybrane konteksty kulturowe, filozoficzne i religijne
Dialog międzykulturowy a idea zjednoczonej Europy u Jose Ortegi y Gasseta
Filozofia religii Roberta Spaemanna
Filozoficzna myśl starożytnych Chin
Filozoficzne kultury w starożytności – polemika czy dialog?
Hermeneutyka filozoficzna wobec podstawowych pytań etycznych
Ikona – obraz, znak, symbol
Infiltracja kultur w świetle antropologii społecznej
Język liturgiczny chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu
Katolicyzm a teologia naturalna
Krytyka tradycyjnej religijności w filozofii starożytnej
Kształcenie dla dialogu – filozoficzne koncepcje edukacji a wyzwania pluralizmu
Między autokreacją a autodestrukcją – filozofia człowieka w myśli nowożytnej i współczesnej
Między sacrum a profanum: wybrane zagadnienia z antropologii kultury
Mistyka filozoficzna i mistyka religijna
Naturalistyczne aspekty/ujęcie wierzeń i religii
O rehabilitacji ku dobru
Paradygmaty medycyny w dyskursie filozoficznym
Powstanie świata: kreacjonizm a ewolucjonizm
Problem psychofizyczny
Problem wolności religijnej we współczesnej filozofii politycznej
Religia bez Boga: współczesne formy ateizmu
Religie i przyroda
Religie wobec problemów współczesnego świata
Rozum i wiara. Agoniczna filozofia Miguela de Unamuno
Różnorodność kulturowa Europy – konieczność czy wybór?
Rzeczpospolita jako miejsce dialogu międzykulturowego
Sensus communis (aestheticus) – wybrane problemy i podejścia w historii filozofii, estetyki i filozofii kultury
Społeczne role współczesnej nauki
Starożytne religie chińskie
Sztuka współczesna – lingua franca?
Twierdzenie Gödla i zasada nierozstrzygalności
Wątki filozoficzne w dialogach Lukiana
Wielość moralności – jedna etyka
Wokół "Teorii estetycznej" Th. W. Adorna
Wprowadzenie do filozofii języka
Wprowadzenie do logiki instuicjonistycznej
Wprowadzenie do teorii struktur i krat
Współczesne spory moralne – uwarunkowania kulturowe etyki stosowanej
Wybrane koncepcje filozofii polskiej XIX w.
Wybrane koncepcje wspólnoty w naukach humanistycznych
Wybrane zagadnienia z dziejów polskiej myśli filozoficzno-religijnej
Zen wobec dyskursu filozoficznego

Lista przedmiotów do wyboru w języku angielskim:

Anthropological Grasps of Myth
Between Political Philosophy and Aesthetics
Central-European Heritage of Values

Contemporary Political Thought
Environmental Philosophy – Ethics and Politics
European Civilization
Global capital and sovereignty. Dialectics of appropriation, resistance and citizenship
Global Justice – Duty of Care: Ethics of Foreign Aid
History of Ethics
Introduction to Aesthetics
Introduction to Contemporary Political Philosophy: Liberalism and Its Critics
Introduction to Game Theory
Introduction to Intuitionistic Logic
Introduction to Martin Heidegger's Being and Time
Introduction to Philosophy of Art
Lifeworld and the Question of Values
Main Questions of Epistemology and Philosophy of Mind
Mind – moral psychology – society. Introduction to experimental and practical ethics
Multiculturalism in crisis: Anti-immigration discourses, neo-conservatism, identitarianism, populism or the birth of "the new political"?
Myth and Symbolical Thought
Political Ontology and Epistemology: Continental Perspective
The Doctrine of Double Effect: the Metaphysics of Action and Difficult Questions of Ethics
The Metaphysics of Relations in Scholasticism and Contemporary Analytical Metaphysics
The Revival of Aristotelian Substance Theory in Contemporary Analytical Metaphysics
Theory of Understanding: German Hermeneutical Thought of the 19th and 20th Centuries
Thomas Hobbes and the sources of contemporary political thought and political modernity
Thought Experiments in the Philosophy of Mind

Lista wykładów monograficznych do wyboru:

Byt, świadomość, prawda. Wybrane zagadnienia filozofii nowożytnej
Chrześcijaństwo i kultura antyczna
Człowiek i Bóg doby postsekularyzmu
Demonologia: rola pośrednika w tradycji i filozofii
Etyka fenomenologiczna – perspektywa aksjologiczna
Filozofia analityczna – ontologia, etyka i logika
Filozofia praw człowieka
Filozoficzne konsekwencje odkryć współczesnej nauki
Filozoficzno-teologiczne spory Bizancjum ze światem zachodnim
Koncepcja stworzenia świata (creatio ex nihilo) w myśli wczesnochrześcijańskiej i średniowiecznej
Logiki modalne
Podstawowe zagadnienia etyki
Wybrane zagadnienia semiotyki
Zagadnienie relacji człowieka do świata, wartości i wspólnoty

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KIERUNKU STUDIÓW

Kierunek studiów: **filozofia**

Dyscyplina naukowa: **filozofia (100%)**

Poziom kształcenia: **studia drugiego stopnia**

Poziom kwalifikacji: **7**

Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**

Symbol efektu uczenia się dla kierunku studiów	Efekty uczenia się dla kierunku studiów Po ukończeniu studiów drugiego stopnia na kierunku filozofia absolwent:	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK (symbole)
	WIEDZA	
K_W01	zna i rozumie w pogłębionym stopniu miejsce i znaczenie filozofii w relacji do innych nauk i ma rozszerzoną wiedzę o specyfice przedmiotowej oraz metodologicznej filozofii lub wybranych, innych nauk	P7S_WG
K_W02	zna i rozumie zależności między filozofią i innymi naukami na poziomie umożliwiającym interdyscyplinarną pracę ze specjalistami z innych dziedzin	P7S_WG
K_W03	ma pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, wiedzę szczegółową w zakresie podstawowych subdyscyplin filozoficznych: logiki, ontologii, epistemologii, etyki i estetyki (z zakresu objętego programem studiów) oraz filozofii nauki, religii i kultury	P7S_WG
K_W04	ma usystematyzowaną wiedzę w zakresie głównych rozwojowych kierunków subdyscyplin filozoficznych oraz rozumie złożone zależności zachodzące między subdyscyplinami i kierunkami	P7S_WG
K_W05	ma pogłębioną znajomość terminologii i strategii argumentacyjnych wybranej subdyscypliny bądź kierunku filozofii (również w języku obcym)	P7S_WG
K_W06	diagnozuje podstawowe problemy współczesnej cywilizacji, kultury i nauki: ich kontekst, uwarunkowania i skutki na przykładzie zjawisk z zakresu filozofii	P7S_WK
K_W07	identyfikuje ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności związanych z kierunkiem studiów, w tym zasady prawa autorskiego	P7S_WK
K_W08	zna podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	P7S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	twórczo wykorzystuje wiedzę filozoficzną i metodologiczną w formułowaniu hipotez i konstruowaniu krytycznych argumentacji	P7S_UW
K_U02	analizuje złożone argumenty filozoficzne (również nietypowe), identyfikuje składające się na nie tezy	P7S_UW

	i założenia, ustala zależności logiczne i argumentacyjne między тезami	
K_U03	samodzielnie określa stopień doniosłości stawianych тез dla badanego problemu lub argumentacji	P7S_UW
K_U04	wykrywa złożone zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych i teorii naukowych a procesami społecznymi i kulturalnymi oraz określa specyfikę tych zależności	P7S_UW
K_U05	ujawnia wady i błędy logiczne wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz określa wpływ tych wad i błędów na perswazyjność argumentów	P7S_UW
K_U06	klarownie i precyzyjnie formułuje (w mowie i piśmie) złożone problemy filozoficzne oraz stawia i testuje hipotezy związane z problemami badawczymi	P7S_UW
K_U07	pisze teksty naukowe na podstawie samodzielnie i właściwie dobranej literatury źródłowej	P7S_UW
K_U08	stawia i bada hipotezy dotyczące normatywnego ugruntowania różnych instytucji społecznych oraz normatywnych uwarunkowań różnych zjawisk społecznych	P7S_UW
K_U09	prowadzi samodzielną pracę badawczą we współpracy z innymi profesjonalistami, umożliwiającą rozwój naukowy i podnoszenie kwalifikacji profesjonalnych oraz innowacyjne formułowanie i rozwiązywanie problemów badawczych	P7S_UK
K_U10	posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; samodzielnie tłumaczy z języka polskiego na wybrany język obcy własny tekst filozoficzny; samodzielnie tłumaczy z wybranego języka obcego na język polski tekst filozoficzny o zaawansowanej trudności	P7S_UK
K_U11	planuje i prowadzi debaty filozoficzne na tematy specjalistyczne, adresowane do zróżnicowanych odbiorców	P7S_UK
K_U12	organizuje pracę zespołu, współdziała w nim i sprawnie nim kieruje	P7S_UO
K_U13	samodzielnie pogłębia uzyskaną wiedzę, celowo i skutecznie stosuje w sytuacjach zawodowych zdobyte umiejętności komunikowania się; efektywnie dostosowuje i modyfikuje wiedzę i umiejętności do potrzeb zawodowych i społecznych	P7S_UU
K_U14	samodzielnie planuje i realizuje proces własnego uczenia się ze świadomością permanentnego charakteru tego procesu; inspirowanie i organizowanie procesu uczenia się innych osób	P7S_UU
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	krytycznie ocenia posiadaną wiedzę (jej zakres i możliwości zastosowania w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych) i umiejętności	P7S_KK

K_K02	aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa filozoficznego i wykorzystywania go w rozumieniu wydarzeń społecznych, kulturalnych oraz związanych z uprawianiem i promowaniem wiedzy naukowej	P7S_KO
K_K03	od siebie i od innych wymaga przestrzegania zasad etyki i uczciwości intelektualnej, również w aktywnym rozwiązywaniu problemów etycznych (własnych i środowiska)	P7S_KR
K_K04	uczestniczy w życiu społecznym i kulturalnym, interesuje się nowatorskimi koncepcjami filozoficznymi w powiązaniu z innymi komponentami życia kulturalnego i społecznego	P7S_KO
K_K05	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, do współpracy i współdziałania, negocjacji, posługiwania się metodami i narzędziami zarządzania własną ścieżką kariery zawodowej	P7S_KO
K_K06	jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym rozwijania dorobku zawodowego i podtrzymywania jego etosu	P7S_KR

Objaśnienie symboli:

PRK – Polska Rama Kwalifikacji

P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu VII w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Pokrycie efektów uczenia się określonych w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji przez efekty kierunkowe

Kierunek studiów: filozofia Poziom kształcenia: studia II stopnia Profil kształcenia: ogólnoakademicki		
Kod składnika opisu Polskiej Ramy Kwalifikacji	Efekty uczenia się określone w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku <i>filozofia</i>
WIEDZA		
P7S_WG	Zna i rozumie - w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące - zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne - uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej - właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem główne trendy rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, K_W05,
P7S_WK	Zna i rozumie - fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji - ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego - podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	K_W06, K_W07, K_08,
UMIEJĘTNOŚCI		
P7S_UW	Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach przez: - właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji, - dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych - przystosowanie istniejących lub opracowanie nowych metod i narzędzi Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym	K_U01, K_U02, K_U03, K_U04, K_U05, K_U06, K_U07, K_U08

	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami wdrożeniowymi – w przypadku studiów o profilu praktycznym	
P7S_UK	Potrafi - komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców - prowadzić debatę - posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistyczną terminologią	K_U09, K_U10, K_U11
P7S_UO	Potrafi - kierować pracą zespołu - współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach	K_U12
P7S_UU	Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie	K_U13, K_U14
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
P7S_KK	Jest gotów do - krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_K01
P7S_KO	Jest gotów do - wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K_K02, K_K04, K_K05
P7S_KR	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym: - rozwijania dorobku zawodu, - podtrzymywania etosu zawodu, - przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad	K_K03, K_K0,6

Objaśnienie symboli:

P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu 7 w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K (przed podkreśleniem) - kierunkowe efekty uczenia się

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Matryca efektów uczenia się, form ich realizacji oraz metod weryfikacji

Filozofia studia II stopnia	zajęcia lub moduły zajęć																					
	filozofia przyrody	filozofia polityki	antropologia filozoficzna	główne zagadnienia ontologii	przedmiot do wyboru	seminarium magisterskie	translatorium z filozofii współczesnej	filozofia polska XX wieku	filozofia religii	filozofia historii	translatorium z filozofii najnowszej	główne zagadnienia epistemologii	filozofia nauki	filozofia umysłu	główne zagadnienia etyki	filozofia ekonomii	język nowożytny	filozofia kultury	główne zagadnienia estetyki	etyka badań naukowych	wykład monograficzny do wyboru z listy	Projekt badawczy
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ																						
wiedza																						
K_W01	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X	X	X		X	X		X	X
K_W02	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X	X	X		X	X		X	X
K_W03	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_W04	X	X	X	X	X				X			X	X		X				X		X	
K_W05	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_W06	X	X	X	X	X			X	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	
K_W07	X	X	X	X	X			X	X	X		X	X		X	X		X		X	X	X
K_W08						X									X					X	X	X
umiejętności																						
K_U01	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X		X	X		X	
K_U02	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	
K_U03	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
K_U04	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	
K_U05	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	

K_U06	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X		X	X		X	X	
K_U07					X	X																	X
K_U08	X	X	X	X	X				X	X		X	X	X	X	X		X		X	X		
K_U09	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X	X		X		X	X	X	
K_U10							X				X						X						
K_U11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X	
K_U12																					X		X
K_U13	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U14	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
kompetencje społeczne																							
K_K01	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
K_K02	X												X	X					X				
K_K03		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X			X	X			X	X	X		
K_K04	X	X	X					X					X					X					
K_K05					X	X									X	X				X	X	X	
K_K06	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	
formy realizacji	wykład		X	X	X								X		X	X				X		X	
	ćwiczenia		X	X										X									
	konwersatorium	X				X			X	X	X			X			X		X		X		
	warsztaty						X	X				X						X				X	
metody weryfikacji	egzamin		X	X	X								X		X	X				X			
	projekt						X															X	
	praca pisemna	X	X	X		X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X		X	X	
	wypowiedź ustna	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X		X	X

Nazwa przedmiotu	Semiotyka logiczna i teoria argumentacji i teoria komunikacji																															
	Filozofia kultury (specjalność SRDM)																															
	Ontologia religii																															
	Etyka i religia																															
	Hermeneutyka dialogu																															
	Teoria mitu																															
	Dzieje religii – Bliski i Daleki Wschód																															
	Dzieje religii – Judaizm																															
	Dzieje religii – Chrześcijaństwo Zachodnie																															
	Dzieje religii – Chrześcijaństwo Wschodnie																															
	Dzieje religii – Islam																															
	Epistemologia religii																															
	Filozofia polityki																															
	Religia i bezpieczeństwo publiczne																															
	Filozofia religii I																															
	Mediacje międzykulturowe																															
	Mediacje międzyreligijne																															
	Psychologia religii																															
	Socjologia religii																															
	Polityka antydyskryminacyjna i równościowa																															
Filozofia religii II																																
Filozofia historii																																
Filozofia ekonomii																																
Seminarium magisterskie (specjalność SRDM)																																
Praktyka studencka																																
Język nowożytny																																
Religia i nauka																																
Estetyka i sztuka w dialogu kultur																																
Wprowadzenie do zasad i praktyk zarządzania projektami																																
Translatorium z filozofii kultury/filozofii religii																																
Wybrane zagadnienia socjologii I																																
Wybrane zagadnienia socjologii II																																
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ																																
wiedza																																
K_W01		X	X	X		X						X	X		X			X	X	X	X	X	X		X							
K_W02	X	X	X	X								X	X		X			X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		
K_W03	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
K_W04	X	X	X	X								X	X		X			X	X		X	X	X	X		X						
K_W05	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X	X		X	X			X			
K_W06		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X			X	X	
K_W07		X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X					
K_W08															X	X												X				
umiejętności																																
K_U01	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
K_U02	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X			X	

K_U03	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
K_U04		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U05	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U06	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U07	X				X		X	X	X	X	X								X				X									
K_U08		X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U09		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U10																						X	X					X				
K_U11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U12															X	X												X				
K_U13	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U14	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
kompetencje społeczne																																
K_K01	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_K02	X	X		X									X			X	X										X					
K_K03					X	X	X	X	X	X	X			X	X			X	X	X	X	X	X			X	X	X				
K_K04															X	X							X						X	X		
K_K05															X	X																
K_K06															X	X									X	X	X				X	
formy realizacji	wykład	X	X	X	X							X	X																			
	ćwiczenia	X	X		X							X																				
	konwersatorium					X	X	X	X	X	X			X	X			X	X	X	X	X	X			X	X	X		X	X	
	warsztaty														X	X								X	X	X				X		
metody weryfikacji	egzamin	X	X	X	X						X	X																				
	projekt														X	X								X	X				X			
	praca pisemna	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X	X			X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	
	wypowiedź ustna	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X	X			X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	
	raport														X	X								X	X							

Nazwa przedmiotu	Treści programowe
antropologia filozoficzna	Przedstawienie procesu kształtowania się relacji wielu gałęzi antropologii, biologii i filozoficznych koncepcji człowieka; relację pomiędzy filozoficznymi, psychologicznymi i antropologicznymi koncepcjami człowieka; filozoficzne dyskusje wokół pojęcia duszy, ducha, cielesności, osoby oraz związek pomiędzy biologicznym uposażeniem człowieka i jego społeczno-kulturowym życiem; wyodrębnianie i wypuklanie perspektywy autonomii myślenia, pojęcia ducha, wyrazu symbolicznego duchowości człowieka w konfrontacji z naturalizmem, biologizmem i psychologizmem wielu współczesnych koncepcji człowieka; refleksję nad krytycznymi ujęciami pojęć humanizmu i antropologizmu i samej antropologii filozoficznej jako takiej; krytyki sytuacji jednostki w społeczeństwie współczesnym („człowiek masowy”, „człowiek jednowymiarowy”, osobowość merkantylna); problemy „kresu człowieka”, postczłowieka.
dzieje religii – Bliski i Daleki Wschód	Zakres programowy zakłada przegląd kilku takich praktyk i kultów religijnych, które w niemal ostentacyjny sposób kontrastują z judeo-chrześcijańską tradycją religijną: kult przodków, lokalnych bóstw oraz Nieba w Chinach, chiński taoizm, hinduizm i buddyzm w Indiach, praktyki kultury religijnej w rejonie Morza Śródziemnego, Egipcie i Mezopotamii, etc..
dzieje religii – chrześcijaństwo wschodnie	Moduł „Dzieje religii” ma na celu przedstawienie historyczno-kulturowej odrębności i związków między poszczególnymi religiami w aspekcie ich genezy i rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem roli filozofii w tym zakresie. Przedmiot stanowi wprowadzenie do wiedzy o chrześcijaństwie wschodnim: przede wszystkim – prawosławiu (tradycja wschodniorzymska), ale także rodzinie tzw. chrześcijaństwa przedchalcedońskiego (orientalnego) oraz obrządkach wschodnich katolicyzmu, w ujęciu ich kulturogennego oddziaływania; ujęcie prezentowane będzie w szczególności w kontekście kształtowania się duchowości chrześcijańskiego Wschodu, historii jego dogmatów, elementów sakramentologii, prawa kanonicznego, zasad życia monastycznego, związków z myślą filozoficzną (zwłaszcza w kontekście adaptacji pojęć filozofii starogreckiej w piśmiennictwie patrystycznym), tłem społeczno-politycznym, a również relacji z innymi religiami.
dzieje religii – chrześcijaństwo zachodnie	Treści programowe: W ramach przedmiotu studenci zapoznają się z historyczno-kulturową odrębnością, omówione są związki między poszczególnymi religiami w aspekcie ich genezy i rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem roli filozofii w tym zakresie. Treść przedmiotu skupiona jest na wprowadzeniu do wiedzy o chrześcijaństwie zachodnim: w szczególności w kontekście kształtowania się duchowości chrześcijańskiego Zachodu, jego związku z myślą filozoficzną (głównie scholastyczną) historii dogmatów Kościoła łacińskiego, kształtowaniu się prawa kanonicznego, zasad życia monastycznego, liturgii. W trakcie zajęć uwzględnione zostaną konteksty kultury europejskiej i jej związku z Kościołem łacińskim, relacji myśli politycznej i doktryny Kościoła (z uwzględnieniem nadprzyrodzonego charakteru władzy królewskiej, relacji papieża i cesarstwa), a także podziału wewnątrz Kościoła Zachodniego (od Reformacji do współczesnych tradycjonalistycznych ruchów opartych na hipotezach teologicznych sedeprywacyjonizmu i sedewakantyzmu). Zajęcia obejmują także omówienie idei prozelityzmu i podstaw dialogu ekumenicznego. W ramach zajęć wyodrębniono trzy ścieżki

	specjalizacyjne do wyboru dla studiujących: 1. Estetyka chrześcijańskiego Zachodu. 2. Ortodoksja i herezja. Badania nad rozwojem doktryny Kościoła Zachodniego. 3. Filozofia i teologia w Średniowieczu.
dzieje religii – islam	Wprowadzenie do wiedzy o religii islamu – jego dziejach, głównych elementach doktryny, obrzędach, nurtach, jak również o jego związkach z innymi kulturami i religiami. W szczególności islam będzie tu prezentowany z jednej strony jako jedna z wielkich tradycji monoteistycznych, posiadająca wspólne dziedzictwo z judaizmem i chrześcijaństwem, a z drugiej jako żywa, dynamiczna, ulegająca ciągłym przemianom „całościowa wizja i droga życia” dla ponad jednej czwartej ludności świata. W ramach niniejszego kursu wyodrębnione zostały dwie ścieżki specjalizacyjne: pierwsza dotycząca historii i dorobku cywilizacji muzułmańskiej, druga zajmująca się islamem współczesnym (obserwowanymi w jego obrębie zjawiskami, stojącymi przed nim wyzwaniem i kształtującymi go najnowszymi ideami, pomysłami teoretycznymi, projektami reform itd.).
dzieje religii – judaizm	Uporządkowana według kryteriów historycznych i systematycznych prezentacja głównych elementów doktryny judaistycznej. Na podstawie tekstów źródłowych jak i literatury przedmiotu, religia judaistyczna zostanie ukazana, jako jedna z wielkich tradycji monoteistycznych, posiadająca cechy wspólne i odróżniające ją od innych religii. W znacznej mierze na podstawie wybranych tekstów będą także ukazywane związki, zależności i różnice w obrębie samej filozofii żydowskiej, jak i te ujawniające się w dyskursie z kulturą i filozofią grecką i chrześcijańską.
epistemologia religii	ogólne informacje na temat filozoficznej teorii poznania; typy relacji poznawczej; relacja wiara-wiedza; kryteria wartości poznawczej wypowiedzi; rodzaje argumentacji religijnej; rodzaje doświadczeń; fideizm i racjonalizm; teologia naturalna; podstawowe spory z zakresu teorii poznania religijnego
estetyka i sztuka w dialogu kultur	Celem zajęć jest wprowadzenie w problematykę międzykulturowości, trans kulturowości i tożsamości kulturowej w kontekście sztuki i estetyki. Koncepty sztuki i piękna w estetyce Zachodu stanowią punkt wyjścia dla analizy wybranych problemów cechujących ujęcia innych kultur – chińskiej, japońskiej, afrykańskiej i aborygeńskiej. Szczególne miejsce w programie zajmuje analiza i interpretacja prac Tanizakiego, Barthesa i Shustermana, podejmujących kluczową kwestię dialogu międzykulturowego, nie tylko pluralizmu kultur, ale i istotnego czynnika „przejścia”. W trakcie zajęć studenci powinni nabyć umiejętność analizy porównawczej najważniejszych kategorii estetycznych różnych kultur.
etyka badań naukowych	Na zakres problemowy zajęć składają się następujące zagadnienia: funkcje i charakter badań naukowych we współczesnym świecie oraz ich wpływ na rzeczywistość, status badacza i jego znaczenie, status oraz treść zasad dobrej praktyki badań naukowych, różnorodne rodzaje stosowanych w nauce nadużyć, relacja etyki badań naukowych do prawa autorskiego z uwzględnieniem m.in. problemu autoplagiatu oraz tzw. etyki cytatu, problemy relacji nauki z polityką oraz biznesem, a także problemy związane z udziałem ludzi oraz zwierząt w badaniach naukowych. Niniejsze zagadnienia będą omawiane w oparciu o wybrane lektury współczesnych badaczy przedmiotu, zaś jako ilustracje do dyskutowanych treści przedstawione zostaną konkretne historyczne bądź współczesne przykłady.

etyka i religia	Celem zajęć jest zaznajomienie słuchaczy z niektórymi aspektami związków refleksji etycznej i religijnej na przykładach wybranych filozofów europejskich; namysł nad wzajemnym powiązaniem religii i etyki oraz granicą między nimi; wskazanie na konwergencję niektórych pojęć zakresu etyki i religii, takich jak dobro i zło, obowiązek, sumienie, sprawiedliwość, cnota, wolność. Treści programowe: związek etyki i religii na tle sporu Lutera i Erazma wokół kwestii wolnej woli; wiara jako zasada etyki (Luter), Chrystus jako wzór cnót i punkt odniesienia filozofii moralnej Erazma); Immanuel Kant: Bóg jako postulat rozumu praktycznego; religia historycznego objawienia a racjonalna religia moralna; rozum jako próba dogmatu; etyka drogą do czystej religii rozumu; Soren Kierkegaard: absolutny obowiązek wobec Boga; etyka pierwsza (skończona, metafizyczna) i druga (nieskończona, religijna); autonomia etyki jako tego co ogólne; stadia na drodze życia: etyczne a religijne; paradoks wiary; Henri Bergson: religia i moralność otwarta (dynamiczna) a religia i moralność (statyczna); moralność otwarta (dynamiczna) a moralność zamknięta (statyczna); moralność społecznego obowiązku a moralność wezwania i wolności.
filozofia ekonomii	Zdobycie, uporządkowanie oraz rozpatrzenie praktycznych implikacji wiedzy na temat wzajemnych relacji między filozofią a szeroko rozumianą „rzeczywistością ekonomiczną” czy „życiem gospodarczym” (zarówno od strony zjawisk, wydarzeń i procesów gospodarczych, instytucji i zasad organizacyjnych, jak i ujęć teoretycznych – i w perspektywie historycznej, i systematycznej). Filozoficzne aspekty ekonomii i rynku; ontologiczne i epistemologiczne wymiary badań i refleksji nad gospodarką z perspektywy filozoficznej; relacje między społeczeństwem a gospodarką; reafirmacja problematyki ekonomicznej jako niezbywalnego komponentu dziejów i „przedmiotu filozofii”; filozofia ekonomii (metaekonomii), metodologia nauk o gospodarce (teoria użyteczności, paradygmat teorii wyboru, model człowieka jako homo economicus, ekonomii behawioralna, wartościowanie w teoriach ekonomicznych i „rzeczywistości gospodarczej”, zagadnienie dobrobytu; przedmiot i metoda ekonomii, analiza podstawowych kategorii normatywnych ekonomii (wzrost, rozwój), zagadnienia intersekcjonalności (ekonomia, feminizm, ekologia), globalnych relacji ekonomicznych oraz dystrybucji zasobów.
filozofia historii	Celem przedmiotu jest ukazanie dziejowości świata, jak również obecności tejże dziejowości w naszej percepcji i rozumieniu świata, człowieka i całej duchowej kultury. W szczególności istotna jest tu wykładnia pojęcia historyzmu. Procesy dziejowe prezentowane są w ramach dwóch podstawowych paradygmatów: klasycznego (realistycznego) i zróżnicowanych modeli nieklasycznych od Hegla, Marksa po Heideggera i Fukuyamę. Najważniejsze zagadnienia to: czasowość i dziejowość, kryzys relatywistyczny, historyzm jako jedna z najważniejszych opcji metodologicznych w zarówno w filozofii i naukach humanistycznych, jak i społecznych i politycznych.
filozofia kultury	Celem kursu jest sprecyzowanie pojęcia „kultury” oraz wyspecyfikowanie filozoficznego jej ujęcia w odróżnieniu od ujęć antropologicznego, socjologicznego, historycznego, kulturoznawczego i in. Na zajęciach będą analizowane główne problemy wiążące się z kulturą oraz wybrane stanowiska, jakie pojawiły się w związku z nimi, kształtowanie się filozofii kultury jako autonomicznej dyscypliny filozoficznej, miejsce i rola kultury w społeczeństwie, kultura w świecie administrowanym”, proces umasowienia kultury, krytyka i obrona kultury

	masowej, semioza kultury; Kultura-natura – pozorna opozycja?; Kultura i cywilizacja; Człowiek jako istota kulturotwórcza (animal symboli cum); Transkulturowość.
filozofia nauki	Zajęcia mają na celu przedstawienie szerokiej panoramy filozofii nauki. Student zapozna się z zagadnieniem związków między namysłem filozoficznym i nauką. Podczas trwania kursu zostaną omówione w porządku chronologicznym najważniejsze idee filozofii nauki: neopozytywistyczny ideał nauki (M. Schlick, R. Carnap), konwencjonalizm (K. Ajdukiewicz), racjonalizm krytyczny i falsyfikacjonizm (K. R. Popper), program rewolucji naukowych (T. Kuhn), teoria programów badawczych (I. Lakatos), konstruktywizm (L. Fleck, B. Latour)
filozofia polityki	Celem zajęć jest prezentacja podstawowych pojęć i doktryn filozofii polityki, od czasów starożytnych do współczesności. Meta-teoretyczne ustalenia stanowią podstawę do historycznego wykładu wiodących koncepcji polityki jako zarządzania społeczeństwem. Polityka jest rozumiana jako sposób organizacji władzy społecznej i zarządzania społeczeństwem. Omówione definicje to m.in. polityka jako wojna i jako kontynuacja wojny innymi środkami (Clausewitz, Schmitt, Foucault). Historyczna część zajęć obejmuje wybrane koncepcje filozofii społecznej: Platon, Arystoteles, Św. Tomasz, Machiavelli, Kant, Hegel, Marks. Teorie umowy społecznej: Hobbes, Locke, Rousseau, Rawls. Problemy współczesnej filozofii polityki zostaną omówione na podstawie rozległej problematyki wyłaniającej się w sporze między współczesnym liberalizmem i komunitaryzmem.
filozofia polska XX w.	Zajęcia poświęcone będą prezentacji wybranych stanowisk zagadnień i postaci obecnych w Polskiej Filozofii XX wieku. Zajęcie poświęcone będzie w szczególności prezentacji mniej znanych postaci i tekstów. Pozytywizm krytyczny i metafizyka doświadczalna. Filozofia pracy jako filozofia życia. Stanisław Brzozowski. Pesymizm spotęgowany. Marian Zdziechowski. Filozofowie zapoznani. B. Miciński i K.L. Koniński. W walce o metafizykę: Monadyzm biologiczny i Teoria Absolutu. Stanisław Ignacy Witkiewicz. Benedykt Bornstein. Kultura jako świat wartości i środowisko życia człowieka. Florian Znaniecki. Henryk Elzenberg. Tadeusz Czeżowski. Roman Ingarden.
filozofia przyrody	Charakterystyka filozofii przyrody; filozofia przyrody a filozofia nauk przyrodniczych i filozofia techniki; filozofia przyrody a nauki przyrodnicze, autonomiczność filozofii przyrody, aspekty teoretyczno-metodologiczne, podstawowe problemy filozofii przyrody, jońska filozofia przyrody, arystotelizm, alchemia, renesansowa filozofia przyrody, mechanicyzm, niemiecka filozofia przyrody, rola mitu, metafizyki, filozofii i nauki w kształtowaniu filozoficznych poglądów na przyrodę, metafizyczne i naukowe źródła filozofii przyrody, analityczność i synteza, redukcjonizm i holizm, teoria emergencji, zasada antropiczna, „hipoteza Gai”, ewolucja i obecna interpretacja podstawowych pojęć filozofii przyrody; przestrzeń, czas, ruch, materia; przyczynowość, prawa przyrody, życie, ewolucja, sfera psychiczna; człowiek wobec natury; człowiek jako psychofizyczny i umysłowy podmiot poznania oraz element świata przyrody, umysł i sztuczna inteligencja.
filozofia religii	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat religii i filozoficznej refleksji nad religią. Poruszone będą następujące zagadnienia: religia monoteistyczna i religie politeistyczne; uczucie religijne a kult; uczucie religijne a rozum; uczucie religijne jako akt poznawczy; religijne a priori; religia jako zasadniczy element ducha; religia jako element w obrębie rozumu; : różnorodność doświadczeń religijnych; doświadczenia religijna a środki psychoaktywne; natura aktu religijnego; religia dynamiczna i religia statyczna; doświadczenie

	mistyczne; język religijny i język religii; gry językowe jako narzędzie rozumienia religii, postawa religijna; krytyka religii; ateizm, agnostycyzm, apateizm; nowe ścieżki religii (słaba religia, mała religia, postreligia).
filozofia religii I	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat religii i filozoficznej refleksji nad religią. Poruszone będą następujące zagadnienia: religia monoteistyczna i religie politeistyczne; uczucie religijne a kult; uczucie religijne a rozum; uczucie religijne jako akt poznawczy; religijne a priori; religia jako zasadniczy element ducha; religia jako element w obrębie rozumu;
filozofia religii II	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat religii i współczesnej refleksji filozoficznej. Poruszone będą następujące zagadnienia: różnorodność doświadczeń religijnych; doświadczenia religijna a środki psychoaktywne; natura aktu religijnego; religia dynamiczna i religia statyczna; doświadczenie mistyczne; język religijny i język religii; gry językowe jako narzędzie rozumienia religii, postawa religijna; krytyka religii; ateizm, agnostycyzm, apateizm; nowe ścieżki religii (słaba religia, mała religia, postreligia).
filozofia umysłu	Wprowadzenie do filozofii umysłu: czym jest filozofia umysłu; filozofia umysłu a inne dyscypliny; Potoczne rozumienie umysłu, jego struktury i funkcji; podstawowe pojęcia odnoszące się do umysłu; Relacja umysł ciało: rozwiązania dualistyczne, monistyczne i sceptyczne; Struktura świadomości; zagadnienie intencjonalności; reprezentacje mentalne; Myśl a język; umysł a komputer; problem tożsamości osobowej.
główne zagadnienia epistemologii	Zadaniem przedmiotu jest rozwinięcie i uzupełnienie wiedzy studenta z zakresu teorii poznania. W trakcie wykładu omówione zostaną główne spory toczone w obrębie epistemologii, które można ująć w hasłach: realizm vs. idealizm, aprioryzm vs. empiryzm, absolutyzm vs. relatywizm, wiedza vs. wiara. Omówienie tych sporów umożliwi słuchaczom zagłębienie się w szczegółowe zagadnienia teoriopoznawcze związane z zagadnieniem źródeł poznania, przedmiotu poznania, granic poznawczych, teorii prawdy, problemów uzasadniania i typów wiedzy.
główne zagadnienia estetyki	Treści programowe: Kurs składa się z części metodologicznej, w której analizuje się historyczne kształtowanie się przedmiotu estetyki, w tym np. sztuki, piękna, dzieła sztuki w powiązaniu z aesthesis oraz części historyczno-problemowej (kształtowanie się przedmiotu estetyki). Całość ma charakter ogólnego wprowadzenia do estetyki poprzez zaprezentowanie takich zagadnień jak: estetyka jako dyscyplina akademicka (Baumgarten i po Baumgartenie), sytuacja estetyczna (wg Marii Gołaszewskiej – ujęcie teorisystemowe), zapoznanie z wybranymi aspektami estetyki: Dzieło sztuki, Twórczość, Przeżycie estetyczne, Koncepcja intencjonalnej natury dzieła sztuki R. Ingardena, Teoria wartości estetycznych (elementy ogólnej teorii wartości), Subiektywizm i obiektywizm, Estetyczne klasyfikacje wartości. W trakcie zajęć omawiane są także zagadnienia z zakresu estetyki z uwzględnieniem jej związków ze sztuką, z wartościowaniem dzieł sztuki, a także z oddziaływaniem sztuki na sferę kultury.
główne zagadnienia etyki	Zajęcia poświęcone będą rozważaniu wokół następujących pól problemowych. Odrębność etyki jako dziedziny filozofii. Jej przedmiot i pytania podstawowe. Powinność (obowiązek) jako fundament etyki. Sąd o wartości, norma, ocena. Wartość (dobro) jako fundament etyki. Życie w ujęciu etycznym. Ontyczne warunki etyczności. Odpowiedzialność. Zasadniczym punktem odniesienia wykładu będzie fenomenologia jako radykalny sposób podejmowania problematyki etycznej. Odmienne perspektywy ujmowania namysłu etycznego będą ukazywane

	<p>w zestawieniu z perspektywą fenomenologiczną. Porządek wykładu wyznaczało będzie dokonujące się w namyśle etycznym przejście od ujmowania jako fundamentu i rdzenia filozofii praktycznej zrazu obowiązku, następnie wartości a ostatecznie odpowiedzialności. Wykład będzie także próbą wskazania na znaczenie podejmowanej problematyki dla mierzenia się z etycznymi wyzwaniami współczesności.</p>
główne zagadnienia ontologii	<p>Zmienność bytu: zagadnienie tożsamości w zmianie i jej przemian ("okręt Tezeusza", kwestia tożsamości osobowej). Problem realności czasu: zagadnienie obiektywności tensów (przeszłość-teraźniejszość-przyszłość). Kausalne teorie czasu a problem (an)izotropowości czasu; Zagadnienie uwarstwienia bytu realnego. Zależności warstw bytowych: prawa układu warstwowego kategorii i prawa zależności kategorialnych. Wzajemne oddziaływanie, jego granice i zagadnienie jedności wszechświata. Kwestia istnienia bytów absolutnie prostych. Problem nieskończoności czasowej oraz przestrzennej wszechświata. Ontologia bytu absolutnego (istnienie pierwotne, samoistne, samodzielne i niezależne). Ontologia Boga ze szczególnym uwzględnieniem ontoteologii chrześcijańskiej oraz Heglowskiej filozofii ducha. Ontologia bytu społecznego (Marksowska krytyka ekonomii politycznej, teoria wartości opartej na pracy, historiozoficzne zagadnienie postępu, historyzm i historycyzm). Problem wolności ludzkiej w perspektywie ontologicznej: determinizm jednoznaczny oraz determinizm statystyczny a wolność. Byt a wartość i powinność – elementy ontologii moralności.</p>
hermeneutyka dialogu	<p>Wprowadzenie terminologiczne: „filozofia dialogu”, „hermeneutyka”, „hermeneutyka dialogu”. Hermeneutyka – nauką i sztuką interpretacji. Szersze i węższe użycia tych terminów współcześnie. Filozoficzne odmiany hermeneutyki (F. Schleiermachera, W. Diltheya, M. Heideggera, H-G. Gadamera, P. Ricoeura) i ich wpływ na kształt hermeneutyki dialogu. Rola hebrajskiej tradycji: M. Buber, F. Rosenzweiga, E. Levinasa w zaakcentowaniu osobistych więzi jako konstytutywnych w każdej formie dialogu: człowieka z Bogiem, człowieka z człowiekiem, człowieka z przyrodą. Klasyczny sens „rozmowy” jako wymiany informacji i argumentów, uzupełniony jej hermeneutyczną redefinicją: dialog formą ujawniania ukrytych(nieświadomych) założeń danej postawy lub sądu. Szanse polilogu? Warunki wstępne i pożądane, by interpretacje służyły porozumieniu na świecie, a nie eskalacji konfliktów. Oprócz części teoretycznej w programie spotkań przewidziana jest część praktyczna – zestawienie i analiza teorii oraz metod hermeneutycznych funkcjonujących w judaizmie, chrześcijaństwie i islamie.</p>
mediacje międzykulturowe	<p>Warsztaty mają podwójną formę: teoretyczną – wykładów, lektury i dyskusji wprowadzających do mediacji kulturowej – oraz praktyczną – obejmującą przygotowanie scenariuszy wybranych sytuacji konfliktowych i mediacji oraz praktyczną: spotkań z przedstawicielami odpowiednich organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych, w których możliwe będzie odbycie praktyk bądź wolontariatu z mediacji. Przygotowanie teoretyczno-filozoficzne obejmuje: wprowadzenie do mediacji międzykulturowej: zasady, modele, przebieg mediacji, podstawy prawne i organizacyjne postępowania mediacyjnego itp.);sformułowanie przedmiotów i głównych strategii nauki o mediacji kulturowej: komunikacja, negocjacja, interpretacja w perspektywie filozoficznej i psychologicznej; in. Wprowadzenie do części praktycznej zawiera: analizy porównawcze wybranych sytuacji konfliktów i mediacji międzykulturowych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów mniejszości ukraińskiej (analizy studiów przypadków, demonstracje przykładowych mediacji, w tym w społeczności lokalnej). Warsztaty w części praktycznej obejmują współpracę z odpowiednimi organami</p>

	organizacji pozarządowych i instytucji aktywnych w mediacjach międzykulturowych: Wrocławskie Centrum Dialogu Społecznego, Wrocławskie Centrum Mediacji, NOMADA Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego; wreszcie, przygotowanie scenariuszy wybranych sytuacji konfliktowych i mediacji (symulacje mediacji oraz przygotowanie kwestionariuszy, testów itp. diagnozujących problemy międzykulturowe).
mediacje międzyreligijne	Zajęcia warsztatowe mają na celu nabycie przez studiujących teoretycznych i praktycznych umiejętności niezbędnych w stosowaniu mediacji jako skutecznej metody rozwiązywania konfliktów międzywyznaniowych lub na tle religijnym. Program modułu realizowany jest w oparciu o Standardy szkolenia mediatorów ogłoszone przez Społeczną Radę ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości: 1. Podstawowe zasady i składniki postępowania mediacyjnego; 2. Psychologiczne mechanizmy powstawania, eskalacji i rozwiązywania konfliktów; 3. Trening praktycznych umiejętności prowadzenia mediacji; 4. Wiedza o prawnych i organizacyjnych aspektach funkcjonowania procedur mediacyjnych.
ontologia religii	Różne określenia religii; powiązanie religii i ontologii; religia jako gra językowa; święta przestrzeń i święty czas; ontologia politeizmu; ontologia dualizmu; ontologia panteizmu i panenteizmu; ontologia monoteizmu; ontologia teizmu i deizmu; ontologia trynitarna; ontologia bytów duchowych (aniołowie i demony); ontologia zła; dowody na istnienie Boga
polityka antydyskryminacyjna i równościowa	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat zjawisk społecznych związanych z dyskryminacją oraz wykluczeniami społecznymi i kulturowymi („ekskluzywne obywatelstwo”). Zdobycie umiejętności krytycznej analizy tych zjawisk, ujawnienie ich głębokiego („ontologicznego”) charakteru i znaczenia dla współczesnego życia politycznego i społecznego. Zapoznanie się z „dobrymi praktykami” dotyczącymi walki z dyskryminacją i uzyskanie kompetencji umożliwiających kształtowania odpowiednich – pożądanych z perspektywy „pokoju społecznego” oraz zgodnych z ideą praw człowieka i wartościami, na których opiera się ona – postaw w tej dziedzinie.
praktyka studencka	Praktyki stanowią podstawę do zdobycia przyszłego doświadczenia zawodowego w oparciu o korelację między procesem uczenia się w ramach realizacji programu specjalności a potrzebami otoczenia społecznego. Głównym celem praktyk jest praktyczna aplikacja dotychczas pozyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, rudymenarna w kontekście diagnozowania i stymulowania dalszego samorozwoju oraz tworzenia planów zawodowych (w tym rozpoznania rynku pracy). Szczegółowy zakres i sposób odbycia praktyki określa program określony w indywidualnej umowie o organizację praktyki z interesariuszami zewnętrznymi, zgodnie z aktami normatywnymi w sprawie organizacji praktyk przewidzianych w programach kształcenia w Uniwersytecie Wrocławskim.
projekt badawczy	W zależności od przyjętego na zajęciach modelu: Wnioski grantowe, ich rodzaje i specyfika; przygotowanie wniosku o projekt badawczy (strona formalna i merytoryczna); formularze grantów; rodzaje projektów i zarządzanie nimi; źródła i zasady finansowania projektów badawczych oraz polskie i unijne instytucje finansujące projekty badawcze; przygotowanie opisu projektu, realizacja projektu badawczego (cykl życia projektu, wpływy projektu i obszary zarządzania

	<p>projektami); elementy akademickiego angielskiego na potrzeby formułowania wniosku grantowego, tworzenie kosztorysu; grant indywidualny; metody i techniki zarządzania projektem (podział pracy w ramach projektu, metody zarządzania pracą i zasobem ludzkim w ramach realizowanego projektu); zespół badawczy (tworzenie zespołu i zarządzanie zespołem); rola i obowiązki kierownika projektu (odpowiedzialność, zasady efektywnego zarządzania projektem, umiejętności, kompetencje i źródła wiedzy kierownika projektu); współpraca z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym rozliczanie grantu; czynniki wpływające na sukces w realizacji projektu i najczęściej popełniane błędy.</p> <p>Zasady pisania artykułów, pisanie artykułów w języku polskim a w językach obcych, korekta (proofreading), wymogi wydawców, zasady wysyłania artykułu do czasopism, typy czasopism, lista czasopism punktowanych, przypisanie do dyscypliny, autorstwo indywidualne a współautorstwo.</p> <p>Oferta konferencyjna, konferencje krajowe a konferencje międzynarodowe, aplikacja na konferencję, przygotowanie wystąpienia konferencyjnego w języku polskim lub w języku angielskim, różne modele dyskusji konferencyjnych, publikacje pokonferencyjne; prezentacje i wspólne omawianie projektów badawczych.</p>
psychologia religii	<p>Przedstawienie koncepcji definicji psychologii religii i jej stosunku do innych nauk o religii. Spektrum zagadnień, którymi się zajmuje psychologia religii : strukturą przeżyć i doświadczeń religijnych, emocjonalno-uczuciowym ich aspektem, typologią przeżyć, stanów, aktów, religijności. Interpretacje fenomenu religijności : introspekcyjno-fenomenologiczna (R. Otto, G. van der Leeuw), introspekcyjna (W. James), badanie zachowań religijnych, psychoanalityczna (relacja : religia – doświadczenie religijne – nieświadomość; S. Freud, C. G. Jung, S. Grof; religia jako „mapa orientacji” – E. Fromm), psychologiczno-socjologiczna (religijność a kształtowanie osobowości, W. Allport, A. Maslow; postawy religijne, psychologia zbiorowości religijnych). Związek pomiędzy religijnością a fenomenami patologii psychicznych. Aspekty poznawcze, emocjonalne i wolicjonalne aktu psychicznego w religii – poznawczo-informacyjne (asercja – wiara; doświadczenie – objawienie, relacja : człowiek – sacrum, problem poznania pośredniego i bezpośredniego, pośrednictwo gestów, czynności, wyrażen nastawienia, uformowanie postaw, wrażliwości, celów, poznanie zaangażowane i in.), emocjonalno-wolicjonalne (uczucia religijne, numinotyczne, wspólnotowe, ambiwalentne, przeżycie zdziwienia, zależności, samotności, fascynacji, szacunku, potrzeba wywyższenia, miłość, agape); doświadczenie mistyczne (a ujęcie A. Maslowa; „uczucie wspólnotowe”); „doświadczenie pierwotne” (C. G. Jung); przekroczenie conditio Humana (M. Eliade); Współczesność a problem religijności (problem „instytucjonalizacji” życia religijnego (Jung) i tzw. religia cybernetyczna (Fromm); „dialog z Orientem” (psychologiczne komentarze do pism filozoficzno-religijnych kultur Indii i Chin).</p>
religia i bezpieczeństwo publiczne	<p>Celem zajęć jest podniesienie teoretycznego i funkcjonalnego poziomu kompetencji studenta w zakresie roli i różnych modeli dialogu międzyreligijnego w kształtowaniu środowiska bezpieczeństwa publicznego w wymiarze krajowym, regionalnym i międzynarodowym w oparciu o analizę następujących problemów: 1. Tożsamościowe i atožsamościowe modele dialogu międzyreligijnego – studium porównawcze z perspektywy kryterium konfliktogenności. Wymiary zaangażowania religijnego. Koncepcja sekularyzacji. Autoidentyfikacje wyznaniowe i religijne; 2. Dialog międzywyznaniowy jako główne działanie pozamilitarne w zakresie umacniania instrumentów międzynarodowych na rzecz nieprolifracji broni masowego rażenia, środków jej przenoszenia</p>

	oraz rozbrojenia globalnego – teoria i praktyka; 3. Globalna stratyfikacja religijna: współczynnik zróżnicowania wyznaniowego a konflikty lokalne i międzynarodowe; 4. Przegląd sytuacji międzynarodowej w zakresie prześladowań i konfliktów religijnych.
religia i nauka	wprowadzenie do filozofii nauki i naukoznawstwa; wiara i wiedza – podstawowe problemy; struktura nauki a struktura religii; pluralizm i relatywizm poznawczy; naturalizm metodologiczny i naturalizm metafizyczny; ewolucja nauki; granice poznania i granice nauki; przykładowe spory: ewolucjonizm vs. kreacjonizm, teoria wielkiego wybuchu vs. teoria kreacji
seminarium magisterskie	Zajęcia poświęcone są poszukiwaniom tematów prac magisterskich, nawiązaniu współpracy z promotorem, zbiorowi pozycji bibliograficznych, budowaniu struktury pracy. Przedstawiane zostają zainteresowania studentów, pojęcia i zjawiska, które mogłyby stać się kanwą formułowania tematu. Poszukiwane są związki pomiędzy nimi a tematami badawczymi rozwijanymi przez pracowników naukowych. W ramach zajęć prezentowane są tematy, wstępne struktury prac i poddane zostają dyskusji, czasami drobnym korektom. Omawiane są ogólne zasady kompozycji pracy, projektowania etapów pracy nad nią, pracy nad odnośnikami i przypisami wedle wzoru pewnego jednolitego wzoru. Studenci wielokrotnie ćwiczą zastosowanie tego wzoru. Przedstawiane są też problemy główne ich prac i spodziewane efekty badań.
semiotyka logiczna i teoria argumentacji	Znak i znaczenie. Znaczenie jako reprezentacja. Intencjonalny charakter znaku. Intencjonalność semiotyczna a intencjonalność psychiczna. Diadyczne i triadyczne koncepcje znaku. Triadyczna koncepcja znaku Ch. S. Peirce’a. Trzy podziały trychotomiczne. Klasyfikacja znaków. Repliki i interpretanty. Systemy znaków. Ch. Morris i semiotyczne funkcje wyrażen. Funkcje syntaktyczne, semantyczne i pragmatyczne. Poglądy semiotyczne G. Fregego. Koncepcja języka pojęć (begriffsschrift). Kategorie syntaktyczne wyrażen a kategorie ontologiczne ich nominatów. Zasada kompozycjonalności. Odróżnienie sensu i nominatu. Konteksty ekstensjonalne i intensjonalne. Interpretacja wyrażen intensjonalnych. Semantyka światów możliwych. Wybrane systemy pragmatyki logicznej. Koncepcje R. M. Martina, J. Bar-Hillela, R. Monatgue, M. Cresswella i R. Stalnakera. Struktura argumentacji, diagramy argumentacyjne, interpretacja i standaryzacja argumentu. Ocena argumentacji: argumenty dedukcyjne, wynikanie logiczne. Ocena argumentacji: argumenty niededukcyjne (schematy argumentacyjne i krytyczne pytania). Błędy w argumentacji, omówienie wybranych rodzajów argumentów (argumenty z autorytetu, z podobieństwa, <i>ad hominem</i> i inne).
socjologia religii	Przedmiot socjologii religii w odniesieniu do religioznawstwa, etnologii, filozofii, teologii. Socjolog jako badacz transcendencji. Klasyczna i nieklasyczna socjologia religii. Klasycy socjologii religii (E. Durkheim, A. Comte, M. Weber, G. Simmel) i ich wkład socjologiczne definiowanie religii. „Niewidzialna religia” według Thomasa Luckmanna a autoidentyfikacje wyznaniowe i religijne. Religijność indywidualna a prywatyzacja religii. Społeczne formy i funkcje religii. Sekularyzacja: społeczne funkcje religii. Aspekty prywatyzacji: nowa społeczna forma religii. Konwersje. Religijność ludowa. Postawy wobec katolicyzmu w Polsce. Duchowość religijna a inne formy duchowości. Sacrum a duchowość. Religia jako pamięć. Nieklasyczne wymiary doświadczenia religijnego we wspólnocie. Kategoria grzechu w badaniach socjologicznych: spowiedź jako przedmiot badań socjologicznych. Grzech i polityka. Hipoteza trójstopniowego działania normy religijnej. Hipoteza normatywnej próżni socjologicznej. Deklarowana wiara i funkcjonalny ateizm. Wspólnota, grupa,

	<p>solidarność: status i rola społeczna kobiety w religiach: nauczanie w Starym i Nowym Testamencie. Rola Jana Pawła II w kształtowaniu statusu i roli kobiety. Normy i prawa. Kobieta jako czynnik integrujący społeczeństwo. Religia a prawa człowieka. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka. Kairska Deklaracja Praw Człowieka. Karty Watykanu. Fundamentalizmy i ruchy religijne: ruchy religijne w ramach największych religii. Religia a rewolucja i czynnik zmiany społecznej. Formy religijnej segregacji: święty rasizm seksualny. Siła i legalizacja prawa religijnego. Rasizm. Kasta. Klasa. Apartheid. Systemowy charakter religii. Gender w religii. Queerowanie islamu. Role płciowe w islamie. Cieleśność w kulturze islamu. Religie a seksualność. Transpłciowość w klasycznym islamie jako element kultury muzułmańskiej. Specyfika i historyczne ugruntowanie świata nieheteronormatywnego w islamie. Pielgrzymki jako procesy społeczne: rolę i znaczenie pielgrzymki i miejsc świętych w różnych religiach. Turystyka pielgrzymkowa. Rytuały przejścia. Święta podróż.</p>
teoria mitu	<p>Przedmiot obejmuje wiele koncepcji i filozofii mitu, wiele jego ujęć i perspektyw, w których był on badany w różnych dyscyplinach i subdyscyplinach nauk. Celem zajęć jest przedstawienie tej różnorodności, zrozumienie jej źródeł, porównywanie poszczególnych ujęć i wyodrębnienie zakresów jego definicji. Filozoficzne jego koncepcje zderzają się z antropologicznymi, psychologicznymi, psychoanalitycznymi, socjologicznymi, literaturoznawczymi i religioznawczymi. Każda z nich koncentruje uwagę na różnych aspektach samego mitu lub sposobów jego funkcjonowania. Bywa więc m.in. ujmowany jako fundament wierzeń, wymiar samej religii, oś aksjonormatywna, efekt działania świadomości pojętycznej, zaspokojenie niezwykłych potrzeb ludzkich, takich jak potrzeba ciągłości, sensu, spoiwo więzi społecznej, tworzenia się tożsamości, odzwierciedlenie wzorów doświadczeń ludzkich „bycia-w-świecie”. Przedstawione też zostają różne klasyfikacje szkół badań nad mitem – począwszy od XIX-wiecznych (G. Hermann) aż do współczesnych prób w polskiej literaturze przedmiotu (H. Podbielski) lub współczesnych francuskich (J.-J. Wunenburger). Wnioskiem płynącym z przeglądów badań, klasyfikacji, definicji jest coraz mocniejsze rozumienie wielkiej ważności mitu w budowaniu kultury, traktowanie go jako odrębnego „pnia cywilizacji” (L. Kołakowski), autonomicznego „dawcy sensu” (J.-J. Wunenburger) lub odrębnego dyskursu narracyjnego (N. Spineto) konfrontującego się w naszej kulturze i wielu innych z dyskursem argumentacyjnym.</p>
translatorium filozofii religii	<p>Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. 1. D. Z. Phillips, Timothy Tessin, <i>Philosophy of Religion in the 21st Century</i>, 2001. 2. N. J. Allen, S. F. Pickering, W. Watts Miller, <i>On Durkheim's Elementary Forms of Religious Life</i>, 1998.</p>
translatorium z filozofii kultury	<p>Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. Podstawą praktycznego przekładu będzie artykuł / rozdział zaczerpnięty z 1. Marc Manganaro, <i>Culture</i>, 1922. <i>The Emergence of a Concept</i>, 2002. 2. T. H. Eriksen, F. S. Nielsen, <i>A History of Anthropology</i>, 2001.</p>
translatorium z filozofii najnowszej	<p>Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. Podstawą praktycznego przekładu będzie artykuł / rozdział zaczerpnięty z 1. Dianna Tylor, Michel Foucault, 2011. 2. Sara Mills, Michel Foucault, 2003.</p>

<p>translatorium z filozofii współczesnej</p>	<p>Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. Podstawą praktycznego przekładu będzie artykuł / rozdział zaczerpnięty z 1. David O'Connor, Hume on Religion, 2001. 2. Alan Beiley, Dan O'Brien, Hume's Critique of Religion: 'Sick Men's Dreams', 2014.</p>
<p>wprowadzenie do zasad i praktyk zarządzania projektami</p>	<p>Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z zagadnieniami dotyczącymi zarządzania projektami, oraz możliwościami pozyskiwania środków do realizacji zadań badawczych oraz edukacyjnych. Zakres omawianych problemów to: metody zarządzania projektami, planowanie i realizacji projektów oraz ich ewaluacja. Szczególna uwaga zostanie położona na możliwości pozyskiwania środków na projekty edukacyjne i badawcze zarówno krajowe, jak i zagraniczne.</p>
<p>Wybrane problemy socjologii I</p>	<p>Świat życia codziennego (śzc) w naukach społecznych: Śzc jako konieczny przedmiot badań socjologii w nurcie humanistycznym: a. koncepcja F. Znanieckiego; b. Śzc w kręgu zainteresowań interakcjonizmu symbolicznego; c. socjologia fenomenologiczna jako refleksja nad tworzeniem struktur sensu w śzc.; d. etnometodologia czyli socjologia badająca śzc jako najważniejszy swój przedmiot badań.; Konsekwencje zainteresowań śzc w naukach społecznych: a. nowe tematy (socjologia języka, badanie mechanizmów tworzenia znaczeń, życie codzienne jako przedmiot badań); b. poszerzenie pola przedmiotowego socjologii (tworzenie znaczeń, sensów, nowe rozumienie kultury); c. zmiana etyki prowadzenia badań (bacniejsze zwrócenie uwagi na etyczne aspekty badań jeśli chodzi zarówno o badacza jak i respondenta, primum non nocere, podmiotowe traktowanie respondenta); d. zmiana metodologii badań (zerwanie z metodami eksperymentalnymi, współczynnik humanistyczny jako powszechna świadomość socjologii, metoda autobiograficzna, wywiad pogłębiony i rozumiejący, metoda pamiętnikarska – polska specjalność w socjologii światowej); Sens zajmowania się śzc w naukach społecznych: a. konieczność ustalenia założeń filozoficznych – jako powszechna świadomość badaczy; b. intelektualna atmosfera antypozytywistyczna min. zerwanie z pojęciem faktu społecznego i zerwanie z ideą obiektywności życia społecznego; c. nowe problemy teoretyczne (czy życie społeczne jest obiektywne, czy subiektywne, czy ani obiektywne, ani subiektywne? Czy rozumienie jest podstawową procedurą poznawczą w badaniach śzc?, czy struktury społeczne w tradycyjnym tego pojęcia rozumieniu do śzc jakkolwiek się mają?, czy jest konieczne nowe rozumienie struktur społecznych i nowe rozumienie mechanizmów ich tworzenia?)</p>
<p>Wybrane problemy socjologii II</p>	<p>Dokumenty osobiste a świat przeżywany: Milieu a świat przeżywany – czy środowisko społeczne kształtuje sferę codziennych przeżyć? (niebezpieczeństwo przesocjologizowania); Problem : na ile świat przeżywany ma charakter intersubiektywny?; Wybrane techniki analizy dokumentów osobistych: a. mapy mentalne, concept maps; b. analiza pól semantycznych; c. sekwencyjna analiza materiau narracyjnego; Metodologiczny problem różnorodności źródeł i możliwości ich porównywania, przekładalność źródeł; Autoetnografia a świat przeżywany – czy to jest jeszcze socjologia?; Przekroczenie autoetnografii (jakie mamy możliwości dostępu?, wyjście pozytywne, czyli o doświadczeniu miejsca); Świat znaczeń i wartości w tekstach narracyjnych (pamiętniki, wspomnienia, dzienniki); Współczynnik F. Znanieckiego jako dyrektywa metodologiczna dla badań nad światem przeżywanym; Co jest naszym celem – interpretacja znaczeń, czy rekonstrukcja systemu kultury?; Interakcyjny charakter listów – kwestia znaczeń wynegocjowanych.; Koncepcje metodologiczne socjologii rozumiejącej (N. Denzin, G. Rosenthal, I. Helling, D. i I. Bertaux); Między hermeneutyką a fenomenologią –</p>

	socjologia fenomenologiczna A. Schutza, a socjologia rozumiejąca.; Etnometodologia w kręgu badań empirycznych życia codziennego (H. Garfinkel); Analiza konwersacyjna Harveya Sachsa, czy można być klasykiem socjologii w wieku 26 lat?
Alternatywna rzeczywistość czy alternatywna opowieść. Wprowadzenie do literatury fantasy	Literatura fantasy jest dziś nadal jedną z najpoczytniejszych dziedzin współczesnej literatury. Specjaliści nadal zastanawiają się, czy jest to opowieść o alternatywnej wobec naszej rzeczywistości, czy jest to jedynie alternatywna opowieść o naszej rzeczywistości. Zastanowimy się nad konstrukcją świata przedstawianego w literaturze fantasy, nad jego strukturą, relacjami i elementami wyznaczającymi jego ontologiczny fundament. Wyjdziemy w swych analizach od leibnizjańskiej koncepcji baśni w eseju Tolkiena, filozoficznej koncepcji odrzucenia pewnego modelu świata u Lewisa, po koncepcję interpretacji i nadinterpretacji Umberto Eco. Przeanalizujemy też kilka wątków powieściowych, m.in. Grę o Tron, Świat Dysku, Mroczną Wieżę czy Ziemiomorze.
Anthropological Grasps of Myth	Antropologiczne podejścia do mitu dokonały znaczącej zmiany w jego rozumieniu. Wbudowały one problem genetyki, witalności, myślenia i funkcji mitu w perspektywę ludzkich potrzeb, cechy zdolności do przekształcania i syntezy danych płynących ze źródeł intrapsychicznych oraz zewnętrznego środowiska naturalnego i społecznego, tworząc ostatecznie pojęcie tzw. wzajemnej genetyki (G. Durand). Stanowiły one bardzo istotny, jeśli nie decydujący poziom, przenosząc badania na poziom relacji mitu do żywej kultury, w której powstaje. Antropologiczne podejścia do mitu powstały pod różnymi koncepcjami, m.in. E. Tylor, L. Lévy-Bruhl, B. Malinowski, C. Lévi-Strauss. Anthropological approaches to the myth have made a significant shift in understanding it. They embedded the problem of genesis, vitality, thinking and functions of myth in the perspective of human needs, features of the ability to transform and synthesize data flowing from intrapsychic sources and the external natural and social environment, eventually forming the concept of the so-called mutual genesis (G. Durand). They were a very significant, if not decisive level, transferring research to the level of relation of myth to the living culture in which it arises. Anthropological approaches to the myth arose under a variety of conceptions, including E. Tylor, L. Lévy-Bruhl, B. Malinowski, C. Lévi-Strauss.
Antropologia filozoficzna Abrahama J. Heschela	Abraham Joshua Heschel, amerykański filozof religii i teolog o polskich korzeniach jest jednym z ważniejszych myślicieli religijnych XX wieku. Jest nie tylko zaliczany do klasyków myślenia żydowskiego czy filozofii religii, ale również do klasyków filozofii dialogu czy myślenia religijnego w ogóle. Jego myśl jest – za każdym razem – wynikiem specyficznego skrzyżowania. Z jednej strony jest to skrzyżowanie myślenia filozoficznego z myśleniem teologicznym, myślenie żydowskie z myśleniem chrześcijańskim, a z drugiej strony skrzyżowaniem filozofii religii i metafizyki czy filozofii dialogu i antropologii. Celem zajęć będzie analiza jego głównej książki antropologicznej, jaką jest <i>Kim jest człowiek? Wzbożona odniesieniami do jego trzech książek z filozofii religii: Człowiek nie jest sam, Bóg poszukujący człowieka i Prorocy</i> . Analizie poddane będą też paralelne problemy poruszane m.in. przez Martina Bubera.
Antropologia Ojców Pustyni	Celem konwersatorium jest analiza tekstów patrystycznych (III-VII w.) – najważniejszych świadectw życia monastycznego. Kontekst interpretacyjny wybranych pism Ojców Pustyni stanowi chalcedoński dogmat o Teandryczności Chrystusa, stanowiący podstawę definicji chrześcijańskiej antropologii (jako koncepcji

	<p>przebóstwienia natury ludzkiej). Analizowany jest także wpływ tradycji Filokaliów na późniejszą tradycję hezychastyczną (Grzegorz Palamas).</p>
<p>Arystoteles wobec Platona – filozoficzna kontynuacja czy zerwanie</p>	<p>Zajęcia koncentrują się na dwóch kategoriach problemowych: (I) Genetyczne uwarunkowania ontologii Platona i Arystotelesa - 1. Stosunek Platona i Arystotelesa do przedfilozoficznej tradycji rozumienia bytu. 2. Esencjalizm klasycznej ontologii greckiej. 3. Wpływ epistemologii na kształtowanie się pojęcia bytu w filozofii Platona i Arystotelesa – analiza porównawcza. 4. Problemy ze spełnieniem wymogu systematyczności w filozofii Platona (aksjomatyzacja) i Arystotelesa (postulat niezawodnego wnioskowania indukcyjnego); (II) Platońska teoria idei i jej perypatetycka krytyka - 1. Ewolucja Platońskiej ontologii – od wpływów pitagorejskich do teorii pryncypiów. 2. Trudności rekonstrukcyjne w świetle tzw. nauk pisanych i niepisanych. 3. Polemika Stagiryty z założeniami średnio- i późnoakademickiej ontologii Platona. 4. Platońska nauka o pryncypiach w tradycji komentatorskiej – perypatetyckie zastrzeżenia (Aleksander z Afrodyzji) i neoplatońska apologia (Syrian z Aten).</p>
<p>Ateizm, laicyzacja, postsekularyzm</p>	<p>W ścisłym powiązaniu z pytaniem o genezę i naturę „epoki świeckiej (<i>A Secular Age</i>, Ch. Tylor) i kluczowymi pytaniami nowoczesności zostaną podjęte m.in. następujące kwestie. Pojęcie ateizmu, sekularyzacji i postsekularyzmu. Pytanie o wzajemny związek pomiędzy tymi fenomenami . Pytanie o to jak mają się te fenomeny do wyłonienia oraz ukonstytuowania się nowoczesnego (podmiotowego) dyskursu o człowieku i Bogu. Pytanie o relację pomiędzy ateizmem, sekularyzacją i postsekularyzmem a pytaniem o kondycję człowieka po tzw. „śmierci Boga” oraz zwrocie „postsekularnym”. Jak mają się fenomeny ateizmu, sekularyzacji i postsekularyzmu do takich zjawisk epoki nowożytnej jak teologia „śmierci Boga”, teologia polityczna, teologia nomadyczna itd. Nacisk zostanie położony na analizę istotową postawionych problemów.</p>
<p>Between Political Philosophy and Aesthetics</p>	<p>Celem przedmiotu jest refleksja nad możliwym zastosowaniem kategorii estetycznych w filozofii polityki. Omawiane treści obejmują zarówno stanowiska krytyczne wobec takiego połączenia (estetyzacja polityki wg Waltera Benjamina, estetyzm utopizmu według Karla Poppera), jak i koncepcje twórczo je rozwijające (Schillerowska idea estetycznego wychowania człowieka, estetyka polityki jako dzielenie publicznie postrzeganego według Jacquesa Rancière’a, polityczne zastosowanie Kantowskiego sądu smaku w interpretacji Hanny Arendt, estetyka polityczna Crispina Sartwella i polityczna estetyka Franka R. Ankersmita). Program uwzględnia również analizę politycznego znaczenia konkretnych dzieł sztuki (koncepcja kształcenia obywatelskiego Marthy C. Nussbaum, przykłady estetycznego reżimu sztuki w ujęciu Rancière’a). The aim of the subject is to reflect on the possible use of aesthetic categories in the philosophy of politics. The discussed contents include both critical positions towards such a combination (the aestheticisation of politics according to Walter Benjamin, the aestheticism of Utopism according to Karl Popper) and concepts that creatively develop them (Schiller's idea of the aesthetic upbringing of man, the aesthetics of politics as sharing the publicly perceived according to Jacques Rancière, the political application of Kant's court of taste in Hanna Arendt's interpretation, Crispin Sartwell's political aesthetics and Frank R. Ankersmit's political aesthetics). The program also includes an analysis of the political significance of specific works of art (concept of civic education, Martha C. Nussbaum's examples of the aesthetic regime of art in Rancière's view).</p>

<p>Bracia Polscy: zagadnienie tolerancji i wolności</p>	<p>Celem zajęć jest pogłębienie w stosunku do studiów I stopnia wiedzy na temat doktryny Braci Polskich jako ruchu religijnego, społecznego i filozoficznego, ze szczególnym uwzględnieniem dwóch idei: tolerancji i wolności. Stanowi repetytorium w zakresie historii filozofii, jak również daje okazję do doskonalenia metodologicznych i logicznych kompetencji w zakresie prowadzenia dyskusji na ważkie tematy światopoglądowe. Treści programowe: (1) ortodoksja, heterodoksja, herezja, dogmat – ustalenia terminologiczne, (2) irenizm XVI w. a początki zboru Braci Polskich, (3) krytyka dogmatów Trójcy Św. i grzechu pierworodnego – paradoksy ariańskiej tolerancji, (4) poglądy Braci Polskich na auctoritas Biblii i status prawd wiary, (5) reformacja a kontrreformacja – rozumienie tolerancji religijnej, (6) wolność sumienia i wolność słowa w życiu prawdziwych uczniów Chrystusa.</p>
<p>Buddyzm jako religia i filozofia</p>	<p>Podstawy epistemologii, ontologii i etyki buddyjskiej. Zakres problemowy obejmuje nauczanie Buddy Sikjamuniego, filozofię wszesnobuddyjską, oraz niektóre szkoły Mahajany.</p>
<p>Byt, świadomość, prawda. Wybrane zagadnienia filozofii nowożytnej</p>	<p>Przedmiotem proponowanych zajęć ma być przyjrzenie się głównym kategoriom filozofii ery nowożytnej do Suareza do Kanta. W okresie tym miało miejsce nie tylko fascynujące zjawisko redefinicji zastanych po scholastyce pojęć metafizyki z pojęciem bytu na czele, ale także nawiązanie do tradycji neoplatońskiej (augustyńskiej) w obszarze badań nad poznanie i świadomością oraz do sięgających starożytności reinterpretacji pojęcia prawdy. Jeśli chodzi o pojęcie bytu i określenie statusu metafizyki, to modelowym wzorcem i punktem odniesienia dla myślicieli XVII i XVIII były wydane pod koniec wieku XVI „Dysputacje metafizyczne” F. Suareza. Do jej podstawowych intuicji nawiązywali tacy autorzy, jak m.in.: Kartezjusz, Locke, Leibniz i Wolff. Efektem tych nawiązań było wyłonienie się ontologii jako odrębnej od metafizyki dyscypliny podejmującej problematykę bytu. W przypadku analiz różnych form świadomości, jak się zdaje, kluczowe były podejścia Kartezjusza, Malebranche’a, Locke’a i Leibniza. Wypracowane m.in. przez Leibniza pojęcia epistemologiczne (zwł. pojęcie apercepcji) weszły do kanonu epistemologii niemieckiego idealizmu, ale także filozofii współczesnej (fenomenologia). Wreszcie ustalenia tych dwóch ostatnich (współ z Wolffem) okazały się być najtrwalszymi i najoryginalniejszymi ustaleniami w obszarze badań nad naturą prawdy (<i>criterium veritatis</i>), znajdując swoje rozwinięcie w pismach późnego Kanta. Siedemnastowieczni racjoniści poddali (1) tematyzacji pojęcie prawdy, (2) wyodrębnili różne jej postaci i poprzez powiązanie jej ze strukturami semiotycznymi (3) dokonali obiektywizacji tej kategorii.</p>
<p>Central-European Heritage of Values</p>	<p>During the classes, selected texts will be read which are a testimony to the most important values that have guided important figures, events and movements in the history of Central European countries. Among others, discussed will be: some aspects of the law of the nations of the medieval Polish law school represented by Paul Vladimiri; the Warsaw Confederation - a document guaranteeing religious freedoms in the Commonwealth of Both Nations; Kossuth's speech in front of the American Congress in 1852 against neo-absolutism in Europe; fragments of thought of Thomas Masaryk; fragments of Witold Pilecki's report from Auschwitz; Milan Kundera's 'Tragedy of Central Europe'; Jan Patočka's essay 'War in the 20th Century and the 20th Century as War', Vaclav Havel's concept of the power of the powerless, Józef Tischner's thinking of values and attempting to capture the value of solidarity using the example of the 'Ethics of Solidarity'; some aspects of thought of Karol Wojtyła/John Paul II;</p>

	<p>W trakcie zajęć czytane będą wybrane teksty będące świadectwem najważniejszych wartości, które przyświecały ważnym postaciom, wydarzeniom i ruchom w dziejach państw Europy Środkowej. Omawiane będą między innymi: niektóre aspekty prawa narodów średniowiecznej polskiej szkoły prawa reprezentowanej przez Pawła Włodkowica; Konfederacja Warszawska – dokument gwarantujący wolności religijne w Rzeczpospolitej Obojga Narodów; wystąpienie Kossutha przed Kongresem Amerykańskim w 1852 roku przeciwko neo-absolutyzmowi w Europie; fragmenty myśli Thomasa Masaryka; fragmenty raportu z Auschwitz Witolda Pileckiego, Milana Kundery <i>Tragedię Europy Środkowej</i>, Jana Patočki esej <i>Wojny w XX wieku i wiek XX jako wojna</i>, Vaclava Havla koncepcję siły bezsilnych czy Józefa Tischnera myślenie wartości i próbę uchwycenia wartości solidarności na przykładzie <i>Etyki solidarności</i>; wybrane aspekty myśli Karola Wojtyły/Jana Pawła II;</p>
Chrześcijaństwo i kultura antyczna	<p>Uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych prezentacja głównych nurtów filozofii wczesnochrześcijańskiej, szczególnie tych, które bezpośrednio korzystały z aparatury kategoryjnej, toku argumentacyjnego i rozstrzygnięć systemowych filozofów i myślicieli starożytności pogańskiej. Wyodrębnienie tych wpływów pozwoli dookreślić postać syntezy między kulturą antyczną a światem chrześcijańskim oraz ewolucję kultury antycznej w jej poklasycznej formie, bez której niemożliwe byłoby powstanie chrześcijańskiej religii o światowym zasięgu. Proces ten nie był jednostronny, co zostanie ukazane na podstawie zachowanych tekstów źródłowych. Dyskusji zostaną poddane główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty głównych przedstawicieli kształtującej się filozofii wczesnochrześcijańskiej.</p>
Ciało w filozofii – od antyku do współczesności	<p>Wprowadzenie: problem ciała w filozofii. Ciało w antyku i myśli wczesnochrześcijańskiej. „Fedon” Platona - analiza dialogu. Dualizm Kartezjusza - „Medytacje o pierwszej filozofii”. Filozofia cielesności <i>Maine de Birana</i>. Cielesność i fenomenologia: Edmund Husserl . „Ciało własne” i motoryka cielesna (Maurice Merleau-Ponty). Cielesność i kognitywistyka. Najnowsze ustalenia.</p>
Contemporary Political Thought	<p>Kurs oferuje badanie głównych nurtów i tradycji współczesnej myśli politycznej rekonstruowanej ze szczególnym uwzględnieniem ich filozoficznego rdzenia (a także podstaw i implikacji) - epistemologicznego i ontologicznego. Głównym ogólnym celem studiowanych i omawianych podczas kursu lektur jest kwestionowanie przekonań o rzekomo "czystym" - wolnym od wartości (lub poszukującym prawdy) i nienormatywnym - charakterze rozumowania i działania w sferze politycznej (definiowanej zwykle przez dyskursy naukowe i praktyczne jako domena "machtpolitik", "real politik" i rozumu polityki państwowej), w tym politologii. Po przedstawieniu i przestudiowaniu mapy współczesnej myśli politycznej (podział na dwie główne tradycje "geograficzne"/konceptyjne: kontynentalną i analityczną) omówiono szereg jej najbardziej dyskusyjnych koncepcji, zagadnień i teorii. Ich głównym wspólnym motywem jest wyzwanie i dekonstrukcja dominującego charakteru centralizmu liberalnego jako doktryny, ideologii i "filozofii politycznej" instytucji współczesnych instytucji liberalnej demokracji.</p> <p>The course offers examination of main currents and traditions in contemporary political thought reconstructed with special attention to their philosophical core (as well as foundations and implication) – epistemological and ontological. The main general aim of the readings studied and discussed during the course is to challenge convictions about allegedly "pure" – value-free (or truth-seeking) and non-normative – character of reasoning and action within the political sphere (defined usually by the academic and practical discourses as the domain</p>

	of "machtpolitik", "real politik" and reason-of-state politics), including political science. After presentation and study of the map of contemporary political thought (division into two main "geographical"/conceptual traditions: continental and analytic), a number of its most debatable concepts, issues and theories are discussed. Their main common motif is challenging and deconstruction of the dominant character of centrist liberalism as doctrine, ideology and the "political philosophy" of institutions of contemporary institutions of liberal democracy.
Człowiek i Bóg doby postsekularyzmu	Celem zajęć jest przedyskutowanie relacji pomiędzy człowiekiem i Bogiem w dobie postsekularyzmu. Stawia się pytanie o kondycję człowieka społeczeństw nowożytnych i ponowożytnych w dobie zaniku tradycji religijnych, pyta o sacrum jako fundamentalne doświadczenie człowieka.
Dar i ofiara: wybrane konteksty kulturowe, filozoficzne i religijne	Dar w kulturze - ekonomiczno-społeczny aspekt daru jako spoiwa lub przemocy (kula, potłacz): M. Mauss, B. Malinowski; filozoficzna koncepcja daru i/jako ofiary: Nietzsche, Heidegger, Derrida, Levinas; koncepcja kozła ofiarnego R. Girarda z uwzględnieniem różnicy wprowadzanej przez ofiarę Jezusa; pytanie o konceptualizację kwestii ofiary w chrześcijaństwie; ofiara jako dar poza ekonomią.
Demonologia: rola pośrednika w tradycji i filozofii	Zajęcia mają na celu przedstawienie w sposób uporządkowany wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych dziejów formowania się demonologii w okresie starożytności grecko-rzymskiej i wczesnochrześcijańskiej. Omówione zostaną poglądy Sokratesa i Platona, według których demony są bytami pośrednimi (pośrednikami) między bogami a ludźmi; Filona Aleksandryjskiego, Ksenokratesa z Chalcedonu, Stoików, neoplatoników i medioplatoników (Albinosa, Apulejusza z Madaury, Plutarcha z Cheronei). Następnie poddane zostaną analizie pisma filozofów wczesnochrześcijańskich (Arystydesa z Aten, Justyna Męczennika, Tacjana Syryjczyka, Atenagorasa z Aten i Teofila z Antiochii). Pisma te są bowiem świadectwem tego, jak z biegiem czasu nastąpiło ogromne oddalenie się od pierwotnej myśli Platona w zakresie demonologii, zwłaszcza na skutek utożsamienia przez myślicieli wczesnochrześcijańskich demonów ze złymi duchami i wytworzenia się idei przywódcy złych duchów.
Dialog międzykulturowy a idea zjednoczonej Europy u Jose Ortegi y Gasset	Cel zajęć stanowi zaprezentowanie problemu relacji między kulturami poszczególnych państw narodowych a kulturą europejską w ujęciu hiszpańskiego filozofa Jose Ortegi y Gasset: Racjonalizm, europeizm, refleksja społeczno-polityczna; Polemika Ortegi z przedstawicielami pokolenia 1898 na temat definicji Europy; Europa jako społeczeństwo – teoria zwyczajów (usos); Zagrożenia dla europejskiej kultury – bunt mas; Idea Zjednoczonych Stanów Europy oraz międzynarodowego dialogu kulturowego.
Environmental Philosophy – Ethics and Politics	The course introduces themes from environmental philosophy, with the focus on ethics and politics. The programme comprises an overview of selected approaches to environmental ethics (utilitarianism, deep ecology, biocentrism, ecofeminism). Students are also invited to reflect how climate disruption can/should influence our understanding of politics (e.g. can the idea of national sovereignty be still upheld in the time of global climate change? Is the social contract model of politics still valid?) and, more generally, of the relationship between politics (the human world) and nature (Steven Vogel's concept of "the built environment"; posthumanism; Bruno Latour's amodernism). More specific political concerns are also discussed, such as the role of science in environmental politics, as well as the gender and colonial dimensions of climate disruption; in

	<p>relation to the latter, indigenous (non-Western) approaches to environment disruption are presented (e.g. Kyle Powys Whyte). The concept of the Anthropocene and related categories (such as Jason W. Moore's idea of capitalocene) are also introduced. Finally, forms of environmental activism are discussed (Extinction Rebellion, the diagnostic potential of solastalgia).</p> <p>Przedmiot ma na celu zaprezentowanie zagadnień z obszaru filozofii środowiskowej, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki etycznej i politycznej. Program obejmuje przegląd wybranych stanowisk w etyce środowiskowej (użyteczność, ekologia głęboka, biocentryzm, ekofeminizm). Postawione także zostaje pytanie o to, jak destabilizacja klimatu może/powinna wpłynąć na nasze rozumienie polityki (np. czy w dobie globalnej zmiany klimatycznej idea narodowej suwerenności daje się obronić? Czy model umowy społecznej, jako narzędzie konceptualizowania polityki, jest jeszcze aktualny?) oraz, bardziej ogólnie, o relację między polityką (światem człowieka) a naturą (Steven Vogel i pojęcie „zbudowanego środowiska”; posthumanizm; amodernizm Bruno Latoura). Program uwzględnia również bardziej szczegółowe zagadnienia polityczne, takie jak rola nauki w polityce środowiskowej oraz genderowy i kolonialny wymiar destabilizacji klimatu. W nawiązaniu do tego ostatniego zagadnienia zarysowane zostają koncepcje środowiskowe rdzennych (niezachodnich) ludów (np. Kyle Powys Whyte). Omawiane zagadnienia obejmują także pojęcie antropocenu i pokrewne kategorie (np. koncepcję kaptialocenu Jasona W. Moore'a). Wreszcie, zaprezentowane zostają formy środowiskowego aktywizmu (Extinction Rebellion, diagnostyczny potencjał kategorii solastalgii).</p>
<p>Estetyka w kręgu szkoły frankfurckiej</p>	<p>Refleksja estetyczna zrodzona w kręgu szkoły frankfurckiej jest jedną z najbardziej interesujących propozycji teoretycznych minionego stulecia. Wciąż zachowuje swoją aktualność, potwierdzaną w najnowszych badaniach oraz kierunkach rozwoju współczesnej sztuki i kultury, trafnie i krytycznie diagnozowanych przez przedstawicieli szkoły. Na plan pierwszy wysuwa się tutaj kwestia wzajemnej relacji pomiędzy sztuką a rzeczywistością społeczną, jak również próba obrony autonomii sztuki pojmowanej jako instrument społecznej i historycznej krytyki.</p> <p>Na zajęciach będą podejmowane następujące zagadnienia: szkoła frankfurcka – powstanie, rozwój i główne idee; filozofia kultury i estetyka jako centralne i kluczowe obszary w refleksji teoretycznej „frankfurtczyków”; wpływ Hegla, Marksa, Freuda, i Lukácsa na teorię estetyczną; poglądy Waltera Benjamina, Theodora W. Adorno, Maxa Horkheimera, Leo Löwenthala, Herberta Marcusego, Siegfrieda Kracauera, Karla A. Wittfoga; problemy fotografii, filmu, radia i telewizji; społeczna sytuacja literatury; filozofia muzyki; kultura masowa i „przemysł kulturowy”; dyskusja o możliwości kultury i sztuki „po Oświęcimiu”; Teoria estetyczna Adorna i jej szczególne miejsce w estetyce szkoły frankfurckiej.</p>
<p>Etyka fenomenologiczna – perspektywa aksjologiczna</p>	<p>Przedmiotem wykładu będzie prezentacja fenomenologicznego namysłu nad etyką. W tej perspektywie będziemy pytać o fundamentalną dla uprawiania etyki kwestię wartości i ich sposobu poznawania. W szczególności będziemy starali się zrozumieć uczuciowy charakter aktów doświadczania wartości i ich hierarchicznego porządku. Szczególną uwagę poświęcimy rozpoznaniu kluczowego znaczenia miłości zarówno w rozpoznawaniu, jak i urzeczywistnianiu dobra. Przewodnikami będą nam: Ingarden, Scheler, Hartmann, Hildebrandt i inni.</p>

European civilization	The course aims to analyse the possibility of the real existence of the so-called "cultural universals", their historical origins, transmission and possible transformations, from the perspective of trying to define the identity of European civilization. In this context the course place emphasis on the political, geopolitical, sociological, philosophical and theological interpretation of the diverse cultural dimensions of Europe from a point of view of the paradigms of the Greco-Roman culture or Latin and Byzantine Christianity to the contemporary problems of Postmodernism and Globalization.
Filozofia analityczna – ontologia, etyka i logika	Czym jest filozofia analityczna? Prawda i warunki adekwatności definicji prawdy. Semantyczna teoria prawdy i płynące z niej wnioski filozoficzne. Deflacionizm i podejścia inflacyjne. Problematyka znaczenia. Znaki i klasyfikacje znaków. Denotacja i konotacja znaku. Konteksty ekstensjonalne i intensjonalne. Modalności i wyrażenia modalne. Założenia kontrfaktyczne i semantyka światów możliwych. Percepcje, przedstawienia i sądy. Przedmioty fikcyjne. Prawda a fikcja. Świat i fakty. Forma logiczna i znaczenie sądu moralnego. Działanie, sprawstwo i wola.
Filozofia praw człowieka	Pogłębiona analiza filozoficznych podstaw i implikacji idei (oraz praktyki) praw człowieka, występująca przeciwko słynnej uwadze Ch. Beitz, że prawa człowieka „nie zawierają w sobie żadnego problemu interesującego z filozoficznego punktu widzenia”. Najpierw rozpatrzone zostaną różnorodne aspekty ontologicznego i epistemologicznego ugruntowania (pytania o naturę, zakres, uniwersalność, uzasadnienie i uprawnomocnienie) praw jednostek i wspólnot (ale też podmiotów praw społecznych) do ochrony przed nadużyciami (autorytarną dominacją) ze strony państwa, społeczeństwa, systemu prawnego czy większościowej kultury. Następnie analizie będą poddane wybrane szczegółowe, współczesne dylematy związane z teorią i praktyką praw człowieka – krytyką oraz debatami wokół nich: „anty-modernistyczny” (antyoświeceniowy, antyliberalny) pesymizm kwestionujący możliwość ugruntowania życia społecznego na idei powszechnej, racjonalnej autonomii jednostek, radykalne postulaty emancypacji (w imię hermeneutyki jaźni/podmiotu) sprzeciwiające się dyscyplinarnemu wymiarowi dyskursu na temat praw, odniesienie do problematyki relacji międzykulturowych, dialogu międzykulturowego, multikulturalizmu i praw kulturowych, wreszcie propozycje „metodologicznego przekształcenia” (obejmującego aspekty interdyscyplinarne i interkulturowe) koncepcji indywidualnej, wspólnotowej i społecznej autonomii, tak żeby oprzeć ją na idei rozwoju czy zdolności („funkcjonowaniach”) ludzkich zamiast na prawach
Filozofia religii Roberta Spaemanna	Filozofia religii Roberta Spaemanna łączy wrażliwość klasyczną (arystotelesowsko-tomistyczną) z problematyką właściwą dla tradycji nowożytnej, zwłaszcza niemieckiej. Zajęcia poświęcone są systematycznej prezentacji i dyskusji nad głównymi wątkami filozofii religii Spaemanna, w szczególności kwestii (a) natury tożsamości religijnej; (b) ograniczeń bądź nieadekwatności funkcjonalizmu w wyjaśnieniach religii; (c) problematyki cierpienia i teodycei; (d) problematyki chrześcijańskiej nauki o grzechu pierwotnym i jego zsekularyzowanych wersjach w filozofii nowożytnej i współczesnej.
Filozoficzna myśl starożytnych Chin	Zakres programowy zakłada przegląd 1. dwóch stanowisk uruchamiających w Chinach dyskurs filozoficzny: wystąpienia Kongzi (Konfucjusz / konfucjanizm) oraz reakcji Mozi (moizmu), a następnie 2. rozwoju coraz bardziej dyskursywnych i skonfliktowanych stanowisk konfucjańskich – Mengzi (Mencjusz) oraz Xunzi, 3. pojawieniu się antykonfucjańskiej i antymoistycznej reakcji taoistycznej (Laozi, Zhuangzi, Liezi, etc.),

	4. programowo pragmatycznego legizmu (Hanfeizi, etc), zgodnie z którym to władza / siła, nie zaś argumentacja i dyskurs, ma radzić sobie ze wszelkimi kontrowersjami, 5. w mniejszym stopniu zaś wystąpieniu tzw. szkoły nazw (ming chia) dążącej do dekonstrukcji koncepcji racjonalnego sporu oraz kosmologicznego korelacionizmu (yin - yang chia) dążącej do oparcia reguł życia społecznego na regularnościach naturalnych.
Filozoficzne konsekwencje odkryć współczesnej nauki	Rys historyczny idei filozoficznych oraz ważniejszych odkryć naukowych od czasów nowożytnych do połowy XX wieku; przedstawienie relacji między filozofią a nauką. Typy metodologiczne wiedzy naukowej. Geneza fundamentalnych problemów wiedzy przyrodniczej XX wieku (rozumianej bardzo szeroko: od fizyki, biologii i ekologii po antropologię, psychologię oraz kognitywistykę a nawet estetykę, bioestetykę, estetykę ewolucyjną itp.); omówienie współczesnej literatury naukowej będącej miejscem prezentacji osiągnięć naukowych i dyskusji (proponowana literatura obejmuje głównie czasopisma reprezentujące różne dyscypliny zarówno o charakterze popularnonaukowym np. „Świat Nauki”, „Problemy” itp., filozoficznym np. „Filozofia nauki”, „Studia Philosophiae Christianae”, „Ruch Filozoficzny” itp., oraz specjalistycznym – do wyboru); prezentacja aktualnych badań prowadzonych w poszczególnych dyscyplinach przyrodniczych, ich metodologii oraz efektów poznawczych i praktycznych; przedstawienie filozoficznych, społecznych, politycznych, estetycznych itp. konsekwencji efektów pracy badawczej współczesnych nauk przyrodniczych; propozycje analogii badań we współczesnych naukach przyrodniczych z badaniami prowadzonymi w minionych wiekach.
Filozoficzne kultury w starożytności – polemika czy dialog?	Religijna i areligijna kultura filozoficzna (Parmenides, Platon, sofisci, sceptycy). Literacka i oralna kultura filozoficzna (Platon, Arystoteles, Sokrates, cynicy, sceptycy). Materialistyczna i niematerialistyczna kultura filozoficzna (Demokryt, Epikur, Stoicyzm, platonizm). Praktyczna i teoretyczna kultura filozoficzna (cynizm, platonizm, filozofia w naukach ścisłych, późny arystotelizm).
Filozoficzno-teologiczne spory Bizancjum ze światem zachodnim	Główne filozoficzno-teologiczne kontrowersje w relacjach chrześcijaństwa greckiego ze światem zachodnim: (1) różnice w definicji dogmatu (spór o zakres spekulacji filozoficzno-teologicznej); (2) filozoficzne pojęcia formy i materii na gruncie sakramentologii (wschodni holizm vs. zachodni formalizm); (3) spór o pochodzenie Ducha Świętego (dodatek „Filioque” do Wyznania Wiary); (4) spór o hezychazm (Wschód: niestworzona istota i niestworzonej energia Boga vs. Zachód: niestworzona istota i stworzona energia Boga); (5) zachodnia koncepcja dotycząca jednej metodologii poznania Boga i stworzenia, która prowadzi do utożsamienia teologii z epistemologią.
Global capital and sovereignty. Dialectics of appropriation, resistance and citizenship	Źródła filozofii globalnych antagonizmów; Hegłowska koncepcja społeczeństwa obywatelskiego jako wojny wszystkich przeciwko wszystkim: spontaniczne definiowanie i tworzenie biedy ("raban", cz. 1); Ideał suwerenności: demokracja (państwo a społeczeństwo), własność i ubóstwo w pismach młodego Marksa. Polityczność, forma władzy, hegemonia: współczesne pojęcie suwerenności państwowej (C. Schmitt). Ekspansja koncepcji antagonizmów globalnych ("raban", cz. 2). Osiowy podział pracy i struktura globalnych nierówności światowo-systemowych (I. Wallerstein). "Nomadologia", produkcja "bez kontroli" i "globalizacja neoliberalna w ogóle" (S. Sassen). Historia, walka klas, postęp, aktualność: post- i neomarksistowskie rekonstrukcje materialistycznej filozofii historii (É. Balibar). Przestrzenne fiksacje i akumulacja przez wyłączenie (D. Harvey, G. Arrighi). Władza państwowa i upodmiotowienie globalnego proletariatu (B.

	<p>Silver). Biowładza, rządomyślność i teologie polityczne: współczesne wymiary suwerenności (geografia, antropologia, policja) (M. Foucault, W. Connolly, B. Honig).</p> <p>Sources of philosophy of global antagonisms; Hegelian concept of civil society as war of everyone against everyone: spontaneous definition and creation of poverty ("the rabble", part 1). Ideal of sovereignty: democracy (the state vs society), ownership and poverty in writings of the young Marx. The political, form of the power, hegemony: modern notion of state sovereignty (C. Schmitt). Expansion of the concept of global antagonisms ("the rabble", part 2).</p> <p>- Axial division of labor and the structure of global world-systemic inequalities (I. Wallerstein). "Nomadology", production "without control" and the "neoliberal globalization at large" (S. Sassen). History, class struggle, progress, actuality: post- and neo-Marxist reconstructions of the materialist philosophy of history (É. Balibar). Spatial fixes and accumulation by dispossession (D. Harvey, G. Arrighi). State authority and empowerment of global proletariat (B. Silver). Biopower, governmentality and political theologies: modern dimensions of sovereignty (geography, anthropology, police) (M. Foucault, W. Connolly, B. Honig).</p>
<p>Global Justice – Duty of Care: Ethics of Foreign Aid</p>	<p>Istnieją dwa główne źródła teoretycznej i ideologicznej obojętności liberalizmu - jako dominującej współczesnej wizji ładu społecznego i moralności politycznej - wobec sfery wzajemnych zobowiązań i "praw pozytywnych" ("praw materialnych" lub "praw do dobrobytu", jak twierdzą Jeremy Waldron i Thomas Pogge), często określanymi przez liberałów jako w rzeczywistości zasadniczo niemoralne. Jednym z tych źródeł jest koncepcja praw jako ograniczeń moralnych Roberta Nozicka (ale prawdopodobnie współczesna liberalna teoria praw jako takich [R. Dworkin]). Drugim jest słynna koncepcja wolności negatywnej przypisywanej w jej najsilniejszej wersji (przybierającej formę oświadczenia): "wolność oznacza brak jakichkolwiek zewnętrznych lub wewnętrznych ograniczeń [ingerencji]" dla Izajasza Berlina. Głównym celem tego kursu jest przedstawienie i wykazanie zasadności argumentów na rzecz - pozytywnie rozumianego - obowiązku (deon) troski i pomocy w imię globalnej sprawiedliwości i uczciwości, przedstawionych w ramach najbardziej aktualnych projektów praktycznej/stosowanej etyki i normatywnej filozofii społecznej i politycznej.</p> <p>There are two main sources of theoretical and ideological indifference of liberalism – as the dominant contemporary vision of social order and political morality – to the sphere of mutual obligations and "positive rights" ("material rights" or "rights to welfare", according to Jeremy Waldron and Thomas Pogge), often referred to by liberals as in fact fundamentally immoral. One of this sources is the idea of rights as moral constraints by Robert Nozick (but arguably contemporary liberal theory of rights as such [R. Dworkin]). The second is famous concept of negative liberty attributed in its strongest version (taking the form of a statement: "freedom means the absence of any external or internal restrictions [interference]") to Isaiah Berlin. The main objective of this course is to present and demonstrate the validity of arguments in favor of – positively understood – duty (deon) of care and help in the name of global justice and fairness, presented within the most current projects of practical/applied ethics and normative social and political philosophy.</p>
<p>Hermeneutyka filozoficzna wobec podstawowych pytań etycznych</p>	<p>Celem zajęć jest pogłębienie i uszczegółowienie wiedzy z etyki widzianej przez pryzmat hermeneutyki filozoficznej, doskonalenie pracy nad filozoficznymi tekstami źródłowymi poprzez poznawanie wybranych</p>

	<p>aspektów metodologii nauk humanistycznych i filozofii języka oraz kształtowanie postawy otwartości wobec różnicy poglądów. Treści programowe: (1) geneza hermeneutyki filozoficznej, (2) interpretacja, rozumienie, wyjaśnianie – ustalenia terminologiczne, (3) hermeneutyka jako nauka o języku, (3) hermeneutyka wobec zadania kształcenia estetycznego i etycznego, (4) ontologia życia etycznego jako dzieła (sztuki) i jej hermeneutyczne znaczenie, (5) tożsamość narracyjna i tożsamość substancjalna, (6) hermeneutyka a świadomość historyczna i dziejowość, (7) Heideggera fenomenologia hermeneutyczna – prestruktura rozumienia, (8) Etyka Nikomachejska Arystotelesa a „sytuacja hermeneutyczna” i „doświadczenie hermeneutyczne”, (9) Językowość – natura przedmiotu i podmiotu hermeneutyki</p>
<p>Hermeneutyka tekstu świętego jako droga dialogu między kulturami</p>	<p>Konwersatorium polega przede wszystkim na pracy z tekstami źródłowymi – historycznymi przykładami tekstów prezentujących metody hermeneutyczne oraz przedstawiających je w działaniu. Uwaga skupiona jest na hermeneutykach religii księgi – judaizmie (trzy metody kabalistyki), chrześcijaństwu (i islamie – omawianych jednak w szerszym kontekście kultury śródziemnomorskiej (Papirus z Derveni jako pierwszy dokument hermeneutyki tekstu świętego, Hermeneutyka Arystotelesa i jej wpływ). Pomocna w kontakcie z tekstem źródłowym literatura sekundarna częściowo udostępniana w oryginale angielskim (Holy Scriptures in Judaism, Christianity and Islam. Hermeneutics, Values and Society. [ed. by] H. M. Vroom, J. D. Gort, Rodopi, Amsterdam – Atlanta 1997.)</p>
<p>History of Ethics</p>	<p>Kurs obejmuje przegląd wybranych najważniejszych stanowisk w obszarze etyki od starożytności po współczesność. Omawiane treści obejmują m.in.: przedfilozoficzną koncepcję moralności w Grecji na przykładzie Homera, koncepcję sprawiedliwości Platona, etykę cnót Arystotelesa, etykę stoicką, hedonizm Epikura, kwestię wolności woli u św. Augustyna, etykę tymczasową Kartezjusza, zagadnienie wolności woli u Leibniza, etykę Kanta, pytanie o absolutny obowiązek u Kierkegaarda, Nietzscheańską etykę poza dobrem i złem, Schelera materialną etykę wartości, Tischnera etykę solidarności.</p> <p>The course includes an overview of selected key positions in the field of ethics from antiquity to the present day. The contents of the course include: the pre-philosophical concept of morality in Greece based on the example of Homer, the concept of Plato's justice, the Aristotle's ethics of the virtues, the stoic ethics, the hedonism of Epicurus, the question of freedom of will in Saint Augustine, the temporary ethics of Descartes, the question of freedom of will in Leibniz, the ethics of Kant, the question of absolute duty in Kierkegaard, the Nietzschean ethics beyond good and evil, Scheler's material ethics of values, Tischner's ethics of solidarity.</p>
<p>Ikona – obraz, znak, symbol</p>	<p>Definicja ikony w sztuce wschodniochrześcijańskiej z perspektywy semiologicznej oraz teologiczno-filozoficznej, zwłaszcza wg teorii poznania obrazowego w ujęciu Focjusza z Konstantynopola (IX w.). Zajęcia obejmują analizę wybranego materiału ikonograficznego od średniowiecza po współczesność.</p>
<p>Infiltracja kultur w świetle antropologii społecznej</p>	<p>Na zajęciach podejmowane są zagadnienia dotyczące wielokulturowości. Perspektywa poznawcza mieści się w obszarze antropologii filozoficznej i związanych z nią problemów społecznych. Analiza i dyskurs wymagają zatem interdyscyplinarnego porządku badawczego. Realizowany model edukacyjny jest otwarty na dylematy związane z odmiennością, zróżnicowaniem kulturowym, wieloaspektowością. Dyskusje wokół problemów kontrowersyjnych i społecznie aktualnych oraz samodzielna praca pisarska sprzyjają rozwijaniu naukowej wyobraźni, pokonywaniu stereotypów i oporów, odkrywczości, konwersji języków i naukowej twórczości. Treści</p>

	<p>programowe obejmują problematykę dedykowaną i systematyczną, odnoszącą się do następujących zagadnień: Kulturowe Imaginarium; Formy kontroli i panowania w społeczeństwie globalnym; Joga a psychoanaliza; Wielokulturowość w świetle spotkań literackich; Infiltracja kultur w świetle kultury medycznej; Szowinizm kulturowy i jego następstwa; Nieprzekładalność języków kulturowych; Przenikanie się kultur w poezji <i>haiku</i>; Idea wędrowania w japońskim <i>haiku</i>; Wędrowki sztuki – przypadek architektury; Mądrość jako ponadczasowa wolność; Filozofia <i>tao</i> jako droga ku mądrości; Ślepotą i wędrowanie; Migracje a infiltracja kultur; Zażyłość międzykulturowa.</p>
<p>Introduction to Aesthetics</p>	<p>Ma to być nakreślenie rzeczywistej sytuacji estetycznej, a także wskazanie jej głównych pytań i trudności. Przede wszystkim będziemy rozważać estetykę jako dyscyplinę filozoficzną, "narodzoną" lub "wymyśloną" w XVIII wieku (Baumgarten, Hume, Batteux, Kant). Następnie skupimy się na filozofii sztuki (od nowoczesności do współczesności) i wreszcie spróbujemy ustalić status estetyki jako podstawowej analizy/badania sztuki współczesnej i jej percepcji, ale także jako metakrytyki sztuki (pytanie o warunki ewentualnego osądu estetycznego) oraz eksperymentalnej refleksji nad eksperymentami w sztuce. Główne tematy są następujące: poszukiwanie metody (uczucie i intuicja, analiza, zrozumienie, interpretacja), problematyka przedmiotu (sztuka, piękno i inne wartości estetyczne, doświadczenie estetyczne, twórczość/ ekspresja artystyczna), krótka historia (współczesnej) estetyki (estetyka smaku; Baumgarten "nauka i sztuka zmysłowego poznania"; "szeroka przejrzystość" jako właściwość dzieła sztuki; rola wyobraźni i geniuszu w tworzeniu; sąd estetyczny Kanta; antynomie estetyki; wzniosłość); między imitacją (mimesis), przedstawieniem i ekspresją; problemy definicji "sztuki"/"dzieła sztuki" i pytania o nią (e. g. "czym jest sztuka?", "czym jest pojęcie sztuki?", "kiedy jest sztuka?" itp.), egzystencjalizm a nieegzystencjalizm itp.; problemy oceny (krytyka); zarys aktualnych tendencji we współczesnej estetyce.</p> <p>It is to outline the actual situation of aesthetics as well as to point its main questions and difficulties. First of all, we will consider aesthetics as a philosophical discipline, "born" or "invented" in 18th century (Baumgarten, Hume, Batteux, Kant). Then we will focus on philosophy of art (from modernity till today) and finally try to establish the status of aesthetics as a basic analysis/ research on contemporary arts and its perception but also as a metacriticism of art (asking about conditions of possible aesthetic judgement) as well as an experimental reflection on experiments in arts. The main topics are as follows: search for a method (feeling and intuition, analysing, understanding, interpreting), problem of subject-matter (art, beauty and other aesthetic values, aesthetic experience, artistic creation/ expression), a short history of (modern) aesthetics (aesthetics of taste; Baumgarten "science and art of sensual cognition"; "extensive clarity" as a property of artwork; role of imagination and genius in creation; Kant's aesthetic judgement; antinomies of aesthetics; the sublime); between imitation (mimesis), representation and expression; problems of "art"/ "artwork" definition and questions about it (e.g. "what is art?", "what sort of concept is art?", "when is art?" etc.), existentialism vs. non-existentialism, etc.; problems of evaluation (criticism); outline of the actual trends in contemporary aesthetics.</p>

<p>Introduction to Contemporary Political Philosophy: Liberalism and Its Critics</p>	<p>Celem przedmiotu jest przedstawienie skontekstualizowanego wprowadzenia do współczesnej filozofii polityki. Jako punkt wyjścia przyjmuje się nowoczesne idee praw człowieka, indywidualizmu i umowy społecznej. Oznacza to, że program obejmuje koncepcje, które albo rozwijają/rewidują te założenia, albo je odrzucają. Do pierwszej kategorii należą różne warianty liberalizmu jako filozofii polityki. Wychodząc od klasycznych wersji liberalizmu (Isaiah Berlin, John Rawls), analizuje się jego późniejsze opracowania (feministyczny liberalizm, koncepcja zdolności, komunitaryzm, liberalizm polityczny) oraz krytyki (Hannah Arendt, Carl Schmitt, Chantal Mouffe, Michel Foucault, Giorgio Agamben, Rosi Braidotti).</p> <p>The aim of this course is to present a contextualised introduction to the contemporary philosophy of politics. Modern ideas of human rights, individualism and social contract are taken as a starting point. This means that the program includes concepts that either develop/revise these assumptions or reject them. The first category includes various variants of liberalism as a philosophy of politics. Starting from the classical versions of liberalism (Isaiah Berlin, John Rawls), we analyze its later studies (feminist liberalism, concept of ability, communitarianism, political liberalism) and criticism (Hannah Arendt, Carl Schmitt, Chantal Mouffe, Michel Foucault, Giorgio Agamben, Rosi Braidotti).</p>
<p>Introduction to Game Theory</p>	<p>Dwuosobowe gry o sumie zerowej. Koncepcja gry, matrycowa forma gry, strategia, strategia dominująca, strategia aktywna i nieaktywna, punkt siodłowy, strategia mieszana, strategia wyrównująca, rozwiązanie gry. Twierdzenie Minimax. Obszerna forma: drzewa do gry, zestawy informacyjne, gry z doskonałą informacją, technika przycinania drzew, podejmowanie decyzji konkurencyjnych. Dwuosobowe gry o sumie niezerowej. Koncepcja celu w grze o sumie niezerowej. Rozwiązania niewspółpracujące: Nash equilibria w strategiach czystych i mieszanych, strategie ostrożnościowe i kontr-ostrożnościowe. Dylemat więźnia: Pareto-optymalne rozwiązania, gry rozwiązywalne w ścisłym sensie, powtarzający się Dylemat więźnia, lojalność, zdrada, zaufanie i podejrzliwość, przewidywanie możliwych działań racjonalnego agenta. Komunikacja w grze i ruchy strategiczne: zobowiązania, groźby, obietnice, strategie stabilne ewolucyjnie. Współpraca w grze: koncepcja ulubionego gracza, punkt status quo (negocjacje zawodzą), zestaw negocjacji. Aksjomatyczna definicja "sprawiedliwego arbitrażu" i twierdzenie Nasha. Metody określania status quo point (poziomy bezpieczeństwa, optymalne strategie zagrożeń). Zastosowanie systemu arbitrażu Nasha w negocjacjach między pracownikami a pracodawcą, a także w problemie duopolu: scenariusze prognozowania i modelowania. Gry N-osobowe. Koncepcja gry n-osobowej, gry w charakterystycznej formie funkcyjnej, koalicji w grach n-osobowych. Sekwencyjne głosowanie parami: głosowanie szczere i wyrafinowane; metoda głosowania nie podatna na manipulacje strategiczne; wady demokracji. Dylemat więźnia n-osobowego, przykłady z ekonomii i sportu. Gra "Dividethe-Dollar": racjonalność indywidualna i zbiorowa. Teorie rozwiązań dla gier n-osobowych: teoria zestawów stabilnych i wartość Shapleya.</p> <p>Two-person zero-sum games. The concept of the game, the matrix form of the game, strategy, dominant strategy, active and inactive strategy, saddle point, mixed strategy, equalizing strategy, the solution of the game. Minimax theorem. Extensive form: game trees, information sets, games with perfect information, tree pruning technique, competitive decision making. Two-person non-zero-sum games. The concept of the aim in non-zero-sum game. Non-cooperative solutions: Nash equilibria in pure and mixed strategies, prudential and</p>

	<p>counter-prudential strategies. The Prisoner's Dilemma: Pareto-optimal solutions, games solvable in the strict sense, repeated Prisoner's Dilemma, loyalty, betrayal, trust and suspicion, prediction of a possible actions of rational agent. Communication in the game and the strategic moves: commitments, threats, promises, evolutionarily stable strategies. Cooperation in the game: the concept of the favorite player, the status quo point (negotiations fail), the negotiation set. The axiomatic definition of a "fair arbitration" and Nash's theorem. Methods for determining the status quo point (security levels, optimal threat strategies). Applications of Nash arbitration scheme in negotiations between workers and employer, and in the duopoly problem: forecasting and modeling scenes. N-person games. The concept of n-person game, a game in characteristic function form, coalitions in n-person games. Sequential pairwise voting: sincere and sophisticated voting; voting method non-vulnerable to strategic manipulation; defects of democracy. The n-person Prisoner's Dilemma, examples from economics and sport. The Dividethe-Dollar game: individual and collective rationality. A solutions theories for n-person games: theory of stable sets and the Shapley value.</p>
<p>Introduction to Intuitionistic Logic</p>	<p>Temat seminarium koncentruje się na jednej z najważniejszych nieklasycznych logik - logice intuicyjnej. Tłem filozoficznym tej logiki jest tzw. konstruktywizm - kierunek w filozofii matematyki opracowany przez holenderskiego matematyka Jana Brouwera w latach dwudziestych XX wieku. Podstawową ideą Brouwera jest konieczność wskazania ("skonstruowania") obiektu matematycznego, aby udowodnić jego istnienie. Innymi słowy, jeśli pokażemy, że stwierdzenie "obiekt x nie istnieje" jest fałszywe, to nie możemy stwierdzić, że stwierdzenie "x istnieje" jest prawdziwe. Program konstruktywizmu jest bardzo restrykcyjny i niezgodny z wieloma teoriami matematycznymi, zwłaszcza abstrakcyjnymi, takimi jak teoria zbiorów, topologia, algebra itd. Na seminarium omawiamy podstawowe założenia filozofii konstruktywizmu oraz przedstawiamy składnię i semantykę intuicyjnej logiki propozycji. Głównym celem kursu jest przekazanie studentom teoretycznego pojęcia tautologii intuicyjnej oraz praktycznych metod nowoczesnej semantyki logicznej pomocnych przy podejmowaniu decyzji, czy dana formuła jest tautologią intuicyjną. Główne tematy: Logika klasyczna versus filozofia Jana Brouwera. Dowody niekonstruktywne. Język logiki intuicyjnej i systemu INT. Pojęcie dowodu formalnego w INT, pojęcie spójnego zbioru zdań, pojęcie pełnego zbioru zdań. Twierdzenie dedukcyjne dla INT. Kripke semantyka. Pojęcie tautologii w systemie INT. Model kanoniczny i twierdzenie o kompletności dla INT. Logika intuicyjna a logika klasyczna: Tłumaczenie Goedela. Twierdzenie Goedela o braku skończonej odpowiedniej matrycy dla INT. Logika pośrednia, właściwość dysjunkcji, właściwość Halldena.</p> <p>The topic of the seminar focuses on the one of the most important non-classical logics— intuitionistic logic. The philosophical background of this logic is so-called constructivism— a direction in the philosophy of mathematics developed by a Dutch mathematician Jan Brouwer in the twenties of the twentieth century. The fundamental Brouwer's idea is that it is necessary to point out ("to construct") a mathematical object to prove that it exists. In other words, if we show that the statement "the object x does not exist" is false, we then cannot conclude that the statement "x exists" is true. The program of constructivism is very restrictive and incompatible with many mathematical theories, especially the abstract ones, such as set theory, topology, algebra etc. On the seminar we discuss basic assumptions of the philosophy of constructivism, and present the syntax and the semantics of intuitionistic propositional logic. The course's main target is to provide the students with the</p>

	<p>theoretical notion of an intuitionistic tautology, and practical methods of a modern logical semantics helpful for deciding whether a given formula is an intuitionistic tautology. Main topics: Classical logic versus the philosophy of Jan Brouwer. Non-constructive proofs. The language of intuitionistic logic and the system INT. The notion of formal proof in INT, the notion of a consistent set of sentences, the notion of a complete set of sentences. Deduction theorem for INT. Kripke semantics. The notion of a tautology of INT. The canonical model and the completeness theorem for INT. Intuitionistic logic versus classical logic: Goedel translation. Goedel's theorem on the lack of a finite adequate matrix for INT. Intermediate logics, disjunction property, Hallden property.</p>
<p>Introduction to Martin Heidegger's Being and Time</p>	<p>W trakcie kursu studenci zapoznają się z podstawowymi kategoriami (egzystencjami) "Bycia i czasu". Kurs obejmuje następujące treści: Wprowadzenie do zajęć, wyjaśnienie metody pracy i charakterystyka specyfiki myśli Martina Heideggera na tle podstawowych informacji o jego biografii. Potrzeba postawienia pytania o bycie i struktura pytania. Metoda fenomenologiczna. Struktura bycia-w-świecie. Światowość świata. Przestrzenność jestestwa. Współbycie, bycie sobą i Się. Położenie. Rozumienie. Mowa. Upadanie jestestwa. Troska. Prawda jako nieskrytość. Bycie-ku-śmierci. Sumienie i wina.</p> <p>Students make themselves acquainted with basic categories (existentials) of "Being and Time". The course introduces following subject matters: introduction to the course, explaining of the method of work and a characterization of specificity of Martin Heidegger's thought. A need to ask a question of being and a structure of question. Phenomenological method. Structure of being-in-the-world. The Worldliness of the world. Spatiality of Dasein. Being-with, Self and the "They". Attunement. Understanding. Speech. Falling prey of Dasein. The care. Truth as unconcealment. Being-toward-death. Conscience and Guilt.</p>
<p>Introduction to Philosophy of Art</p>	<p>Celem kursu jest dostarczenie wiedzy o filozofii sztuki (jej przedmiocie, tezy, podejściach itp.) oraz umożliwienie studentowi rozpoznawania i definiowania problemów filozoficzno-artystycznych. Student doskonali również umiejętności czytania i analizowania tekstów filozoficznych. Rozwija i doskonali umiejętność krytykowania stanowisk filozoficznych, a także rozwija umiejętność formułowania własnych wykształconych stanowisk w zakresie zagadnień filozoficzno-artystycznych, takich jak: istotne kategorie filozofii sztuki (naśladownictwo, reprezentacja, ekspresja i forma); naśladownictwo teorii sztuki, neoprezentacyjna teoria sztuki; ekspresjonistyczna teoria sztuki; formalistyczna teoria sztuki itp. Będzie w stanie dostrzec różnicę między filozofią sztuki a krytyką sztuki (istotą sztuki i jej wartościami).</p> <p>The aim of the course is to deliver knowledge of the philosophy of art (its subject-matter, thesis, approaches, etc.) and let a student recognize and define philosophical-artistic problems. Students will also improve their ability to read and analyze philosophical texts. She/ he will develop and refine the ability to offer criticism of philosophical positions, and will develop the ability to form their own educated positions on philosophical-artistic issues, such as: the essential categories of philosophy of art (imitation, representation, expression and form); the imitational theory of art, the neo-representational theory of art; the expressionist theory of art; the formalist theory of art, etc. She/ he will be able to see the difference between the philosophy of art and the art criticism (the essence of art and its values).</p>

Język liturgiczny chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu	Analiza porównawcza liturgii wschodniej (greckiej) i łacińskiej mszy (wedle aktualnego formularza i sprzed reformy Vaticanum II) z perspektywy przedstawieniowej, apelatywnej, performatywnej i ekspresywnej funkcji języka.
Katolicyzm a teologia naturalna	Zajęcia poświęcone są trzem powiązanim ze sobą kwestiom związanym z rzymskim katolicyzmem: (i) relacjom między objawieniem a filozofią, zwłaszcza teologią naturalną, także w kontekście polemik z fideizmem i modernizmem; (ii) analizom wybranych kwestii należących do klasyki teologii naturalnej (natura Boga i relacje między światem a Bogiem, w szczególności problematyka wszechwiedzy i wszechmocy Boga, w tym spór między tomizmem a molinizmem oraz kwestia zależności prawd modalnych od Boga (polemika między tomizmem a szkotyzyzmem i woluntaryzmem nominalistycznym); (iii) kwestii granicy między teologią naturalną a objawioną. Głównym celem zajęć jest rozwijanie wrażliwości filozoficznej i sprawności warsztatowych w odniesieniu do kwestii z pogranicza religii i filozofii.
Koncepcja stworzenia świata (creatio ex nihilo) w myśli wczesnochrześcijańskiej i średniowiecznej	Zajęcia mają na celu przedstawienie w sposób uporządkowany wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych dziejów formowania się teorii <i>creatio ex nihilo</i> . Analizowane i dyskutowane są pisma Apologetów Greckich II w. (Arystydesa z Aten, Justyna Męczennika, Tacjana Syryjczyka, Atenagorasa z Aten i Teofila z Antiochii) ukazujące Boga, jako przyczynę stwórczą istniejącego porządku świata i człowieka. Następnie poddane zostaną analizie pisma Tomasza z Akwinu by w oparciu o nie przedłożyć podstawy jego filozoficznej (metafizycznej) teorii kreacjonizmu. Zostaną poddane badaniu argumenty, które według Akwinaty przemawiają za zasadnością i racjonalnością teorii <i>creatio ex nihilo</i> oraz ukazane zostaną z niej płynące konsekwencje dla rozumienia rzeczywistości świata przyrodniczego i człowieka.
Krytyka tradycyjnej religijności w filozofii starożytnej	1. Rekonstrukcja tradycyjnej religijności na podstawie Homera, Hezjoda oraz tragedii greckiej. 2. Krytyka w filozofii przedplatońskiej - Ksenofanes, Parmenides, sofiści, szkoły sokratyczne. 3. Religijność w filozofii Platona i jej relacja do tradycji. 4. Sceptycyzm a religijność. 5. Krytyka w filozofii epikurejskiej.
Kształcenie dla dialogu – filozoficzne koncepcje edukacji a wyzwania pluralizmu	Przedmiot ma na celu uwrażliwienie uczestników zarówno na problem pluralizmu, jak i na znaczenie edukacji z tego punktu widzenia, a także na rolę filozoficznej refleksji w odniesieniu do obu tych kwestii. Program obejmuje następujące zagadnienia: koncepcje historyczne (Platon, J.J. Rousseau, F. Schiller, J. Dewey) oraz koncepcje współczesne (liberalne model edukacji wg Marthy Nussbaum i Richarda Rorty'ego, komunitaryzm, koncepcja kształcenia moralnego z perspektywy etyki troski, filozofia dialogu, filozoficzne koncepcje etycznego znaczenia literatury).
Lifeworld and the Question of Values	The course presents a brief overview of the fields that stretches between phenomenological conception of lifeworld (<i>Lebenswelt</i>), the material ethics of values and its boundaries, Heidegger's conception of <i>Dasein</i> and Levinas' radical idea of ethics. Following conceptions are being discussed: phenomenology, lifeworld, person and personality, spirit, soul and body, values, experience of values: feeling, preference, <i>Dasein</i> against values, being-with as a structure of community, the ethical, the face and possibility of values. Zajęcia prezentują krótki przegląd obszarów rozciągających pomiędzy fenomenologiczną koncepcją świata przeżywanego, materialną etyką wartości i jej pogranicza, Heideggera koncepcją <i>Dasein</i> oraz Levinasa radykalną ideą etyki. Omawiane są następujące zagadnienia: fenomenologia; świat przeżywany; osoba i

	osobowość; duch, dusza i ciało; wartości; doświadczenie wartości: czucie, preferowanie; <i>Dasein</i> przeciwko wartościom; bycie-z jako struktura wspólnoty; etyczność, twarz a możliwość wartości.
Logiki modalne	Celem seminarium jest wprowadzenie w dziedzinę logik modalnych. Na początek omówione zostają motywacje filozoficzne następujących wyrażen modalnych: „koniecznym jest...”, „możliwym jest”, „dozwolonym jest...”, „obowiązkiem jest...” itd. Następnie definiuje się język formalny, niezbędne pojęcia metodologiczne (dowód, twierdzenie, itp.) oraz aksjomaty rachunku SDL (ang. <i>Standard Deontic Logic</i>). Twierdzenia SDL oraz metatwierdzenia o SDL są dowodzone. Przedstawiona zostaje semantyka Kripkego światów możliwych. Dowodzi się twierdzenia o pełności dla SDL. Z wykorzystaniem aparatu semantycznego dyskutowane są pokrewne rachunki modalne: logiki Lewisa S4 i S5, logika epistemiczna Wiśniewskiego oraz logika temporalna. Wskazane są filozoficzne interpretacje.
Main Questions of Epistemology and Philosophy of Mind	The problem of the knowledge of the external world. The mind-body problem. The knowledge of other minds. The problem of free will. What is the epistemological idealism. The intuitive knowledge. A priori knowledge. The knowledge of universals. Problem poznania świata zewnętrznego; Relacja ciało-umysł; Zagadnienie poznania innych umysłów; Problem wolnej woli; Idealizm epistemologiczny; Poznanie intuicyjne; Poznanie a priori; Poznanie uniwersaliów.
Między autokreacją a autodestrukcją – filozofia człowieka w myśli nowożytnej i współczesnej	Analiza genezy i charakterystyka transformacji podmiotowości nowożytnej i współczesnej; przegląd filozoficznych stanowisk: od klasycznego projektu rozumu oderwanego Kartezjusza, poprzez podmiotowość punktową Locke’a i ujęcie oświeceniowe, podmiot romantyczny, idealizm transcendentálny, koncepcję Nietzschego, hermeneutyczne ujęcie podmiotu aż po współczesne projekty krytyków podmiotowości. Podstawowe założenia Kartezjańskiej koncepcji podmiotu; Analityka indywidualności u Leibniza; Hume’a dekompozycja podmiotu; Locke’a koncepcja „świadomości punktowej”; Kantowska koncepcja podmiotu; Romantyczne doświadczenie nieświadomości u Novalisa; Indywidualizm w ujęciu Nietzschego; Filozofia człowieka w ujęciu Freuda; Koncepcja „bytu dla siebie” Sartre’a; Tożsamość <i>Dasein</i> w koncepcji Heideggera; koncepcja podmiotu w myśli Gadamera; Koncepcja podmiotu w myśli Derridy, Lyotarda, Welscha; Pojęcie „autokreacji” u Rorty’ego.
Między sacrum a profanum: wybrane zagadnienia z antropologii kultury	Celem zajęć jest analiza pytania o tożsamość ideową współczesnej Europy w kontekście zagadnienia jej duchowych fundamentów. Podjęte zostaną następujące kwestie : Europa jako problem filozoficzny; <i>novum</i> Ewangelii a ideowe fundamenty Europy; Europa i „śmierć Boga”; ateizm, sekularyzm i postsekularyzm; współczesny kryzys europejskiej tożsamości i perspektywy Europy.
Mind – moral psychology – society. Introduction to experimental and practical ethics	Wprowadzenie. Etyka eksperymentalna/empiryczna i praktyczna a "etyka z fotela". Dwa główne pytania kursu: "Jakie są źródła moralności i podstawy rozumowania moralnego/ cnót moralnych" oraz "W jakim stopniu etyka, normy moralne i przekonania moralne kształtują debatę publiczną, stosunki społeczne, kształtowanie polityki i jej realizację?". Współczesna etyka i główne współczesne debaty etyczne i metaetyczne; Umysł, świadomość i epistemologiczne podstawy i granice moralności (moralne pośrednictwo); Naturalne i biologiczne podstawy moralności, rozumowania moralnego i etyki; Etyka eksperymentalna, filozofia eksperymentalna i ostatnie postępy w empirycznej psychologii moralnej. Nowa nauka o moralności (Joshua D. Greene, Jonathan Haidt,

	<p>Joshua Knobe, David Pizzaro) oraz debaty nad konsekwencjalizmem, deontologią i etyką cnoty; Klasyczne i współczesne kontrowersje dotyczące roli etyki i moralności w polityce i społeczeństwie. Ludzka seksualność, feminizm, gender i dyskurs emancypacji; Rasa: polityka i dialektyka równości i wykluczenia; Sprawiedliwość globalna: rozwój, niedorozwój, ubóstwo i dylematy współczesnej polityki światowej; Sens życia, radzenie sobie ze śmiercią, perspektywy i granice biocentryzmu; Moralność ekonomii; Etyka środowiskowa, antropocen, perspektywy trans- i posthumanizmu.</p> <p>Introduction. Experimental/empirical and practical ethics versus "armchair-ethics". Two main course's questions: "What are sources of morality and grounds of moral reasoning/moral virtues" and "To what extent do ethics, moral norms and moral convictions shape public debate, social relations, policymaking, and policy execution?"; Modern ethics and main contemporary ethical and meta-ethical debates; Mind, consciousness and epistemological foundations of and limits to morality (moral agency); Natural and biological foundations of morality, moral reasoning and ethics; Experimental ethics, experimental philosophy and recent advances in empirical moral psychology; New science of morality (Joshua D. Greene, Jonathan Haidt, Joshua Knobe, David Pizzaro) and the debates on consequentialism, deontology and virtue ethics; Classical and contemporary controversies regarding the role of ethics and morality in politics and society; Human sexuality, feminism, gender, and the discourse of emancipation; Race: politics and dialectics of equality and exclusion; Global justice: development, underdevelopment, poverty and dilemmas of contemporary world politics; Meaning of life, dealing with death, prospects and limits of biocentrism; Morality of Economics; Environmental Ethics, anthropocene, and the prospects of trans- and post-humanism.</p>
<p>Mistyka filozoficzna i mistyka religijna</p>	<p>Celem kursu jest charakterystyka mistyki w jej filozoficznym i religijnym rozwinięciu poprzez komparatystyczne złożenie elementów różnicujących i wspólnych. Będzie się to odbywało poprzez omówienie swoistości definicyjnych między pojęciami dziedzinowymi, ze szczególnym wyróżnieniem treści dotyczących: doświadczenia mistycznego wobec doświadczenia religijnego, visio i unio mystica, kontemplacji filozoficznej i kontemplacji mistycznej. Treści przedmiotowe zostaną oparte o teozoficzny mistycyzm Böhmego, Taoteking Laozi, ujęcie mistyki Wschodu i Zachodu według R. Otto, wiary filozoficznej Jaspersa, Schelera i Bergsona.</p>
<p>Multiculturalism in crisis: Anti-immigration discourses, neo-conservatism, identitarianism, populism or the birth of "the new political"?</p>	<p>1. Idea nowego rasizmu – rasizmu kulturowego, symbolicznego, różnicującego (M. Barker, É. Balibar, I. Wallerstein, P-A. Taguieff, M. Wieviorka, A. Amin, A. Rattansi, C. Venn i in.) a aktualność przemocy rasistowskiej w europejskiej przestrzeni społeczno-politycznej: - nowoczesność a idea ekskluzywnego obywatelstwa (między „orientalizacją” a „okcydentalizacją”); - dyskursy anty-imigracyjne; - muzułmański „inny”: „bezpieczeństwo publiczne i egzystencjalne” kontra „etnocentryczny patos i panika moralna”. 2. Kulturalizm a reifikacja (urasowanie) różnic między „Europą” i „islamem”. 3. Przejawy rasizmu w Europie (nowy antysemityzm [powiązany z nową islamofobią], nowa „higiena rasowa” wobec mniejszości rromskiej, nastroje rasistowskie a kryzys ekonomiczny, podział między centrum a peryferie w Europie i w Unii Europejskiej). 4. Źródła „przemocy rasistowskiej” a aktualne kontrowersje naukowe (genetyka i genetyka populacyjna, biologia ewolucyjna, badania nad migracjami haplogrup mitochondrialnych, badania nad</p>

	<p>inteligencją, epidemiologia, farmakologia). 5. Perspektywy antyrasizmu i antyrasologii. 6. Multikulturalizm a sekularyzm. 7. Projektowanie teorii, instytucji, inicjatyw obywatelskich i praktyk antyrasistowskich.</p> <p>1. The concept of new racism - cultural, symbolic, differential racism (M. Barker, É. Balibar, I. Wallerstein, P.A. Taguieff, M. Wieviorka, A. Amin, A. Rattansi, C. Venn et al.) and the actuality of racist institutional and populist violence in the European socio-political space: - modernity and the idea of „exclusive citizenship” (between „orientalization” and „occidentalization”); - anti-immigration discourses; - the Muslim „other”: „public and existential security” versus „ethnocentric pathos” and “moral panic”. 2. Culturalism and reification (racialization) of civilizational differences. 3. Manifestations of racism in contemporary Europe (the new anti-Semitism/new Islamophobia, new „racial hygiene” and anti Roma prejudices and discrimination, racism, economic crisis and “class struggles”, centers versus peripheries and semi-peripheries in Europe and the European Union). 4. Sources of „racist violence” and current controversies in science (genetics and population genetics, evolutionary biology, studies on human migrations and mitochondrial haplogroups, intelligence research, epidemiology, pharmacology/pharmacogenomics). 5. Prospects of anti-racism and anti-raciology. 6. Multiculturalism and secularism. 7. Designing and effectuating theories, institutions, civic initiatives and anti-racist practices.</p>
<p>Myth and Symbolical Thought</p>	<p>Na treść społeczno-psychologicznych i filozoficznych koncepcji mitu składa się przedstawienie koncepcji mitu w różnych perspektywach i definicjach: religijnej, filozoficznej, antropologicznej, socjologicznej i psychologicznej; badanie filozofii współczesnej (E. Cassirer, P. Ricoeur), funkcjonalistycznej (Malinowski), psychologicznej (L. Lévy-Bruhl, S. Freud, CG Jung), strukturalistycznej (C. Lévi-Strauss), związanej z strukturalizmem (R. Barthes) i antropologicznej (G. Durand) obejmuje mit; przedstawienie aktywności i "obecności" mitu (R. Barthes, L. Kołakowski) ułatwia zrozumienie złożoności relacji mitu i filozofii; jego dziedzictwa w filozofii, ich zmagania, "de-mytyzacji", jego znaczenia i "mitycznej myśli" cech demarkacyjnych; porównanie pojęć mitu, definicji podstawowych pojęć, relacji między nimi a współczesnymi interpretacjami mitów; krytyczna refleksja nad pojęciami mitu, ujawnienie problemu "de-metyzacji", relacji między mitem a ideologią, problem redukcjonizmu w badaniach nad mitem i ograniczeń różnych perspektyw badawczych; rekonstrukcja wartości w dwudziestowiecznych zainteresowaniach mitem i "odkryciem mitu".</p> <p>The content of socio-psychological and philosophical conceptions of the myth is composed of: Presentation of the concept of myth in different perspectives and definitions: in religious, philosophical, anthropological, sociological and psychological ones. The survey of contemporary philosophy (E. Cassirer, P. Ricoeur), functionalist (Malinowski), psychological (L. Lévy-Bruhl, S. Freud, CG Jung), structuralist (C. Lévi-Strauss), related with structuralism (R. Barthes) and anthropological (G. Durand) grasps myth. The presentation of activity and the "presence" of the myth (R. Barthes, L. Kolakowski) to facilitate the understanding the complexity of the relationship of myth and philosophy; its heritage in philosophy, their struggle, "de-mythization", its the significance and "mythical thought" features of demarcation. The comparison of the conceptions of myth, definitions of basic concepts, relationships between them and the contemporary interpretations of myths. The critical reflection of the concepts of myth, the revealing the problem of "de-</p>

	mythization", relationship between myth and ideology, problem o reductionism in myth research and limitations of different research perspectives. The reconstruction of values in the twentieth century interests in myth and the "discovery of myth."
Naturalistyczne aspekty/ujęcie wierzeń i religii	Biologiczne i ewolucyjne wyjaśnienie zjawiska religijności człowieka. Ślady moralności i religijności. Funkcje wierzeń/mitów w relacjach społecznych, a także w relacjach między człowiekiem a środowiskiem. Próba poszukiwań wpływu środowiska na treści religijne. Moralność i przyroda. Poszukiwanie odpowiedzi na pytania czy istnieją moralne i niemoralne zachowania zwierząt? Czy kategorie moralne mogą opisywać zachowania zwierząt i relacje między nimi? W jaki sposób wierzenia/mity kształtują stosunek człowieka do przyrody. Jak wpływają na wizję przyrody oraz na postrzeganie jej własności? Jak (czy?) współczesne nauki przyrodnicze/neuronauki tłumaczą fenomen wiary w transcendentną rzeczywistość? Czy filozofia umysłu prezentując pozanaturalistyczne perspektywy może odpowiedzieć na pytania o źródła wierzeń?
Nietzscheańska krytyka chrześcijaństwa	Zadaniem kursu jest prześledzenie i rekonstrukcja najważniejszych argumentów wysuwanych przez Nietzschego przeciwko chrześcijaństwu, by zrekonstruować istotę tej krytyki, jej założenia i cel. A także zestawienie tej krytyki z kontrargumentem Maxa Schelera. Kurs obejmuje m.in.: kwestię przewartościowania wartości, zagadnienie różnicy pomiędzy moralnością arystokratyczną a moralnością resentymentalną, kwestię winy i kary, daru i ofiary, ideałów ascetycznych, interpretacja postaci Jezusa i św. Pawła, a także Maxa Schelera wskazanie na różnicę między wartościami chrześcijańskimi a wartościami mieszczańskimi nowożytności.
O rehabilitacji ku dobru	Zajęcia poświęcone będą następującym zagadnieniom: Analiza i próba diagnozy współczesnego stanu dobra; Namysł nad tym co rehabilituje do dobra; Poszukiwanie drogi rehabilitacji ku dobru; Agatologia jako odpowiedź na wyzwania współczesności. Uzdatnianie ku dobru poprzez rozpoznawanie dobra. Samorozlewność dobra. Znaczenie uczuć w rozpoznawaniu dobra i uzdatnianiu do niego.
Paradygmaty medycyny w dyskursie filozoficznym	Na zajęciach podejmowane są zagadnienia dotyczące modeli medycyny i ochrony zdrowia w świetle refleksji filozoficznej. Projekt odnosi się do wiedzy zintegrowanej, interdyscyplinarnej. Proces uczenia się polega na aktywności „operacyjno-heurystycznej” studenta (w przeciwieństwie do poznania „kontenerowego” – polegającego na gromadzeniu informacji). Dyskusje oraz samodzielna praca pisarska sprzyjają rozwijaniu naukowej wyobraźni, pokonywaniu stereotypów, rozwiązywaniu problemów prozdrowotnych, odkrywczości, konwersji języków i integrowaniu wiedzy, naukowej twórczości. Problematyka zajęć obejmuje: metodologię nauk zintegrowanych (Zawartość treściowa pojęć: „choroba”, „zdrowie”, „ochrona”: K. Dąbrowski; Neopozytywistyczny paradygmat medycyny: R. Virchow, K. Rokitansky); paradygmat medycyny społecznej (Idee zdrowego społeczeństwa: E. Fromm); paradygmat zdrowia subiektywnego (Personalizacja medycyny: J. Aleksandrowicz); paradygmat medycyny w fenomenologii (Samoistna wartość życia: M. Scheler); paradygmat witalistyczny (Normalne i patologiczne: G. Canguilhem); paradygmat psychiatryczny (Współczesna wizja człowieka a interpretacja lęku: A. Kępiński, J. Mitarski); paradygmat psychoanalityczny (Opór pacjenta: Z. Freud, A. Dubik); paradygmat ekofilozoficzny (Sumienie ekologiczne: H. Skolimowski, J. Aleksandrowicz); paradygmat medycyna a bioetyka (Etyczny kierunek myślenia prozdrowotnego – na przykładzie diagnostyki prenatalnej: S. Bevely); paradygmat medycyny w świetle transgresji (Kierunki transformacji człowieka: J.

	Krishnamurti, J. Koziński, E. Fromm); paradygmat medycyny w aspekcie waleologii (Wzmacnianie i potęgowanie zdrowia: E. Bulicz, I. Muravov); paradygmaty medycyny Dalekiego Wschodu (Buddyjska idea długowieczności: Konfucjusz, D. Rajd).
Podstawowe zagadnienia etyki	Wykład służy utrwaleniu i pogłębieniu wiedzy z dziedziny filozofii moralnej oraz rozwojowi kompetencji, które nieodzowne są w prowadzeniu dyskusji na tematy związane z moralnością przy zachowaniu logicznych i aksjologicznych standardów. Mają w studentach utrwalić przekonanie zarówno o znaczeniu i powadze refleksji moralnej, jak i jej ważkich związkach z innymi dyscyplinami filozofii i nauki. Treści programowe: (1) wykład jako forma przekazu wiedzy a status problemu, zagadnienia, dylematu, pytania etycznego (2) człowiek jako kontrowersyjny podmiot i przedmiot namysłu etycznego, (3) sposoby ugruntowania etyki jako dyscypliny filozoficznej na wybranych przykładach myśli starożytnej, (4) etyka jako filozofia pierwsza (5) etyka a moralność, (6) pojęcie piękna moralnego – związki etyki i estetyki, (7) klasyczny podział filozofii na praktyczną i teoretyczną, postulaty zależności i niezależności, heteronomii i autonomii etyki, (8) etyka a religia, etyka jako religia, (9) etyka cnót a etyka obowiązku, (10) wolność jako założenie, postulat, ideał życia etycznego.
Political Ontology and Epistemology: Continental Perspective	<p>Kurs stanowić będzie wprowadzenie do aktualnych trendów i debat w zakresie filozofii politycznej i społecznej rozwijanej w ramach tradycji filozofii kontynentalnej. Głównym celem kursu jest zrozumienie i wykorzystanie takich pojęć, jak ontologia polityczna, polityka istnienia, biowładza, estetyka polityczna, hegemonia, pluralizm agonistyczny, postdemokracja, a także przedstawienie roboczej (ale jak najbardziej precyzyjnej) definicji terminu "kontynentalna filozofia polityczna i społeczna" (w odniesieniu do jego rozróżnienia od "analitycznej filozofii politycznej i społecznej"). Kurs koncentruje się na pracach i debatach we współczesnej "kontynentalnej" filozofii polityczno-społecznej związanej z ideą postfoundationalizmu i "zwrotu ontologicznego" (Stephen White) zarówno w "słabym", jak i "bogатым" znaczeniu tego terminu w najnowszej teorii społeczno-politycznej. Studenci zapoznają się także z szerszym kontekstem europejskich (kontynentalnych) tradycji teoretycznych w drugiej połowie XX i na początku XXI wieku, na które wpływ miał postkonstruktivistyczny i post-korrelacyjny paradygmat w epistemologii, metafizyce i filozofii nauki.</p> <p>The course will provide an introduction to current trends and debates in political and social philosophy developed within the tradition of continental philosophy. The main objective of this course is to understand and use concepts such as political ontology, politics of existence, biopower, political aesthetics, hegemony, agonistic pluralism, post-democracy, as well as provide working (but as precise as possible) definition of the term "continental political and social philosophy" (in relation to its distinction from "analytical political and social philosophy"). The course is focused on works and debates in contemporary "continental" political and social philosophy linked to the idea of postfoundationalism and "ontological turn" (Stephen White) in both "weak" and "rich" senses of that term in the most recent social/political theory. Students will get familiarized also with the broader context of European (continental) theoretical traditions in the second part of the 20th and beginning of the 21st century, influenced by post-constructivist and post-correlationist paradigm in epistemology, metaphysics and philosophy of science.</p>
Powstanie świata: kreacjonizm a ewolucjonizm	Zajęcia mają na celu przedstawienie w sposób uporządkowany wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych poglądów współczesnych przyrodników, biologów, antropologów i filozofów opowiadających

	się za racjonalnością teorii ewolucji. W opozycji do tego poglądu zostaną omówione wyjaśnienia terminu „kreacjonizm” najpierw przez zwolenników <i>creation science</i> nawiązujących do poglądów głoszonych w XVIII w. przez przedstawicieli <i>fizyko-teologii</i> (<i>kreacjonizm naukowy, intelligent desing</i>), następnie przez <i>staroziemców</i> i <i>młodoziemców</i> , by na koniec ukazać założenia zwolenników <i>teistycznego ewolucjonizmu</i> , przez H. Van Tilla określanego jako teoria <i>w pełni wyposażonego stworzenia</i> .
Problem psychofizyczny	Historia problemu umysł-ciało. Dualizm. Okazjonalizm. Redukcjonizm, mechanicyzm. Monizm spirytualistyczny. Dualizm aspektów. Paralelizm psychofizyczny. Monizm neutralny. Dialektyka. Emergentyzm i dualizm własności. Funkcjonalizm. Współczesny materializm - redukcjonizm i eliminatywizm. Panpsychizm. Misterianizm. Świadomość a intencjonalność.
Problem wolności religijnej we współczesnej filozofii politycznej	Celem przedmiotu jest wskazanie złożoności problemu wolności religijnej z perspektywy współczesnej filozofii politycznej. Zajęcia stawiają sobie także za zadanie uwrażliwienie uczestników na obecność i subtelność tego zjawiska w otaczającej rzeczywistości. Program obejmuje następujące zagadnienia: wybrane historyczne koncepcje (Immanuel Kant – religia w obrębie samego rozumu; Świeckie projekty religijne: Auguste Comte, J.J. Rousseau; Świecki liberalizm Johna Stuarta Milla) oraz koncepcje współczesne (Wolność religijna a pojęcie autonomii w klasycznym liberalizmie; Liberalizm polityczny; Komunitaryzm – współczesne próby ocalenia tradycyjnych wspólnot; Rozum publiczny i wolność religijna z perspektywy teorii działania komunikacyjnego Jürgena Habermasa; Teorie agonistyczne – implikacje dla kwestii wolności religijnej; Dialogiczne podejście do multikulturalizmu; Multikulturalizm, tolerancja a prawa kobiet).
Religia bez Boga: współczesne formy ateizmu	Celem zajęć jest analiza fenomenu „religii bez Boga” (R. Dworkin). Stawia się tezę, że radykalny ateizm bynajmniej nie wyklucza postawy religijnej lecz może stać się podstawą do wiary oczyszczonej z form idolatrycznych i autentycznego doświadczenia religijnego.
Religie i przyroda	Idee religijne i filozoficzne a stosunek człowieka do otaczającej przyrody (sakralizujący lub pragmatyczny; transcendentny lub antropologiczny; metafizyczny, intuicyjny lub racjonalizujący). Relacje z przyrodą wyrażane w mitach, rytuałach, w naukach przyrodniczych. Poszukiwanie jedności z naturą lub alienacji (klasyfikowanie/porządkowanie świata przyrody). Sposoby (język) narracji o przyrodzie: opowieści (historie, eposy), sztuka, eksperyment, matematyzacja. Powinności/obowiązki względem przyrody, zarówno innych istot żywych (zwierząt, roślin), a nawet całej biosfery (mit Gai). Źródła przekonań o potrzebie ochrony przyrody. Źródła (moralne, etyczne, prawe itp.) powinności/obowiązku wobec przyrody. Biologiczne i ewolucyjne źródła moralności i religijności człowieka; ich wpływ na funkcje wierzeń/mitów w relacjach społecznych, a także w relacjach między człowiekiem a środowiskiem. Rola i możliwości eksplanacyjne współczesnych nauk przyrodniczych od filozofii, filozofii umysłu do neuronauk.
Religie wobec problemów współczesnego świata	Zajęcia zostały zaprojektowane nie jako okazja do zdobywania informacji na temat statusu religii i religijności w świecie współczesnym, ale jako forum wymiany poglądów – opartych na już posiadanej, i wciąż pogłębianej w trakcie studiów o specjalności „Filozofia – studia nad religiami i dialogiem międzykulturowym”, wiedzy dotyczącej treści poszczególnych doktryn religijnych – dla której inspirację mają stanowić zagadnienia i lektury omawiane podczas kolejnych spotkań. Zagadnienia te zorganizowane są wokół jednej głównej idei,

	<p>odzwierciedlającej tytuł niniejszego konwersatorium: relacji między religią a nowoczesnością. Z kolei relacje te można odnieść do dwóch, powiązanych z sobą, pojęć: tradycji i transformacji. Dysputy, wyznaczające treść i dynamikę zajęć, będą odnosiły się nie do badań religijności czy duchowości samych w sobie (ujęcie fenomenologiczne), ale do sposobów rozpoznania „kontekstu społecznego” religii, przykładowo: związku określonej formy religijności z pojęciem państwowości, znaczenia płciowości w obrębie danej tradycji religijnej, możliwości uchwycenia zjawiska „odczarowania świata” w wyniku analizy ogólniejszych przemian systemowo-społecznych itd. W znaczeniu metodologicznym i dyscyplinarnym przedmiot niniejszy należy uznać za pokrewny socjologii religii, ale nie jest do niej zredukowany ze względu na obecne tu elementy etyki, politologii oraz szeroko rozumianej antropologii społecznej religii, jak również filozoficznych badań nad religiami, akcentującymi ich wymiary ontologiczne i epistemologiczne.</p>
<p>Rozum i wiara. Agoniczna filozofia Miguela de Unamuno</p>	<p>Źródła agonicznej filozofii Unamuno; Definicja agonii i jej rozumienie w filozofii Unamuno; Rozum jako wróg życia opartego na wierze; Irracjonalizm, filozofia egzystencji, antyeuropeizm; Problem śmierci i nieśmiertelności duszy i ciała; Rola Boga w życiu jednostki.</p>
<p>Różnorodność kulturowa Europy – konieczność czy wybór?</p>	<p>W przekonaniu samych Europejczyków to, co cechuje tradycję i kulturę Europy to jej różnorodność: intelektualna, polityczna, religijna czy ogólniej światopoglądowa, etnograficzna itp. Pomimo że na przestrzeni wieków w Europie istniały dość jednolite pod względem politycznym imperia, cesarstwa czy monarchie, to jednak zawsze funkcjonowały jakieś „opozycyjne”, kontestujące oficjalny światopogląd nurty. W trakcie zajęć zostaną podjęte poszukiwania owych źródeł sygnalizowanej różnorodności funkcjonującej na względnie niewielkim pod względem geograficznym obszarze. Z tego względu, iż owe źródła są wielorakie, w konsekwencji ich badanie będzie miało wieloaspektowy charakter: może odwoływać się do tradycji antycznych, religii chrześcijańskiej (która wygenerowała takie zjawisko jak Reformacja), potrzeby poznawania świata (w wymiarze intelektualnym i geograficznym), rozwoju gospodarczego i technicznego, przepływu ludności itd. Obecnie istotną rolę w ocenie kultury europejskiej odgrywają poglądy wskazujące na zagrożenia dla jej egzystencji. Również i w tym wypadku diagnozy dotyczące przyczyn tychże zagrożeń są wielowątkowe: wymieńmy chociażby problemy demograficzne, ekologiczne, czy też ideologiczne – nawet jeżeli te ostatnie nie przybierają tak radykalnych form jak w XX wieku. Oczywiście owe zagrożenia nie wynikają tylko z wewnętrznych napięć rodzących się na kontynencie europejskim. Europa nie jest odizolowana od pozostałych kultur, ludów i problemów; nie jest izolowana przyrodniczo. W zglobalizowanym świecie problemy narastające w odległych zakątkach Ziemi są odczuwalne także i w Europie. Tak więc i w tym zakresie zostaną podjęte na zajęciach próby zdiagnozowania owych zagrożeń i oceny realności formułowanych poglądów. Temu celowi będzie służyć zaproponowana literatura obejmująca szeroki zakres poruszanej problematyki.</p>
<p>Rzeczpospolita jako miejsce dialogu międzykulturowego</p>	<p>Przedmiotem zajęć będzie próba rozpoznania w porządku historycznym jak i systematycznym szczególnego miejsca jakim była i być może nadal jest Rzeczpospolita a dokładniej Rzeczpospolita Polska. Będziemy pytali o możliwe do wykrycia w prowadzeniu i namyśle nad Rzeczpospolitą warunki rzeczywistego dialogu między różnymi obecnymi i ścierającymi się w granicach Rzeczpospolitej kulturach.</p>

Sensus communis (aestheticus) – wybrane problemy i podejścia w historii filozofii, estetyki i filozofii kultury	Kurs, który zaznajamia studenta z wybranymi filozoficznymi, estetycznymi, psychologicznymi i kulturowymi ujęciami sensus communis aestheticus oraz problemami percepcji estetycznej (odbioru i ekspresji), wycucia, smaku oraz sądu estetycznego w myśli nowożytnej i współczesnej.
Społeczne role współczesnej nauki	Czym jest nauka; pseudonauka, paranauka, protonauka; kryteria demarkacji; historyczny kontekst zmian rozumienia nauki i naukowości. Role wiedzy naukowej: poznawcze, praktyczne, technologiczne. Społeczne role nauki: edukacyjne, światopoglądowe, ekonomiczne. Nauka i/a polityka (np. skuteczność ekologii i ekologów w kształtowaniu decyzji politycznych i postaw społecznych); wolność i autonomia nauki. Odpowiedzialność moralna, etyczna, społeczna uczonego.
Starożytne religie chińskie	Zakres programowy zakłada przegląd 1. dwóch stanowisk uruchamiających w Chinach dyskurs filozoficzny: wystąpienia Kongzi (Konfucjusz / konfucjanizm) oraz reakcji Mozi (moizmu), a następnie 2. rozwoju coraz bardziej dyskursywnych i skonfliktowanych stanowisk konfucjańskich – Mengzi (Mencjusz) oraz Xunzi, 3. pojawieniu się antykonfucjańskiej i antymoistycznej reakcji taoistycznej (Laozi, Zhuangzi, Liezi, etc.), 4. programowo pragmatycznego legizmu (Hanfeizi, etc), zgodnie z którym to władza / siła, nie zaś argumentacja i dyskurs, ma radzić sobie ze wszelkimi kontrowersjami, 5. w mniejszym stopniu zaś wystąpieniu tzw. szkoły nazw (ming chia) dążącej do dekonstrukcji koncepcji racjonalnego sporu oraz kosmologicznego korelacionizmu (yin - yang chia) dążącej do oparcia reguł życia społecznego na regularnościach naturalnych.
Sztuka współczesna – lingua franca?	Kurs, który pogłębia wiedzę z zakresu wybranych stanowisk współczesnej myśli estetycznej, filozofii sztuki, jej teorii i praktyki (głównie sztuki awangardowej); także zdobywa umiejętność analizy, porównania oraz krytycznej refleksji wybranych artefaktów sztuki współczesnej, pojmowanej na wzór transkulturowego medium-języka opisu, ekspresji itp. (lingua franca).
The Doctrine of Double Effect: the Metaphysics of Action and Difficult Questions of Ethics	Zajęcia koncentrują się na różnych wersjach doktryny podwójnego skutku (G.E.M. Anscombe, D. Oderberg, J. Finnis, M. O'Brien) w następujących dwóch kontekstach: (a) studia przypadków zastosowań doktryny podwójnego skutku w pewnych trudnych kontekstach etycznych (zwłaszcza w obrębie bioetyki i etyki działań zbrojnych); (b) ogólnych tez metafizyki sprawstwa, w szczególności rozróżnienia między skutkiem zamierzonym i przewidzianym, subiektywności bądź obiektywności zamiaru, zamiarów warunkowych i przygotowawczych oraz relacji między sprawstwem a przyczynowością naturalną. The course focuses on (various versions of) the Doctrine of Double Effect (G.E.M. Anscombe, D. Oderberg, J. Finnis, M. O'Brien) in the following two contexts: (a) case studies of the applications of the Doctrine of Double Effect in some difficult ethical contexts (in particular in bioethics and the ethics of the use of military force); (b) some general tenets of the metaphysics of agency, in particular the intended/foreseen distinction, the subjectivity or objectivity of intentions, conditional and preparatory intentions or the relationship between agency and natural causality.
The Metaphysics of Relations in Scholasticism and Contemporary Analytical Metaphysics	Zajęcia koncentrują się na scholastycznej i współczesnej analitycznej metafizyce relacji oraz różnych systematycznych powiązaniach między tymi dwiema formacjami. Pierwszym obszarem zainteresowań jest porównanie ich aparatury pojęciowej (w szczególności różnych dystynkcji w dziedzinie relacji: pojęć relacji

	<p>myślnej (<i>relatio rationis</i>), przeciwstawienia relacji transcendentálnych i kategoryalnych, wewnętrznych i zewnętrznych, „grubych” (thick) i „cienkich” (thin), relacji formalnych i kategoryalnych. Drugim obszarem zainteresowań jest porównanie różnych stanowisk w kwestii realności relacji – od różnych form skrajnego realizmu co do relacji do różnych form redukcjonizmu lub eliminatywizmu.</p> <p>The course is focused on scholastic and contemporary analytical metaphysics of relations and various systematic relationships between these two areas. The first area of interest is the comparison between the conceptual frameworks of the two approaches (in particular various sorts of distinctions within the domain of relations, and the concepts of ‘<i>relatio rationis</i>’, transcendental vs categorial relations, internal vs external relations, thick vs thin relations, formal vs categorial relations). The other area of interest is a comparison of various standpoints on the issue of the reality of relations – from various forms of extreme realism about relations to various forms of reductionism or eliminativism.</p>
<p>The Revival of Aristotelian Substance Theory in Contemporary Analytical Metaphysics</p>	<p>Zajęcia skupiają się na współczesnych próbach odnowienia metafizyki substancji w ramach szeroko pojmowanego neoarystotelizmu w metafizyce analitycznej, i na różnych związkach między tymi próbami i dawniejszymi wersjami arystotelesowskiej metafizyki substancji. Szczególną uwagę poświęca się następującym trzem obszarom metafizyki substancji: (a) przyczynowość właściwa sprawcom (w odróżnieniu od zdarzeń: E.J. Lowe, T. O’Connor); (b) mereologiczne aspekty metafizyki substancji (z uwzględnieniem stanowisk holistycznych T. Scaltsasa i A. Marmodoro); (c) współczesnych wersji hylemorfizmu (E.J. Lowe, M. Rea, T. Scaltsas, D. Oderberg).</p> <p>The course is focused on contemporary attempts to renew the metaphysics of substances within broadly neo-Aristotelian approaches in analytical metaphysics, and on the systematic relationships between these attempts and older versions of Aristotelian substance metaphysics. Closer attention is paid to the following three domains of the metaphysics of substance: (a) agent causality ascribed to substantial agents (E.J. Lowe, T. O’Connor); (b) mereological aspects of substance metaphysics (including the holistic proposals of T. Scaltsas and A. Marmodoro); (c) contemporary versions of hylomorphism (E.J. Lowe, M. Rea, T. Scaltsas, D. Oderberg).</p>
<p>Theory of Understanding: German Hermeneutical Thought of the 19th and 20th Centuries</p>	<p>Pierwsze próby ukonstytuowania hermeneutyki jako nauki filozoficznej: Chladeniusa koncepcja punktu widzenia, interpretacji i rozumienia tekstów historycznych. Początki nowoczesnej hermeneutyki: Schleiermachers hermeneutyka ogólna. Wilhelm von Humboldt: powiązanie rozumienia i języka. Rozumienie a teoria historii i badań historycznych. Wilhelm Dilthey: rozumienie jako metoda nauk humanistycznych. Edmunda Husserla fenomenologiczna teoria znaczenia. Romana Ingardena teoria literackiego dzieła sztuki. Martina Heideggera ontologia fundamentalna jako egzystencjalna hermeneutyka jestestwa: rozumienie i mowa jako sposób bycia jestestwa. Hermeneutyka u szczytu rozwoju: Gadamera koncepcja historyczności rozumienia. Habermasa krytyka hermeneutyki filozoficznej Gadamera. Odpowiedź Gadamera na krytykę Habermasa.</p> <p>First attempt to constitute hermeneutics as philosophical science: Chladenius’ concept of the point of view, of interpretation and of understanding of historical texts. Beginings of modern hermeneutics: Scheleirmachers’ general hermeneutics. Wilhelm von Humboldt: connection of understanding and language. Understanding and theory of history and of historical research.</p>

	<p>Wilhelm Dilthey: understanding as method of humanisties. Edmund Husserls' phenomenological theory of meaning. Roman Ingarden's theory of literary work of art. Martin Heidegger's fundamental ontology as existential hermeneutics of Dasein: understanding and speech as Dasein's way of being. Hermeneutics at its peak: Gadamer's concept of historical understanding. Habermas' critics of Gadamer's philosophical hermeneutics. Gadamer's response to Habermas' criticism.</p>
<p>Thomas Hobbes and the sources of contemporary political thought and political modernity</p>	<p>I. Historyczny, ideologiczny i teoretyczny kontekst myśli politycznej Hobbesa. 1. Wojna domowa, parlamentaryzm, restauracja i republikańskie źródła władzy monistycznej. II. Analiza porównawcza "Elementów prawa", "De Cive", "Lewiatana" i innych dzieł. 2. Omówienie podobieństw, odmian i różnic w dorobku politycznym Hobbesa. 3. Systematyczna rekonstrukcja doktryny, z uwzględnieniem niepublikowanych rękopisów i dzieł niepolitycznych (od optyki geometrycznej i fizyki mechanicznej po psychologię behawioralną i teologię nominalistyczną). III. Recepcje, konsekwencje i aktualność myśli Hobbesa. 4. Hobbes a kształtowanie się nowożytnej myśli i praktyki politycznej (liberalizm, republikanizm, tradycjonalizm, radykalizm polityczny). 5. Etapy oraz szczęścia i nieszczęścia w recepcji. 6. Próba rekonstrukcji myśli politycznej Hobbesa w kontekście współczesnych badań i debat (doktryna suwerenności, instytucje społeczno-ekonomiczno-polityczne i autonomia prawa; teoria sprawiedliwości globalnej; teoria sprawiedliwości, antydyskryminacji i praw człowieka; własność i posiadanie; filozofia ekonomii; etyka wojenna; religia w życiu publicznym/teologia polityczna).</p> <p>I. Historical, ideological and theoretical context of Hobbes's political thought. 1. Civil war, parliamentarism, restauration and republican sources of monistic power. II. Comparative analysis of "Elements of Law", "De Cive", „Leviathan” and other works. 2. Discussion of similarities, variations and differences in the Hobbes's political ouvre. 3. Systematic reconstruction of the doctrine, including unpublished manuscripts and non-political works (from geometrical optics and mechanical physics to behavioral psychology and nominalist theology). III. Receptions, consequences and the actuality of Hobbes's thought. 4. Hobbes and the formation of the modern political thinking and practice (liberalism, republicanism, traditionalism, political radicalism). 5. Stages and fortunes and misfortunes in the reception. 6. An attempt to reconstruct the Hobbes's political thought in the context of contemporary research and debates (doctrine of sovereignty, social-economic-political institutions and the autonomy of law; theory of global justice; theory of justice, antidiscrimination and human rights; property and ownership; philosophy of economics; ethics of war; religion in public life/political theology).</p>
<p>Thought Experiments in the Philosophy of Mind</p>	<p>The problem of qualia; The difference between experience and knowledge; The difference between human mind and artificial intelligence; The problem of knowing other peoples' minds; The discussion between eksternalizm and internalizm concerning the status of words; The problem of the existence of the external world (there is a possibility that it is being created by human disembodied mind).</p> <p>problem qualiów; różnica między przeżyciem i wiedzą; różnica między ludzkim umysłem i sztuczną inteligencją; problem poznania innych umysłów; dyskusja między eksternalizmem i internalizmem dotycząca statusu słów; problem istnienia świata zewnętrznego (istnieje możliwość, że jest on wytworem ludzkiego umysłu).</p>

Twierdzenie Gödla i zasada nierozstrzygalności	Celem seminarium wprowadzenie w zaawansowaną teoretycznie dziedzinę logiki matematycznej dotyczącą zagadnienia niezupełności i nierozstrzygalności teorii formalnych zawierających arytmetykę liczb naturalnych. Założenia filozoficzne programu Hilberta. Arytmetyka Peano PA: język, aksjomaty, pojęcie dowodu. Arytmetyzacja: kodowanie formuł za pomocą liczb. Twierdzenie o reprezentowalności. Lemat przekątniowy. I twierdzenie Gödla o niezupełności PA. II twierdzenie Gödla o niesprzeczności PA. Twierdzenie Tarskiego o niedefiniowalności prawdy.
Wątki filozoficzne w dialogach Lukiana	Lukian z Samosat (II wiek n.e.) jako przedstawiciel awangardy filozoficznej – cynik czy sofista?: 1. Życie i zarys twórczości Lukiana z Samosat. 2. Doktryna szkoły Antystenesa i Diogenesa z Synopy i problemy jej adaptacji w pismach Lukiana. 3. Funkcja logo- i genosynkryzy jako literackiej metody wykazania zasadniczej przeciwstawności między ludzkimi konwencjami (νόμοι) a prawami natury (φύσει). 4. Lukian na tle tzw. drugiej sofistyki. II. Przewartościowanie antycznej filozofii w dialogach Samosateńczyka – analiza wybranych dzieł („Pochwała muchy”, „Mennipos albo wróżba z zaświatów”, „Licytacja żywotów filozoficznych”, „Żywot Demonaksa”, „Zeus wzięty w spytki”, „Zeus tragic”, „Hermotimos albo o szkołach filozoficznych”, „Cynik”, „Trzebieniec”).
Wielość moralności – jedna etyka	Przedmiotem konwersatorium będzie, w oparciu o zasadnicze odróżnienie moralności i etyki, wskazanie na możliwą, przy wielości moralności, zasadniczą jedność etyki. Będzie chodziło także o uświadomienie sobie, że z tego iż wielość moralności jest faktem nie płynie jeszcze wniosek, że nie przenika ich stanowiąca fundament i wyznaczająca ich jedność zasadnicza etyczność.
Wokół "Teorii estetycznej" Th. W. Adorna	W trakcie zajęć studenci zapoznają się z koncepcją dialektyki negatywnej oraz możliwościami, jakie daje odniesienie tego typu myślenia do zagadnień o charakterze estetycznym. Na czym polega swoistość refleksji estetycznej, dlaczego „nawet najbardziej genialna analiza poszczególnych utworów nie jest jeszcze wprost estetyką”, czy i jak zdaniem Adorna możliwa jest filozofia sztuki, na czym polega specyfika podejścia estetycznego, jak możliwa jest teoria wobec tak specyficznych przedmiotów, jakim są dzieła sztuki. W szczególności poddamy analizie fragmenty dotyczące takich pojęć jak: estetyka, piękno, prawda, mimesis, dialektyka, pozór, duch, logika, sztuka, zmysłowość, negatywność oraz stosunek Adorna do tradycji kantowskiej i heglowskiej, a także jego filozoficzną interpretację dokonań awangardy artystycznej XX wieku.
Wprowadzenie do filozofii języka	Szczegółowa lektura, analiza i komentarz kilku podstawowych klasycznych tekstów filozoficznych (Plato, <i>Kratylos</i>), Locke (<i>Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego</i> , ks. III, <i>O słowach</i>), Wittgenstein, <i>Niebieski zeszyt</i>) w różny sposób podejmujących temat, jakim język, a także dyskusję kilku pozycji literatury sekundarnej dotyczącej tekstów z A). (np. Sedley, <i>Plato's Cratylus</i> ; Joseph, <i>Limiting the Arbitrary...</i> ; Dowson, Locke, <i>Language, Early-Modern Philosophy</i> ; Engel, <i>Wittgenstein's Doctrine of the Tyranny of Language, ... examination of His Blue Book</i>). W przypadku <i>Kratylosa</i> chodzić będzie przede wszystkim o koncepcję mowy jako praktyki mimetycznej i języka jako odzwierciedlenia świata. W przypadku <i>Księgi trzeciej</i> przewodnim tematem będzie psychologizm i koncepcja znaczenia jako zdarzenia / stanu mentalnego. W przypadku <i>Niebieskiego zeszytu</i> o porzuceniu „znaczenia” (prywatnego mentalnego obiektu obrazującego świat) na rzecz „sposobu użycia” (mówienia jako praktyki społecznej).

Wprowadzenie do logiki intuicjonistycznej	Przedmiotem zajęć jest jedna z najważniejszych logik nieklasycznych, mianowicie logika intuicjonistyczna. Tematy poruszane na zajęciach: Logika klasyczna a filozofia Jana Brouwera. Dowody niekonstruktywne. System logiki intuicjonistycznej INT. Twierdzenie o dedukcji dla INT. Semantyka możliwych światów Kripkego. Pojęcie tautologii INT. Twierdzenie o pełności dla INT. Zanurzenie logiki klasycznej w INT: translacja Goedla. Twierdzenie Goedla o nie istnieniu skończonej matrycy adekwatnej dla INT. Logiki pośrednie, własność dysjunkcji, własność Halldena.
Wprowadzenie do teorii struktur i krat	Celem kursu jest zaznajomienie studenta filozofii z najważniejszymi konstrukcjami algebraicznymi, zaopatrzenie go w precyzyjne narzędzia formowania myśli oraz przygotowanie do samodzielnego rozumowania i budowania argumentów i dowodów. Przedmiot jest adresowany do studentów interesujących się logiką. Pod względem treści jest od kursów logiki niezależny, jest ich rozwinięciem i ugruntowaniem. Forma zajęć to wykład połączony z konwersatorium. Tematy poruszane na zajęciach: Struktury częściowo uporządkowane. Struktury relacyjne i algebraiczne. Podstruktury, homomorfizmy, kongruencje. Algebry Boole'a. Kraty. Kraty dystrybutywne, modularne, półmodularne. Matryce logiczne. Modele Kripke'go.
Współczesne spory moralne – uwarunkowania kulturowe etyki stosowanej	Zajęcia pogłębiają i rozszerzają filozoficzno-etyczną wiedzę z zakresu współczesnych stanowisk etycznych i sporów między nimi w odniesieniu do szeregu podstawowych problemów etycznych. Tematyka obejmuje następujące zagadnienia: prawa człowieka, prawa zwierząt, etyka ekologiczna, eutanazja, samobójstwo, kara śmierci, aborcja, moralność a seksualność, etyka a transplantacje, etyka a media, etyka a praca, etyka biznesu, mobbing, etyka a polityka. Współczesne stanowiska etyczne w zakresie wymienionej problematyki będą rozważane także w kontekście ich historycznej genezy oraz z uwzględnieniem istotnych dla ich kształtowania się różnic kulturowych.
Wybrane koncepcje filozofii polskiej XIX w.	Celem zajęć jest pogłębienie wiedzy z historii filozofii XIX w. oraz uzyskanie wglądu w wybrane zagadnienia poruszane przez czołowych myślicieli polskiej doby romantyzmu. Zajęcia koncentrują się wokół następujących zagadnień: (1) Swoistość myśli polskiej doby romantyzmu na tle filozofii europejskiej, (2) Miejsce myślicieli polskich w sporach filozoficznych w łonie klasycznej filozofii niemieckiej, (3) Historyzm, historiozofia, filozofia dziejów - ustalenia pojęciowe, (4) Koncepcje polskiej filozofii narodowej a idea filozoficznego uniwersalizmu, (5) Mesjanizm jako zjawisko religijne i filozoficzne
Wybrane koncepcje wspólnoty w naukach humanistycznych	Kurs pogłębiający wiedzę nt. wybranych filozoficznych, antropologicznych, socjologicznych, kulturoznawczych czy psychologicznych idei wspólnoty w tradycyjnej i aktualnej myśli humanistycznej i społecznej; a także umiejętność analizy, porównania oraz krytycznej refleksji zasadniczych idei, założeń i problemów wybranych ujęć wspólnoty.
Wybrane zagadnienia semiotyki	Znak i znaczenie. Znaczenie jako reprezentacja. Intencjonalny charakter znaku. Intencjonalność semiotyczna a intencjonalność psychiczna. Diadyczne i triadyczne koncepcje znaku. Triadyczna koncepcja znaku Ch. S. Peirce'a. Trzy podziały trychotomiczne. Klasyfikacja znaków. Repliki i interpretanty. Systemy znaków. Ch. Morris i semiotyczne funkcje wyrażań. Funkcje syntaktyczne, semantyczne i pragmatyczne. Poglądy semiotyczne G. Fregego. Koncepcja języka pojęć (begriffsschrift). Kategorie syntaktyczne wyrażań a kategorie ontologiczne ich nominatów. Zasada kompozycjonalności. Odróżnienie sensu i

	<p>nominatu. Konteksty ekstensjonalne i intensjonalne. Interpretacja wyrażen intensjonalnych. Semantyka światów możliwych. Wybrane systemy syntaktyki logicznej. Gramatyka kategoryalna, gramatyka prostych struktur frazowych, gramatyka Montague. Wybrane systemy pragmatyki logicznej. Koncepcje R. M. Martina, J. Bar-Hillela, R. Montague, M. Cresswella i R. Stalnakera.</p>
Wybrane zagadnienia z dziejów polskiej myśli filozoficzno-religijnej	<p>Celem zajęć jest pogłębienie na poziomie studiów magisterskich dotychczasowej wiedzy z zakresu historii filozofii polskiej i filozofii religii. Obejmuje czasy od XV do XIX w., teksty katolików i dysydentów, w kontekście doniosłych dla naszej kultury kontrowersji teologicznych, etycznych, historiozoficznych i światopoglądowych. Zajęcia dążą do wzmocnienia u studentów postawy szacunku i tolerancji wobec poglądów innych, rozwinięcia kultury logicznej ujawnianej w dyskusji. Treści programowe: (1) Stanisław ze Skarbimierza jako przykład wrażliwości katolickiej XV w. (via moderna), (2) Andrzeja Frycza Modrzewskiego wizja religii chrześcijańskiej i Kościoła, (3) Bracia Polscy o religii naturalnej (racjonalnej), (4) zasada sola Scriptura na gruncie polskiej reformacji, (5) deizm oświeceniowy w Polsce, (6) mesjanizm religijny i filozoficzny XIX w., (7) wymiar religijny myśli polskiego romantyzmu</p>
Zagadnienie relacji człowieka do świata, wartości i wspólnoty	<p>Wykład podejmuje zagadnienia związane z określeniem konstytucji człowieka (pytanie o naturę ludzką, jej jedność, kwestia podmiotowości, zagadnienie osoby i osobowości) i wynikających stąd kwestii odnoszących się do pytania o status wartości (obiektywność wartości, nośniki wartości, poznawanie wartości, intendowanie wartości) oraz kwestii wspólnoty (co to jest wspólnota?, konstytucja wspólnoty, różne rodzaje wspólnot i ich związek z wartościami).</p>
Zen wobec dyskursu filozoficznego	<p>Zen jako odmiana buddyzmu, specyfika, główni przedstawiciele (Bodhidharma, Dogen, Rinzai). Konstytutywne cechy dyskursu filozoficznego wobec medytacji zenistycznej, różnice im podobieństwa</p>